

DE
GEDICHTEN
VAN
O S S I A N.

Nederlandsche Taal- en Letterkunde

183

4629 HET LEVEN van Tylil Uilenspiegel. In Holland 1790. m. portr. en pltn. Onafgesn. Zeldzaam.

4630 MARRE; J. DE. Batavia, begrepen in zes boeken. Amst. 1740. m. front. 4°. h. led.

4631 OSSIAN. Gedichten in 't Nederd. door P. L. van de Kastcele. Amst. 1793. deel I (niet meer verschenen). gekart.

Met bijgevoegden brief van Campbell (Kon. Bibl.), waarin hij schrijft dat de Kon. Bibl. geen ex. bezit en dat het werk zóó zeldzaam geworden is dat zelfs de Maatsch. Letterkunde het niet bezit.

Cat. boekw. Kon. Bibl. Salomonis

*Reeds 1423
26/XI - 7/XII.*

Doortek

407988.

KW 993

B73

DE

GEDICHTEN

VAN

OSSIAN

IN 'T NEDERDUITSCH

DOOR

MR. P. L. VAN DE KASTEELE,

VOORHEEN

RAAD EN PENSIONARIS VAN HAARLEM.

EERSTE DEEL.

* *

Te AMSTERDAM, BIJ
JOHANNES ALLART.
MDCXCIII.

V O O R R E D E .

Schoon OSSIAN'S gedichten niet geschikt schijnen, om bij 't eerste inzien elken lezer te behagen, de ondervinding nochtans heeft geleerd, dat zij, zo wel wegens hunne innerlijke waardij den lof der beste kunst-richters weggedragen, als wegens hunnen oorsprong de verwondering van elken aandachtigen Onderzoeker verwekt, en over 't algemeen bij de meeste volken van Europa eenen grooten opgang gemaakt hebben. En inderdaad; al had OSSIAN, wegens de uitmuntende schoonheden zijner liederen, zulke groote verdiensten niet, het zou nochtans onze nieuwsgierigheid moeten gaande maken, om deze gedenkstukken der oudheid te leeren kennen, wanneer men in aanmerking neemt, dat zij de vruchten zijn van het dichterlijk vernuft van eenen Celtischen Bard, die voor vijftienhonderd jaren heeft geleefd, en tot zijn geboorteland en woonplaats had het bergachtig gedeelte der westelijke kusten van Schotland, daar men ter dier tijd de Romeinen nog maar nu en dan als vijanden had leeren kennen, zonder hen als overheerschers te eerbiedigen, of als voorbeelden in de beschaafde letteren na te volgen.

Het is, voor lang, uit de geschiedenisfen bekend geweest, dat bij de Celtische volkeren de Barden een aanzienlijken rang bekleed-

*

kleedden, en dat het hun ampt was, de heldendaden van den ouden tijd te bezingen; maar men vermoedde niet, dat zulke gezangen tot op onzen leeftijd konden aanwezig gebleven zijn; men hieldze meestäl voor verlooren, en waande dat 'er de geschiedkunde meer schade bij gelcden had, dan de poëzij. In Schotland evenwel was het aan verscheidene lieden van allerlei rang bekend, dat de bewoners van de gebergten hunnes lands veele oude barden-liederen zongen, die de oude familie-barden aan de jongere, of de vaders aan hunne kinderen leerden, en zo van geslacht tot geslacht overleeverden. Door zodanige mondelinge overlevering zijn, even als de gedichten van HOMERUS, en andere gedenkstukken der oudheid, ook OSSIAN'S gezangen geduurende veele eeuwen in wezen gebleven. Een en ander geleerde had reeds een ontwerp gevormd, om deze liederen te verzamelen, en uit de oude Celtische taal in de Engelsche over te zetten, doch was daarin door eenen vroegtijdigen dood, of ander beletsel verhinderd. Eindelijk heeft de onvermociide MAC-PHERSON, voor omtrent dertig jaren, dit ontwerp ter uitvoer gebragt, en zich daardoor grooten roem verworven.

Schoon wij nu als Nederlanders onverschillig mogten zijn omtrent het geen er bij de oude Bergschotten, Caledoniers genaamd, in een onbeschaafd tijdperk gebeurd is; 't moet ons a's menschen nochtans aangenaam zijn, te kunnen vernemen, hoe de mensch in zulken staat van schijnbare ruwheid denkt en gevoelt; hoe het vernuft zonder navolging werkt; hoe de regels van het schoone, altijd dezelfde, overäl door äen menschlijken geest kunnen gesmaakt, en gevolgd worden; en welken invloed daartoe de enkele beschouwing der natuur op de verbeeldingskracht en op de hartstochten heeft. 't Voldoet aan de menschlijkeid

tijkheid den mensch in allerlei omstandigheden van nabij, en als 't ware tot in zijn hart, te leeren kennen; en hiertoe is de dichtkunst van die onverniste tijden, als de taal van 't hart zijnde, de geschiktste.

't Is waar; men ziet in deze gezangen, onder de menigvuldige teekeningen der edelste bedrijven en beminnelijkste gemoedsbeweegingen, zo wel als in later dagen, geduurige tafreelen van bloedstorting en oorlog; maar de vriend van den geöpenbaarden Godsdienst, terwijl zijn hart gruwet van al wat moord en geweld, leugen en onrecht heeten kan, merkt tevens op, dat OSSIAN'S liederen, ten dien opzichte, deze gewigtige waarheid van den Christelijken Godsdienst telkens bevestigen: dat het zedelijk bederf van 't menschlijk hart in alle landen en tijden, schoon onder verschillende gedaanten zich vertoonende, nochtans in den grond het zelfde is. — Ontdekt hij in Fingal een allerbeminnelijkst Karakter; hij bespeurt daarin, dat men ook bij de Caledoniers denkbeelden van 't zedelijk schoon had behouden, en de deugd wist goed te keuren, alhoewel hoogmoed en wraakzucht de landen met haat en vijandschap vervulden. Bij dit alles moet men het aan OSSIAN ten goede duiden, dat hij, in Fingal ons een tafreel van den besten held leeverende, als zoon blind is geweest voor de gebreken van zijnen vader, en als dichter bekwaam om alles in het gunstigste licht te plaatsen.

Het nut, dat, behalven voor de menschkunde, ook voor andere wetenschappen, uit de werken van OSSIAN getrokken is; is zeer uitgebreid. — De uitleggers der Heilige schrift, gelijk MUNTINGHE en anderen, hebben er zich van bediend tot opheldering der Bijbelsche dichtstukken. — De beminnaars

der oudheden, als DE ST. SIMON, ontleenen er kunne bewijzett uit, tot slaving der gewoonten en zeden van de Celten. — Een wijsgeerige naspoorer van de ontwikkeling der menschlijke denkbeelden en van derzelve invloed op de taalgebruiken, gelijk BLAIR, vindt er eene gepaste aanleiding in, om de menschkunde aan de beëffening der fraaie letteren dienstbaar te maken. — Terwijl de geschiedschrijver van den Val van 't Roomsche Rijk, GIBBON, deze liederen te berde brengt, om ons het contrast te doen opmerken „ tusschen de onverzoenelijke wraakzucht van „ Severus, en de edele groetmoedigheid van Fingal; tusschen de „ lafhartige wreedheid van Caracalla, en het gevoelige hart van „ den dapperen Osfian; tusschen de bezoldigde bevelhebbers, die „ uit vrees, of om winst, de Romeinsche leger-vanen volgden, „ en de onafhankelijke krijgslieden, die vrijwillig aansnelden, „ om zich te voegen onder de banier van den koning van Mor- „ ven; en eindelijk tusschen de eenvoudige braafheid der vrij- „ heidzuchtige Caledoniërs, en het misdadige zeden-bederf van „ de door slavernij ontaarte Romeinen.”

Maar vooral de Dichter en beminnaar der dichtkunde vindt hier rijken voorraad van 't geen hem onderrichten en vermaken kan. Om den schijn van vooringenomenheid te vermijden, zij het mij vergund mij slechts te bedienen van 't getuigenis der voornaamste kunst-richters van onzen tijd, welke alle met den grootsten lof van deze gedichten gewagen. HERDER, wanneer hij in zijne famenspraken over de Hebreuwsche poëzij D. I. p. 6, 7 en 8. van de uitmuntendste dichters spreken wil, zegt bij herhaling: HOMERUS en OSSIAN. Ja, schoon hij in veele opzichten HIÖB en DAVID boven dezelve verheft, daar hij nochtans de persoonsverbeeldingen niet als een Oosterschen opschik,

schik, maar als de ziel en verlevendiging der dichtkunst voordraagt, zegt hij: „ OSSIAN is geen oosterling, en ziet gij „ evenwel niet? alle voorwerpen zijn bij hem gepersonifieerd; „ alles wordt als een wezen voorgedragen; alles is vol leven en „ beweging: zo is de wind, zo zijn de golven, zo is zelfs de „ kop van een distel. De zon is bij hem een vaardig jongeling; „ de maan is eene maagd, die ook zusters, andere manen, aan „ den hemel gehad heeft; de avond-ster is een bevallige knaap, „ die komt, schijnt, en weder vertrekt. Met één woord, OS- „ SIAN is in persoonsverbeeldingen HIÖBS broeder.”

BLAIR, in zijne lesfen over de redekunst en fraaie wetenschappen, over het verhevene sprekende, zegt: „ De werken „ van OSSIAN behelzen eenen grooten rijkdom van verhevene „ plaatsen. Zo wel de onderwerpen van dezen dichter, als zij- „ ne manier van schilderen, zijn voor het verhevene bij uitstek „ gunstig. Hij heeft den eenvoudigen, en tevens eerwaardigen „ toon der vroegste tijden; hij verstroot de aandacht niet door „ overtollige en beuzelagtige sieraden, maar werpt zijne beelden „ daarheen met dien krachtvollen nadruk, waardoor zij op het „ gemoed des lezers den diepsten indruk maken. Dichters van „ een meer beschaafden tijd behagen door het fijner bevallige „ van juistheid in uitdrukkingen, van naauwkeurige overéén- „ komst der deelen, en door de kunst, waarmede het verhaal „ wordt voortgezet. Maar de ruwer tooneelen der natuur en „ maatschappije, gelijk OSSIAN die schildert, de rotsen, vloe- „ den, stormwinden, veldslagen, deze zijn de verblijf-plaatsen „ van het verhevene; en dit verhevene moet het ernstige en „ grootsche vernuft, waardoor zich de zanger van Fingal onder- „ scheidt, des te natuurlijker verzellen.” — Deze zelfde

*fchrandere beoordeelder der werken van vernuft heeft daarenboven in zijne uitmuntende Verhandeling over de gedichten van Ossian een vergelijking gemaakt tusfchen HOMERUS en OSSIAN, welke zeer gefchikt is, om juiste maar tevens allergunfzigfte denkbeelden van den Celtifchen Bard te vormen: want, fchoon BLAIR in verfcheidene ftukken aan den Griekfchen Dichter den voorrang toekent, verheft hij nochtans in sommige opzichten OSSIAN boven allen. Hij merkt eerst aan de gelijkheid en ongelijkheid der omftandigheden, waarin beide deze vernuftigen zich bevonden hebben, en laat dan volgen: „ HOMERUS is een vro-
 „ lijker en bevalliger fchrijver dan OSSIAN: men bemerkt in
 „ hem al de Griekfche levendigheid. Ossian daarentegen heeft
 „ altoos de staatlijke deftigheid van eenen Celtifchen held. De
 „ grond hiervan vindt men grootendeels in elks verfchillende be-
 „ trekking, zo wel ten opzichte van hun perfoon, als hun volk.
 „ OSSIAN had al zijn vrienden overleefd, en was door de voor-
 „ vallen, hem in zijn leven overgekomen, geheel van de treurig-
 „ heid ingenomen. Maar bovendien is de vrolijkheid één van
 „ de veelvuldige zegeningen, welke wij aan een welgevormde fa-
 „ menleving te danken hebben. De éenzame ongezellige levens-
 „ ftand is altoos ernftig. Iets van die ernftige ftilte kan men
 „ ook in OSSIAN ontdekken. Bij alle gelegenheden is hij fpaar-
 „ zaam in woorden, en voert eene overdragt (metaphora) of
 „ eene befchrijving nooit verder uit dan volftrekt noodig is, om
 „ dezelve in een helder gezichtpunt voor oogen te ftellen: 't is
 „ als het licht van den blikfem, dat fchittert en verdwijnt,
 „ HOMERUS is wijdslooper in zijne befchrijvingen, en vult
 „ dezelve op met een grooter menigte van omftandigheden.
 „ Beide dichters zijn dramatiek, dat is: zij voeren hunne per-
 „ fonaadjen fprekende in. Maar OSSIAN is kort, en voortva-
 rend*

„ *rend in zijne reden, even als in alle andere dingen. HOMERUS bezit, bij de Griekfche levendigheid, ook een klein gedeelte van de Griekfche zwetzerij. Zijne redevoeringen zijn inderdaad zeer karakteriftiek; en hij ontwikkelt op eene verwonderbare wijze de menfchelijke natuur in dezelve. Maar is hij ergens langwijlig, dan is het in die reden, welke of niets beteekenen, of volftrekt ontijdig zijn. Beide dichters zijn buitengemeen verheven, maar men kan in den trant van het verhevene een genoegzaam onderscheid opmerken. Het verhevene in HOMERUS is met meer drift en vuur vergezeld; maar de verhevenheid in OSSIAN teekent zich door een ftaatlijke en ernsthafte grootheid. HOMERUS voert onze gedachten met zich voort. OSSIAN verheft dezelve, en laat zijne lezers opgetoogen in verwondering. HOMERUS is bij de bedrijven en ftrijden het verhevenfte; OSSIAN bij de befchrijvingen en aandoeningen. In het pathetieke heeft HOMERUS, wanneer hijer gebruik van wil maken, veel kracht: maar OSSIAN maakt veel meer gebruik van die kracht, en het kenmerk der tederheid is veel dieper in zijne werken ingedrukt. Niemand weet beter het hart te treffen, en te doen fmelten. Ten opzichte van de waardigheid der aandoeningen, moet men zonder twijfel OSSIAN den voorrang toekennen. Dit is inderdaad eene verbazende omftandigheid, dat onze Celtifche Bard, in zulken hoogen graad, ten opzichte van menfchelijkheid, grootmoedigheid, en deugdelijk gevoel van allerlei foort, zich zo bijzonder kenmerkt, dat, niet alleen de helden van HOMERUS, maar ook die van den in befchaafdheid zo verftijnden VIRGILIUS, door de helden van OSSIAN verreovertroffen worden.*”

Om dezelfde reden, waarom ik vermijde mijne eigene gedachten over OSSIAN te melden, ga ik ook niet opzet voorbij de loffelijke getuigenissen van CESAROTTI, die, in de aantekeningen op zijne Italiaansche vertaling, veele schoonheden aanwijst, waarin naar zijn oordeel OSSIAN boven HOMERUS uitmunt, gelijk ook de aanprijzingen van DENIS, LE TOURNEUR, DE ST. SIMON, en andere vertalers van OSSIAN'S werken: maar op hoe hoogen prijs de gezangen van dezen bard door SULZER gesteld worden, in zijne voortreffelijke Theorie der schönen Künste, mag ik voor mijnen lezer niet verzwijgen, eensdeels wegens het groot vertrouwen, 't welk men stelt in het oordeel van dezen voornamen kunstrichter, en anderdeels wegens het leerzame, 't welk in deze beoordeeling zelf voor elken beminnaar van het schoone der kunst, ligt opgesloten. SULZER beschrijft eerst OSSIAN, als eenen Bard, die ampsthalve verplicht was de heldendaden te bezingen, en door zijn uitstekend dichtvermogen de bekwaamheid had, om dit ampt eenen bijzonderen luister bij te zetten; voorts stelt hij hem aan ons voor, als eenen held, die zelf niet alleen een ooggetuige, maar een hoofdpersonaadje bij de meeste bedrijven, een bekende, een lotgenoot, een vriend, een bloedverwant van de voornaamste zijner helden, en een zoon van Fingal was; van Fingal, den grootsten held van zijnen tijd, den beteren Achilles, tegen wien geen vijand bestand was, en voor wien zelfs de Romeinsche legerbenden zwichten moesten; eindelijk vestigt hij onze aandacht op OSSIAN'S leeftijd onder een volk, nog in de kindsheid des gezelligen levens, in verscheidene stammen verdeeld, die zich met hunne stamvorsten slechts in geval van oorlog onder eenen Koning vereenigden; zonder steden, zonder landbouw, zonder koophandel, zonder burgerlijke wetten of inrichtingen; in vredes tijd zich meest met de jagt, en vriendschap.

schappelijke gastvrijheid vermakende en bezig houdende; en niet tegenstaande deze schijnbare onbeschaafdheid zeer gezet op roem en eer, vol gevoel van menschlijkheid, en ten opzichte der liefde voor de schoone sexe zo kiesch en teder, dat de zeden der Caledoniers daarin die der beschaafde natien beschamen. —

Nadat SULZER dit vooraf heeft laten gaan, zegt hij: „ Dit „ alleen moet ons den Dichter reeds hoogst merkwaardig maken; „ maar als wij hem eens hebben leeren kennen, dan gevoelen „ wij ons met bewondering en hoogachting voor zijn genie en ka- „ rakter, en met liefde voor zijn edel hart geheel doordron- „ gen. — Men zou zich derhalven grootelijks bedriegen, „ indien men van onzen Bard eenvoudige verhaal zangen, zon- „ der poëzij, geest-verrukking, en zedelijke schildering ver- „ wachtte, gelijk eenige der historische liederen, welke uit de „ middel-eeuwen nog hier en daar voorhanden zijn. OSSIAN'S „ heldenliederen zijn ware poëzij, en wel in den staat der vol- „ komenste rijpheid. In zijne twee groote heldendichten Fingal „ en Temóra vindt men een ontwerp van 't geheel, en eene met be- „ leid geschikte aanéenschakeling der deelen; in de uitvoering „ een hooge geestdrift, recht schilderachtige tafreelen van het „ zichtbare, een zeer nadrukkelijke en zich niet verwarrende „ teekening van de karakters; een stoutte en 't hart treffende „ uitdrukking der aandoeningen, welke bij ernstige gelegenhe- „ den uitermate pathetick, bij tedere in eenen hoogen graad „ roerend, en bij bekoorlijke zeer bevallig is. In deze stukken, „ die tot de ware poëzij, in alle tijden, en onder alle volkeren, „ wezentlijk behooren, kan onze Bard tegen elken dichter van „ den nieuwen en ouden tijd opweegen. — Men ziet in hem, „ gelijk in allen, het bijzonder personeel karakter met het alge- „ meene van zijnen leeftijd vermengd. Hierom zou onze Bard,

„ al had hij het personeel karakter van HOMERUS of VIRGI-
 „ LIUS gehad, zich nog in eene gansch andere houding aan ons
 „ vertoonen. En wij vinden ons, juist door deze bijzondere hou-
 „ ding van den dichter zeer aangenaam verrast, dewijl wij in
 „ hem geheel icts anders zien, dan wij tot hiertoe gewoon wa-
 „ ren. In het heldendicht zijn wij de manier, waarop HOME-
 „ RUS het behandeld heeft, en waarin hem VIRGILIUS en de
 „ nieuwere, ieder naar zijn bijzondere genie, gevolgd zijn, zo
 „ zeer gewoon, dat wij ons, bij het lezen der heldendichten van
 „ OSSIAN als in een geheel vreemd land bevinden. — De
 „ Grieken trouwens, met welken HOMERUS ons bekend maakt,
 „ waren een volk, dat tot groote onderneemingen afgericht,
 „ standvastig, listig en doortrapt was; maar, met dat al, waren
 „ zij meer roem- en praal-ziek, dan eerzuchtig. Zij hadden
 „ meer geest en phantasie, dan gevoeligheid van een tederer
 „ aart. In hunne hartstochten waren zij heftig, en toomeloos,
 „ en gingen met drift af, op hetgene zij zich ten doel stelden.
 „ Zij bezaten reeds de meeste kunsten der beschaafder tijden,
 „ hadden groote steden, en bezaten rijkdommen, die hen heb-
 „ zuchtig maakten. Zij waren groote liefhebbers van plechtige
 „ bijéénkomsten, prachtige spelen, optogten, en lichaamsoeffe-
 „ ningen; daarenboven, groote redenaars en schoone zwetsers;
 „ in het godsdienstige zeer bijgeloovig en statelijk; bij openbare
 „ gelegenheden zeer gezet op het ceremonieel, en omslagtig. De
 „ zachter huislijke genoegens kenden zij zo zeer niet; de schoo-
 „ ne sexe speelde meestäl bij hun een slechte rol. Voldoening
 „ der zinnelijke driften, en bezorging van 't huishouden was
 „ het voornaamste, waartoe deze sexe bij hun bestemd scheen.—
 „ Vergelijkt men nu zulkeen volk tegen dat, waaronder OSSIAN
 „ leefde; dan zal men ligtelijk begrijpen, dat ook in het be-
 „

„ zingen der daden en onderneemingen dezer beide volkeren een
 „ hemelsbreed onderscheid moet plaats hebben. HOMERUS be-
 „ zingt groote, wijdluifige onderneemingen; OSSIAN zeer kor-
 „ te krijgstogten, en onderneemingen van weinig dagen, waar-
 „ bij geen groote omslag, noch menigvuldige ontmoetingen plaats
 „ hebben. Wij zien daar geene belegeringen noch verwoestingen,
 „ noch uitgebreide plans van ondernemingen. HOMERUS
 „ mengt, volgens het bijgeloof van zijnen tijd, onöphoudentlijk
 „ de tusfchenkomst der goden in de bedrijven der menschen;
 „ maar bij OSSIAN is alles louter menschelijk. Droomen, en
 „ verschijningen van gestorvene helden, die zich nochtans in de
 „ bedrijven niet inmengen, bekleeden bij hem de plaats van het
 „ bovennatuurlijke. Plegtige offeranden, spelen, en feesten;
 „ wijdloopige en bestudeerde redevoeringen; zeer omflagtige be-
 „ schrijvingen van elke plegtigheid, en bijna van iedere voor-
 „ name omstandigheid; ceremonieele aanspraken en boodschap-
 „ pen; dit alles laat zich even natuurlijk bij HOMERUS vin-
 „ den, als het bij OSSIAN is weggebleven. Zelden stelt ons deze
 „ laatstgemelde eenige andere omstandigheid voor oogen, dan
 „ de personen zelf, en hunne bedrijven; de tooneelen, waarop
 „ hij hen doet verschijnen, zijn een dal met een stroom, die er
 „ doorloopt; een zee-strand, omgeven van rotsen; een heuvel,
 „ met eiken bewasfen; een grot, door de natuur gevormd; een
 „ Hofflot, of een zaal, daar de vreemdlingen gastvrij onthaald
 „ worden, daar de wapenen der strijders, en de harpen der
 „ barden aan den wand hangen. — Elk van deze bijzonder-
 „ heden wordt met weinig woorden, maar met schilderagtige
 „ en meesterlijke trekken, ons zeer van nabij voor 't oog ge-
 „ bragt, zodat wij zelfs ons veel langer daarbij ophouden, dan
 „ de dichter, en veel meer zien, dan hij zegt. Juist deze zelf-
 „ de.

„ de spaarzaamheid in woorden betracht de Dichter ook, wan-
 „ neer hij zijne personaadjen spreken laat. Al de personaad-
 „ jen van HOMERUS, tot één toe, zijn redenaars, of wel zwet-
 „ sers; die van OSSIAN ijlen heen over 't spreken, en komen
 „ tot de daad. Geen beoordeelingen, geen bewijzen, geen om-
 „ slagtige verhalen vindt men hier, maar slechts een korte voor-
 „ dragt van 't geen men denkt, en gevoelt. Eén der gewigtig-
 „ ste boodschappen, die een Griek met zeer veele schoone woor-
 „ den, en kunstrijke sieraden zou hebben voorgedragen, vindt
 „ men derhalven hier, in weinig woorden, maar nadrukkelijk
 „ en volledig. De herout, die aan een vijandlijk bevelhebber
 „ voor den slag den vrede moet aanbieden, verschijnt, en zegt,
 „ zonder omweg, kort en goed;

„Maak vrede,” zo spreekt hij, „met Swaran!

„ Kies den vreë, dien hij geeft; 't is de vreë, dien hij koningen voorfchrijft,
 „ Als hij de volken verwint. Sta hem af het stroomenrijk Erin!
 „ Geef hem uw gade, en uw' dogge; uw gaë, met haar rijzenden boezem,
 „ Lieflijk en schoon, als zij is; en uw' dogg', die de winden vooruit snelt.
 „ Geefze, ten blijk uwer zwakheid; en leef, als een dienstknecht van Swaran!

„ Dit is één der langste redevoeringen, bij een gezantschap ge-
 „ houden. Bij boodschappen, welker inhoud en antwoord men
 „ ligt gissen kan, laat OSSIAN niets zeggen. — Men ziet
 „ dies in OSSIAN'S heldendichten duidelijk, dat het den Bard
 „ niet zo zeer te doen is, om eene uitvoerige, dan wel om eene
 „ treffende schilderij van het hoofdbedrijf, in deszelfs éénheid,
 „ te geven. Zijn oogmerk is alleen het schilderen zijner hel-
 „ den; dit was het ampt van een Bard. HOMERUS laat zich
 „ in, in duizend bijzonderheden, die er met een ander oogmerk

„ ge-

„ geplaatst worden. Hieruit ontstaat het voornaamste onder-
„ scheid tusfchen deze twee dichters. OSSIAN'S heldendicht,
„ als een voor onze oogen liggend fchilderftuk befchouwd, is on-
„ eindig minder rijk in bijwerk, en menigvuldigheid van kleu-
„ ren, dan dat van HOMERUS; maar de teekening is bij OS-
„ SIAN ftouter; licht en fchaduw fteken er meer af, en doen
„ er een zeer goed uitwerkfel. Het geheele heldendicht van den
„ bard bestaat in weinige, en met die van HOMERUS vergele-
„ ken, zeer eenvoudige groepen. — Ook hierin is de Caledoni-
„ fche van den Ionifchen zanger onderscheiden, dat de eerstge-
„ melde zeer dikwils lijrifche vlagen krijgt. Menigmafen treft
„ men plaatfen aan, waarin men niet zo zeer epifche befchrij-
„ vingen of verhalen vindt van 't geen hij gezien heeft, als wel
„ lijrifche uitboezemingen van 't geen hij daarbij gevoelde.
„ Niet zelden doet hij een uitftap uit zijn verhaal, om een al-
„ leenfpraak met zich zelf in te voeren; en dit geeft groote le-
„ vendigheid aan het gedicht. — Men vindt ook een aanmer-
„ kelijk onderscheid tusfchen HOMERUS en OSSIAN hierin,
„ dat men bij OSSIAN geene verr' uitziende onderneemingen
„ aantreft, noch verwoefing van groote fteden, noch verooe-
„ ring van uitgeftrakte landen, als het welk bij zulk een klein
„ volk geen plaats kon hebben; daar integendeel de bedrijven
„ bij hem meest hierin bestaan, dat plofeling een vijand eenen
„ inval doet, en met één eenigen veldflag te rug gedreeven wordt.
„ Men wordt dus bij hem, minder dan bij HOMERUS, aange-
„ zet, om zich het beloop der zaak met opzicht tot het geheel
„ voor te ftellen, menigerlei aanslagen in derzelver uitvoering
„ na te gaan, en het beleid der helden op het fpoor te volgen:
„ 't verftand heeft bij OSSIAN'S gedichten weinig inffpanning
„ noodig, maar het hart wordt des te meer gaande gehouden. —
„ Het

„ Het nationaal onderscheid doet zich ook in de karakters sterk
 „ ontdekken. Men vindt by OSSIAN'S helden geen spoor van
 „ dat hevig, en in den toorn toomeloos temperament der Grie-
 „ ken. Men ziet by onzen Bard bedaarde, koele, maar even
 „ daarom ook onoverwinnelyke, en zonder hevigheid overal
 „ doordringende helden, en (‘t geen men by de Grieken niet
 „ vindt) tot den verhevensten trap edelmoedige en menschlijk-
 „ gezinde karakters. De Griek is meest altijd op zijnen vij-
 „ and verbitterd, en in den strijd geeft deze verbittering hem
 „ krachten: de Caledonische held daarentegen is doorgaands
 „ bezadigd, en strydt, zonder verbittering, om den voorrang
 „ in sterkte en dapperheid. Men zal bezwaarlijk, of in ge-
 „ dichten, of in geschiedenisfen een edeler helden-karakter aan-
 „ treffen, dan dat van Fingal. — Hij was (zo als ik reeds
 „ zeide) een beter Achilles; want hij bragt overal, daar hij
 „ kwam, de zege met zich mee; en, wanneer reeds alles verloo-
 „ ren scheen, werd alles door hem weêr te recht gebragt. De
 „ sterksten en stoutsten werden door hem overwonnen, en nooit
 „ is een vijand tegen hem bestand geweest. Bij dit alles was hij
 „ de beste menscl. Hoe verschrikkelijk hij ook ware in het strij-
 „ den, hij had een hart, vol van grootmoedigheid, vol van te-
 „ derheid, en vol van bescheidenheid. Tot een voorbeeld strek-
 „ ke het volgende: Swaran, koning van Scandinavie, een norsch,
 „ hoogmoedig, en grouwzaam vorst, had eenen inval in Ierland
 „ gedaan; en FINGAL kwam daar, niet om veroveringen te
 „ maken, of iemand te onderdrukken, maar om den minderjarigen
 „ Cormac tegen Swaran hulp te bieden. Voor dat het hoofd-
 „ treffen plaats had, liet Fingal, zo als toen gebruikelijk was,
 „ Swaran op een gastmaal nooigen; maar deze sloeg de noodi-
 „ ging onbeschoft af. Swaran werd door Fingal in een tweege-
 „

„ vecht

„ *vecht overwonnen, en gevangen genomen, maar niet mishan-*
 „ *deld noch getergd. Hij zocht hem op allerhande wijze te*
 „ *vertroosten, en uit zijne neerslagtigheid op te beuren, opdat*
 „ *Swaran zich weder vervrolijkt naar zijn feest-zaal mogt be-*
 „ *geven, want*

„ Niemand ging kwalijk gemoed van Fingal ooit heen. —

„ *Hij roemt ook tot dat einde Swarans dapperheid en sterkte,*
 „ *zeggende:*

„ ————— Uw krijgsmoed

„ Hebtge ons verschriklijk doen zijn, gelijk op uw zeeën de orkanen;

„ En uw stem was al die van duizend in d' aanval ten strijde.

„ *Hij biedt hem, op de vriendelijkste wijze, aan, om den volgen-*
 „ *den morgen, met alle de zijnen vrijelijk naar zijn land te*
 „ *vertrekken, of, zoo hij verkiest, nog eerst een eere-strijd te*
 „ *kampen, opdat hij met roem overladen hen mogt verlaten,*

„ Als de zon, die met glans aan de heldere westerkim wegzinkt.

„ *Deze grootmoedige handelwijs treft eindelijk het hart van*
 „ *Swaran dermate, dat hij aan Fingal, als zijnen overwinnaar*
 „ *eenige schepen ten' geschenke aanbiedt; maar Fingal, die gec-*
 „ *ne voordeelen bedoelt, wil schepen noch land van hem nemen,*
 „ *betuigende:*

„ Mij is genoeg mijn woestijn, met al haar gedierte, en haar wouden.

„ *Om vervolgens Swaran wegens zijne nederlaag des te beter te*
 „ *vertroosten, brengt hij hem onder 't oog de vergankelijkheid*
 „ *van*

„ van allen roem, dien de overwinningen geven, zeggende met
 „ insluiting van zich zelveu :

„ ——— ——— ——— ——— ——— Wij zullen,
 „ Als een droom, eens voorbijgaan. In 't veld, daar wij de oorlogen voerden,
 „ Blijft geen geschal onzer daën, maar heerscht eens een zwijgende stilte.
 „ Onder de hei raakt weldra onze grafsteë verloren. ———

„ Terwijl hij van zijnen overwonnen vijand afscheid neemt, met
 „ deze edele woorden :

„ ——— ——— ——— O Swaran, gij koning der wouden!
 „ Delg al uw droefnis toch uit! Zoo de overwonnenen braaf zijn,
 „ Blijven hun namen beroemd. Zij zijn als de zon, die in 't zuiden
 „ Achter een wolk zich verschuilt, maar straks op de heuveln weër schittert.

„ Zijnen afkeer van bloed-vergieten, zijne menschlijkheid, en
 „ billijkheid spreidt hij in menigvuldige gevallen ten toon, oit-
 „ der anderen, daar hij uitroept :

„ Wanneer houdt Fingal eens op, te strijden? In 't midden van 't krijgswce
 „ Zag ik het licht; en ik moet, tot aan 't graf, in menschenbloed treden!
 „ Maar nog nooit heeft mijn hand hen, die magteloos waren, beledigd,
 „ Nooit heeft mijn staal hen geraakt, die zich zwak in de wapnen bevonden.

„ Die zelfde menschlijkheid in dezen zo dapperen held ziet men
 „ op eene aandoenlijke wijs door straalen, daar hij zijnen
 „ kleinzoon Oscar, die de eerste proeven zijner heldhaftigheid
 „ gegeven had, deswegens prijst, en door zijne lesfen tot eeri
 „ waren held zoekt te vormen,

„ Zoon van mijn zoon! sprak de vorst: die de glorie der jeugd zijt, o Oscar!
 „ 'k Heb het glinstren gezien van uw zweerd. Ik werd trotsch op mijn nakroost.

„ Volg

„Volg onzer vaderen roem! wees gij, het geen zij geweest zijn.

„Buig, o Oscar! ter neder den wreevligen arm van de sterken,
 „Maar verschoon ze, die zwak zijn van handen. Een vloed veeler stroomen
 „Tegen den vijand uws volks moet gij zijn; maar als 't suizende windjen,
 „Over een grazige wei de lieflijkste koelte verspreidend,
 „Moet gij steeds wezen, voor hun, die uw magtigen bijstand verzoeken.
 „Zo was Tremmor gezind; zo Trathal. Zo handelt ook Fingal.
 „Steeds was mijn arm tot een steun voor elk, die verdrukt werd. De zwakken
 „Vonden een veilige rustplaats onder mijn glinstrende wapnen.”

Na deze, en meer andere voorbeelden uit OSSIAN'S gedichten aangehaald te hebben, sluit SULZER zijn oordeel over onzen bard, met aante merken, dat „zijn geliefd onderwerp het patheticque schijnt te zijn, waar in hij zo voortreffelijk is, dat men niet ligt iets schooners van dien aart bij eenigen anderen dichter zal ontmoeten; terwijl men in 't gemeen op ieder bladzijde dezer uitmuntende barden-liederen plaatsen aantreft, welker schoonheden zo bekooren, dat men lust krijgt om dezelven aan te prijzen.”

Deze getuignissen van SULZER, BLAIR en HERDER zullen (zo ik vertrouw) voor mijnen Nederlandschen lezer, aan wien OSSIAN'S gedichten nog niet mogten bekend zijn, genoegzaam wezen, om een oppervlakkig denkbeeld van derzelve innerlijke waarde te vormen; schoon men, om er een volledig begrip van te hebben, deze gezangen zelf met aandacht dient in te zien, en dikwils door overdenking of herlezing daar bij stil te staan. En hiertoe mag ik veilig mijnen lezer uitnoodigen, omdat de ondervinding reeds geleerd heeft, dat de meeste volke-

ren van Europa, door een groot aantal van onderscheidene vertalingen en uitgaven met gretigheid te ontfangen, hulde gedaan hebben aan de verdiensten van dezen uitmuntenden dichter. Trouwens zijne liederen hebben zo grooten lof verworven, dat Schotland en Ierland getwist hebben, aan wien van beide de eer, van het geboorteland dezès zangers geweest te zijn, moest worden toegekend; terwijl (zo als SEPTCHENES in de aanteeke-ning op zijne Fransche vertaling van GIBBONS geschiedenis van den val van 't Roomsche Rijk, Tom. I. p. 376. zich uitdrukt). „ de Engelschen, altijd jaloesch over den roem hun-
 „ ner nabuuren, niet wilden erkennen, dat er zo groot een
 „ vernuft bij anderen aanwezig geweest was, op een tijd toen
 „ zij zelf onder de slavernij der Romeinen moesten zuchten.” —
 De één en ander hunner geleerden heeft dan ook kunnen goed- vinden de echtheid en oudheid dezèr gedichten in twijfel te trek- ken, en liever, dan die glorie aan de Caledoniërs te gunnen, willen veronderstellen, dat MAC-PHERSON, die de verzame- laar en eerste uitgever van dezelve geweest is, de geschiedenis van den oorsprong dezèr liederen zou verducht hebben, opdat de voortbrengfels van zijn eigen vernuft des te grooter opgang mog- ten maken; of, dat hij, misleid door eenige Bergschotten, de zangstukken van jonger tijd voor de vrucht van ouder eeuwen genomen had. — Dit tweërlei vermoeden evenwel heeft bij weinigen ingang gevonden, en niet lang stand gehouden.

De Hoogleeraar BLAIR heeft uit den leef- denk- en spreek- trant, in deze gedichten voorkomende, aangewezen, dat dezelve zulke duchtige kenteekenen van de hoogste oudheid, dragen, dat geen met smaak en oordeel voorzien lezer in bedenking kan staan, om ze aan een zeer verr' afgelegèn tijdperk toe te ken- nen.

nen. SULZER en HERDER toonen van 't zelfde oordeel te zijn; daar vooräl de laatstgemelde de zinnelijke voorstelling; welke in OSSIAN'S liederen, even als in verscheiden gedenkstukken der Heilige schrift, op eene ongedwongene wijze aange-troffen wordt, afleidt uit de natuurlijke gesteldheid eener natie; welke zich nog in hare kindsheid bevindt. En DENIS in zijne laatste aantekening achter BLAIR'S verhandeling, geplaatst voor het 3de deel zijner vertaling van OSSIAN'S liederen, in de uitgaaf van 1791, zegt: „ dat, schoon in Engeland en Ierland, „ daar Jaloezij en partijfchap twijffelaars verwekt heeft, an- „ dere bewijzen van nut mogen zijn, nochtans de innerlijke ge- „ steldheid dezzer gedichten voor eenen duitschen onbevooroordeelt- „ den kenner genoegzaam is, om hem van de echtheid, en oud- „ heid derzelver te overtuigen.”

Deze gedichten nu, waarvan zulkeen getuigenis gegeven wordt, heeft de Heer MAC-PHERSON niet slechts in 't Engelsch uitgegeven; maar hij heeft ook de afschriften daarvan in 't oud Gallisch of Celtisch aan verscheidene geleerden, die het konden beoordeelen, vertoond, en zelfs een gedeelte daarvan door den druk gemeen gemaakt. De vraag is derhalven, of men het zich bijna, als mogelijk, kan voorstellen, dat een vernuft van deze eeuw bekwaam zou zijn, zich zo te verplaatsen in den leef-denken spreek-trant der oudste tijden, dat de scherpzichtigste kunst-rechters overäl de natuur van het menschdom in zijne kindsheid, en nergens eenige nabootsing van dezelve door kunst, zouden ontdekken; en dat zulkeene zonderlinge genie dan nog jaarenboven dit alles in eene verouderde taal zou weten uit te drukken? — Ja, zoo iemand zich dit al, als mogelijk weet voor te stellen; is het dan nog met de regelen der waar-schijnlijkheid overéén te brengen, dat zulkeen bewonderens-

waardig vernuft zo weinig eigenliefde met zo veel oneerlijkheid zou samenparen, dat hij, om de weereld door een valsch bericht te bedriegen, zich zelve zou berooven van de eer, dichtstukken gemaakt te hebben, welke met die van HOMERUS om den eerprijs dingen?

Om daarenboven van de echtheid dezer gedichten ten volle overtuigd te zijn, heeft men slechts in aanmerking te nemen, dat de onderneeming van MAC-PHERSON niet geheel nieuw was. Reeds lang voor hem had een geleerd man, te Dunkeld, met name STONE het ontwerp gevormd, om OSSIAN'S gedichten over te zetten, en ook met er daad een proef daarvan gegeven in het Scotch Magazine van dien tijd; doch hij werd door een vroegtijdigen dood verhinderd, dit werk te voltooien. Na dezen zegt men, dat ook een Predikant te Rea, genaamd POPE, het zelfde ontwerp gevormd, maar niet volvoerd heeft. — Daarenboven is het in Schotland bekend, dat veelen hunner Barden van de jongstverloopen eeuwen van Ossian's liederen, als aanwezig, gewag gemaakt, en eenige stukken daaruit overgenomen hebben. — Nog niet lang geleden waren er in het Hooge Schotland slechts weinig oude lieden, of zij hadden in hunne jonkheid een menigte dezer gezangen van buiten geleerd. — Men heeft ook eene opentlijke verklaring van verscheidene Edellieden, Geestlijken, Officieren, en Geleerden, welke allen op hun woord van eer getuigen, dat zij, van hun jeugd af aan, geheele gedichten, of stukken van gedichten, welke in deze verzameling voorkomen, zelf van buiten gekend, of hooren lezen en zingen, of in geschriften gezien hebben. Eindelijk heeft ook JOHN SMITH, die met BLAIR en anderen de echtheid dezer gedichten bewezen heeft, niet slechts in 't gemeen aangetoond de onge-

zochte

zochte overeenstemming dezer liederen, ten aanzien van namen en plaatsen, met de oude overleveringen en plaatselijke tooneelen; maar in 't bijzonder heeft hij dit bewijs ten sterksten aangedrongen met opzicht tot de geschiedenis van de ongelukkige Daura en den verradelijken Erath, voorkomende in de gezangen van Selma. Hieromtrent doet die schrandere man opmerken, dat men van dit geval nimmer in de Schotsche overleveringen iets vernomen heeft; dat deze namen zelf zo ongewoon en vreemd zijn, dat hij iederéén durft uitdagen, om van dezelyen eenige andere spooren, dan deze, aan te wijzen; dat ook de beschrijving der plaats niets gemeens heeft met het gene men in de strecken, daar men de meeste tooneelen van OSSIANS liederen vindt, aantreft; dat MAC-PHERSON zelf nimmer in staat is geweest eenige opheldering van dit geval aan de hand te geven; en dat het ook onwederprekelijk zeker is, dat hij op de plaats, waarvan de beschrijving in het gedicht voorkomt, nooit geweest is, en er nooit van gehoord heeft. En niet tegenstaande dit alles heeft de onvermoeide SMITH in een zeer duisteren, en bijna ontoeganglijken hoek van Argyleshire het plaatselijk tooneel, en de overblijffels van de zeer ongewoone namen dezer gebeurtenis duidelijk ontdekt, zeggende: „ dat het eiland, waarop de verrader „ Erath de ongelukkige Daura wist te lokken, nog den naam „ draagt van Innis - Erath, het eiland van Erath; dat een „ stroom, die rondom een stuk heigronde loopt, nog Dura-in, „ stroom van Daura heet; en dat verscheidene daaromtrent lig- „ gende landstreeken naar Connal, en andere helden van OS- „ SIANS tijd genoemd worden, welker namen door de overlee- „ vering beter bewaard zijn, dan die van Daura en Erath.” Wanneer men deze overéénstemming van 't gedicht met iets, waaraan MAC-PHERSON, noch door zich zelve noch door an-
 deren,

deren, eenige kennis heeft gehad, aandachtig indenkt, kan men den grond dezer overéénstemming niet veronderstellen in 't ver-
nuft van MAC-PHERSON, maar alleen, in de waarheid der
zaak zelf gelegen te zijn. — Deze overéénstemmingen nu,
gevoegd bij zo veele getuigenisfen, en innerlijke bewijzen voor de
echtheid van OSSIANS gedichten, zijn zo overtuigend, dat de
schrijvers van 't Critical Review alle recht hadden, om te zeg-
gen, dat het voor 't Scepticismus zelfs onmogelijk was geworden,
er langer aan te twijfelen.

En wat aangaat het vermoeden, als of MAC-PHERSON
zelf (wiens personeele oprechtheid zeer hoog geroemd wordt)
ook misleid zoude zijn, en als of deze liederen niet aan de derde
of vierde, maar aan de vijftiende eeuw hun oorsprong zouden
verschuldigd zijn; Profesfor BLAIR heeft uit de zeden, begrip-
pen, en smaak, welke voor drie-eeuwen in Hoog Schotland plaats
hadden, de ongerijmdheid dezer veronderstelling zo middag-
klaar getoond, dat het belachlijk zoude zijn, daarbij langer
stil te staan.

Schoon nu de echtheid van OSSIANS liederen, welke MAC-
PHERSON verzameld, en in 't Engelsch vertaald heeft, boven
alle bedenking gesteld is, houden nochtans (volgens het zeggen
van LE TOURNEUR en anderen) verscheidene Engelschen het
daarvoor, dat het wezentlijke dezer gedichten wel in het oor-
spronglijke nog aanwezig, en in der daad het voortbrengsel van
OSSIAN is; maar dat de schikking en samenvoeging van deze
oorspronglijke stukken tot zodanige gedichten, als wij uit handen
van MAC-PHERSON ontfangen hebben, voor des laatsgemelden
werk te houden is. Doch ook dit gevoelen behoeft ons in geen
deele

deele te belemmeren, dewijl de oudheid en waardij van de gezangen van OSSIAN hierdoor even zo weinig verliezen kan, als van die van HOMERUS, welke ook eenen zeer geruimen tijd verstrooid, en aan het wisselvallige lot van 't geheugen alleen zijn toevertrouwd gebleven, totdat LYCURGUS voor derzelve bewaaring gezorgd, SOLON een behoorlijke order in het opzeggen van dezelve voorgeschreven, en PISISTRATUS die tot zodanige dichtstukken, als wij thans hebben, samengevoegd heeft.

Daar dan de uitmuntende waardij, en onbetwistbare oudheid van OSSIAN'S liederen met recht de aandacht van elken beminnaar der kunst, en van elken beoefenaar der wetenschappen, tot zich moet trekken, schieen het mij toe, dat men alle reden had, om ook eene vertaling van dezelve in 't Nederduitsch te mogen verlangen. — Van de Engelsche overzettingen hebben ten minsten twaalf onderscheidene uitgaven reeds het licht gezien. — LE TOURNEUR heeft alle, DE ST. SIMON één der grootste, dichtstukken van OSSIAN in 't Fransch gebragt. — Zij zijn, althans gedeeltelijk, in Latijnsche dichtmaat verschenen. De Italiaansche uitgaaf van CESAROTTI, met geleerde aanmerkingen verrijkt, is één en andermaal herdrukt. — In 't Hoogduitsch zijn, behalven verscheiden losse stukken, drie verschillende vertalingen van 't geheel, door den druk gemeen gemaakt, namelijk van DENIS, VON HAROLD, en eenen Ongenoemden; welke alle, herhaalde uitgaven hebben opgeleverd. De liederen van dezen Celtischen Bard worden dus in de meeste talen van Europa reeds gelezen; waarom ook niet in onze moedertale?

Ik had, terwijl ik mij zocht toe te rusten tot het vervaardigen van een Godsdienstig dichtstuk van eenige uitgebreidheid,

eene overzetting van OSSIAN'S liederen tot mijn eigene oeffening ondernomen; en, tot de uitgave dezer vertaling aangemoedigd zijnde, heb ik mijne onderneeming des te liever willen voortzetten, omdat ik hierdoor gelegenheid had; ook in die uren, wanneer de luim tot het maken van iets oorspronglyks ontbreekt, mij een werk te verschaffen, waaraan ik mij, als aan een taak, dagelijks zetten kon, en waardoor ik aan anderen van nut kon zijn, terwijl ik mij zelve oeffende, en vermaakte. Ik heb thans het genoeg, 't Eerste deel van dien arbeid aan mijne Landgenooten aan te bieden, waarop (volgens mijn ontwerp) nog twee soortgelijke deelen moeten volgen, met bijvoeging mogelijk van een vierde deel met verhandelingen.

In den eersten aanvang mijner vertaling is de Hoogduitsche uitgaaf van DENIS, in Hexametrische verzen, meest door mij gevolgd; maar weldra heb ik, om nader bij 't oorspronglyke te blijven, al mijne aandacht alleenlijk bepaald bij de Engelsche overzetting van MAC-PHERSON zelf, mij bedienende van den Londonschen druk des jaars 1784; zo nochtans, dat ik somtijds ook de drie hier bovengemelde Hoogduitsche vertalingen, en de Fransche van LE TOURNEUR geraadpleegd heb; terwijl mijne geringe kunde tot hiertoe van 't Italiaansch oorzaak is, dat ik van CESAROTTI'S arbeid geen ander gebruik heb kunnen maken, dan om nu en dan op te merken, waar ter plaatse hij zecende de voetmaat zijner verzen te moeten veranderen.

Ik heb, in navolging van DENIS en CESAROTTI, ook voor deze Hollandsche uitgaaf, de verzenmaat boven den ongebonden stijl verkoozen; omdat het mij voorkomt, dat, om iets wezentlijk tot een dichtstuk te maken, in het zelve zekere harmonie voor 't
gehoor

gehoor vereischt wordt. — 't Is waar; door eene profaïsche vertaling kan men, nader bij het oorspronkelijke blijven, en dus den dichter meer in zijnen eigenen aart doen kennen, iets, dat vooral toepasselijk is op eenen dichter, als OSSIAN, wiens onnavolgbare kortheid, en hem bijzonder eigen spreektrant, door eene vertaling in verzenmaat, zekerlijk verliezen moet. — Ik erken het gewigt dezer bedenking; maar, indien de harmonie der verzenmaat, voor een gedeelte, tot het wezen der poëzij behoort, gelijk de oordeelkundige VAN ENGELN en anderen te recht hebben staande gehouden, dunkt het mij verkieslijker te zijn, in eene gebrekkiger vertaling van dichtstukken, het wezentlijke der poëzij in allen deele behouden te hebben, dan in eene nauwkeuriger overzetting het wezenlijke voor een gedeelte te misfen. Men kan intusfchen de proef nemen, wat beter aan het gehoor voldoet, de profaïsche overzetting der Gezangen van Selma, te vinden in de Nieuwe Bijdragen tot ophouw der Vaderlandsche Letterkunde D. I. bladz. 265; of die, welke in dit deel bladz. 97, voorkomt? Ja, ik verbeelde mij zelfs, dat mijne vertaling in verzenmaat nader komt aan het Engelsch van MACPHERSON, dan de profaïsche overzetting van dat zelfde dichtstuk, in het Lijden van den jongen Werther bladz. 192, ingevoegd.

Wegens het gebruik van rijmelooze verzen, zo als ik verkozen heb, vreeze ik, dat mijne keuze aan sommigen mishagen zal; en vinde mij daarom verplicht, met een woord, hier bij stil te staan. — 't Zij verre van mij, voor allerlei soort van poëzij in 't Nederduitsch het rijm te versmaden, of allerhande trant van Nederduitsche verzen rijmloos te begeeren. In tegendeel, ik geloof, dat in veelerlei soort van dichtstukken het rijm

met veel nut gebruikt kan worden, bij voorbeeld, in bijschriften, sneldichten, en alle andere gedichten of gezangen, waarin men puntige spreuken, geestige tegenstellingen, of treffende slagen, ook door een punt in het gehoor, des te dieper in de aandacht, of in 't hart wil doen hechten. Daarenboven komt het mij voor, dat in de meestgewoone verzenmaten, welke men tot hiertoe in onze taal gebruikt heeft, en bijzonder in de zogenaamde Alexandrijnsche verzen, het rijm niet wel gemist kan worden, omdat alle voeten in dezelve uit twee lettergreepen bestaan, en hierdoor ééntoonig klinken. 't Is wel onbetwistbaar, dat het in acht nemen der regels, welke HUYDECOPER in zijne Proeve bladz. 180 en volg. heeft opgegeven, zeer dienstbaar is, om eenige verscheidenheid te geven, en dus eene aangename cadans te veroorzaken, maar er blijft niettemin altijd deze eenvormigheid plaats hebben, dat, zonder variatie, elke voet, en ieder regel het zelfde getal van lettergreepen behoudt. Deze ééntoonigheid, of, wil men liever, éenvormigheid onzer gewoone Hollandsche Alexandrijnsche verzen, wordt verzacht door de variatie van telkens veranderde rijmklanken, en door 't onderscheid van sleepende of staande regels. En deze regelmatige verscheidenheid geeft aan 't gehoor zulken vermaak, dat de eenvormigheid van 't getal der lettergreepen niet opgemerkt, en het rijm met alle recht in onzen gewoonen trant van Alexandrijnsche verzen, als iets bevalligs, gevorderd wordt. Ik zou derhalven met veelen mijner landgenooten tot sommige soort van dichtstukken, en in onzen gewoonen trant van Alexandrijnsche, en soortgelijke verzenmaten, het Nederduitsche rijm liefst behouden.

Doch in zodanige lierzangen, waarin men juist niet bedoelt, ieder couplet tot een soort van punt dicht te maken, maar, waar-
in

in men veelër de gedachten en 't hart zoekt met zich te verheffen, en te vervoeren, schijnt het, zoo men maar eene aangename harmonie aan de klanken, door verscheidenheid en éénheid weet te geven, raadzamer te zijn, dat men zijn voortsnellende vaart door het rijm niet laat afbreken, noch beperken. En dit zelfde dunkt mij ook te moeten gelden met opzicht tot een heldendicht; want, dewijl dit een doorlopend peëtisch verhaal moet zijn, 't welk een groot bedrijf op eene schilderachtige wijze voordraagt, schijnt het rijm te dikwils in het gehoor (men vergunne mij deze herhaalde uitdrukking) een punt te plaatsfen, hier door de stoute trekken van het ge-enthusiasmeerde verhaal af te breken, en uit dien hoofde in het zelve best vermijd te worden.

De groote vraag blijft alleenlijk: of onze Nederduitsche taal geschikt is, om door verscheidenheid van voetmaat zulk eene meerder harmonie aan rijmeloze verzen te geven, dat daardoor 't gemis van het rijm vergoed worde? — Het gehoor alleen moet dit beslifen. Maar men kan het zelve of te hulp komen, of tegenwerken. Wanneer men, bij voorbeeld, rijmlooze verzen, waarin met geduurige variatie nu eens voeten van twee, dan van drie lettergreepen geplaatst zijn, op zulk een cadans leest, als of dezelve bestonden uit voeten, alle van twee lettergreepen, waarvan de eerste altijd kort, en de tweede altijd lang is (jam bi); of uit voeten, waarvan de eerste greep altijd lang, en de tweede altijd kort is (trocheï); wanneer men (zegge ik) op zodanigen trant, waaraan het gehoor der Nedcrduitsche lezers meest gewend is, verzen leest, in welken een andere voetmaat gevolgd is, komt men het gehoor niet te hulp, maar men belemmert het zelve, zodat het de ware harmonie, die er natuurlijk in plaats heeft, niet kan gewaar worden: men geeft dan eene onnatuurlijke uitspraak aan de woorden, neemt de cadans van het

vers

vers daardoor weg, en men werpt de schuld op den maker, schoon zij oorspronkelijk is bij den lezer.

Wat wordt er dan vereischt, om het gehoor in staat te stellen tot het beslissen der voorgestelde vraag, en het vellen van een onpartijdig vonnis? — Niets anders, dan dat men rijmeloze verzen beginne te lezen, als of het geen verzen waren. Men geve aan iedere lettergreep die lengte, dien toon, en dien nadruk, welke de natuur der woorden, hunne onderlinge samenvoeging of plaatsing, en de zin der rede vordert, en evenééns vorderen zou, wanneer zij op die zelfde wijs en plaats in een ongebonden stijl moesten uitgesproken worden! Indien men nu, zonder voorïngenomenheid in dezer voege de proef nemende, zekere harmonie gewaar, en aan dezelve eenigzins gewoon wordt, zal het gehoor zelf aan de stem een leiding en cadans geven, die de melodie der verzen meer en meer ontwikkelen, en veraangenamen zal. Ik heb dikwils ondervonden, dat zelfs kinderen van vijf, zes, of meerder jaren, zulk eene bevalligheid in de cadans van rijmloze verzen vonden, dat zij die bij voorkeur boven gerijmden opzochten, met meer vermaak lazten, met dezelfde gemakkelijheid van buiten leerden, en onöphoudentlijk bij zich zelf opzeiden. Men houde het mij ten goede, dat ik mij beroepe op het voorbeeld van kinderen in een zaak, waar omtrent mannen van kunde wel eens een tegengesteld begrip hebben voorgestaan. Het komt mij voor, dat in een zaak, waarin het áánkomt op het geen 't gehoor streelt, de eenvoudige jonkheid wel getuigen mag, dewijl men billijk veronderstellen kan, dat vooroordeel of gewoonte hare onpartijdigheid nog niet verschalkt heeft.

Ja maar, zegt men, tot die melodieuser verzenmaten wordt vereischt eene nauwkeuriger bepaling van de langheid en kortheid

heid van de uitspraak onzer woorden en lettergreepen, en dus eene vollediger Nederduitsche profodie, dan wij tot nog toe hebben; want alles, wat men daaromtrent voor onze taal heeft opgegeven, is meer gegrond op de accentuatie, of toonplaatsing, dan wel op de natuur der uitspraak, en daaruit vloeiende quantiteit (dat is langheid of korthed) van iedere lettergreep. — Deze bedenking is gegrond in, of ontleent ten minsten haar meeste kracht uit de toepassing van de regels der Latijnsche en Grieksche profodie op die van onze Noordsche talen; schoon het bijzonder taal-eigen van dezelyen een onderscheiden uitspraak vordert, en daarom ook de meerder of minder tijd, tot die uitspraak noodig, door onderscheiden regels schijnt bepaald te moeten worden. — Het bestek dezer voorrede gedooft niet, dit breeder uit te breiden, terwijl het ook tot mijn oogmerk thans onnoodig is. — Het is immers zeker, dat men, sints de tijden van HOOFT en VONDEL, het zij dan min of meer geregeld, in onze gerijmde verzen onderscheid gemaakt heeft tuschen lange en korte woorden of lettergreepen. Het eenige nu, 't welk ik verlang, is, dat men mij vergunne, de woorden of greepen in deze rijmlooze verzen lang en kort te gebruiken, op dien zelven trant, waarop men zulks in gerijmde verzen gewoon is te doen. Deze vergunning is (zo ik vertrouw) niet onbillijk; en ze is nochtans voldoende, om in zesvoetige rijmlooze verzen meer melodie te doen hooren, dan in onze gewoone Alexandrijnsche, die uit zes tweesylbige voeten bestaan, en op elken regel rijmen.

Om hiervan overtuigd te worden, heeft men zich slechts te herinneren, dat men het bevallige, het aangename, het schoone; ook in de kunsten, bijzonder daar aantrest, waar verscheidenheid met éénheid gepaard gaat. Hoe meer variatie men derhalven,

halven, behoudens zekere éénheid, geven kan aan de toonen en afmèctingen der verzen van een dichtstuk, des te melodieufer moet de harmonie van het zelve worden.

. Men stelle zich dan voor zesvoetige verzen, waarin deze drie hoofdregels gevolgd zijn:

Vooreerst, dat de laatste of zesde voet altijd bestaat uit twee greepen, van welken de eerste lang, en de tweede kort is; of, zoo de tweede greep ook lang schijne, dat dan de toon evenwel zo valle op de eerste greep, dat deze sterker klinke, dan de tweede.

Ten tweeden, dat, op één na de laatste, dat is, de vijfde voet altijd bestaat uit drie lettergreepen, waarvan de eerste lang is, en de twee andere kort zijn; of, zoo de tweede of derde, één van beide, ook lang schijnen, dat dan de toon evenwel zo valle op de eerste greep, dat deze altoos sterker klinke, dan de tweede en derde.

Ten derden, dat de eerste, tweede, derde, en vierde voet, bij verwisfeling bestaat uit twee, of uit drie lettergreepen, zo nochtans, dat, geëijk omtrent den vijfden en zesden voet gezegd is, de eerste greep van ieder voet altijd lang is, en, het zij door haar natuurlijke kracht, het zij door toonplaatsing, sterker klinke, dan de volgende in dien zelve voet.

De verzen, volgens dit richtsnoer gemaakt, hebben dan, in drieërlei opzicht, zekere éénheid; vooreerst, dat alle regels uit zes voeten bestaan; ten tweeden, dat de vijfde voet altijd drie, en de zesde altijd twee lettergreepen heeft; en ten derden,
dat

dat de eerste greep van ieder voet altijd lang is. En met deze éénheid gaat eene groote verscheidenheid gepaard, niet alleen, omdat, in denzelfden regel voeten van twee, en van drie greepen samengevoegd wordende, de ééntoonigheid daardoor weggenomen wordt; maar ook, omdat de vier eerste voeten eene geduurige variatie kunnen ondergaan door het verwisfelen van twee en drie - sylbige voeten. Dit laatste is oorzaak, dat dit soort van verzen, alleen uit dezen hoofde, zestien malen varieeren kan.

Schoon ik te veel gebreken in mijn werk erkenne, dan dat ik het zelve tot een voorbeeld zou durven stellen, zij het mij nochtans geoorloofd, uit gebrek aan andere voorbeelden, de gemelde soort van verscheidenheid uit deze vertaling van OSSIAN'S gedichten aan te wijzen. — Van de twee laatste voeten zal ik geen gewag maken, omdat de vijfde onveranderlijk uit drie, en de zesde uit twee lettergreepen bestaan moet; maar de bedoelde variatie is hierin gelegen:

1°. De vier eerste voeten kunnen alle uit drie lettergreepen bestaan:

Als op de | klippen van | Cuthon de | zee door de | winden ge- | zweept wordt.

2°. De eerste voet kan zijn van twee greepen, de tweede, derde en vierde van drie:

'k Zie de | schepen van 't | Noorden! De | vijand is | talrijk, o | Veldheer!

3°. De tweede voet van twee, de eerste, derde en vierde van drie:

Bied' ik het | hoofd; zou | Swaran voor | éénen der | helden dan | vlugten?

4°. De

4°. *De derde voet van twee, de eerste, tweede en vierde van drie:*

Onder een | ruischenden | boom, niet | verr' van de | wallen van | Tura.

5°. *De vierde voet van twee, de eerste, tweede en derde van drie:*

Geen van uw | helden be- | staat voor mijn | oog; zij | deinzen, zij | vallen.

6°. *De eerste, en tweede voet, beide van twee, de derde en vierde van drie:*

Want met | Cormac | vielen mijn | vrienden, de | dapperste | helden.

7°. *De eerste, en derde voet van twee, de tweede en vierde van drie:*

Lag zijn | schild in het | gras. Hij | dacht aan den | dapperen | Carbar.

8°. *De eerste, en vierde van twee, de tweede en derde van drie:*

Als een | hert van den | heuvel, o | zoon van | Rosfa! u | groet ik.

9°. *De tweede en derde van twee, de eerste en vierde van drie:*

Op deze | taal greep | elk zijn | zwaard, en zijn | lederen | beuklaar.

10°. *De tweede en vierde van twee, de eerste en derde van drie:*

't Schild van den | strijd | roept | Ronnar: Gij | zoon der | watren, om- | gord u!

11°. *De derde en vierde van twee, de eerste en tweede van drie:*

Maakt u den | vijand zo | talrijk, | zoon van | Fithil! 't is | Fingal;

12°. *De eerste, tweede, en derde, alle van twee, en de vierde van drie:*

En hij | sprak tot | Starno's | zoon: Gij, die | verre van | hier woont!

13°. *De eerste, derde, en vierde van twee, de tweede van drie:*

En zij | druischten te | saam naar | Lumars | ruischende | zee baai.

14°. *De eerste, tweede, en vierde van twee, de derde van drie:*

En laat | Lorma's | geest op een | flauwen | straal zich ver- | toonen.

15°. *De tweede, derde, en vierde van twee, de eerste van drie:*

Nochtans hij | viel; zijn | vader | treurd' en | 't oog zijner | zuster

16°. *De eerste, tweede, derde, en vierde voet, alle van twee greepen:*

Onze | witte | zeilen | hingen | los bij de | masten.

Alle de aangehaalde verzen klinken wel niet even aangenaam, doch hier uit volgt niet, dat de trant in zich zelf tot een beter cadans geheel ongeschikt is; men moet het meestäl of aan opzet, of aan ongeoeffendheid toekennen, wanneer een vers niet melodieuser is uitgevallen. Bij voorbeeld: de laatstaangehaalde regel schijnt die samenbinding te missen, welke vereischt wordt, om een dichtregel behoorlijk staande te houden. Ik had zulks mogelijk kunnen verbeteren, maar heb het, met opzet, zo laten blijven, omdat ik mij verbeeldde, dat op die wijs het loshangen van de zeilen bij de masten, zelfs door den klank van het vers, eenigzins kon aangeduid worden. Men kan evenwel op dien zelven trant een vers, dat zich beter staande houdt, inrichten; namelijk op deze wijs:

Los hing | 't witte | zeil, op | Fingals | vloot, bij de | masten.

Het is niet te min zeker, dat de cadans zo aangenaam niet is, wanneer drie of vier voeten van twee lettergreepen op elkander volgen, dan, wanneer de twee- en drie- sylbige voeten meer onder elkander vermengd worden; maar juist dit zelfde kan aanleiding geven, om, door een welgeplaatst en spaarzaam gebruik van een minder rollend vers, de aandacht op de voorgedragene zaak des te beter te vestigen. — Doch, hoe dit ook zij, ik vertrouw, dat de zestien gemelde variatien, welke niet slechts, door hare ver-

schil-

Schillende cadans, voor het gehoor, maar door de aangewezenen afmeetingen zelfs voor 't gezicht, merkbaar zijn, het boven alle tegenspraak stellen, dat zodanige rijmlooze verzen, wegens de geduurige verscheidenheid, waarvoor zij, behoudens eene gepaste éénheid, vatbaar zijn, alle vereischten hebben, om eene aangename melodie voort te brengen.

Men kan hier nog bijvoegen, dat elke trant daarenboven eene geheele verandering in de cadans ondergaat, door de Rust, welke na den derden voet al of niet kan plaats hebben, bij voorbeeld:

Schoonste der jonkvrouwen! ween, op de klippen der huilende winden!
Hij is gevallen! de jongeling! onder het zweerd van Cuthullin

Deze twee regels behooren tot één en denzelfden trant, dewijl de vier eerste voeten, in beide, uit drie lettergreepen bestaan; maar in den eersten regel heeft men achter den derden voet geen rust, dewijl de woordjens op de verbonden moeten worden met het woord klippen; dit maakt, dat in dien regel de cadans geheel doorloopt, 't welk meestál de beste harmonie geeft. In den tweeden regel vindt men een rust achter 't woord jongeling, zijnde de derde voet. Deze rust verdeelt het vers in twee deelen, en geeft aan ieder deel, als het ware, eene afzonderlijke cadans; iets, dat gewoonlijk niet te verkiezen is, maar somtijds eenen goeden val kan hebben. — Dit onderscheid, waarvoor elke trant vatbaar is, maakt wederom zulkeene variatie in de cadans der verzen, dat de verscheidenheid hierdoor van 16 tot 32 verdubbeld wordt.

Boven dit alles kan nog elk van de dus varieerende verzen eene groote verandering ondergaan, door verschillende toonpersfing; wanneer namelijk de hoogste toon gehoord moet worden

worden op de eerste greep van den 2^{en} 4^{en} en 6^{en} voet, of van den 1^{en} 3^{en} 5^{en} en 6^{en} voet; of van den 2^{en} 3^{en} 4^{en} en 6^{en} voet; of nog anders. De naauwkeurige HUYDECOPER heeft, in zijne Proeve bladz. 180 en volg. met opzicht tot onze gerijmde zesvoetige verzen, dit onderscheid, onder de benaming van verschillende maten, met een gelukkig gevolg opgemerkt; en al het zelve is ook ten volle toepasselijk op deze rijmloozen, met die afwijking alleen, dat de toonpersfing in de gerijmde verzen komt op de laatste, en in deze rijmloozen op de eerste greep der voeten.

Eindelijk (schoon ik naar het einde dezer wijdloopige voorrede reikhalze) vinde ik mij verpligt, nog de onberekenbare verscheidenheid, waarvoor deze soort van rijmlooze verzen vatbaar is, uit den aart van de daartoe gebezigde voeten te ontwikkelen, naar aanleiding van 't geen KLOPSTOCK in zijne Verhandelingen voor het tweede en derde deel der Messiaede deswegens heeft aangeroerd. — Ik heb, namelijk, in deze Nederduitsche verzen, gelijk men in 't Hoogduitsch gewoon is, gebruik gemaakt van zulke tweesylbige voeten, waarvan de eerste greep lang en de tweede kort is. De reden en uitwerking hiervan zal ik gemakkelijkst en kortst kunnen voordragen, in de volgende aanmerkingen:

1°. Dat in onze spraak, gelijk in 't Hoogduitsch, het menigvuldig gebruik van medeklinkers een zeer onaangename stroefheid zou veroorzaken, indien wij alle die greepen lang moesten uitspreken, welke volgens de Latijnsche profodie lang moeten zijn.

2°. Dat, om deze stijfheid weg te nemen, de zucht voor de welluidendheid, welke in veele gevallen het richtsnoer on-

zer taal is, dikwils sommige lettergreepen, of éénsylbige woorden, door toonplaatsing kort maakt, welke anderzins uit haren aart zouden schijnen lang te moeten zijn.

3°. Dat hiervan 't gevolg is, dat wij zeer bezwaarlijk twee lange greepen naast elkander dulden kunnen, en dus niet ligt eenen zuiveren Spondëus, dat is een voet van twee volmaakt even lange lettergreepen in onze taal aantreffen.

4°. Dat het geen een Spondëus zou zijn, genoegzaam altijd door de gemelde toonplaatsing voor het gehoor veranderd wordt, of in eenen Jambus, dat is een tweesylbige voet, waarvan de eerste greep kort, en de tweede lang is; of in eenen trochëus, dat is een tweesylbige voet, waarvan de eerste greep lang, en de tweede kort is.

5°. Dat de jambus zich in een zesvoetig vers niet laat vereenigen met dactyli, dat zijn driesylbige voeten, waarvan de eerste greep lang is, en de twee andere kort zijn; maar de trochëus wel, omdat deze laatste meer overéénkomst heeft met den afdalenden toon der dactyli.

6°. Dat men dus in onze zesvoetige verzen, waarin driesylbige dactyli, met tweesylbige voeten vereenigd moeten worden, genoodzaakt is een soort van trochëi te gebruiken, omdat de toonplaatsing ons bezwaarlijk zuivere spondëi vergunt, en de wanclank van jambi zorgvuldig vermijd moet worden.

7°. Dat evenwel deze trochëi, welke men gebruiken moet, zijn kunnen of zuivere trochëi door den aart der lettergreepen zelf, of meer gelijkende naar spondëi, en alleen door toonplaatsing den aart van trochëi aannemende.

8°. Dat, gelijk in dier vocge de tweede greep van tweesylbige trochëi of zuiverder kort kan zijn, of meer door toonplaatsing

sing verkort kan worden, zo ook de tweede en derde greepen van de driesyfbige dactyli zuiverer kort kunnen zijn, of meer door toonplaatsing verkort kunnen worden.

9°. *Dat de verwisfeling van zuivere trochëi, en zuivere dactyli met zulke twee- en drie-syfbige voeten, welke door toonplaatsing den klank van trochëi en dactyli aannemen, overléenkort met den aart onzer tale, en met het gene tot hier toe in soortgelijke gevallen bij alle onze Nederduitsche Dichters gebruikelijk is geweest.*

En 10°. *Dat deze verwisfeling, zo wel in onze moedertaal, als in het Hoogduitsch, voor de rijmlooze zesvochtige verzen een rijke bron der aangenaamste verscheidenheid van regelmatige toonen opleevert.*

Na zo veel tot lof van rijmlooze verzen gezegd te hebben, denke evenwel niemand, dat ik wane, in deze overzetting van OSSIAN'S gedichten, alles in acht te hebben genomen, het geen daaromtrent met voordeel kan in acht genomen worden. In tegendcel kan het zijn, dat ik aan de woorden wel eens in mijne verbeelding zekeren nadruk, en daardoor aan 't vers een cadans heb gegeven, welke de Lezer, bij 't eerste inzien, welligt niet ontdekken zal. Ik heb niet zo veel nut getrokken uit al de aanleidingen tot variatie, als de aart onzer tale, en de gekozen verzen-maat mij had kunnen opleeveren. Ik ben nu en dan in 't geval geweest, om eene min-gewoone, en mogelijk onnatuurlijke constructie te moeten gebruiken, ten einde aan de meening van den dichter, en tevens aan de maat van 't vers te voldoen. Maar ik vertrouw, dat de goedgunstige Lezer, ter verschooning van deze en soortgelijke gebreken, wel in aanmerking zal willen nemen, dat het moeilijker is, in eene vertaling, dan in een oor-

spronglijk dichtstuk, de gebreken, waarvoor de versificatie bloot ligt, altijd te vermijden, en de schoonheden, waarvoor dezelve vatbaar is, van passe te gebruiken. 'k Heb deze zwaarigheden wel te gemoet gezien, maar mij daardoor niet laten affchrikken, omdat ik voor mij zelf meer vermaak vond in deze rijmlooze verzenmaat, dan in een ongebonden stijl, of anderen dicht-trant; en ook omdat mijne vertaling (welker waarde altijd verre beneden 't oorspronkelijke moest blijven) ten minsten, door rijmloos, maar nochtans in zekere dichtmaat te zijn, eenige meerdere gelijkheid zou hebben met OSSIAN'S gezangen, die in 't oorspronkelijke, voor verr' het grootste gedeelte, ook uit rijmelooze verzen bestaan.

Het Heldendicht FINGAL, 't welk van OSSIAN'S gedichten, in de meeste talen, het eerst in druk verschenen is, bekleedt ook in deze uitgaaf de eerste plaats. Tot beter verstand van 't zelve is het noodig de INLEIDING van 't geheele gedicht, en vervolgens den INHOUD, en de OPHELDERINGEN, voor ieder boek geplaatst, door eene herhaalde lezing zich eigen te maken, om eenigzins bekend te zijn met de namen van personen en plaatsfen, in het zelve voorkomende. En dit geldt ook ten aanzien van al de andere dichtstukken.

Indien dit werk aan de liefhebbers en beoeffenaars der schoone dichtkunde in Nederland tot nut en genoegen verstrekt, zal ik zulks voor eene aangename belooning van mijnen arbeid houden, en mij aangemoedigd vinden, om rustig voortgaande deze opgevatte taak te voltooijen.

* * *

VERBETERINGEN.

* * *

Inleiding	regel 6.	<i>staat</i>	Ierlands	<i>lees</i>	Ierland,
Bladzijde 42	— 12.	—	haren	—	hare
— 44	— 5.	—	van de zoonen der zee	—	van zijn heir
— 46	— 10.	—	Een froom veeler vloed	—	Een vloed veeler froomen
— 61	— 2.	—	wi den	—	winden
— —	— 23.	—	Dochter van Oscar waarom toch die	—	Dochter van Toscar! van waar deze
— 82	— 16.	—	herinne	—	herinner
— 91	— 1.	—	za	—	zag
— —	— 2.	—	gnj	—	zija
— 99	— 9.	—	trootst	—	troost
— 103	— 18.	—	Zal u niet meer kennen	—	Kent weldra u niet.
— 104	— 30.	—	bemosten	—	bemoste
— 136	— 15.	—	in hart.	—	in het hart.

* * *

INHOUD.

I N H O U D

V A N

D I T D E E L.

* * *

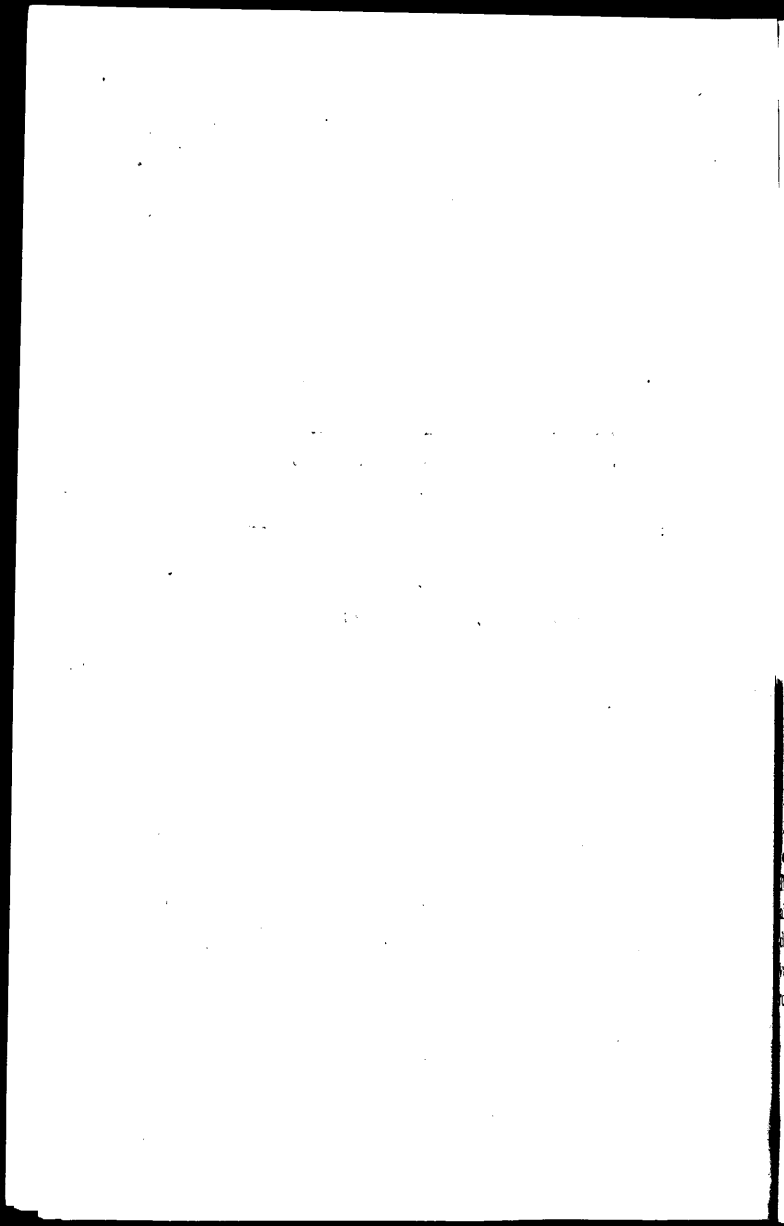
FINGAL HELDENDICHT IN ZES BOEKEN.

EERSTE BOEK	-	-	Bladzijde	7.
TWEEDE BOEK	-	-	—	23.
DERDE BOEK	-	-	—	37.
VIERDE BOEK	-	-	—	52.
VIJFDE BOEK	-	-	—	65.
ZESDE BOEK	-	-	—	76.
DE KRIJG VAN INISTHONA			—	89.
DE GEZANGEN VAN SELMA			—	97.
LATHMON	-	-	—	113.
DAR-THULA	-	-	—	129.
DE DOOD VAN CUTHULLIN			—	147.
DE SLAG VAN LORA	-	-	—	161.

* * *

FINGAL

F I N G A L.
H E L D E N D I C H T.
I N Z E S B O E K E N.

INLEIDING.

Arth, Opper Koning van Ierland, was te Temora, daar de Koningen hun zetel hielden, gestorven, en had eenen minderjarigen Zoon, met name Cormac, nagelaten. Cuthullin, Semo's Zoon, die door zijne heldedaden beroemd was, en het gebied voerde over één van de Hebrides, of Westelijke Eilanden, bevond zich juist op dien tijd in Ulster, één der landschappen van Ierland en werd door de Hoofden der stammen, die te Temora verzameld waren, eenparig tot Voogd over den jongen Prins, en, gedurende deszelfs minderjarigheid, tot Rijksbestierder verkoren. Hij had nog niet lang het roer in handen gehad, toen men bericht ontving, dat Swaran, de Zoon van Starno, Koning van Lochlin of Scandinavia (onder welke benaming men oudtijds Zweeden en Noorwegen begreep) een landing op Ierland in den zin had. Zodra Cuthullin deze tijding hoorde, zond hij Munan, Stirmals Zoon, die één van de Iersche krijshelden was, als gezant, aan Fingal, den Beheerscher der Caledoniers, die de westelijke kusten van Schotland bewoonden. Het oogmerk van dit gezantschap was, om Fingals bijstand tegen Swaran in te roepen. Fingal, niet alleen door zijne, hem eigene, groot-

moedigheid geprikkeld, maar ook uit hoofde van bloedverwantfchap met den Koninglijken Stam der Ierfche Vorften bewoogen, nam het besluit, om, tot redding van dit bedreigde Rijk, toe te fchieten. Dan, eer hij nog aankwam, was de vijand reeds in Ulfter geland. Ondertusfchen verzamelde Cuthullin bij Tura, 't welk een verfterkte plaats was, de kern der Ierfche ftammen, en zond wachten ter kundfchap uit, langs de kusten, om bericht omtrent Swarans aankomst, zo dra mogelijk, te bekomen. Hier neemt het gedicht zijn aanvang. Het bedrijf omvat eenen tijdkring van vijf dagen, en even zo veel nachten, en het heeft plaats in de vlakten van Lena, in de nabijheid van het gebergte Cromlach, op de kusten van 't Landschap Ulfter in Ierland.

I N H O U D

VAN HET

E E R S T E B O E K:

* *

Cuthullin zit bij de poort van Tura, terwijl de overige Veldheeren, op het nabijgelegen gebergte Cromlach, zich met de jagt vermaken. Moran, één van de uitgezondenen op kundschap, geeft hem bericht, dat Swaran geland was. Hij verzamelt de Hoofden van het volk. Men overlegt in den Raad, of men den vijand slag zal leveren. Connal, Heer van Togorma, Cuthullins vertrouweling, is van meening, dat men de aankomst van Fingat moet afwachten; maar Calmar, Matha's Zoon, die in 't bezit was van Lara, in 't Landschap Connauht gelegen, wil dat men ten eersten zal aanvallen. Cuthullin, krijgzuchtig zijnde, houdt het met den laatsten. Hij monstert zijn volk, en mist drie van zijne dapperste strijders. Eén derzelven komt eindelijk, en verhaalt den dood der twee anderen; het geen aanleiding geeft tot eene aandoenelijke uitweiding betreffende Morna. Swaran ontdekt van verre Cuthullins aantogt, vaardigt den zoon van Arwo af, om de bewegingen van den vijand gade te slaan, en stelt zijn eigen manschap in slagorde. De afgezondene verspieder keert te rug, beschrijft Cuthullins wagen, en hoe verschrikkelijk die Veldheer 'er uit ziet. De slag begint, maar de opkomende nacht laat het onbeslist, wie de overhand heeft. Cuthullin doet, naar de gewoone gastvrijheid van dien tijd, Swaran ter maaltijd noodigen. Swaran slaat dit verzoek trotschelijk af. Carril, de Bard, zingt

zingt voor Cuthullin de treurige geschiedenis van Grudar en Brasfolis. Een gedeelte van de Iersche legerscharen gaat uit, op raad van Connal, om den vijand gade te slaan. Hiermede eindigt de eerste dag.

OPHELDERINGEN.

- Semo's zoon, de blauwöogige veldheer, benamingen van Cuthullin.
 Erin, en Inis-faíl, oude namen van Ierland.
 Selma, het vorstelijk verblijf van Fingal.
 De Koning van 't Noorden, de Zee-zoon is Swaran.
 Cathbait, wiens schild zeer beroemd was, de Grootvader van Cuthullin.
 Lochlin, in 't gemeen Scandinavia, meer bepaald Jutland.
 De Lego, een meir in Ierland.
 Inistore, de oude naam der Orcadische eilanden.
 De Lano, een meir in Scandinavia.
 Morven, de noordwest kust van Schotland.
 Ullin, de oude naam van 't landschap Ulster in Ierland.
 't Vermaak der Schelpen duidt aan een gastmaal;
 Koning der Schelpen, eenen zeer gastvrijen koning, die de drinkschalen, waartoe men schelpen gebruikte, gulhartig liet rondgaan.
 Taxifen boog. De ouden maakten voortreffelijke boogen van taxis hout, het welk roodachtig, en zeer geschikt is, om glad gepolijst, en kunstig bewerkt te worden. De Nederduitsehe benaming van den taxis is eigenlijk de ieven- of iben-boom, die in sommige woordenboeken met den iep of ijp, schoon merkelyk daarvan verschillende, vermengd is. Om soortgelijke verwarring voor te komen, is in dit gedicht het basterd-woord taxis overgenomen, en daarvan gevormd het bijvoeglijke taxifen, gelijk van Cypres het bijvoeglijke Cypresfen afgeleid wordt.

* * *

FIN-

F I N G A L.

E E R S T E B O E K.

Onder een ruischenden boom, niet ver van de wallen van Tura,
Zat Cuthullin. Zijn speer stond tegen een steenrots; en naast hem
Lag zijn schild in het gras. Hij dacht aan den dapperen Carbar,
Dien hij versloeg in 't gevecht; toen Moran, de schildwacht van 't zeestrand,
Fithils zoon, hem verscheen, en hem toeriep: „Op! op nu! Cuthullin!
'k Zie de schepen van 't Noorden! de vijand is talrijk, o veldheer!
Veel zijn de helden van Swaran, den golven-beklimmer.” — Ach! altijd
Vreest gij!” zo sprak de blauwoogige veldheer: „o Moran! uw bangheid
Maakt u den vijand zo talrijk; zoon van Fithil! 't is Fingal,
Vorst der woestijnen, en redder van 't groenend, en stroomerijk Erin.”
Neen! sprak Moran: „'t Is vijand; 't zijn zwermen van 't Noorden; hun krijgshoofd
Zag ik, een scheemrende rots, die oprijst in 't midden der baren;
'k Zag hem; zijn spies is een pijnboom! zijn schild is de maan, als zij opkomt
Als een verzaamling van nevel, gekleefd aan een zwijgenden heuvel,
Heeft hij onze oevers bezet. Ik zag hem, en sprak: wat vermeette u!
Koning der helden! bij ons zijn de handen, die vaardig ten strijd zijn,
Veelen. Al draagt gij, met recht, den naam van een magtigen strijder;
Langs de wallen van Tura, daar tellen we een menigte zulken.”

Als de golf op de rots, was zijn stem: „Wie gelijkt mij in Erin?
Geen van uw helden bestaat voor mijn oog; zij deinzen, zij vallen
Voor het geweld van mijn arm. Wat sterflijke kamp tegen Swaran?
Wie, dan Fingal alleen, de Koning van 't stormende Selma?
Eenmaal kampften wij t'zaam op de velden van Malmor; de boschen

Traden wij plat met den voet; de rotfen storteden zijdwaards;
 En, uit vrees voor dien strijd, veranderde 't morrende beekjen
 Vluchtig zijn loop van ons af. Wij streeden, en streeden drie dagen.
 De eersten der helden aanschouwden 't; zij beefden, en stonden van verre.
 Op den vierden beroemde zich Fingal: „de Koning van 't Noorden
 Ware bezweken.” Maar Swaran, de Zee-zoon, hield vast: hij bleef staande!
 Dat Cuthullin dan zwicht; daar mijn kracht als de storm van mijn land is.”

„Ik bezwijken? voor niemand!” riep de blauwoogige veldheer:
 „Groot, of dood zal hij zijn, de donkre Cuthullin; o Moran!
 Ga, en neem nu mijn lans, en strijk 'er het schild meê van Cathbait,
 Dat het klinke! het hangt aan den ruischenden ingang van Tura.
 't Is geen stem van den vree het geluid, dat dit edele schild geeft.
 Ieder hoore dien klank; en mijn helden, zo dra zij dien hooren,
 Vliegen, als schichten ten strijde.” — Hij gaat; en hij slaat, dat het klinke,
 Op het gewelf van het schild; en de heuveln, en rotfen herhalen 't.
 Langs het woud loopt de galm; en het hert springt weg van zijn drenkplaats.
 Curach stort, in der ijl, van de galmende rotfen; ook Connal
 Met zijn bloedige speer; en de sneeuwborst van Crugal slaat hijgend.
 Fayis geboorne verlaat het donkerbruinkleurige heiwild.
 „'k Hoor het, men roept ons ten krijg; 't is de speer van Cuthullin!” zegt Lunar.
 „'t Schild van den strijd!” roept Ronuar. Gij, zoon der watten, omgord u!
 Wapen u, Calmar! en trek het zwaard uit de scheê, dat het sluize!
 Puno, verschrikkelijke held! verrijs uit uw dalen! Gij, Carbar!
 Spoed u, en keer nu den rug naar het roode geboomte van Cromlach!
 Buig uw knieën, o Eth! stijg neêr van de stroomen van Lena.
 Strek, langs de fluistrende heide van Mora, uw lendnen, o Caolt!
 Wit zijn uw lendnen, gelijk het schuim der gefolterde baren,
 Als op de klippen van Cuthon de zee door de winden gezweept wordt.

'k Zie reeds de helden; zij nadren, nog trotsch op hun voorige krijgsdaên.
 Ieders boezem, ontfoken door 't vuur der gevechten van de oudheid,
 Hijgt naar der vaderen deugd. Hun oogen zijn vlammen; zij schieten

Gloeiend

Gloeiend hun blikken in 't rond, om den vijand van Erin te zoeken,
 Ieders rechterhand grijpt naar het zwaard; en, met kracht, het getoegen.
 Vaart 'er, ter weerzij van 't staal, een schitterende bliksemstraal opwaards.
 Bruisfchend, gelijk als een bergstroom, storten zij, elk van zijn heuvel.
 Veldheer voor Veldheer blinkt uit, in het vaderlijk oorlogsverfierfel.
 Op hen volgen hun helden, in donkere drommen; zo volgen
 Regenwolken, in drommen, op vuurige hemelverschijnfels.
 't Klettren der wapnen heft aan; en 't verschrikkelijk huilen der honden
 Mengt zich in 't lied van den krijg, dat ongelijk uitbarst, en Cromlach
 Kaatst dat verwarde geluid van zijn wiegende spitfen te rugge.
 Eindelijk vereenigt zich 't heir op de duistere heide van Lena,
 Als een mist, die de heuveln des herfst beschaduwet, en donker
 T'saam zich vereenigend stijgt, en zijn hoofd naar den hemel omhoog heft.

„ 'k Groet u; zo zeide Cuthullin: gij, zoonen der enge valleien!
 'k Groet u, gij, jagers der herten! Een ander jagtvermaak roept ons
 Thans in het veld. 't Is een jagt, wier geweld als het rollen der zee is,
 Die onzen oever beformt. Wij moeten, o zoonen des oorlogs!
 Vechten, of 't groenende land van Erin aan Lochlin ten prooi zien.
 Spreek, o Connal! gij, eerste der menschen, die 't strijden gewoon zijt!
 Gij, die de schilden verbreekt, en dikwils met Lochlin gekampt hebt!
 Wilt ge met mij nu de lans uws vaders ook ditmaal verheffen?“

„ Scherp is, Cuthullin, mijn lans! was het rustig bescheid van den dappren.
 Connals lanze verlangte, in het hevigest van 't strijden te glinstren,
 En met der duizenden bloed zich te verwen. Maar, schoon ik ten strijde
 Vaardig mijn rechterhand strekke; mijn hart raadt vrede voor Erin.
 Gij, die voor Cormac 't bewind van den krijg voert! zie onze stranden,
 Zwart van de schepen van Swaran, en dicht, als de Lego met biezen,
 Zo met masten bezet. Zijn vlooten gelijken naar wouden,
 Dik omneveld, wier kruin zich ten prooi aan den huilenden wind geeft.
 Veel zijn de strijders van 't Noorden. Ik rade den vrede. Zelfs Fingal,
 Onder de sterflijke menschen de grootste, zou nu toch den aanval

Wijslijk vermijden, de Held, die de sterken verstroot, als een stormwind
 't Kaf van de heide, wanneer in het galmende Cona de stroomen
 Ruisfchen, en rond op de bergen de nacht, met haar wolken, zich vestigt.*

Calmar vatte het woord, de zoon van Matha: „ Wel! vlugt dan!
 Vlugt dan, Connal! gij vreedzame held! en bezoek weêr de stlten
 Uwer heuveln, waar 't oog geen straal van de lanzen des oorlogs
 Immer ziet flikkren; vervolg daar Cromlachs bruinkleurige herten!
 Vel met uw treffenden schicht de springende reeën van Lena.
 Maar gij, Semo's blauwöogige zoon! gij, gebieder des veldslags!
 Stort op de zoonen van Lochlin! doorbrul hun hoogmoedige rijen!
 Laat geen schip van dat Rijk, dat de moeder der sneeuw is, ontkomen!
 Geen van hun schepen doorploeg weêr de donkere storting der golven
 Inistore voorbij! Verheft u, gij sombere winden!
 Winden van Erin! steekt op! en dwarrelt van 't hertenrijk Lara!
 'k Sterve in dat onweêr! ja, Calmar sterve, te midden der stormen,
 Weggerukt in de wolken door grimmige geesten! zoo immer
 't Jagen mij zo heeft behaagd, als het razend gekletter der schilden!™

Connal hervatte bedaard: „ 'k Ben nimmer, o Calmar! gevlooden!
 Matha's jeugdige zoon! ik vloog met mijn vrienden ten strijde:
 Maar mijn roem is gering. Men won, in mijn bijzijn, den veldslag.
 Dappren behaalden de zege. Doch, zoon van Semo! u dringe
 Mijne stem in het oor! Draag zorg voor het troonrecht van Cormac!
 Geef, tot behoud van den vreed, een schat, ja de helft ook van Erin!
 Tot dat Fingal genaakt, en hier, aan onze oevers zal landen.
 Of, verkiest gij den krijg; zie, 't zwaard en de lans is al vaardig.
 Juichende zal ik mijn vreugd in het midden der duizenden vinden,
 En door de schimmen des krijgs mijn ziel als een bliksem doen schitteren.”

„ Mij,” zo voldong het Cuthullin, „ bekoort het gekletter der wapnen,
 Als de donder des hemels, die 't reegnen der Lente vooraf gaat.

Komt

Komt nu! verzamelt mij alle de stammen, wier luister zo glinstert;
 Dar ik hen monstre, die zoonen des krijgs, en hun heiren hier langzaam
 Over deez' heide zie trekken, en blinken als 't schijnsfel der zonne,
 Eer het nog stormt, en de westlijke winden de wolken verdikken,
 En al de eiken van Morven 't gehuil van die winden herhalen.
 Dan! wie misse ik? waar blijven mijn vrienden, mijn steunfels in 't strijden?
 Zij, wier handen mijn armen in ieder gevaar onderschragen?
 Waar vertoeft gij, wiens boezem zo blank is, o Cathbar! waar blijft gij,
 Duchomar! wolke des krijgs? Verlaat gij mij heden, gij Fergus?
 Heden, ten dage des storms? gij waart mij aan 't vrolijke gastmaal
 Altijd de eerste, gij, zoon van Rosfa! gij, vuist der verwoesting!
 Hoe!... Of, ziet u mijn oog? ja, gij komt, als een reebok van Malmor,
 Als een hert van den heuvel, o zoon van Rosfa! u groet ik.
 Maar; wat benevelt u, ziel van den strijd?" — Hij antwoordt: „Vier steenen
 Stijgen omhoog op het graf van Cathbar; en deze mijn handen
 Leiden Duchomar ook, die de wolke des krijgs was, in de aarde.
 Zoon van Torman! gij waart, o Cathbar! een zonstraal in Erin.
 Moedige Duchomar! gij, een nevel des dampigen Lano,
 Over de vlakten des herfstzich langzaam bewegend, en met zich
 Brengend voor duizend den dood. o Morna! gij schoonste der maagden!
 Zacht is uw slaap in de grot van de steenrots. Gij zonkt in het donkre,
 Als een ster, die voor 't oog van den reiziger wegschiet in 't woeste;
 Eenzaam staart hij haar na, en betreurt haar voorbijgaanden luister."

„Zeg mij, sprak Semo's blauwöogige zoon; hoe vielen die helden?
 Hebben de kindren van Lochlin hen nedergeveld in het strijden,
 Onder de dappren? wat is 't, dat die wapengeweldigen insluit
 Binnen de onwrikbare perken van de enge en duistere wooning?"

„Cathbar," was 't antwoord des helds „is gevallen door Duchomars woede!
 Duchomar sloeg door zijn zwaard, bij den eik aan den ruischenden stroom, hem;
 En hij vond in de grot van Tura de lieflijke Morna."

„Onder de vrouwen de schoonste! bekoorlijke dochter van Cormac!

Mor-

Morna! zo sprak hij: hoe zit gij zo somber in 't midden van steenen?
 Eénzaam in 't hol van een rots? De stroom, die ginds benen vlocit, murmert;
 En 't veeljarig geboomte zucht in de winden rondfom u.
 't Meir ziet onrustig u aan; en de wolken des hemels zijn donker.
 Maar, gij zijt sneeuw op de heide; uw hair is de nevel van Cromlach,
 Als hij zich krult om den heuvel, en glansfend in westlijke stralen
 Sierlijk zich opdoet. Uw borsten zijn twee uit den stroomenden Branno
 Glad zich verheffende steenen. Uw armen gelijken, o Jongvrouw!
 Twee van de witte pijlaren in 't hof van den magtigen Fingal."

„ Zeg mij! waar komt gij van daan? viel hem in, de schoonlokkige Morna:
 Duchomar! zeg mij, van waar? gij verschrikkelijkste mensch, die 'er zijn kan!
 Dreigend en norsch is uw wenkbrauw! Rollend en rood zijn uw oogen.
 Ziet men reeds Swaran op zee? wat weet gij voor nieuws van den vijand?"

„ Morna! 'k heb herten gejaagd; ik kom van den heuvel der bruinen.
 'k Schoot met mijn taxifen boog er drie; mijn snelloopende honden
 Vingen er andere drie, o beminlijke dochter van Cormac!
 U heb ik lief als mij zelf. Voor u is het schoonste der herten.
 't Best, dat ik ving, is voor u, dat het hoofd met zijn staatlijke takken,
 Hoog boven allen verhief, en zijn voeten deed snellen als winden."

Koeltjes zei hem de maagd: „ ik niet! ik bemin u niet, norsch oog!
 Hard is uw hart, als een steen; als de nacht is uw schrikkelijk uitzicht.
 Tormans Zoon! gij alleen zijt de liefde van Morna, gij Cathbar!
 Gij zijt een straal van de zon in de dagen der duistere stormen.
 Hebt gij dien lieflijken niet op zijn heuvel gezien bij de herten?
 Duchomar! Hier in de grot wacht Morna de komst van haar Cathbar."

„ Lang zal Morna nog wachten; zo donderde Duchomars antwoord:
 Lang zal Morna nog wachten na Cathbar. Zie op dit zweerd slechts!
 't Is het bloed van uw Cathbar. Lang zal Morna hem wachten.
 Bij den stroomenden Branno, daar viel hij. Ik zal hem een praalgraf
 Stichten op Croma, o kroost des blauwschildigen Cormacs! o Morna!
 Wend nu na Duchomar 't oog; zijn arm is zo sterk, als een stormwind."

„ Viel

„Viel hij? zo barstte zij los in een woedenden uitroep: de Jongling?
 Tórmans geboorne, wiens boezem als sneeuw was? Is Cathbar gefneuveld
 Op zijn weërgalmende heuveln? De trefflijkste Jager! De vijand
 Van de vreemden der zee? Wat ziet gij mij, Duchomar, donker!
 Grouwzaam voor mij is uw arm. O! reik mij dat zweerd, o mijn vijand!
 't Stroomende bloed van haar Cathbar is dierbaar aan Morna.” — Hij reikte,
 Op haar geweën, haar dat staal; en zij stiet hem de manlijke borst door.
 Duchomar plofte daar neêr, als de oever eens stortenden bergstroomis.
 Stervende strekt hij zijn hand na Morna; en stamelend zegt hij:
 „Dochter van Cormac! gij hebt mij geveld in den bloei van mijn leven.
 Koud is het zweerd in mijn borst, o Morna! ik voel 'er de kou van.
 Geef mij aan Moina, de maagd. Ik was de droom van haar nachten.
 Zeker verheft zij mijn graf, en de weiman verheft mijn gedachtnis.
 Maar dat zweerd uit mijn borst! het staal is zo koud mij, o Morna!”
 Midden in al hare tranen nadert hem Morna; zij nadert,
 En zij trekt hem het zweerd uit zijn borst. Hij doorstoot haar de zijde;
 En verspreidt op den grond haar sierlijke lokken. Een bloedstroom,
 Borrelend, ruischt uit haar zij; en haar armen, als 't zuiverste marmer,
 Worden met stralen van rood geverwd. Zo ligt zij, de schoone,
 In den dood zich te wentlen. Nog zucht zij; en Tura's spelonke
 Geeft aan iederen zucht van de stervende een zucht weêr tot antwoord.

„Rust in vrede! gij zielen der helden! uw oorlogsbedrijven
 Waren roemruchtig!” zo zeide Cuthullin: „Op wolken gedragen,
 Zweeft om mij heen! en vertoont uw srijdbaar gelaat mij gedurig!
 'k Sta dan pal in gevaar; dan gelijkt mijn arm aan den donder.
 Maar, wees gij op het schijnfel der maan, aan mijn rustvertreks vengster,
 Morna! als vrede ons bezielt, en het klettren der wapnen voorbij is.
 Vrienden! vereenigt nu t'saam de verdubbelde krachten der stammen!
 Stapt nu voor Erin ten srijd! de wagen, waarop ik zal kampen,
 Rolt voor u heen! zijn gedruish moet het sein tot uw vrolijk gejuich zijn!
 Plaatst drie speeren hier naast mij. Volgt het gesprong mijner rosfen!
 Laat mij in 't midden van u, door uw voorbeeld, mijn dapperheid sterken,
 Als om de stralen mijns staals het gemengde gevecht zich verduistert!”

Zo,

Zo, als een schuimende stroom, uit de donker beschaduwde diepten
 Ruischend, van Cromlach zich stort, wen de donder den Hemel doorwandelt,
 En een donkere nacht op het halve gebergte zich legert,
 En door de scheuren van 't onwêer zich scheemrende geesten vertoonen:
 Zo ontzettend, zo grootsch, zo verschrikkelijk druifchen de helden,
 Erins zoonen, daarheen. De veldheer gelijkt naar een walvisch,
 Wien een menigte golven vervolgen; hij stort voor zich henen
 Dapperen moed, als een stroom; en wentelt zijn magt langs de kusten.

Lochlin's zoonen vernamen 't geraas, als een storm in den winter.
 Swaran sloeg op zijn schild, en riep den geboornen van Arno,
 Zeggend: „Wat wil dit gemurmer, dat langs de heuvelen heenrolt?
 't Zweemt na het avondgefuis van een drom verzamelde vliegen.
 Erins geslachte daalt neêr; of, in 't afgelegene mastbosch
 Suizen de bruischende winden. Zo is het ruischen van Gormal
 Eer de witte schuimende top van mijn golven zich heft in de hoogte.
 Arno's Zoon! zie eens uit, van den heuvel, na 't vlak van de heide!”

Nauwlijks ging hij, of ijlings keerde hij siddrend te rugge.
 Hoog sloeg tegen zijn zijde zijn hart, en hij draaide zijn oogen
 Wild in het rond; en zijn stem was staamlend, gebroken, en langzaam:
 „Op nu! gij, Zoon van de zee! gij Vorst der bruinverwige schilden!
 'k Zie als een woedenden bergstroom den dringenden aanval ten strijde;
 'k Zie de diepstappende kracht van de nadrende zoonen van Erin;
 'k Zie de wagens, de wagens des krijgs, die als vlammen des doods zijn;
 Semo's roemruchtigen zoon, Cuthullin, vooruit op zijn wagen,
 Snellenden alles voorbij. Hij buigt zich naar achtren die wagen,
 Als bij een steenrots een golf, en een zonnige mist op de heide.
 Zijne zijden versieren uitsteekende steenen; zij glansen,
 Als de zee om het bootjen des nachts. Zijn disfel is taxis,
 Kunstig gerond; en de bank van geslepenen beenen; met speeren
 Ieder der zijden gewapend; in 't midden de voetbank des krijgshelds.
 Voor den wagen, ter rechter, ziet men den bruischenden klepper,

't Moedig, hoogmanig, breedborstig, wijdstappend, en hinnikend bergpaard.

Wijd verspreidt zich 't geluid van zijn stampenden hoof, en zijn manen

Golven omhoog, als een stroom van rook op de rijen der rotsen.

Glansend en glad is zijn hair; zijn naam is Sulin-Sifadda.

Voor den wagen, ter flinker, ziet men den snuivenden viervoet,

Dunner van manen, hoogsteigrend van hals, wiens geweldige hoeven

Alles verplettren; den snellen, den springenden kweekling des heuvels,

't Ros, bij de stormende zoonen des zweerds Dusronnal geheeten.

't Wagenstel heft zich omhoog op duizend riemen. Het harde

Glad gepolijste gebit blinkt door, door de schuimende kringen.

Dunnere riemen, met glinstrend gesteent, gevormd tot een teugel,

Buigen zich nêer aan den staatlijken hals van de brieschende rosfen,

Rosfen, als wolken van mist, die over het waterdal vliegen,

Wild in hun loop als de herten, en sterk als een arend, die neêrschiet

Op den begeerlijksten prooi. Hun gebruisch is 't geblaas van den winter

Tegen de zijden van Gormals met sneeuw overladene toppen.

Op den wagen vertoont zich de Veldheer; zijn naam is Cuthullin.

Stevig gespierd is de arm van den held, die gevormd door het zweerd is;

Zoon van Semo, den Koning, beroemd door zijn gastvrije schelpen.

Rood is zijn wang, en zij glimt, als het gladst van mijn taxifen handboog.

Onder den donkeren boog van zijn zwaar bewasfene wenkbrauw

Rolt zijn blauwkleurige blik zich wijd in het rond, en zijn haren

Vliegen van 't hoofd, als een vlam, wen hij voorwaards zich neigend zijn speer veft.

Vlugt dan, Koning der zee! vlugt! hij komt, als een storm in het stroomdal."

„Wanneer vlood ik?" was 't antwoord des Konings: „kleinhartige hopman!

Wanneer is Swaran gevlugt voor 't mengen der speeren? en wanneer

Beefde ik te rug voor 't gevaar? Ik braveer de stormen van Gormal,

Als zich het schuim mijner baren verheft. Aan 't onweêr des hemels

Biede ik het hoofd; zou Swaran voor eenen der helden dan vlugten?

Ware het Fingal ook zelf, geen vrees zou mijn ziel nu verdonkren.

Op!

Op nu! Ten strijd! myne duizenden! stroomt, als de zee, om mij henen!
 Bruischt, gelijk zij; en vergaert u om 't blinkende staal uwes Konings,
 Sterk, als de rotfen mijns lands, dat de stormen met blijdschap bejegent,
 En onvertsaagd, in den wind, zijn donkere pijnboomen uitstrekt.

Als in den somberen herfst, van twee weérkaatsende bergen,
 Twee op elkander zich stortende stormen, zo druïschten de helden
 Tegen elkander. Als twee geweldige stroomen, die bruischend,
 Hoog uit de rotfen gestort, elkander ontmoeten, en brullend,
 Onder één, in de vlakte, zich mengen; zo tierend, zo woedend,
 Tegen elkander gefield, vermengen zich Lochlin en Erin.
 Hopliën kampen met hopliën, en knechten strijden met knechten.
 Staal klinkt klettrend op staal, en helmen, door klingen getroffen,
 Splijten van één op de kruinen. Het bloed spat, rookend, in 't ronde!
 Overal drilt aan den boog de storrende pees; en de pijlen
 Tusschen atóm door de lucht, daar de vallende speeren in slikkren
 Als de kreitsen des lichts, die het aanschijn der nachten vergulden.
 't Klatren des krijgs is gelijk aan 't gebrul van de zee, als haar baren
 Woedende steigren; 't gelijkt aan het laatste gekraak van den donder.
 Schoon, om dien slag te bezingen, de honderd Barden van Cormac
 Traam zich vereenigden daár; de vereenigde stem van die honderd
 Ware te zwak, om de doón aan 't nageslacht over te brengen.
 Zo ontelbaar, zo dicht bedekken de lijken der helden
 't Slagveld, en wijd in den omtrek stroomt het bloed van de dappren.

Klaget, gij Zoonen des lieds! beklaget den dood van Sithallin!
 Laat het gezucht van Fíóna zich over de vlakte van Ardan,
 De éénzaam verlatene he! haars liefslijken Ardans verheffen!
 Als twee herten des wouds, zo storteden betde die helden
 Onder den magtigen Swaran, die midden in duizenden brulde,
 Als de tierende geest van een storm. Op de Noordlijke wolken
 Zit hij in 't duistere, en vindt in den dood van den zeeman behagen.

Maar ook sloop aan uw zijde uw hand niet, geboorne van Semo!
 Vorst van het nevelige eiland! de dooden uws arms, o Cuthullin!
 Waren een menigt'; uw zwaard was gelijk aan de stralen des hemels,
 Wen zij de zoonen der dalen doorbooren; wen volken, bij hoopen,
 Liggen verzengd, en geveld; en 't gebergte nog brandt in de rondte.
 Over de lijken der helden snuift Dusronnal. Sifadda
 Baadt met zijn hoeven in 't bloed. En achter zich laten zij 't slagveld;
 Als de woestijnen van Cromlach, het donker verblijf der verwoesting',
 Wen een vernielende wind, met grimmende spookten beladen,
 Al de boschaadjes ontworteld, en over elkander gestort heeft.

Schoonste der Jonkvrouwen! ween, op de klippen der huilende winden!
 Ween, Inistore's vermaak! laat uw fierlijk maagdenhoofd hangen
 Over uw golven, o gij, die bekoorlijker zijt dan de berg-geest,
 Wen hij op 't zwijgende Morven, in stralen der middagzon, neêr zweeft.
 Hij is gevallen! de Jongeling! Onder het zweerd van Cuthullin
 Ligt hij bleek, en verstijfd. O schoonste der Jonkvrouwen! nooit meer
 Rijst bij uw liefsten de moed, om met Vorsten in 't kampveld te treden.
 Trenar, de lieflijke Trenar, helaas! is gefneuveld. Zijn doggen
 Zien zijn voorbijgaanden geest, en doorhullen zijn galmende wooning.
 Voor in de zaal hangt zijn boog ongespannen, en nooit meer verneemt men
 't Luide geschal van zijn jacht, als welêer, op 't gebergt zijner hinden.

Als een zee, die met duizend baren zich stort op de rotten,
 Zo stort Swaran op Erin. En, als een rots, die de duizend
 Baren onwrikbaar verwacht, wacht Erin de speeren van Swaran.
 Overal hoort men de Dood; zij verheft in de rondte al haar stemmen;
 't Schilden gekletter daarbij. Elk held vertoont zich in 't strijden
 Als een donkre kolom; het zweerd in zijn hand is een vuurstraal.
 't Veld weërkaatst het geraas van den strijd van vleugel tot vleugel,
 Als het beurtelings rijzen en dalen van honderden hamers
 Op de roodgloeiende zoonen der smitse. Wie zijn zij, daar verre?
 Daar, op de heide van Lena, zo donker, zo schrikkelijk? wie zijn zij?
 't Schijnen twee wolken; hun kling straalt over hun hoofd, als een weerlicht.

Rondüm hun, worden de heuven beroerd, en fiddren de rotfen
 Met al 't mos, dat haar dekt. Wie zijn zij? wie anders, dan Lochlins
 Magtige Zeezoon, en Erins ten wagen geboorene Veldheer?
 Groot is 't getal humner vrienden, wier oogen beängftigd hun nazien,
 Daar ze in de scheemring hem zien bij elkaër op de hei. — Maar de nacht komt,
 En omwolkt deze strijders, en eindigt dien ijslijken veldflag.

't Was aan de boschzij van Cromlach, dat Dorglas de herten geplaatst had,
 't Vroege geluk van de Jagt, eer de helden de heuven verlieten.
 Hier veréént zich het leger: honderd der jongsten verzaamen
 Hei tot het vuur, dat door tien van de strijders gestookt wordt; driehonderd
 Kiezen de gladste der keiën. De rook van het gastmaal verspreidt zich.
 Maar aan zijn edele ziel gaf Cuthullin, het krijgshoofd van Erin,
 Moedig gehoor. Hij leunde aan zijn stralende speer, en hij zeide
 Tot den zoon der gezangen, tot Carril, van d'ouderen tijd nog,
 Den grijscharigen zoon van Kifenas: „ Zou men dit gastmaal
 Voor mij alleen slechts bereiden, terwijl de Gebieder van Lochlin
 Aan de kusten van Erin zich vindt, zo ver van zijn bergwild,
 Ver van de zaal, daar hij spijst, in zijn vrolijk weergalmende wooning?
 Hoor mij, bedaagdere Carril! en breng mijn woorden tot Swaran;
 Zeg hem, hem die daar komt van de brullende wateren, zeg hem,
 Dat Cuthullin hem noodigt ter maaltijd, noodigt te luistren
 Naar het gefchal mijner bosfchen, in 't midden der nachtgrauwe wolken.
 Koud, en alles verbleekend, huilen de woedende winden
 Over het schuim zijner zeeën; laat hij de beevende harpen
 Hier dan bewondren, en hier de gezangen der helden vernemen!”

Carril, de grijsaard, ging heen tot den Vorst der bruinkleurige schilden,
 Vriendelijk sprak hij hem toe: „ Op! Swaran! Koning der bosfchen!
 Op! van het bont uwer jagt! verlaat uwe huden! Cuthullin
 Geeft het vermaak zijner schelpen. Neem deel aan het feest van den Veldheer.”

Swaran antwoordt hem dof, als het fombere ruisfchen van Cromlach,
 Eer het nog stormt: „ Al strekten nu al uwe dochters, o Erin!

Dartlend, haar armen van sneeuw tot mij uit; al zwollen haar boezems
 Hijgend naar mij; en al lonkten haar oogen, van liefde verfmachtend;
 Nog bleef Swaran, als één van de duizend rotfen van Lochlin,
 Hier onbeweeglijk. Hij wacht op den dag, die met jeugdige stralen
 't Licht uit het Oosten hem brengt, om Cuthullin uw Veldheer te dooden.
 Liefelijk ruischt in mijn oor de wind van Lochlin; hij stort zich
 Over mijn zeeën tot hier, daar hij hoog in mijn sloopstouwen fluistert,
 En in mijn peinzenden geest mijn groenende wouden te rug brengt;
 Gormals groenende wouden, daar 'k vaak van mijn loeiende winden
 Hoorde 't geruisch, als mijn speer door 't jagen van 't everzwijn rood werd.
 Ga dan, en zeg, dat Cuthullin den troon van Cormac mij afsta;
 Of dat de bergen van Erin wel dra hun stortende stroomen
 Rood zullen zien van het schuim des bloeds van den trotschen Cuthullin."

„Droevig klinkt Swarans bescheid;" zei Carril, van d'ouderen tijd nog.
 „Droevig voor hem slechts alleen;" zei Semo's blauwöogige stamzoon:
 „Zing mij intuschen, o Carril! uw lied, de bedrijven der oudheid.
 Zend den nacht in gezang weg! en geef mij den wellust des weemoeds!
 Menige held heeft 'er immers; en menig bekoorelijk meisje
 Heeft 'er in Erin geleefd? mij behagen de toonen des klaaglieds,
 Die men op Albions klippen verneemt; als het jagtgeraas stil is,
 En als de kabblende Cora de liedren van Osfian nabauwt."

„Eens in andere dagen," zo luidde het antwoord van Carril;
 „Kwamen de zoonen der zee naar Erin. Hun schepen, bij duizend;
 Kliefden het schuim van de baren naar Ullins lieflijke vlakten.
 Ijflings verreezen de zoonen van Inis-fall, en toogen
 Tegen 't geslacht, dat zich dekt met de donkerbruinkleurige schilden.
 Cairbar, de Vorst, was 'er bij, en Grudar; de staatlijke jongling.
 Lang reeds ontstak hun de twist om den vlekkelige stier, die op Golbuna
 Galmende hei had gebruld; elk eischte dien op, voor zich zelve.
 't Punt van hun staal droeg alom den dood; nu vochten de helden
 Zij' aan zij', naast elkaar, dat de vreemden der zee moesten vlugten.
 Was 'er ooit naam op 't gebergt', als de namen van Cairbar en Grudar,

Zo geliefd en geroemd? maar helaas! waarom brulde die fier weêr
Op de weergalmende hei? Zij zagen, als sneeuw op het veld, hem;
Springende zagen zij hem, en het twistvuur ontstak weêr hun harten.

Lubars grazige boord was het kampveld; zij kampten, en Grudar
Viel in zijn bloed. De vergrimde Cairbar, nog blakend van woede,
Kwam in het éénzame dal, daar zijn zuster, de schoonste der zustren,
Brasfolis zong van haar lief, en den tederen klaagtoon liet hooren.
Grudar, den jongling, den vriend harer heimlijke ziele bezong zij.
Treurende dacht zij hem na, hem beklagend in 't bloedige krijgsveld,
Maar met een freelende hoop verwachtte zij stil zijn terugkomst.
Brasfolis zat 'er; men zag uit haar kleedren haar sneeuwitten boezem;
Zo ook ziet men de heldere maan uit de nachtgrauwe wolken,
Als haar rand zich vertoont, en de schaduw het verdre bedekt houdt.
Zacht was haar stem, als de toon van een harp, die gestemd is ten klaaglied;
Zachter dan die was haar stem; en haar ziel was verkleefd aan haar Grudar-
Overal zocht hem haar heimlijke blik: „ach! wanneer verschijnt gij?
Wanneer, o magtige held! verschijnt gij mij weêr in uw wapnen?”

Straks genaakte haar Cairbar, en zeide: „neem, Brasfolis, neem het!
't Bloedige schild van mijn vijand, en hang het hoog in mijn voorzaal.”

Tegen haar boezem sloeg aan, haar teder hart; en verbijsterd,
Bleek en verward vlood zij heen. Zij vond haar beminlijken Jongling
Liggend in al zijn bloed; en zij stierf op de heide van Cromlach.
Hier rust haar asch, o Cuthullif! deeze éénzame taxis ontsprooten
Uit haar graf, en beschutten haar stof voor 't geweld van de stormen.

Brasfolis bloeide in het dal, en Grudar prijkte op de bergen.
't Bardengezang moet' hun naam ongeschonden aan 't nakroost verzenden”

„Liefelijk streelt mij uw stem:” sprak Erins blaauwöogige Veldheer.
„Carril! de woorden van de oudheid zijn mij behaaglijk, zij zijn mij,
Als in de lente de regen, die 't aardrijk verkwikt, wen de zon reeds
Tuurt op het veld, en het dunnere zwerk op de heuvelen heen vliegt.

Tokkel de harp nu, ter eer' mijner liefile, die éénzaam in Dunscath
 Straalt als de zon; ja, verhef op uw harpe den lof van Bragéla.
 'k Liet u op 't eiland des nevels, o gade van Semo's geboornen!
 Keertge uw bekoorlijk gelaat van de rotfen? Ziet ge uit na Cuthullin?
 Zoekt ge mijn zeilen op zee? O! het zien van haar golven van verre,
 't Zien van dat rollende schuim misleidt u, in schijn mijner zeilen.
 Keer u te rug; het wordt nacht, mijne liefde! de duistere winden
 Zuchten in 't hair, dat u fiert. O! keer u te rug naar mijn feestzaal.
 Denk aan de voorige tijden! — Ik kom niet te rug, mijn beminde!
 Eer de stormen des oorlogs bedaard zijn. — Spreek mij, o Connal!
 Spreek mij van krijg, en van wapens; maar niet van de dochter van Sorglan!
 Ze is mij te lief met haar floddrende hair, en haar sneeuwitten boezem."

„Zoon van Semo!" zo sprak de langzaam sprekende Connal:
 „Wees op uw hoede voor Lochlin! Geef last aan de benden der nachtwacht;
 Zend haar uit, en beveel ze, op de magt van Swaran te pasfen.
 'k Bén voor den vrede, tot dat het geslachte van Selma verschijne,
 Tot dat Fingal verschijne, en ons land, als het zonlicht bestrale."

Semo's zoon sloeg zijn schild; riep te wapen! De benden der nachtwacht
 Stapten vooruit, maar het overig heir lag zig neêr, om te rusten
 Op de heide der herten, en sliep in 'tgeruisch van de winden.
 Rondöm hun zweefden de schimmen der jongstgefneuvelde strijders,
 Zwemmende in donkere wolken; en slauwlijk vernam men van verre
 't Zachte gekerm van den dood, op het somberzweigende Lena.

I N H O U D

VAN HET

T W E E D E B O E K .

De schim van Crugal, eenen Ierschen krijgsheld, die in den vorigen veldslag gesneuveld was, verschijnt aan Connal, voorspelt hem Cuthullins nederlaag in het aanstaande gevecht, en raadt hem, met ernst bij den Veldheer aan te houden, om een vergelyk met Swaran te treffen. Connal geeft kennis van dit gezicht; maar Cuthullin wil, uit eersucht, de eerste niet zijn, die van vrede spreekt, en blijft onwrikbaar bij zyn besluit, om den krijg voortzetten. 't Wordt dag. Swaran doet voorlagen, die vernederende zijn, en verworpen worden. De slag begint, en 'er worát een tijdlang hardnekkig gevochten, tot dat de vlugt van Grumal de geheele Iersche krygsmagt ook aan het deinzen brengt. Cuthullin en Connal dekken de terugtogt. Carril geleidt de vlugtelingen op een nabijgelegen gebergte, waarheen Cuthullin hen volgt, die van verre de vloot van Fingal ontdekt, naar de kust stevenende; doch door het invallen van den nacht, verliest hij die weder uit het gezicht. Cuthullin, nêerslagtig over zijne nederlaag, wijt dit ongeluk aan den dood van zyn vriend Ferda, die door hem, eenigen tijd te vooren, gedood was. Maar Carril, om te toonen, dat niet altijd het onheil iemand vervolgt, die bij ongeluk een manslag begaan heeft, maakt eene uitweiding, en verhaalt het geval van Comal en Galbina.

*

O P H E L D E R I N G E N .

De oude Schotten meenden, dat het geruisch van winden en stroomen veroorzaakt werd door geesten of schimmen, die onze dichter doet voorkomen, als aanvoerders van den storm, of als naderende in 't geruisch van een bruischenden stroom; terwijl hij de geesten, als iets stoffelijks, maar bijna onzichtbaar aanmerkende, zoonen des winds, of des luchtsfrooms noemt.

Luáth, is de naam van Cuthullins dogge.

Degréna wordt gezegd nog vreemd in 't paleis harer droeffnis te zijn, omdat zij, maar kort voor den veldslag, gehuwd was.

F I N -

F I N G A L.

T W E E D E B O E K

Connal lag neder, nabij het gernisch van een bergstroom, en onder Een veeljarigen boom. Een steen, met mos, was zijn hoofdstut. Over de heide van Lena, vernam hy het stille gefluister, 't Suizend geluid van den nacht. Hij, nimmer bevreesd voor den vijand, Hij, de zoon van het zweerd, lag, ver van het leger der helden. Eenzaam lag er de held, en zag, in zijn nachtrust, een vuurstroom, Donkerrood van 't gebergte zich stortend; en boven dien vuurstroom Toonde zich Crugal, een Vorst, die in 't laatste gevecht was gesneuveld. 't Aanschijn van Crugal geleck naar het zinkende maanlicht; zijn kleedren Waren de wolken der bergen; zijn oogen twee stervende vlammen; Zwart was de gapende wond in zijn borst. „Hoe, Crugal!” zei Connal: „Dedgals zoon, zo befaamd op de bergen der herten! hoe komt gij Zo verbleekt, en bedrukt? gij verbreeker der schilden, die nimmer Bleek wierd door vrees! wat beroert den van ons gescheidenen Crugal?”

Schreiende stond er de schim, die zijn bleeke rechterhand strekte Over den slapenden held, en zachtkens zijn zwakk'lijke stemme Suizen liet, als het gefluister van 't windjen in 't riet van den Lego.

„Connal!” zei hij: „Mijn geest waart, over mijn heuveln; mijn lichaam Ligt op de zanden van Erin. Gij houdt geen gesprek weér met Crugal. Nooit ontdektege op de heide mijn énzamen voetstap. Ik ben nu Ligt als de waasfem van Cromlach; mijn gang is de schaduw eens nevels.

Hoor mij, gij Connal, gij zoon van Colgar! ik zie hier een doodswolk;
Over de vlakke van Lena verspreidt zich een akelig duister.
Erins neêr laag genaakt. Vertrek van de velden der schimmen!"

Als de verduisterde maan, verdwijnt hij, in 't midden eens draaiwinds,
„Toef!" riep de dappere Connal: „toef! mijn bloedroode halsvriend!
Keer met uw hemelschen glans, gij zoon van het stormende Cromlach!
Welk een spelonk is uw éenzaame woonplaats? Wat groenenden heuvel
Naamt gij ter plaatse uwer ruste? Vernemen we u nooit in een stormwind?
Nooit in 't geruisch van een bruischenden stroom, wen de magere schimmen,
Nauwlijks te zien, als zoonen des winds, door de wildernis zweeven?"

Onder het ramlend geraas zijner wapenrusting, verhief zich
Connal, en sloeg op zijn schild, dat het klonk, boven 't hoofd van Cuthullin.
Straks ontwaakte de zoon des oorlogs, de wagenbestierder.
„Waarom," zo sprak hij: „verrast mij Connal in 't diepst van mijn nachtrust?
Ligtelijk had zich mijn speer gestrekt naar uw klank; en Cuthullin
Had den dood van zijn vriend reeds betreurd. Maar spreek nu, gij Connal!
Colgars lieftallige zoon! uw raad is mij lief, als het zonlicht."

„Zoon van Semo!" was 't antwoord des helds: „ik heb Crugal vernomen.
Uit zijn spelonk kwam zijn geest. De sterren tintelden slauwlijik
Door de gestalte der schim. Zijn stem was gelyk aan het ruischen
Van een ver afzijnden stroom. Een bodé des doods is hij Erin.
Al wat hij spreekt, is van 't graf. Ik bid u, beschermmer van Cormac!
Zoek toch den vrede, of vlugt, in der ijl, langs de heide van Lena."

„Connal sprak met den geest?" hervatte de Vorst: „en de sterren
Tintelden slauw door de schim? — o Zoon van Colgar, het windjen
Fluisterde zacht u in 't oor; dit was het. Of, was het in waarheid
Crugal; wat heeft u belet, hem te dwingen, ook mij te verschijnen?
Vraagdet gij naar zijn spelonk, het verblijf van dien zoone des luchtstrooms?
Zo moog éénmaal mijn zweerd zijn stem achterhalen, hem dwingen,

Wa:

Wat hij weet, ons te ontdekken. Maar Connal! geloof mij, 't is luttel,
Dat hij kan weten. Van daag nog leefde hij hier. Onze bergen
Heeft hij maar nauwlijks bereikt; wie ontdekte hem dáár onze neêrslag?"

„Geesten vliegen op 't zwerk;" zei Connal: „zij rijden op winden,
Komen te faam in hun holen, en spreken van sterflijke menschen."

„Laat ze van sterflijken spreken! van elk! maar niet van Cuthullin!
'k Worde vergeten van hun in hun holen! Ik vlugt niet voor Swaran,
Zoo ik moet sneuveln, mijn graf, dat mijn lof zal vermelden aan 't nakroost,
Zal zich verheffen met praal. De weiman bespreeft het met tranen,
En de droefnis omvangt Bragela's hoogrijzenden boezem.
'k Heb geen vrees voor den dood, maar voor 't vlugten. Heeft Fingal niet telkens
Mij triumfeerend gezien? — Verschijn mij, gij spook van de bergen!
Kom op uw hemelschen straal! maar, al droegt gij mijn dood in uw handen,
Nimmer verkieze ik de vlugt; gij, zwakklijke zoon van den luchtstroom!

Colgars Zoon! neem mijn schild, het hangt dáár tusfchen de speeren.
Strijk op het schild! dat zijn klank mijn oorlogsgeweldigen wakke
Tot de gevechten van Erin. Schoon Fingal vertoef te verschijnen,
Ons ter hulp, met het heir van de zoonen der stormende kusten;
Strijden zullen wij, Connal, en sterven op 't slagveld der helden."

Wijd verspreidt zich de klank; en de helden verrijzen, als 't breken
Eener blauwrollende golf. Zij verheffen zich trotsch, op de heide;
Even als de eiken, met al hunne armen omgeven, wanneer zij
't Loeijend geraas van een stroom, dien de winter doet bruisfchen, herhalen,
En hun verdorrede blaén in 't geruisch van de winden doen klettren.
Cromlachs verhevene kruin, met zijn wolken, is grauw; en de morgen
Beeft op de zee, die maar half nog verlicht is. Een nevel verheft zich;
Blauw, en zich langzaam bewegend, verbergt hij de zoonen van Erin.

„Op nu!" zo bralde de vorst van de donkerbruinkleurige schilden:

„Op! tot den strijd! gij, die komt van Lochlin! De zoonen van Erin

Vloeden reeds weg voor ons staal; vervolgtze op de vlakten van Lena!
Morla! snel herten naar Cormac! en zeg hem, voor Swaran te bukken,
Eer de steenhoop zijn volk, en het zwijgen zijn eiland bedekke."

Gonzende reezen zij op, als een drom van gevogelt aan 't zeestrand,
Opgejaagd door den vloed. Hun gedruisch scheen een duizendtal stroomen,
Die, na een stormenden nacht, in den bleeken uchtend, elkander
Grimmig ontmoeten in 't dal, en hun draaienden weerstroom doen woeden.

Als in den nevligen herfst de schaduwen over de heuveln,
Zo verschijnen de Vorsten van Lochlins weergalmende boschen,
Donker, gedrongen op één, elkander steeds volgend. De Koning
Stapt vooruit, aan hun spits, zich verheffende als 't kroonhert van Morven.
Trotfchelijk blinkt aan zijn zij' het glinsterend schild, als een vuurvlam
'sNachts op de duistere en zwijgende hei, wen een reiziger rondziet,
En in een zweevenden glans de spookende schimmen ziet speelen

Schemerend glimt het gebergte, en toont maar slauwlijk zijne eiken.
Straks ontstaat 'er uit zee, haar baren verheffende, een windbui,
Die den nevel verdrijft. En de zoonen van Erin verschijnen,
Als de ketens der klippen voor 't oog van den siddrenden zeeman,
Onbekend aan de kust, daar de omloop der winden hem heen voert.

„Ga!” sprak Lochlins Beheerscher: „Ga, Morla! en bied hun den vrede!
Schrijf die wetten hun voor, die Swaran aan Koningen voorschrijft,
Als de volken gebukt voor ons zwaard, en de helden geveld zijn,
En de maagden, in rouw, het slagveld besproeien met tranen.”

Morla, de rijzige zoon van Swarth, trad statelijk henen,
En hij sprak tot den held, den blauwöogigen Veldheer van Erin,
Van zijn helden omringd. „Maak vrede,” zo spreekt hij, „met Swaran,
Kies den vree, dien hij geeft; 't is de vree, dien hij koningen voorschrijft,
Als hij de volken verwint, Sta hem af het stroomerijk Erin!

Geef

Geef hem uw gade, en uw' dogge; uw gaè, met haar rijzenden boezem,
Lieflijk, en schoon, als zij is; en uw' dogg', die de winden vooruit snelt.
Geefze, ten blijk uwer zwakheid: en leef, als een dienstknecht van Swaran."

"Zeg hem," was 't antwoord des helds: „Zeg Swaran, dat hart zo vol trotsheid:
Nooit zwicht Cuthullin. Ik geef aan Swaran de bruischende zee-baar,
En aan zyn volk hun begraafplaats in Erin. Maar nooit zal een vreemde
't Streelend vermaak van de zon mijner liefde genieten. Geen wouddier
Heeft den gezwinden Luäth op Lochlins gebergte te vreezen."

„O! gij vermeetele!" zei Morla: „o ijdele wagen-bestierder!
Wilt gij den Koning weêrstaan, wiens schepen, van talrijke wouden,
Heel uw eiland kunnen vervoeren. Zo nietig zijn Erins
Groenende heuveln bij hem, die de stormende zee mag beheerschen."

„'k Zwicht voor veelen in woorden, o Morla! in 't strijden voor niemand.
Erin eert Cormac, zo lang Cuthullin en Connal 'er leven. —
Hebt gij, o eerste der helden! o Connal! zijn woorden vernomen?
Denkt gij nu nog aan den vree, gij dappre verbreker der schilden? —
Schim des gefneuvelden Crugals! wat drong u, den dood ons te dreigen?
De enge verblijfplaats ontfangt mij, in 't midden der blinkende glorie. —
Spant de boogen, en valt op den vijand, in donkere drommen!
Valt op hem aan, in een drom, als de schimmen in stormende nachten."

De aanval is brullend, verschrikkelijk, onstuimig, en wijd in den omtrek
Alles verduistrend, gelijk in de dalen, een rollende nevel,
Wen met een donkere bui de heldere hemel bezet wordt.
Held Cuthullin vooráán, in zijn wapnen, vertoont voor zijn heir zich,
Als een vertoorende geest, voor een aandrang van dringende wolken,
Wen hij, omgeven met vuur van zweevende hemelverschijnfels,
Aklige buijen van storm in zijn dreigende rechterhand aanvoert.

Carril, van verre op de hei, liet den klank van de krijgsklaroen hooren,
 En hij stortte zijn geest, door zijn stem, in het hart van de strijders.
 „Waar,” zei de mond des gezangs: „o gefneuveide Crugal, waar zijt gij?
 Ach! vergeten in 't stof! De zaal zijner schelpen treurt zwijgend.
 Crugals beminde treurt ook. Ze is nog vreemd in 't paleis harer droefnis.
 Wie is zij, die daar snelt, als een zonstraal, voor 't heir van den vijand?
 't Is die bekoorlijke schoonheid, Degréna, de gré des verslaagnen.
 Achterwaards vliegen haar lokken; zij strekken ten prooi van de winden.
 Rood is haar oog, en doordringend haar stem. — Ja! uw Crugal, o schoone
 Ligt nu bleek, en ontzield; zijn schim is verhuisd in een berghol.
 Wen ge u ter ruste legt, komt hij, en doet in uw sluimerende ooren
 Flauwelijk fluistren zijn stem, als het bijen gebrom op de bergen;
 En als van zwermende muggen het avondgegons. Maar Degréna,
 Ach! zij verdwijnt, als een wolk in den uchtend. Het zweerd van den vijand
 Steekt in haar tedere zij'. Ze is gevallen, o Cairbar! uw blijdschap;
 Zij die uw jeugdigen tijd u herinnerde, viel door den vijand.”

Cairbar, de dappre, vernam dien treurigen toon. — Als een walvisch,
 Snel door de zee, ijlt hij voorwaards, en ziet er den dood zijner dochter.
 Brullende valt hij op 't midden der duizenden aan, en doorsteekt er
 Eén van de zoonen van Lochlin. Van vleugel tot vleugel verspreidt zich
 't Woeden des strijds. 't Is als honderd winden in Lochlins bosfschaadjes;
 't Is als het vuur, dat de dennen verteert op een honderdtal bergen.
 Zo geweldig, zo ijsfelijk worden de rijen der strijders
 Nedergestort in het zand. Cuthullin maait helden als distels.
 Swaran verwoest Inis-faíl. Zijn arm velt Curach; en Cairbar,
 Die met het hooge gewelf van zijn schild zich vruchteloos bedekte.
 Morglan slaapt d'eeuwigen slaap; en Caölt ligt rillend te sterven.
 Rood is zijn sneeuw Witte borst van bloed; en zijn goudgeele lokken
 Liggen verspreid in het stof van zijn vaderlijk erf. O! hoe dikwils
 Gaf hij het gastmaal ter plaats, daar hij thands ligt gevelde! En hoe dikwils
 Klonk er de stem zijner harp, als zijn honden van blijdschap rondom hem
 Sprongen; terwijl tot de jagt zijn vrienden hun boogen bereidden.

Swaran rukte steeds voort, alseen stroom, uit de wildernis stortend
 Heuvelen wentelt hij meê in zijn hevigen aloop, en rotfen
 Zinken half weg aan zijn zij? Maar Cuthullin blijft staand' voor zijn woede,
 Als een gebergt, dat de wolken trotseert. De dwarlende winden
 Strijden te saâm op zijn kruin, die met pijnboomen pronkt; en de haget
 Snort op zijn steenklippen aan. Maar vast op zijn stevige grondvest,
 Houdt hij zich staande, en beschut de zwijgende vlakte van Cona.
 Zo beschaduw't Cuthullin, onwrikbaar, de zoonen van Erin,
 Staande voor duizenden pal. Het bloed van de snikkende helden
 Spat om hem heen, als een bron, uit de bruischende steenrotsen stortend.
 Maar, als de sneeuw voor de zon, smelt Erin van vleugel tot vleugel.

„Lochlin is meester van 't veld! riep Grumal: „wat strijden wij langer?
 Zoonen van Erin! vlugt heen! wij strijden, als 't riet met de winden.
 Vlieden wij naar het gebergt van de donkerbruinkleurige herten!”
 Ijlings vlugte hij heen, als het schichtige kroonhert van Morven.
 Achter hem schittert zijn speer, als een beevende lichtstraal. Maar weinig
 Volgen in 't vlugten hem na, dien kleinmoedigen hopman. De meesten
 Sneuvlen in 't heldengevecht, op Lena's weergalmende heide.

Erins held overeind op zijn wagen, met slonkrende steenen,
 Hoog zich verheffende, sloeg een dappren van Lochlin ter neder;
 En hij sprak in der ijl, nog onder het dooden, tot Connal:
 „Eerste der sterflijken! gij die mijn rechterhand leerdet te dooden!
 Schoon ook Erin reeds vlugt; wij immers bevechten den vijand? —
 Zoon van het vorig geslacht! o Carril! gelei mijne vrienden,
 De overgebleevnen, daar ginds op dat boschrijk gebergte. — Hier, Connal!
 „Houden we, als rotsteenen stand, en dekken de vlugt onzer vrienden!”

De edele Connal bestijgt onverschrokken den glinstrenden wagen,
 Naast den Veldheer zich plaatsend. Zij strekken hun schild naar den vijand,
 Als de verduisterde maan, de dochter des slonkrenden hemels,
 Wen ze, als een donkere schijf, haar loopbaan doorwandelt, en volken
 Naderend onheil verwachten. — Sifadda draaft op, op 't gebergte,
 Met Dusronnal, 't hoogfleigrende ros; en achter den wagen

Druisfchen de vijanden aan, als achter een walvisch de baren:

Treurig zag men verstrooid op de hellende hoogte van Cromlach
Erins weinige zoonen. Zij stonden, gelijk een boschaadje,
Daar, door een stormenden nacht een gelsingerde vlam, in gewoed heeft.
Hier en dáár staat een boom, van elkander verwijderd, ontbladerd,
Half ontschorst, en verzengd, door den schok van de winden te schudden.

Naast een' eik stond Cuthullin. Hij rolde de vlam van zijne oogen
Zwijgend in 't rond; en vernam den wind in den bos zijner hairen.
Moran verscheen op dit pas, de zoon van Fithil, de zeewacht.
„Schepern,” zo riep hij, „verschijnen! De schepern der éénzame kusten!”
Fingal, de eerste der menschen, de Schildenverbreker, genaakt ons.
't Wit van de schuimende zee bruischt vooruit voor het zwart zijner kielen.
Als een woud tegen 't zwerk, vertoont zich zijn vloot met haar zeilen.”

„Blaas!” zei Cuthullin: „gij winden! blaas op, van mijn nevelig eiland!
Kom tot der duizenden dood, gij, Koning van 't galmende Selma!
Mij zijn uw zeilen, mijn vriend, als de wolken des daagraads; uw schepern
't Licht van den hemel; en gij, gij zelf zijt voor mij, als een vuurzuil,
Die het aardrijk befraalt in den nacht. — Hoe dierbaar, o Connal!
Eerste der menschen! hoe lief zijn ons in den nood onze vrienden!
Maar rondsöm ons verdikt zich de nacht. Waar zijn nu zijn schepern?
Laten wij hier bij elkaër deze uren der duisternis slijten;
Hier aan den hemelschen kreits de komst van de maan te gemoet zien!”

Huilende strijken de winden neër op de beevende wouden.
Bruisfchende stort van de rots de bergstroom. De buijen van regeri
Trekken te saam om den kruin van Cromlach. De vuurroode sterren
Toonen hun fiddierend licht slechts tusfchen de vliegende wolken.
Droef, aan den kant van een stroom, wiens ruisfchen 't geboomte te rug kaatst;
Droef, aan den kant van een stroom zit Erins Veldheer; en Connal,
Colgars zoon, aan zijn zij', met Carril van d' ouderen tijd nog.

„Geen geluk heeft mijn arm;” zo sprak de bedrukte Cuthullin;
 „Geen geluk heeft mijn arm, nadat hij mijn' vriend heeft verslagen.
 Ferda! gij waart het, helaas! gij, dien 'k als mij zelve beminde.”

„Zeg ons, o zoon van Semo! hoe viel die schildenverbreker?
 Ik herinner mij wel den zoon van den edelen Damman.
 Rijzig was hij, en schoon, als de boog aan den hemel:” zei Connal.

„Ferda, van Albion komend, de Vorst van een honderdtal bergen,
 Leerde bij ons, in het Hof van Muri, de kling te handteeren;
 En daar werd hij de vriend van Cuthullin. Wij gingen te samen
 dikwils ter jagt, en wij hadden te saam één bed op de heide.
 Cairbar was Vorst ter dier tijd in de vlakten van Ullin. Deugála
 Had hij ter vrouwe. Zij was overdekt met den luister der schoonheid;
 Maar haar hart was de zetel der trotsheid. Op Dammans geboornen
 Was zij verliefd, op dien edelen Ferda, wiens jeugd als de zon was.
 „Cairbar!” zo sprak zij, die schoone, die armen als sneeuw had, Deugála:
 „Geef mij de helft onzer kudde. Ik vertoef in uw hofzaal niet langer.
 „Deel mij de kudde, gij, sombere Cairbar!” — „Cuthullin,” zei Cairbar
 „Make die deeling voor mij! de rechtvaardigheid woont in zijn' boezem.
 „Trek dan, ó schitterende schoonheid! vertrek met uw deel, waar gij heen wilt!”
 „Ik Ging, en ik deelde hun vee. Een sneeuwite stier bleef er over,
 „Ik Gaf aan Cairbar den stier; dit ontfak den wrok van Deugála.
 „Dammans Zoon!” zo begon de gramftoorige schoone: „Cuthullin
 „Heeft mij het harte gegriefd. Ik moet zijn dood-maar vernemen,
 „Of de stroomende Lubar zal over mij rollen; en naast u
 „Zal mijn warende schim de wond mijner glorie betreuren.
 „Zeg Cuthullin ter neêr, of doorsteek dezen hijgenden boezem.”
 „Ach! Deugála!” zo sprak de jongling met sierlijke lokken:
 „Ach! hoe kan ik het bloed van den Zoon van Semo doen stroomen?
 „Hij is de vriend van mijn hart; mijn geheimste overleggingen weet hij.
 „Zal ik dan tegen dien vriend mijn kling moeten trekken?” — Drie dagen
 „Lag zij te weenen voor hem. Op den vierden besprak hij te vechten.
 „Ik Zal dan, Deugála! mijn' vriend gaan bevechten. Maar, mogt ik
 „meuyelen onder zijn kling! — Hoe zoude ik zonder Cuthullin

Eéenzaam 't gebergte doorkruisen? Hoe 't graf van mijn boezemvriend aanzien?

Op de vlakten van Muri, daar vochten wij t'faam. Onze klingen
Schuwden te kwetsen; zij schampten af, op de stalen helmetten;
Of zij kletterden slechts op de glibbrige schilden. Deugála
Stond er glimlachende bij, en sprak tot Dammaus geboornen:
„Jongling! uw arm is te zwak; uw leeftijd niet rijp voor de wapnen.
Geef het maar op, voor dien held; hij staat als een steenrots op Malmor!”

Met de tranen in 't oog en stamelend, zei mij de jongling:
„Hooger het bochtige schild! o Cuthullin! beveilig uw leven
Tegen den arm uwes vriends! mijn ziel is beladen met weemoed.
'k Moet den eersten der menschen doen sneuvlen.” Zo sprak hij. Ik zuchtte;
Als de wind in de kloof eener rots. Ik hief in de hoogte
't Scherpgewettede staal; en hij, die een zon in den strijd was,
Zonk voor mijn voeten in 't stof, de vertrouwlijkste vriend van Cuthullin!
Geen geluk heeft mijn arm, nadat hij dien held heeft verslagen.”

„Droevig is 'tgeen gij verhaalt, o Zoon van den wagen!” zei Carril.
„'t Voert tot den leeftijd der ouden, de dagen van andere jaren
Nu mijn' geest ook te rug. Ik hoorde toen dikwils van Comal,
Die zijn beminde versloeg; maar zijn staal werd verzeld van de zege.
Altijd, wanneer hij verscheen, befliste zijn bijzijn den veldslag.
Comal, van Albion ook, was de Vorst van een honderdtal bergen.
't Wild, dat hij had, werd gedrenkt door duizend stroomen; en duizend
Rotfen weergelmden gestaag van de stem zijner honden. Zijn aanschijn
Toonde de zachtheid der jeugd; zijn arm was de dood van de helden.
Eén was zijn liefste; en deze was schoon; des magtigen Conlochs
Dochter. Zij blonk, als de zon, in het midden der maagden. Haar hairen
Waren de wick eener rave; haar honden geëffend in 't jagen.
Snorrende drilde in den wind de pees van haar treffenden jachtboog.
't Hart van die maagd was op Comal gevestigd. Hunne oogen ontmoetten
Dikwils elkander. Hun jagt hield telkens ook éénerlei richting.
En een woord in 't geheim was het heuchlijkst geluk van hun beide.

Maar ook Grumal, de sombre beheerscher van 't nevelig Ardven,
Was op die schoone verliefd, en bespiedde haar énzame gangen
Vaak op de heide; die vijand des deerniswaardigen Comal!

Eens van het jagen vermoeid, en bedekt, door een mist, voor hun vrienden,
Vonden ze elkàer onverwacht, de dochter van Conloch, en Comal;
't Was in Ronans spelonk, de stille verblijfplaats van Comal;
Daar men zijn wapenen zag, aan de wanden gehangen: wel honderd
Schilden, van leër; en van rammelend staal, wel honderd helmetten.

„Toef hier, mijn lieve Galbina, diè 't licht voor Ronans spelonk zijt!
Toef hier!” zei Comal: „ik zie op den top van Mora een hert-dier.
k Snel 'er op af; maar ik kom weer spoedig te rug, mijne waardste!”

„Ach! ik ben bang:” zei de maagd: „ik vrees voor den somberen Grumal,
Dikwils bezoekt hij deez' grot. Ik berg mij hier tusschen de wapenen.
Kom toch spoedig te rug, mijn lief! hier verwacht u Galbina.”

Comal snelt henen ter jacht naar het donkerbruin hert-dier van Mora.
Maar Galbina, belust intusschen zijn min te beproeven,
Bekte haar tedere leën met een wapenrusting, en stapte
Snel in de spelonk wat vooruit. Doch Comal, van ver haar ontdekkend,
Zag de leende zijn' vijand te zien. Zijn hart sloeg hoog in zijn boezem.
Hij'steling verandert zijn kleur, en een scheemring verduistert zijne oogen.
Comal spant zijnen boog. De pijl vliegt henen. Galbina
Dort in haar bloed. — Hij verdubbelt, nog woedend, zijn schreden;
Roept de dochter van Conloch; maar de énzame grot geeft geen antwoord.
„Waar, mijn Beminde! waar zijt gij? Geef antwoord!” — Eindelijk zag hij
Hijgende hart van zijn lief, nog kloppende tegen den pijn aan.
„Ach! zijt gij het, Galbina!” — Hij zonk op haar boezem. De jagers
Vonden 't beklaglijke paar. En sedert doorzwoef hij 't gebergte;
Maar bij het duistere verblijf zijner tederste liefde, daar bracht hij
Zijn enigen, zwiigenden voetstap. — De schepen der weereld-zee kwamen.
Comal streed, en de vijand vlood. Hij zocht op het slagveld

Vruchtloos den dood. Wie vermogt, den magtigen Comal te vellen?
Eindelijk werpt hij zijn schild van zich af; en een pijl treft zijn boezem.
Bij het geruisch van den zeevloed, slaapt hij nu, met zijn Galbina.
En, met mos overdekt, herinnert hun groene begraafplaats
Telkens den scheepling hun lot, bij het klieven der noordlijke golven.

I N H O U D

VAN HET

DERDE BOEK.

Cuthullin, in de vertelling van Carril behagen vindende, verzoekt hem meer van zijne liederen te zingen. De Bard bezingt de bedrijven van Fingal in Lochlin, en den dood van de schoone Agandecca, die de zuster van Swaran was. Nauwlijs had hij dit verhaal geëindigd, of Calmar, de zoon van Matha, die 't eerst geraden had slag te leeveren, kwam gewond van het slagveld, en gaf bericht, dat Swaran in den zin had, om het overschot van 't Iersche leger bij verrassing te overvallen. Hij biedt zich zelven aan, om de geheele vijandelijke magt, in een engen weg, alleen het hoofd te bieden, tot dat de Ieren veilig hunnen aftogt volbragt hadden. Cuthullin, getroffen door dit edelmoedig aanbod van Calmar, neemt het besluit, om hem te verzellen, en beveelt Carril de weinige overgeblevene Ieren tot den aftogt af te voeren. De dag breekt aan. Calmar sterft aan zijne wonden. De schepen der Caledoniërs verschijnen. Swaran laat af, de Ieren verder te vervolgen, en wendt zich, om Fingal het land te beletten. Cuthullin, zich schamende, wegens zijne nederlaag, voor het oog van Fingal te verschijnen, keert te rug naar de spelonk van Tura. Fingal grijpt de vijanden aan, en drijft hen op de vlugt, maar de tusschenkomst van den nacht laat de zege onbestist. De Koning, die op het kloekmoedig gedrag van Oscar, zijnen kleinzoon, acht gegeven had, onderricht hem, hoe hij zich in oorlogs en vredes-tyd had te gedragen. Hij raadt hem aan, het voorbeeld zijner voorvaderen, als het beste voorschrift voor zijn gedrag, zich geduurig voor oogen te stellen; het geen aanleiding geeft tot het tusschen-verhaal, betreffende Fainafollis, de dochter des Konings van Craca; welke maagd Fingal, toen hij nog jong was, onder zijne bescherming nam. Fillan en Oscar worden afgevaardigd, om de beweegingen van den vijand, gedurende den nacht, gade te slaan. Gaul, de zoon van Morni, is begeerig, in den naastvolgenden slag, het bevel over 't leger te voeren; 't welk Fingal hem toezegt. Eenige aanmerkingen van den Dichter maken het slot van den derden dag.

OPHELDERINGEN.

Starno was de vader van Swaran en Agandecca.

In dit derde Boek wordt op den godsdienst der Scandinaviers gedoeld, wanneer 'er gesproken wordt van den Steen van vermogen, waarschijnlijk aanduidende het beeld van één hunner Goden. Men heeft in deze overzetting niet, gelijk in andere vertalingen, gezegd de Steen des Vermogens, met het lidwoord; maar gelijk in het Engelsch, the stone of power, zonder het lidwoord, de Steen van Vermogen, als geschikter schijnende, om de bijzondere benaming van een godheid, of afgodsbeeld uit te drukken.

De omkring van Loda is waarschijnlijk een kring geweest van Steenen, waarmede zij het altaar, en de hoogte, waarop het beeld stond, omringden.

De zoonen des doods zijn hier de zulken, die tot het uitvoeren van een moord bestemd zijn, de aanvoerders van den dood: gelijk de geest, die voor den aanvoerder van den storm gehouden werd, de Zoon van het onweer genoemd wordt.

Ryno was Fingals jongste zoon; Osfian, Fillan, en Fergus waren ouder zonen van denzelfden vorst.

't Rijk der sneeuw is Scandinavia.

Gaul, de zoon van Morni, is één der voornaamste vrienden en krijgshelden van Fingal geweest, nadat hij eens, als het hoofd van een vijandelijken stam, door Fingal overwonnen was.

Trenmor was de overgrootvader van Fingal.

Osfian is niet alleen dichter, maar ook oorlogsheld, die zich zelf in dit boek strijdend, en sprekend invoert, en die, even als Homerus, en Milton, in zijn hoogen ouderdom blind is geweest, waarop in dit gedicht meermaal gedoeld wordt.

Oscar was de zoon van Osfian, die hij bij Everalina, de dochter van Branno, verwekt had.

Trathal is geweest de Grootvader van Fingal.

Craca moet waarschijnlijk gehouden worden voor één van de Schotlandsche eilanden, schoon het thans moeilijk is, na verloop van zoveel eeuwen, zulks met zekerheid te hepalen,

Borbar was de vorst van Sora.

F I N G A L.

DERDE BOEK.

Zoet zijn de woorden des lieds; de verhalen van andere tijden
Zijn, zei Cuthullin, mij lief, als de zachte dau in den morgen
Op het reeëngebergt, wen de zon aan het hangen der heuveln
Flauwelijk glimt, en het meir in het dal nog effen en blauw is.
Hef, o Carril weër aan! en zing mij dat lied eens van Selma,
Daar mijn feestzaal van klonk, toen Fingal, de Koning der schilden
Bij ons was, en op 't hooren der daën zijner vaders ontvlamde,

„Fingal, bewoener van 't slagveld ” zo zong de veeljarige Carril!
„Vroeg in de wapenen groot! Uw gramschap verteerde reeds Lochlin,
Toen uwe jongheid nog dong om den prijs met de schoonste der maagden.
Lonkend zag iedere maagd op den bloeienden bos van zijn aanschijn;
Maar in zijn hand was de dood. Hij was sterk, als de waten van Lora,
En zijn gevolg, als 't gebrul van een duizend-tal woedende stroomen.
Lochlins Gebieder werd eens door hen in het strijden gevangen,
En in vrijheid te rug aan zijn vlugtende schepen gegeven.
Maar van hoogmoedigen spijt zwol zijn hart, en de dood van den jongling
Zweefde gestaag voor zijn somberen geest; want niemand had immer,
Niemand dan Fingal, de kracht van den magtigen Starvo gewonnen.

Hij, in de zaal zijner schelpen gezeten, in 't boschrijke Lochlin,

Riep den grijshairigen Snivan, die vaak om den omkring van Loda
 Liederen zong, daar de Steen van Vermogen zyn stemme gehoor gaf,
 En op het slagveld der helden de kans van het strijden een keer nam,
 „Ga, grijshairige Snivan!” zo sprak de hoogmoedige Starno.
 „Ga, en bezoek de met zee omgevene klippen van Ardven!
 Zeg den Gebieder van Selma, die onder zijn duizenden uitblinkt,
 Boven hen allen de schoonste, dat ik mijn dochter hem aanbied’.
 Ze is de bekoorlijkste maagd, die ooit een sneeuwitten boezem
 Hijgend deed rijzen. Haar armen zijn blank, als het schuim mijner baren,
 Edel en zacht is haar hart. Hij koom met zijn dapperste helden,
 En bezoeke de maagd, de dochter der binnenste hofzaal!”

Snivan kwam aan, in de zalen van Selma; — en keerde te rugge,
 Door den schoonlokkigen Fingal gevolgd, wiens hart naar de Jonkvrouw
 Brandend vooruitvlog, terwijl hij de noordlijke golven beploegde.

„Welkom, grootmagtige Vorst!” zo sprak de sombere Starno:
 „Welkom, gij Koning van ’t klippige Morven! Gij, dappere helden!
 Zoonen der eilanden, ver van Lochlin gelegen! weest welkom!
 Viert nu met ons, in mijn zalen, drie dagen, het vrolijke feestmaal!
 Jragt op mijn zwijnen, drie dagen; en maakt, dat uw roem zich verbreide
 Tot bij de Vorstlijke maagd, die in ’t binnenst paleis haar verblijf houdt.”

Starno bestemde hun dood, en hij gaf hun ’t vermaak zijner schelpen.
 Fingal, zijn’ vijand mistrouwend, verscheen ’er in ’t staal zijner wapnen;
 En de zoonen des doods werden bang. Voor de oogen des Konings
 Vlooden zij heen. Het gejuich eener woelige blijdschap verhief zich.
 Ieder spande de harp, die van vrolijkheid trilde. De Barden
 Zongen het heldengevecht, en den hijgenden boezem der liefde.
 Onder die Barden was ook de zoetvloeiende Zanger van Fingal,
 Ullin, de lieflijke stem van ’t weergalmende Cona. Hij zong er
 Lochlins dochter ter eer’, en ter eer’ van den Koning van Morven.

Lochlins dochter vernam het gezang, en, bekoord door die toonen,
 Trad ze uit haar binnenste zaal, het verblijf harer heimlijke zuchten.

In al haar schoonheid verscheen ze, als de maan uit de wolken van 't Oosten. Lieflijkheid stroomde om haar heen, als het licht. Haar tred was bevallig, Als de toonkunst der liedren. Den Jongeling zag ze, en verliefde. Fingal droeg overal meê de aan haar ontfolene zuchten. Telkens rolden op Hem, in 't geheim, haar blaauwöogige blikken; En zij zegende vaak den vorst van het galmende Morven.

Toen op het zwijnrijke woud de glans van den derden dag glimde, Kwam er de Koning der schilden, en Hij met zijn donkeren wenkbrauw; Fingal en Starno. Zij sleeten de helft van den dag in het jagen. Selma's lanze werd rood in het bloed van de zwijnen van Gormal. Onder dat jagen verscheen, met haar oogen, in tranen gewenteld, Starno's dochter. Zij kwam met de tedere stemme der liefde, En zij sprak tot den Koning: „O Vorst van 't geslachte der Vorsten! Fingal! verlaat u toch niet op het hart van den wrokkenden Starno. Ginds is het woud, daar zijn list zijn helden in hinderlaag plaatste. Hoed u voor 't woud van den dood. Maar Zoon van 't Eiland, gedenk ook; Als gij u zelf hebt gered, gedenk dan aan Agandecca. Red mij dan ook van den wrok mijns Vaders, o Koning van Morven!”

Maar de Jongling trad voort, als of hij haar raad niet in acht nam. Naast hem gingen zijn helden. En onder hun storteden neder Alle de zoonen des doods; hun gekerm deed Gormal weêrgalmen. Voor het Hofflot van Starno vergaêrden allengskens de jagers. Donker, als wolken, vertoonde zich iedere wenkbrauw des Konings; Als een luchtbeeld des nachts, zijn verschrikkelijk oog. „Agandecca Kome, zo riep hij, te voorschijn; en groete haar dierbaren Fingal! Rood is zijn hand van ons bloed. Zij heeft hem niet vruchtloos gewaarschuwd.

Ach! zij verscheen, met haar oogen, rood van steedsvlietende tranen, En met loshangende hairen. Haar sneeuw Witte boezem bewoog zich, Staâg met gebrokene zuchten, als 't schuim van den stroomenden Lubar. Starno doorftak haar de zij' met het staal; en zij zeeg, aan zijn voeten, Als de neêrftortende sneeuw, die de rotfen van Ronan bekrantte, Wen, in het zwijgende dal, noch geboomte, noch echo gehoord wordt.

Ijlings sloeg Fingal het oog op zijn dappere helden. Zijn dappren
 Greepen de wapnen, en straks verspreidde zich de ijslijkste moordkreet,
 En met die moordkreet de slagting. Gansch Lochlin moest vlugten, of sterven.
 't Bleeke lijk van de maagd, die zo teder van hart was, bragt Fingal
 Op zijn snelzeilende kiel naar Ardven. Daar rijst nu haar praalgraf.
 Rondöm dat enge verblijf verheft zich 't geruisch van de baren.

„Heil zij haar geest!” zei Cuthullin: „gezegend de mond der gezangen!
 Sterk was de jonkheid van Fingal, en sterk is zijn arm, nu hij oud is.
 Lochlin zal ditmaal ook weër voor den Koning van Morven bezwijken.
 Toon ons uw aanschijn, o maan! uit de sombere wolken, en glinster
 Tegen het wit zijner zeilen, te midden der golven. En, zoo er
 Eenige magtige geest van den hemel zijn zetel geplaatst heeft
 Op die laaghangende wolk; beveilig mijn' vriend voor de klippen;
 Wend 'er zijn donkere schepen van af! gij, die rijdt op de stormen!”

Zo liet Cuthullin zich hooren, bij 't ruischen des bergstrooms; toen Calmar,
 Matha's stamzoon, gewond, het gebergte beklom. Van het slagveld
 Kwam hij nog bloedend, en leunde op de, onder hem buigende, krijgslans.
 De arm van den strijd is verzwakt, maar moedig is 't hart van den held nog.
 „Welkom, o Zoon van Matha! zei Connal: wees welkom uw' vrienden!
 Maar, hoe ontsnappen uw hart die halfgebroke ne zuchten?
 't Hart, dat nimmer gebeefd heeft?” — „En nimmer zal beeven, o Connal!
 Vorst van het puntige staal! Mijn ziel toont haar glans in gevaren,
 Onder 't gekletter der wapnen. 'k Behoor tot de stammen des oorlogs.
 Al wat vreesachtigheid heet, is vreemd van 't geslacht mijner vaders.
 Cormar was de eerste van hun. Hij lachte in 't gestorm van de golven.
 Zeeën, hoe hol ook, doorploegde zijn donkere kiel; en hij reisde
 Als op de vleuglen des winds. Een spookende geest had des nachts eens
 Al de elementen verward. De vloeden zwoilen. De rotfen
 Bauwden het zee-gebrul na. De wolken, gezweept door de winden,
 Vloogen. De bliksem voer uit, op vleuglen van vuur. Hij verschrikte;
 En hij snelde naar land; maar beschaamd, dat hij éénmaal gebeefd had,

Vlodbg

Vloog hij weér ijlings te rug, in het midden der woedende baren,
 Om den zoon van dat onweér te zoeken. Drie jongen gezellen
 Gaf hij 't beftuur der geflingerde kiel. En hij stond met zijn flagzweerd
 Uitgetoogen, aan 't boord. Zo dra nu 't laagzweevende luchtbeeld
 Langs hem voorbij voer, greep hij het aan, bij den krullenden fchedel;
 En hij doorzocht met het ftaal den duisteren boezem van 't spookfel.
 't Onweer en 't spookfel verdween. De Maan en 't gesternt keerden weder.
 Zo was de moed van mijn' ftam, en Calmar gelijkt naar zijn vaders.
 Al wat gevaar hiet, vliegt weg, op het zien van een kling, die ontbloot is,
 't Beste geluk vergezelt de treden van zulken, die durven.

Maar nu, gij, zoonen van Erin! verlaat nu de bloedhet van Lena.
 Roept de bedrukten by één, het overfchot onzer vrienden.
 En veréénigt U dan bij het zweerd van den magtigen Fingal.
 'k Hoor reeds het naadrend geklank van Lochlins voortrukkende wapenen.
 Calmar zal blijven, en strijden. Mijn ftam, o mijn vrienden! verheft zich,
 Even als wierd ik gevolgd door nog duizenden. Maar gij, Cuthullin,
 O gedenk mijner! gedenk aan het levenloos lichaam van Calmar.
 Leg mij nabij een gedenkzuil, als Fingal het flagveld verwoest heeft.
 Dat dan het volgend geflacht den lof mijner daden moog' hooren;
 En in mijn blijvenden roem zich de moeder van Calmar verheuge!"

„Neen, ik verlaat u hier nooit, o Matha's zoon!" zei Cuthullin:
 „'t Ongelijkfte gevecht is mij 't liefst; het gevaar maakt mij stouter.
 Gij, mijne vrienden! Gij Connal! gij Carril, van d'ouderen tijd nog!
 Gaat, en geleidt tot den aftogt de treurende zoonen van Erin.
 Als het krijgsgebruik ftil zwijgt, zoekt ons dan op, in deeze engte!
 Hier, nabij dezen eik, hier zullen wij sneuveln; hier vindt ge ons.
 Onder den froom van 't gevecht met de duizenden, vindt ge ons verflagen.
 Moran! snel heuen, met vliedenden fpoed, langs de heide van Lena.
 Zeg aan Fingal, dat Erin ter neér ligt. Bid hem, te komen.
 O! dat de koning van Morven verfchijne, als de zon onder 't stormen,
 Om dezen donkeren nacht te verdrijven, en 't eiland te redden!

Nauwlijks grauw't nog de kruin van Cromlach door 't uchtend-gefchemer,
 Of de zoonen der zee rukken aan, en beklimmen de hoogte.
 Calmar staat voorst, om hen 't eerst, in zijn blakenden moed, te bejeegen.
 Bleek was 't gelaat van den Vorst, en hij leunde op de speer van zijn Vader.
 't Was die speer, die hij meê van het treurende Lara gebragt had,
 Toen het hart van zijn moeder, het hart van de éénzame Alcetha,
 In weemoedigheid finolt, bij 't gevoel van de zorgen der jaren.
 Maar nu zijt hij 'er zachtken ter neêr, als een boom op de vlakte;
 En de onverfchrokkene held, Cathullin, blijft 'er alleen staan,
 Als eene éénzame rots aan het zandige zeestrand. De baren
 Foltren, met brullend gebons, haar onwrikbare zijden. Het zee-schuim
 Dekt haren kruin; en 't gebrul herhaalt zich in 't rond op de heuveln.

Nu komt allengskens, op zee, uit den grauwen nevel, te voorfchijn
 't Wit van de zeilen der vloot van Fingal. Het woud harer masten
 Heft zich omhoog, als zij beurtlings zich neigen naar 't fchomlen der golven.

Van het gebergte ziet Swaran ze, en staakt het vervolgen van Erin.
 Even als de ebb' van de loeijende zee, die, te midden der honderd
 Inistore's eilanden, achterwaards stroomt; zo geweldig,
 Uitgebred, druisfchend, en trotsch, keert Lochlin zich tegen den Koning.

Maar met het hangende hoofd, mismoe'dig, en weenend, en langzaam,
 Achter zich sleepend zijn lange speer, begaf zich Cathullin
 In de bosfchaadje van Cromlach. Hier zonk hij neêr, en betreurde
 Zijne gefneuevelde vrienden. Hij fchuwde het aanschijn van Fingal,
 Hij, die, van 't slagveld der eer, hem vaak te begroeten, gewoon was,

„Ach! hoe veel van mijn helden, hoe veel van de Vorsten van Erin
 Liggen gefneueveld! helaas! hoe veel, die de vrolijke feestzaal
 Deeden weêrgalmen van vreugd, bij 't gejuich van de rondgaande fchelpen!
 'k Zal niet meer op de hef hun kenlijke ftappen ontdekken.
 'k Zal niet meer op de jagt hun lieflijke ftemmen vernemen.

Stemmeloos, bleek, en verstijfd, liggen zij, die mijn vrienden geweest zijn,
 Uitgestrekt op het bloedige bed. Verschijnt aan Cuthullin,
 Dierbare schimmen van hun, die in 't laatste gevecht zijn gesneuveld!
 Komt tot uw' vriend op zijn heide; en spreekt hem toe in de winden,
 Als door Tura's spelonk het geruisch van 't geboomt wordt beantwoord.
 Ginds zal ik liggen, ver af, onbekend, onbezongen; geen Bard zal
 Immer hooren van mij. Geen grauwen gedenksteen verheft men
 Immer Cuthullin ter eer'. Betreur met de doón mij, Bragéla!
 Ach! mijn roem is voorbij!" Zo klaagde de sombre Cuthullin,
 Toen hij in Cromlachs bosfchaadje van treurigheid neêr was gezegen.

Fingal, staande op zijn schip, en boven allen verheven,
 Strekte zijn stralende lans voor zich uit. Het schitteren van 't staal was
 Alles verschrikkend. 't Geleek naar het groenachtig licht van den doodsdamp,
 Die op de heide van Malmor den éénzamen reiziger aantreft,
 Als aan den hemel de schijf van de maan door een schaduw bedekt wordt.

't Is met den strijd al gedaan; zei de Koning: 'k zie 't bloed mijner vrienden.
 Lena's hei treurt, en in rouw staan de eiken van Cromlach te zuchten.
 De edelste vrienden der jagt, hoe sterk ook; zij liggen verflagen.
 Semo's Zoon is niet meer! — Gij, Ryno en Fillan; mijn zonen!
 Blaast op den horen van Fingal! Beklimt het gebergte aan den oever.
 Roept de kindren des vijands! Roept hen op tot den veldslag;
 Ginds van de grafplaats van Lamdarg, den Vorst der verlopen tijden.
 Dat uw stem zij, gelijk aan de stem uwes Vaders, wanneer hij,
 Van zijn kracht zich bewust, den strijd met zyn vijanden aanvangt.
 'k Wacht den vreemden hier af, hoe sterk hij ook zij; ik wacht Swaran
 Hier aan de kusten van Lena. Hij kome met al zijne scharen!
 Onöverwinnelijk zijn, in den strijd, der gesneuvelden vrienden."

Ryno, zo schoon als het licht, schoot glinstrend vooruit, als de bliksem;
 En, als de schaduwen, die in den herfst het aardrijk bedekken,
 Volgt hem de sombre Fillan. Men hoort op de heide van Lena,

Allés doorklinkend, hun stem. De zoonen van Lochlin vernemen
 Fingals horen-geklank. Zij storten zich neder, zo plotsling,
 Samengedrongen, en fel; als de brullende weervloed der baren,
 Wen, met ontembaar geweld, de zee, van het sneeuwrijk, te rug stort.
 Aan de spits van de zoonen der zee, in den aakligen tooi zijner wapnen,
 Toont zich hun Koning. De gramschap brandt op zijn donkerbruin aanschijn;
 En in zijn draaiende blikken verspreidt zich het vuur van zijn krijgsmoed.

Fingal ziet Starno's zoon, en herinnert zich straks Agandecca,
 Wetend, hoe Swaran welêer met jeugdige tranen, zijn zuster,
 Met haren boezem van sneeu, had beweend. Nu zond hij-zijn' zanger,
 Ullin, om Swaran op 't feest zijner schelpen te nooden. 't Was Fingal
 Aangenaam, dat voor zijn geest zijn eerste liefde te rug kwam,

Ullin trad statiglijk voort met den langzamen tred zijner jaren,
 En hij sprak tot Starno's zoon: „Gij, die verre van hier woont,
 Als een rots door uw golven omringd! Kom ter feest bij den Koning!
 Slijt nóg in rust dezen dag; maar laten wij strijden op morgen!
 Morgen, o Swaran! de klettrende schilden verbreken!” — „Nee heden!
 Heden, zei Starno's gramtoorige zoon, verbreek ik de schilden.
 Morgen, dan geef ik mijn feest, als Fingal, mijn vijand, in 't stof ligt.”
 Lachend zei Fingal: — Welan! hij viere zijn feest dan op morgen!
 Heden verbreken wij dan, o zoonen! de klettrende schilden!
 Oslan, sta aan mijn zij! Gij, Gaul, hef uw schrikkelijk zweerd op!
 Span, o Fergus! uw boog! Dril, Fillan, uw lans door de lucht heen!
 Heft uwe schilden om hoog, als verduisterde Manen! Uw speeren
 Moeten de luchtbeelden zijn eener alles vernielende sterfte!
 Volgt mij op 't pad van mijn roem! En streeft mij op zij' in mijn krijgsdaen.”

Als de geweldige strijd van honderden winden, op Morven;
 Als het vermengde gewoel van de stroomen van honderden bergen;
 Als door den hemel 't gedrang van vliegende wolken op wolken;
 Als op de kust der woestijn de verschrikkelijke aanval der baren;
 Zo was 't gebrul, het geweld, de verwoesting der woedende heiren,

Die op de hef van 't weergalmende Lena zich famen vermengden
 De aklige moordkreet der scharen verspreidt zich over de bergen;
 't Is als de donder des nachts, wen een wolk op Cona van één barst,
 En in de ontkluisterde winden 't gehuil van een duizendtal geesten
 Plotfeling uitbreekt. Aan 't hoofd zijner helden, in al zijne sterkte,
 Druischt de onverwinlijke Fingal vooruit. Zijn komst is verschrikkend,
 Als van den geest van Trenmor, wanneer hij verschijnt in een draaiwind,
 Om op het stormende Morven het kroost zijner glorie te aanschouwen.
 De eiken herhalen 't gezocht hunner siddrende bergen. De rotfen
 Storten zich neder voor hem. Zijn kleed is de scheemring der nachten;
 Flauwlijk te zien, treedt hij voort, en stapt van heuvel op heuvel.

't Glinstrend gezwaai van het zwaard met de hand van mijn Vader was bloedig:
 Hij herdacht aan den strijd zijner jeugd, en ontvolkte het slagveld.
 Ryno toog voor, als een vuurzull; Gaul, met een donkeren wenkbrauw;
 Fergus met voeten des winds; en als een nevel der bergen,
 De allesverbijstrende Fillan. Osfian stortte, als een rots, neêr.
 'k Sprong met gejuich tot den strijd, door het zien van de sterkte des Konings.
 Groot was 't getal van de dooden mijns arms. De schittring mijns zweerds was
 Alles verschrikkend. Nog dekte geen grijsheid mijn haren. Mijn handen
 Beefden van ouderdom niet. Nog was mij het oog niet gesloten
 In een stikdonkeren nacht. En mijn voeten deden geen mis-stap.

Wie kan verhalen 't getal van de doôn? wie de daden der helden?
 Toen de gramschap van Fingal de zoonen van Lochlin verteerde?
 't Ijslijkst gekerm op gekerm werd herhaald van heuvel tot heuvel,
 Tot dat de nacht al 't aardrijk bedekte. De zoonen van Lochlin
 Kwamen staröogend, en bleek, als een kudde beängstigde hinden,
 T' saam op de heide van Lena. Maar wij, aan den Lubar gezeten,
 Hoorden zijn kabblend geruisch, en de stem van de vrolijke harpen.
 Fingal zat dichtst bij den vijand; maar hoorde naar 't lied onzer barden.
 't Klonk ter eer van zijn stam; zij bezongen de helden der oudheid.
 Rustig geleund op zijn schild, zat de Koning met aandacht te luistren:
 't Windjen speelde in zijn hair. Hij dacht aan de voorrige jaren.
 Nevens hem zag ik mijn' zoon, mijnen lieveling, mijn dapperey Oscar;

Op zijn buigende speer ook geleund, zonk hij weg in verwondring
Over den Koning van Morven, wiens daden zijn hart deden zwellen.

„Zoon van mijn Zoon! sprak de Vorst: die de glorie der jeugd zijt, o Oscar!
'k Heb het glinstren gezien van uw zweerd. Ik werd trotsch op mijn nakroost.
Volg onzer vaderen roem! wees gij, het geen zij geweest zijn,
Toen onze Trenmor nog leefde, de grootste der sterflijke menschen,
En onze Trathal, de Vorst, die de vader der helden mag heeten.
't Werk hunner jeugd was de strijd; nu zijn zij 't lied van de barden.
Buig, o Oscar! ter neder den wreevligen arm van de sterken;
Maar verschoonze, die zwak zijn van handen. Een stroom veeler vlooden
Tegen den vijand uws volks moette zijn; maar als 't suizende windjen,
Over een grazige wei de lieflijkste koelte verspreidend,
Moet gij steeds wezen voor hun, die uw magtigen bijstand verzoeken.
Zo was Trenmor gezind; zo Trathal. Zo handelt ook Fingal.
Steeds was mijn arm tot een steun voor elk die verdrukt werd. De zwakken
Vonden een veilige rustplaats onder mijn glinstrende wapnen.

Oscar! 'k was jong, gelijk gij; toen de dochter des Konings van Craca,
Fainafollis, een zonsfraal, met al de glansen der liefde,
Mij te gemoet trad, terwijl 'k van Cona's heide te rug kwam.
Klein was toen mijn gevolg, Wij zagen een scheepjen van verre;
Wit was het zeil: het geleek, in ons schemerend oog, naar een nevel,
Aangevoerd door een zeewind. Het naderde allengskens. Wij zagen
Eindelijk de schoone. Haar sneeuw Witte boezem rees hoog, van het zuchten.
't Donker en loshangend hair van de maagd was ten prooi van de winden.
Tranen biggelden af, van haar bloozende wangen: Wat drukt u,
Dochter der schoonheid? zo sprak ik vriendlijk: wat doet u zo zuchten?
Kan ik, zo jong als ik ben, o dochter der zee! u beschermen?
Schoon, in het strijden, mijn zweerd zijns gelijk heeft. Mijn hart wijkt voor niemand!

„'k Neem mijn toevlugt tot u, zei ze zuchtend, o Vorst van de helden!
'k Neem mijn toevlugt tot u, o gij Vorst van de gastvrije schelpen!
O gij, beschermder der zwakken! De Vorst van 't weergalmende Craca
Noemt mij den luister zijns stams. Cromala's gebergt heeft de zuchten

Van

Van die verliefden gehoord, die Fainafollis begeerden.

Mij, ongelukkigen, vond de Vorst ook van Sora bevallig,
En hij verliefde op de dochter van Craca. Zijn zweerd, als een lichtstraal,
Blinkt aan de zij' van den held; maar zijn wenkbrauw is donker,
En onstuimig zijn hart. Ik ontvlugt hem op zee; maar hij volgt mij."

"Rust, zei ik, achter mijn schild! rust in vrede, gij, die blinkt, als het zonlicht!
Sora's onstuimige Vorst zal gewis voor Fingal bezwijken,
Zoo maar de kracht van mijn arm gelijk aan den moed van mijn hart is.
'k Wil u, o dochter der zee, in een éénzame grot wel verbergen;
Maar geen Fingal vlugt meê. Het dreigendst gevaar maakt mij 't moedigst.
'k Spring van vrolijkheid op, in het midden van 't stormen der speeren."

'k Zag op haar wangen haar tranen; en 'k werd met die schoone bewoogen.
Nu verscheen ook van verr', voor ons oog, als een schrikkelijke zee-baar,
't Schip van den woedenden Borbar. Achter de sneeuwitte zeilen
Toonden zich over de zee zijn hoog overhangende masten.
Wit zag men 't bruischende schuim van de golven ter weêrzij van 't scheepsboord;
En de kracht van den vloed liet zich hooren in 't brullen der storting.
"Kom van 't gedruisch van de zee, zo sprak ik, gij stormen-trotseerder!
Kom, en neem deel aan het feest, in mijn hof; 't is het huis van de vreemden".

Beevend stond naast mij de maagd. — Hij schoot met zijn boog. — Zij zeeg neder.
'k Sprak: „uw hand is onfeilbaar; maar zwak was uw vijand.” — Wij vochten;
En de doodlijke kamp was niet flauw. De vreemdling zonk neder,
Onder mijn zweerd. Wij leiden in twee steenen graven de lijken
Van dat beklaglijke paar, door de liefde der jeugd ongelukkig.

Zulkeen ben ik geweest in mijn jeugdige jaren, o Oscar!
Zoon van mijn zoon, wees gelijk aan elken leeftijd van Fingal.
Nooit moet ge d'oorlog zoeken, en nooit, als hij komt, hem ontwijken.

Vliegt voor mijn oog langs de hef, gij Fillan! gij donkerbruine Oscar!
Vliegt, gij snelvoetigen, heen, en geeft acht op de zoonen van Lochlin!
'k Hoor van verre 't rumoer hunner vrees, als 't geruisch van de wouden.

Zorgt,

Zorgt, dat zij nergens mijn zwaard ontvliên langs de bruischende Noofdzee;
 Veelën der helden van Erin liggen op 't sombere doods bed;
 Veelën der zoonen des krijgs, de kindren van 't galmende Cromlach."

Als twee donkere wolken, vloogen de helden daar henen;
 Als twee donkere wolken, den geesten tot wagens verstrekkend,
 Wen zich de duistere hemelverschijnfels, de kindren des dampkrings,
 Zweevend vertoonen, ten schrik van het ongelukkige menschedom.

Gaul, de geboorne van Morni, stond, als een rots in de nachten.
 Tegen 't gelsternt blonk zijn speer, en zijn stem was 't geruisch veeler stroomen.

„Zoon van den strijd!" riep de held: „o Fingal, gij koning der schelpen!
 Laten uw barden, zo rijk in gezangen, een liefslike nachtrust
 Nederzingen in 't hart van de vrienden van Erin! — Gij Fingal!
 Steek uw doodelijk zwaard in de scheed! laat uw volk ook eens vechten!
 Zonder nog roem te behalen, dorren wij weg. Onze Koning
 Is het alleen, die de schilden verbreekt: — Aanschouw, als de morgen
 Op ons gebergte verrijst, van verr' het bedrijf uwer knechten!
 Lochlin gevoele het zwaard ook éénmaal van Morni's geboornen!
 Op dat ook éénmaal van mij het onsterflike barden-lied melde!
 Dit was welêer het gebruik bij Fingals edele maagchap;
 Ook, in het speeregevecht, bij U, o Koning der zwaarden!"

„Zoon van Morni!" was 't antwoord van Fingal: „'k Verhef me' op uw krijgsroem.
 Strijd! maar mijn speer blijft nabij, om in 't barnend gevaar u te helpen.
 Zoonen der liedren! heft aan! en zingt mij in slaap met uw zangen!
 Hier legt Fingal zich neder ter rust, bij 't geruisch van den nachtwind.
 En, zoo.... gij Agandecca! de kindren uws vaderlands bijzijt;
 Zoo ge, te midden der hoog getuigde masten van Lochlin,
 Op het geblaas van den wind u zetelt; verschijn in den droom mij!
 Dierbare schoone! en vertoon mij den blinkenden glans van uw aanschijs!"

Menige lieflijke stem, en de klank van een menigte harpen
Hieven een famenzang aan. Men hoorde de krijgsdaën van Fingal,
En van zijn edelen stam; ook den naam van Oslian somtijds.
Dikwils heb ik gestreden, en dikwils behaalde ik de zege,
In het speeren-gevecht; maar blind, en beschreid, en verlaten,
Leef ik nu onder 't gemeen. Waar zijt gij nu, Fingal, mijn vader?
J, met uw oorlogsgeslacht, u zie ik nu nooit weer. Het bergwild
Graast op het groenende graf van den magtigen Koning van Morven.
Vorst van de zweerden! uw geest zal mij eeuwig in zegening blijven;
Bij boven allen 't beroemdste op de galmende bergen van Cona!

I N H O U D

VAN HET

V I E R D E B O E K .

Het bedrijf van 't gedicht wordt door den invallenden nacht afgebroken. Ofsian neemt deze gelegenheid waar, om een verhaal te geven van 'tgeen hem aan't meir van Lego bejeegend was, en hoe het zich had toegedragen met zijn vrijaadje naar Everallina, die de moeder van Oscar geweest, en eenigen tijd voor den krijgstogt van Fingal naar Ierland, overleden was. Haar schim verschijnt, en bericht hem, dat Oscar, die in 't begin van den nacht uitgezonden was, om op den vijand acht te geven, in een schermutzeling geraakt was met een vooruitgerukte partij der vijandlijke magt, en dat hij in gevaar was om overmeesterd te worden. Ofsian redt zijn zoon, en men geeft aan Fingal een alarm-teeken van 't naderen van Swaran. De Koning rijst op, roept zijn leger bij één, en draagt, gelijk hij den voorigen avond beloofd had, het bevel op aan Gaul, den zoon van Morni; terwijl hij, nadat hij zijnen zoonen had aanbevoelen, om zich dapper te kwijten, en zijn volk te beschermen, zich zelf te rug begeeft naar een heuvel, van waar hij het gevecht kon aanzien. De slag begint. De dichter beschrijft Oscars heldendaden. Maar terwijl Oscar, in vereeniging met zijn vader, aan den éenen vleugel merkelijk voordeel behaalt, was Gaul, die door Swaran in persoon was aangetast, op het punt om te moeten wijken, aan den anderen vleugel. Fingal zendt Ullin, zijn Bard, om hem door een krijgslied moed in te blazen, maar niet tegenstaande dit alles, houdt Swaran de overhand; en Gaul, met zijn manschap, is verplicht te deinzen. Fingal daalt af van den heuvel, en voegt de wijkenden weér bij één, om den vijand het hoofd te bieden. Swaran slaakt het vervolgen, vat post op een hoogte, herstelt zijn gelederen, en wacht Fingal af. De Koning, zijn manschap aangemoedigd hebbende, geeft de nooatige orders, en hervat den slag. Cuthullin, die met zijnen vriend Connal, en met zijnen Bard Carril, zich in 'de spelonk van Tura begeven had, het krijgsgeraas hoorende, klom op den top van een heuvel, die zijn uitzicht had over het slagveld, en zag, van daar, Fingal met den vijand handgemeen. Hij, door Connal verhinderd wordende om zich bij Fingal te voegen, die op het punt stond, om een volkomene overwinning te behalen, zendt Carril aan den held, om hem met zijn zegepraal geluk te wenschen.

OPHELDERINGEN.

Toscars dochter is *Malvina*, de beminde van *Oscar*, *Osfians* geliefden zoon, Deze *Malvina* wordt in 't begin van dit 4de boek voorgesteld, als komende tot den dichter, niet, toen *Fingal* in *Ierland* dien krijg voerde, die 't hoofd-onderwerp van dit gedicht uitmaakt; maar, toen *Osfian* bezig was, dit gedicht te maken, en tot aan dit 4de boek gevorderd was. *Oscar* was reeds overleden, en *Osfian* was reeds blind. *Malvina* kwam hem, naar gewoonte, bezoeken; en, daar hij voornemens was den lof van *Oscar* in dit boek te vermelden, spreekt hij haar zingende aan, en verhaalt zijne vrijaadje na *Everallina*; welk verhaal haar konde overreeden, dat, al was hij nu blind en ongelukkig, men zich nochtans niet behoefde te verwonderen, dat hij in vroeger tijd ook groote daden had kunnen verrichten.

Cormac was één der medevrijers van *Osfian*, die hem tot een kampgevecht noodzaakte, waartoe, ter wederzijde, acht kampioenen gekozen waren. Zodrá de dichter den dood van *Cormac*, en de vlugt der overigen verhaald heeft, doet hij zijne schoondochter *Malvina*, welke hij aanspreekt, achtgeven op den beklaaaglijken toestand, waarin hij zich, nu hij dit gedicht maakt, bevindt. Hierna vervolgt hij het verhaal van het hoofdonderwerp; en, gelijk hij, bij 't eindigen van het derde boek, den nacht had begonnen, door te zeggen, dat er een samenzang van stemmen en harpen was aangeheven; zo hervat hij nu zijn onderwerp, door te zingen, dat het geklank der liedren en harpen allengskens wegfierven, dewijl de zangers, zo wel als de strijders, stiepen, toen hem *Everallina* verscheen.

De *Lubar* is een stroom in 't Landschap *Ullin*, in *Ierland*.

De zoon van *Comhal* is *Fingal* zelf.

De gloeiende zoon van de smidse beteekent het ijzer, dat in de smidse gesmeed wordt, gelijk de zoon des pijlkookers in de H. S. cenen pijl aanduidt. *Krijgslied van Ullin*, ter aanmoediging van *Caul*, in den strijd hem toegezongen, verschilt in 't oorspronkelijke, ten aanzien van de dichtmaat, van het gedicht zelf, en is daarom ook, schoon zulks anderszins in de heldendichten niet gebruikelijk is, in deze vertaling, in eey andere dichtmaat gebragt.

F I N G A L.

V I E R D E B O E K.

Wie, zo schoon als de boog na den regen op Lena, wie komt daar
Zingende van het geberg? 't Is de maagd met haar lieflijke stemme.
Toscars dochter, met armen als sneeu! die dikwils mijn liedren
Aanhoort, en dikwils aan 't lied de tranen der tederheid offert!
Waarom bezoekt gij den krijg uwes volks? Komt ge hooren, wat daden
Oscar, uw liefste, welêer in den strijd tegen Lochlin verricht heeft?

Wanneer houde ik eens op, mijn klagenden toon te doen hooren
Bij de stroomen van 't galmende Cona? mijn leven versleet ik
Steeds in den krijg; en mijn jaren werden verduisterd door smerten.

Dochter, met handen als sneeu! ik was nog zo blind niet, zo somber,
Niet zo bedrukt, zo verlaten, toen Everallina mij lief had;
Everallina, met lokken, zo zwart als de wiek van een rave,
Branno's blankborstige dochter, daar duizenden helden om vrijdden;
Duizenden hadden haar lief, maar zij weigerde aan allen haar liefde.
Alle de zoonen des zweerds vermaadde zij. Osfian was het,
Die aan haar oogen beviel. Ik toog, om die jonkvrouw te vrijen,
Naar den donkeren vloed van den Lego. Slechts twaalf van de mijnen
Waren toen in mijn gevolg, ook zoonen van 't stroomenrijk Morven.
Ijlings begaven wij ons tot Branno, den vriend van de vreenden,
Branno, gedost in zijn ramlende malien-rusting. — „ Van waar die

Waapnen

„Waapnen van staal?” was zijn vraag: „’t Is niet ligt mijn dochter te winnen. Meermaal onttrok zij zich reeds den blauwöogigen zoonen van Erin. Maar gezegend zijt gij, o zoon van Fingal! Gelukkig Acht ik de maagd, die op u slechts wachtte. Al waren mijn dochters Twaalf in getal, en al waren zij alle de dochters der schoonheid; ’k Gave u van alle de keus, o Vorst, die de zoon van den roem zijt!”

Straks ontfloot hij de zaal van de maagd, met haar donkere lokken, Everallina. De blijdschap ontvlamde onzen manlijken boezem. Met een zeeugnenden groet, verhieven wij ’t schoon van de jonkvrouw.

Boven ons kwam op ’tgebergt het gevolg van Cormac te voorschijn. Acht was ’t getal zijner helden. De het scheen in vlam van hun wapnen. Daar was Colla en Tago, en Durra, berucht door zijn wonden; Toscar, de magtige held, en de overwinnende Frestal; Dairo, wien alles gelukt; en Dala, een bolwerk in ’t strijden, Als hij in de engte zich plaatst. In de vuist van den staatlijken Cormac Vlamde het glinsterend zweerd; maar ’t gelaat van den held was bevallig. Osfian koos uit de zijnen ook acht heldhaftige kampers; Ullin, d’onttuimigen held; den grootmoedigen Mullo, en Oglan; D’edlen bevalligen vorst Schelacha, den grimmigen Cerdal; En Dumariccans wenkhrauw des doods. Maar waarom, o Ogar! Noem ik u ’tlaatst, u, zo wijd beroemd op de bergen van Ardven?

Hoofd tegen hoofd vocht Ogar met Dala, den sterken, op ’tkampveld. ’t Heldengevecht was gelijk aan den storm op de schuimende zeebaar. Ogar gedacht aan den dolk, zijn geliefdste geweer; en hij stiet hem Negenmaal Dala in ’t lijf; en de kans van het kampgevecht keerde. Driemaal verbrak ik het schild van Cormac; zijn speer brak hij driemaal. Maar d’ongelukkige minnaar! zo jong nog! ik hieuw hem zijn hoofd af. ’k Schudde het vijfmaal in ’t rond, bij de lokken. De vrienden van Cormac Vlooden. — Zoo iemand mij toen had gezegd, beminlijke Jonkvrouw! Toen ik zo streed in ’tgevecht, dat ik troosteloos, blind, en verlaten, Nu in een nacht mijn tijd zou verslijten; hij had in zijn harnas Vast moeten staan, en zijn arm in den strijd moeten zijn zonder weêrgaê.

't Lieflijk geklank van het lied, en de strekende stem van de harpen
 Stierven allengskens nu weg, op de duistere heide van Lena.
 De ongestadige wind blies hard, en de statelijke eiken
 Schudden hun blaën om mij heen. Ik dacht aan Everallina;
 Toen zij mij ijlings verscheen in al den glans harer schoonheid.
 Voor mijn aangezicht stond ze op een wolk. Haar blauw oogen in tranen
 Zwemmende, sprak zij mij toe, met een flauwe stem, en zij zeide:
 „Osfian op! red mijn' Zoon! Red Oscar, den Vorst van de menschen!
 Dicht bij den rooden eik, aan den boord van den Lubar, daar kampt hij
 Tegen de zoonen van Lochlin.” Zij zonk in haar wolk weër te rugge.
 'k Dekte mij ras met mijn staal. Mijn speer ondersteunde mijn schreden,
 En mijn rammelend harnas klonk om mij henen. — Ik bromde,
 't Geen 'k in gevaren gewoon was, het lied van de helden der oudheid.
 Lochlin hoorde mijn zang, als van verre den donder. Zij vlooden.
 Oscar, mijn zoon, vloog hun na. — Ik riep hem te rug; en mijn stem was,
 Als een verafzijnde stroom. „Keer te rug over Lena, o Oscar!”
 Zeide ik: „vervolg hen niet verder; schoon Osfian zelf u nabij is.”
 Nauwlijks nog riep ik; hij kwam. Het gerammel zijns staals was mij lieflijk.
 „Waarom weerhielt gij mijn arm, eer de dood hen allen bedekte?”
 Zei hij; „Zij hadden uw' zoon, en Fillan, met ijselijke woede,
 Bij den stroom overvallen. Zij hielden de wacht, in het duister,
 Tegen een aanval des nachts. Ons zweerd deed eenigen sneuveln.
 Maar, gelijk in den nacht de zee door de winden gejaagd wordt
 Over 't witzandige Mora; zo rukken de zoonen van Lochlin,
 Over de ruischende hei van Lena, reeds voorwaards. De spookten
 Huilen van verre; en ik zag het voorspellend verschijnsel des doods reeds.
 Laet mij den Koning van Morven gaan wekken. Hij lacht in gevaren,
 Hij, die de zonne gelykt, opgaande in 't midden van 't stormen.”

Fingal sprong op, van een droom, en leunde op het schild weer van Tremmor,
 't Donkerbruin schild, dat zijn vaders, van ouds, in den oorlog gebruikten.
 In zijn slaap had de held Agandecca's treurende beeltenis
 Voor zich gezien. Zij kwam aan, van den zeekant. Langzaam, en éénzaam,
 Zweefde zij over de hei van Lena. Verbleekt was haar aanschijn,

Dof, als de nevel van Cromlach; en tranen bedekten haar wangen. Dikwils toog zij haar hand uit haar kleed, dat van wolken gevormd was; En die sombere hand hief zij op, boven Fingal, en keerde Zwigend haar oog van hem af. — „Ach! waarom, zei Fingal al zuchtend, Weent de dochter van Starno? Ach! schoone bewoonster der wolken! Waarom uw aanschijn zo bleek?” — Zij vloog heen, op den wind, over Lena; En zij liet hem alleen, in het diepst van den nacht. Zij betreurde Reeds de zoonen haars volks, die door Fingals hand zouden sneuven.

Fingal sprong op, uit den slaap; en zijn geest aanschouwde haar beeld nog, Toen het geruisch van de stappen van Oscar nabij kwam. De Koning Zag aan zijn zijde het grauwwachtig schild; want de stralen des uchtends Zonden een twijfelnde scheemring reeds over de watren van Ullin.

„Wat doen de vijanden al in hun angst?” zei de opstaande Koning.
 „Vlugten ze al over het schuim van de zee? Of, staan zij te wachten
 Op het gevecht van het staal? Maar . . . waarom zou Fingal het vragen?
 'k Hoor hun geruisch op den morgenwind. Oscar! vlieg! wek onze vrienden!”

Bij de rotfen des Lubars stond de Koning van Morven.
 Driemaal verhief hij met kracht zijn vervaarlijke stem; en de herten
 Sprongen op, van de bronnen van Cromlach. Op al hare hoogten
 Trilden de rotfen van schrik. — Als 't geruisch van een honderd-tal stroomen,
 Die van hun bergen zich stortten, en brullen, en schuimen. Als wolken,
 Die tot een storm zich verzaamen aan 't blauwe gelaat van den hemel:
 Zo ook vloeijen te saam de zoonen van 't land der woestijnen,
 Rondom de schrik'lijke stem van Fingal. De stem van hun koning
 Klonk zijn' krijgshaftigen landzaat behaaglijk in de ooren. Reeds dikwils
 Voerde hij ze aan tot den strijd, en keerden zij weder met krijgsbuit.

„Komt tot den strijd! zei de Vorst; gij, kindren van 't galmende Selma!
 Komt tot der duizenden dood! De zoon van Comhal zal 't strijden
 Ginds van 't gebergte slechts aanzien. Mijn staal zal daar glinstren, ten teeken,
 Dat het ter hulp van mijn volk is. Och! hadt gij het nimmer van nooden!”

Nimmer, mijn strijders! terwijl de zoon van Morni den krijg voert,
 Hij, die de vorst is der heiden! Ik geef hem 't bevel van den veldslag;
 Opdat voor altoos zijn roem zich verheffe in 't lied onzer barden!

O gij, schimmen der reeds gefneuvelde helden! gij, geesten,
 Die op de stormen van Cromlach, als op uw wagenen, voortfihelt!
 O! ontfangt nu met vreugd mijn sneuvelend volk; en geleidt het
 Naar uwe heuvelen heen! Ja, mogten de winden van Lena
 Over mijn zeëu hen voeren, opdat ze in mijn zwiigende droomen
 Mij eens bezoeken, en dan mijn' geest in den slaap nog vermaken!

Fillan! en Oscar, met donkerbruin hair! Bevallige Ryno,
 Met het puntige staal! Rukt aan, onvertzaagd op den vijand!
 Ziet naar Morni's geboornen! Uw zweerd zij gelijk aan het zijne!
 Ziet naar de daden zijns arms! en beschermt de vrienden uws vaders!
 Denkt aan de helden der oudheid! — Al moest gij hier sneuveln in Erin;
 'k Zie u eens weder, mijn kindren! Haast zullen elkaer onze schimmen,
 Koud en bleek, in een wolk, op een draaiwind van Cona, ontmoeten.

Als een donkere onstuimige wolk, met het vuurroode schijnfel
 Van den hemel omzoomd, den morgestraal westwaards ontwijkend,
 Zo vertrok nu den Koning. De glans zijner wapnen was schrikkelijk.
 In zijne rechterhand waren twee speeren. Zijn grauwendel lokken
 Woeijen omlaag door den wind. Hij zag nog telkens te rugge
 Naar het slagveld. Drie barden volgden den roemrijken Veldheer,
 Om alöm zijn bevel aan de strijdende helden te brengen.
 Hoog tegen d'opgang des Cromlachs plaatste hij zich; en hij zwaaide
 't Glinsterend staal. Zodra hij dat zwaaide, rukten wij voorwaards.

Nu blinkt de edelste vreugd op het aanschijn van Oscar. Zijn wangen
 Siert een vrolijke bos. In zijn oog ziet men tranen van blijdschap.
 't Zweerd in zijn hand is een vuurstraal. Vriendelijk lachende kwam hij,
 En sprak Osfian aan: „Gij, bestierder der ijzren gevechten!
 Hoor uwen zoon, o mijn vader! Ga meê, met den dapperen Fingal.

Laat

Laat aan ons het gevecht, en aan Oscar Osfians krijsroem!
 En, zoo ik sneuvel, gedenk, o Vorst! aan dien sneeuwitten boezem,
 D'éénzamen straal mijner liefde; aan Toscars dochter, met handen,
 Blanker dan 't zuiverst albast. Vergeet haar niet, Vader! Zij staroogt,
 Van een verhevene rots, met een lieflijken bos op haar wangén,
 Over den landstroom; terwijl haar zacht en slodderend hoofshaar,
 Rondóm haar hijgenden boezem, golvende speelt. En haar zuchten
 Strecken naar Oscar zich uit. Verhaal haar, dat ik mijn heuveln,
 Als een ligzweevende zoon van de lucht, kom bezoeken; en zeg haar
 Dat ik haar hoop, in een wolk, op zijde te zweeven, die schoone!"

„Neen, zei ik, Oscar! verhef! verhef gij liever mijn praalgraf!
 'k Sta u het strijden niet af! Maar, de eerste in het bloedigste treffen,
 Zal u mijn arm doen zien, hoe Fingals nakoomling moet strijden.
 Doch, gedenk, o mijn zoon! dit zwaard, dezen boog, en mijn jagtboorn
 Meê in mijn duistere, en enge verblijfplaats te leggen, en laat dan
 Een grauwachtigen steen haar kenbaar maken aan 't nakroost.
 Oscar! ik heb geen Beminde aan de zorg van mijn' zoon te beveelen!
 Everalline is niet meer! Die bekoorlijke dochter van Branno!"

Dit waren onze gesprekken, toen Gauls helklinkende stemme
 Tot ons kwam met den wind. Hij zwaaide het zwaard van zijn' Vader
 Boven zijn hoofd, en het heir deed den aanval tot dooden en wonden.
 Zo, als witfchuimende golven zich, zwellende, en brullende, storten
 Over den afgrond; en zo, als slibbrige klippen het woeden
 Van die golven weêrstaan; is de aanval, en 't palstaan der strijdrer.
 Man tegen man is in strijd, en staal tegen staal zich verbrijzlend.
 Overal klinken de schilden, en vallen de stervende krijgslieën.
 Als op den gloe'jenden zoon van de smidse een honderdtal hamers,
 Zo verheffen zich telkens, zo klettren ook telkens hun zweerden.

Gaul druischt vooráán, als op Ardven, een wervelwind. 't Zwaard, dat hij opleest,
 Is de verdelging der helden. En Swaran gelijkt, in 't verwoesten,
 Naar het vuur der woestijn, op de hef van 't weêrgalmende Gormal.

Hoe kan mijn lied al de doón van zo menige speeren bevatten?
 Hoog verhef' zich mijn zwaard, en het vlamde in den bloedigen veldslag.
 Oscar, mijn braafste, mijn dapperste zoon! wat waart gij verschrikk'lijk!
 't Was in mijn hart mij een heimlijke vreugd, uw zwaard te zien schitteren
 Over 'der vijanden doón. Zij vlooden verstrooid langs de hef heen.
 Wij vervolgden, en velden hen. Als van rotsen op rotsen
 't Nederwaards storten en ploffen van steenbrok op steenbrok. Als 'trazen
 Van veelvuldige bijlen, bij 't vellen van honderden eiken
 In 't weërgalmende woud. Als 't rollen des krakenden donders,
 Met afgebroken geklater, van heuvel tot heuvel: zo volgden,
 Over de kermende hef van Lena steeds slagting op slagting,
 En steeds dooden op doón, van Oscars en Ossians handen.

Maar, als de woedende vloed van Iniflore's getijde,
 Zo omsingelde Swaran den zoon van Morni. — De Koning,
 Ziende dit, rees half op; en greep reeds half na zijn krijgslans.
 „Ga, mijn veeljarige bard!” zei de Koning van Morven: „ga, Ullin!
 Breng aan den dapperen Gaul de daên zijner vaders te binnen!
 Stut het bezwijkend gevecht met gezangen! Gezangen zijn immers
 't Leven, de kracht van den strijd?” Met den statigen tred zijner jaren,
 Ging de langstaltige Ullin, en sprak tot den Koning der zweerden:

Zoon van den Vorst der hoogsteigrende rotsen!
 Hoog u verheffende Koning der speeren!
 Dappere vuist in alle gevaren!
 Hart dat nimmermeer weet van bezwijken!
 Vorst van het staal, gespitst tot den dood!

Vel uwen vijand! vel hem ter neder!
 Geen zijner schepen, met sneeuwite zeilen,
 Nadre de kust van het sombre Iniflore!
 Dat uw arm gelijke aan den donder!
 De oogen aan vlammen! en 't hart aan een rots!

Zwaai uw verschrikkelijk zweerd in de rondte,
 Als in de nachten een hemelverschijnsel!
 't Schild, in de hoogte gestrekt, zij een doodsvlam!
 Zoon van den Vorst der hoogsteigrende rosfen!
 Tref uwen vijand! Tref! en verdelg!

't Hart van den held sloeg nu hoog; maar de allesverdelgende Swaran
 Drong op hem aan, met een hevigen strijd; het schild van den dappren
 Kliefde hij ijlings in tweeën. Straks deinsden de zoonen van Selma.

Fingal, dit ziende, vloog op, in zijn wapnen, en driemaal verhef hij
 Zijn vervaarlijke stem; en driemaal gaf Cromlach hem antwoord.
 't Volk der woestijnen stond stil. Zij hielden hun aanschijn naar d'aarde.
 Bioozend van schaamte voor 't oog van hun Vorst. Hij kwam tot de zijner,
 Als, in de dagen der zon, een regenwolk, die zich langzaam
 Over 't gebergte verspreidt, wen de akkers den regen verwachten.
 Zwiigende stilte verzelt in de hoogte den langzamen voortgang
 Van de zwangere wolk; daar 'tonweër plotseling uitbarst.
 Zo was de Koning van Morven welkom den zijnen; maar Swaran
 Zag op den held, en verschrikte. Te midden zijns woedenden aanvals
 Hield hij stil; en geleund op zijn buigende speer, zag hij donker,
 Draaiend zijn gloeiende blikken in 't rond. Hij geleek, door zijn hoogte,
 En door zijn stil zijn, een eik aan de boorden des ruifschenden Lubars,
 Wien de takken, voor lang, door den bliksem des hemels verzengd zijn.
 Over den stroom hangt hij heen; en het grijze mos, zijn bekleedfel,
 Fluistert alleen in den wind. Zo stond er de Koning van Lochlin!
 Straks trok hij langzaam te rug naar het hoogst van de heide van Lena.
 Al zijne duizenden stroomen te saam, rondom dezen krijgsheld;
 Zo dat de drom van zijn heir het gebergt, door hun schaduw, verduistert.

Maar, in het midden zijns volks blinkt Fingal als 't licht van den hemel.
 Zijne geweldigen staan om hem heen. De stem zijner sterkte
 Zendt hij uit; hij beveelt: „Verheft in de hoogte mijn krijsvaan!
 Laat ze, ontrold, in de winden van Lena nu wappren, als vlammen
 Op een honderdtal bergen! Laat ze in de winden van Erin
 Klettren, en ons onzen pligt, om moedig te strijden, herfaren!

Nadert den Koning van Morven, gij, zoonen der ruischende stroomen,
 Die van een duizendtal bergen zich storten! Geeft acht op de woorden,
 Die ik hier spreek met gezag! Gij, Gaul, die de vuist van den dood zijt:
 Oscar, ten strijde gekweekt! Gij Dermid, met donkerbruin hoofdhaar!
 Connal, heldhaftige zoon van de blauwe schilden van Sora!
 Osfian, Koning des lieds! wees nabij, bij den arm uwes vaders!"

Straks rees omhoog de zonstraal des krijgs, de standaard des Konings.
 Ieder der helden sprong op van vreugd, zodra hij hem golvend
 Wapperen zag in den wind. Van boven met goudene sterren
 Sierlijk omzoomd en bezaaid, geleek deze vorstlijke krijgsvaan
 Naar het azuure bekleedsel van 't hemelgewelf in de nachten.
 Iedere held had zijn vaan; en iedere vaan had haar krijgsdrom!

„Ziet!" zei de Koning der gastvrije schelpen: „hoe Lochlin op Lena
 Meer en meer zich verspreidt, als op bergen gebrokene wolken;
 Of als een eiken boschaadje, dat reeds ten halve verteerd is,
 Als men den hemel kan zien door de takken, en 't scheemrende luchtbeeld
 Achter 't geboomte ziet zweeven. Onder de vrienden van Fingal
 Kieze nu iedere vorst een tegenpartij uit de scharen
 Van dat laatdunkend geflacht, dat zo hoog zijn wenkbrauwen optrekt!
 Niemand van hun moet' de zee bij Inistore beploegen!"

„kNeem," zei Gaul, „voor mijn deel de zeven Vorsten des Lano's."
 „Inistores gebieders, die sombere koning," zei Oscar,
 „Werde vertrouwd aan het zweerd van Osfians zoon!" „En aan 't mijne
 „'t Hart in den oorlog verstaald, de vorst van Iniscon!" zei Connal.
 „Ik, of de koning van Mudan," zo sprak de bruinhairige Dermid,
 „Eén van ons beide zal hier in de ijsskoude klei-aarde slapen."
 En ik koos tot den strijd, ik, toen nog zo zwak, en zo blind niet,
 Termans koning voor mij. Ik nam aan, met eigene handen,
 't Donkerbruin schild van den held, in het bloedigst gevecht, te vermeestren.

„Gaat, mijne Vorsten!" zei Fingal, met d'allervriendelijkste oogen:
 „Gaat! weest gezegend ten strijd! en keert overwinnaars! — Gij, Swaran!

Koning der brullende zee! gij zijt de keuze van Fingal!"

Zo als door menige dalen, een honderd verschillende wi den
Overäl heen zich verspreiden, en akelig woeden; zo rukken
Selma's zoonen nu voort, en Cromlach weërgalmt in de rondte.

Hoe kan ik melden de doón van de samengeslotene strijders?
Enkel bloed waren toen onze handen, o dochter van Toscar!
Lochlins te samengedrongene rijen storteden neder,
Als van den bruisfchenden Cona de nederwaards stortende boorden.
Lena's heide vernam, met gejuich, den triumf onzer wapnen,
En ieder Veldheer volbragt, zegevierend, het geen hij beloofd had.

Naast het gemurmer des Branno's, waart gij dikwils gezeten;
Dikwils verhief zich aldaar, o Jonkvrouw! uw faceuwitten boezem,
Even als 't dons van de zwaan, wen zij langzaam over het meir zweemt;
En van ter zijde de wind haar dobbrende vleugelen opwaait.
Dan hebt gij somtijds gezien, hoe de zon zich vuurrood en langzaam
Achter haar wolken verborg; hoe de nacht rondöm het gebergte
Samen-trok; en de wind met ongestadige rukken
Brulde door de enge valei. Een geweldige regen slaat eindlijk
Gonzend neder; de donder rolt met gekraak; en de rotfen
Gloeijen van 't bliksemvuur. 't Geestenheir rijdt op de vuurige straalen;
En het geweld van den bergstroom daalt met gedruisch van de bergen.
Zo was 't geraas van dien strijd, o Jonkvrouw, met sneeuwitte handen!
Maar, gij Dochter van Oscar! waarom toch die tranen? Ei laten
Lochlins jonkvrouwen schreiën! De kindren haars vaderlands vielen.
Met hun bloed was geverwd het blauwe staal mijner vrienden.
Maar ik ben, troostloos, verlaten, en blind, geen gezelschap der helden!
Geef nu uw tranen aan mij! 'k Zag 't graf van alle mijn vrienden.

* Was in dien strijd, dat 'er één van de helden van Lochlin door Fingal
Maar tot zijn finert, wierd geveld. Grijshairig zonk hij in 't stof neder.

Nog hief hij 't flauw en gebroken oog tot den Koning. „En moest gij Sterven door mij?” zei de zoon van Comhal: „Gij, vriend Agandecca's? 'k Heb uwe tranen gezien om de maagd mijner liefde, in de zalen Van den bloed'igen Starno. De vijanden mijner Beminde Waren uw vijanden ook: en zijt gij door mij nu gefneuveld? Bouw hem, o Ullin! een graf, een praalgraf ter ecre van Mathon! En vereeuw'ig zijn naam in Agandecca's gezangen! Lief aan mijn hart was die maagd, die op Ardven in 't duistere grafwoont!”

Uit de spelonke van Cromlach vernam Cuthullin het razen Van het vermengde gevecht. Hij riep den Gebieder der zwaarden, D'altijd bedachtzamen Connal, en Carril van d'anderen tijd nog. 't Heldenpaar, grijs reeds van kruin, vernam zijne stem; en zij greepen 't Ijlings hun puntige speeren. Zij kwamen, en zagen 't getijde Van den geweldigen strijd, als de elkaer oversteigrende baren; Wen de onstuimige wind uit de diepte op haar blaast, en den zeevloed Jaagt door het zandige dal. Op dit zien, ontvlamde Cuthullin. Duisternis drong zich te saam om zijn wenkbrauw. Op 't zweerd van zijn vader Sloeg hij zijn hand; en zijn oogen, gloeiend van spijt, op den vijand. Driemaal wil hij ten strijd, en driemaal verhindert hem Connal. „Vorst van het nevelig eiland!” zo sprak hij: „de Koning van Morven Brengt den vijand te onder. Begeer geen deel aan zijn krijsroem. Hij, op zich zelf, is gelijk aan den storm, hij behoeft onze hulp niet.”

„Ga dan, hervatte de Vorst, ga, Carril! begroet den verwinnaar! Wen het geraas van de wapenen zwijgt, en Lochlin daar heen stort, Als na den regen de stroom; laat uw stem in zijne ooren dan zoet zijn, Selma's Koning ter eer! En geef hem dit zweerd; 't is van Caithbat. 't Zweerd zijner vaden te dragen, is thans Cuthullin niet waardig. Komt, o, gij geesten van 't éénzame Cromlach! gij schimmen der Vorsten, Die reeds verscheiën zijn, komt! Weest nabij de treën van Cuthullin! Spreekt, ter vertroosting, hem toe, in de sombre spelonk zijner droefheid! Onder de helden mijns lands zal nimmer mijn naam meer beroemd zijn. 'k Ben, als een vuurbeeld, dat uit heeft gefchenen. 'k Ben als 'een nevel,

Die

Die reeds vervloog voor 't geblaas van den wind, toen de uchtendzon opging,
En de beschaduwde zij' van den heuvel verlichtte. Spreek, Connal!
Spreek mij van 't strijden niet meer. Mijn roem is vergaan. Mijne zuchten
Zweeven gestaag op de winden van Cromlach, tot dat men mijn voetstap
Nergens meer zien zal. En, gij, met uw sneeuwitten boezem, Bragéla!
Treur om den val van mijn roem! Ik keer, overwonnen, niet weder,
Niet weêr te rugge tot u, o gij, die de zon van mijn hart zijt!"

I N H O U D.

VAN HET

V I J F D E B O E K.

Cuthullin en Connal zijn nog op het gebergt. Fingal en Swaran worden te samen handgemeen. Dit gevecht wordt beschreven. Swaran wordt overwonnen, gebonden, en als een krijgsgevangene overgeleeverd aan de zorg van Osfian, en Gaul, den zoon van Morni. Fingal ondertuschen met zijne jonger zoonen, en Oscar, zétten den Vijand na. Een uitweiding omtrent Orla, eenen Vorst van Lochlin, die in den slag doodelijk gewond was, wordt hier tuschen ingevlochten. Fingal, door den dood van Orla getroffen, geeft bevel om 't vervolgen te staken; en, zijne zoonen bijéénroepende, verneemt hij, dat Ryno, de jongste van hun, gesneuveld is. Hij betreurt zijnen dood, hoort de geschiedenis van Lamderg en Gelchosfa, en keert te rug naar de plaats, daar hij Swaran gelaten had. Carril, die door Cuthullin gezonden was, om Fingal met zijne overwinning geluk te wenschen, komt in den tusschentijd bij Osfian. Het gesprek van de twee Dichters sluit het bedrijf van den vierden dag.

*

O P H E L D E R I N G E N.

Bran is de naam van een hond.

Allad was een Druïd, die als een waarzegger geraadpleegd werd.

De omkring van steenen, the circle of stones, in 't Engelsch, zonder het lidwoord, wordt door sommigen gehouden voor den omtrek van een tempel; door anderen voor den steenen kring, in welks midden het heilige vuur der Caledoniers op den 1sten Mei ontstoken, en tot den laatsten April aan den brand gehouden werd; maar mogelijk duidt het, in dit 5de Boek bladz: 71, even als in het 1ste Boek blz: 12, niets anders aan, dan het verblijf van den Druïd in de grot van een rots, in 't midden van steenen.

FIN.

F I N G A L.

V I J F D E B O E K .

Aan de ruifchende zijde van Cromlach stond de edele Connal,
En hij sprak tot den held, beroemd door zijn vorstliken wagen :
„Waarom zo somber, o zoon van Semo? Het zijn onze vrienden,
Die daar de magtigste zijn in den strijd! En uw eigene krijgsgedaën
Maakten reeds lang u vermaard. De dooden uws zweerds waren veelen.
Ging niet Bragela, met blauwe, in de blijdschap zich wentelende oogen,
Dikwils haar' held te gemoet? Hoe dikwils, in 't midden der dappren,
Zag ze u te rug, in triumf, wen uw zweerd van de slagting nog rood was,
En op de velden des grafs uw vijanden stemmeloo's lagen!
Lieflijk klonk haar in 't oor het gezang uwer juichende barden,
Daar ze in hun liedren den lof uwer roemrijke krijgsgedaën verhieven.

Maar . . . zie den Koning van Morven! Hij zweeft in de laagte, als een vuur-zuil;
Sterk, als de stroom van den Lubar, of de geweldige stormwind
Van den weërgalmenden Cromlach, wanneer hij de takrijke wouden,
't Sombre verblijf van den nacht, ontruikt aan al hunne rotsen.
O! hoe gelukkig is 't volk, dat U tot zijn koning heeft, Fingal!
Uw onbedwingbare vuist zal een eind aan hunne oorlogen maken.
In hun gevaren plaatst ge u voor-aan. In de dagen huns vredes
Zijt gij hun raadsman. Gij spreekt, en uw duizenden zijn u gehoorzaam.
Op het geklank van uw staal, staan gansche heiren te beeven.
O! hoe gelukkig is 't volk, dat U tot zijn koning heeft, Fingal,
Worst van 't weërgalmende Selma! . . . Maar, wie is hij, die zo donker,
En zo verschrikkelijk komt in het dondrèn zijns loops? o! wie anders?

Wie tegen Fingal, dan Swaran? — Zie dit gevecht dezer Vorsten!
 't Is als het stormen der zee, wanneer twee geesten, van verre,
 T'samen in strijd aan elkaer het geweld op de golven betwisten.
 Op zijne heuvelen hoort de jager 't geraas, en de baren
 Ziet hij, ten hemel gejaagd, de kusten van Ardven bestormen."

Zo sprak Connal, op 't pas, toen de helden handgemeen wierden.
 Dáár was 'tklinken der wapnen; en iedere slag met hun zweerden
 Was als 'tweêrschallend gebons van een honderdtal hamers op 'taanbeeld.
 Ijslijk is 't vorsten-gevecht; hun opslaan van de oogen vervaarlijk.
 Ieders donkerbruin schild wordt in tweeën gekliefd. Op hun helmen
 Vliegen hun zweerden aan stukken. Zij werpen hun wapenen neder.
 Elk van hun beide schiet uit, en grijpt na den ander. Hunne armen,
 Stevig gespierd, omstrenglen, d'één d'ander. Van zijde tot zijde
 Wanken zij worstlend; — zij spannen, en strekken, zich nederwaards buigend,
 Meer en meer, hun rekkende leden. Maar, toen zich hun sterkte
 Tot al haar hoogte verhief; toen stietten zij trotsch, met hun hielen,
 Heuvelen achter zich weg. De rotsen tuimelden krakend
 Van hare hoogten ter nêr. Het groenkruinige kreupelbosch werd toen
 Omgetrapt, en verwoest. — De krachten van Swaran bezweken
 Eindlijk. De koning der boschen werd overheerd, en gebonden.
 'k Zag zo op Cona weleer.... Maar, Cona! 'k zal nimmer u weêrziên!
 'k Zag zo weleer, door 't geweld van een woedenden bergstroom, twee bergen
 Afgerukt van hun voet; zij schokken, van zijde tot zijde,
 In hunnen val; en hunne eiken ontmoeten elkaer in de hoogte,
 Met hun verhevenen kruin. Maar ten laatsten storten zij t'samen
 Met al hun boomen, en scheurende rotien, ter neder. De stroomen
 Wendenzich zijdwaards. Men ziet van verre den gloed der verwoesting.

„Necmt, zei Fingal, gij zoons van 't afgelegene Morven!
 Necmt in bewaring den koning van Lochlin! Zijn kracht is als duizend
 Baren der woedende zee. Zijn vuist is gevormd tot den oorlog.
 Zijn geslacht is van d'eeuwen der ouden. — Gij, vorst mijner helden,
 Gaul! en gij koning des lieds, mijn Ossian! zorgt voor dien krijgsheld!

Hij is de vriend steeds geweest van Agandecca. Vertrouwt hem!
 Maar gij, Oscar, en Fillan, en Ryno, die kindren mijns stams zijt!
 Zet steeds de vijanden na; en verdelgt over Lena gansch Lochlin!
 Dat geen schip ooit hierna Inistore's golven doorploegte!"

Ijlings vloogen zij heen, dwars over de heide. Maar Fingal
 Volgde hen langzaam, gelijk een donder-wolk, in den zomer,
 Wen het verfinachtende dal met een sombere stilte bedekt is.
 Voor hem schittert zijn zweerd, als een zonstraal; verschriklijk als 't luchtbeeld,
 Dat in den nacht stroomt. — Tegen een vorst van de heiren van Lochlin
 Rukte hij aan, en hij sprak tot den zoon van de bruischende golven:

„Wie daar zo somber en droef bij die rots, daar de stroom tegen aanbrult?
 Over den loopenden stroom wil hij heen; maar zijn pooging is vruchtloos.
 Staatlijk vertoont zich de held, met het bogtige schild aan zijn zijde.
 En in zijn hand is zijn speer, als een pijnboom van de woestijnen.
 Jongling, met donkerrood hair! Zijt g' ook een vijand van Fingal?"

„'k Ben, zei de krijgsheld, een zoon van Lochlin, geweldig in 't strijden.
 Weenend verwacht mij mijn gade; maar Orla keert nooit tot haar weder.”

„Strijdt gij, of, zwicht gij dan, held?" zo sprak de grootmoedige Fingal.
 „Vijanden houden geen stand voor mijn oog; maar de lof mijner vrienden
 Klinkt in de zalen. Kom! volg mij, gij zee-zoon! neem deel aan mijn schelpen.
 Ga op mijn herten ter jacht! en wees de vriend voorts van Fingal!"

„Neen zei de held; ik bescherm de zwakken. Mijn kracht is nabij hun,
 Die voor de wapnen te slap zijn. Mijn zweerd vond nimmer zijn weergad:
 O, gij krijgshafuge Held! Dat Morvens koning dan zwichte!"

„'k Zwichtte nog nimmer, o Orla! Voor niemand is Fingal bezweken.
 Trek dies uw zweerd; en verkies uw partij uit den drom mijner helden!"

„Weigert de Vorst dan den strijd?" vroeg Orla, die 't donkerbruin schild droeg-
 „Fingal is Orla's partij; en hij ook alleen uit de zijnen!

Maar, o Koning van Morven! indien ik hier sneuvel, gelijk toch
Iedere krygsman eens sterft; vereer mij een statelijk praalgraf.
't Zij op gansch Lena het grootfte! En zend aan de gaé mijner liefde,
Over het donkerblauw zeenat, het bloedige zweerd van haar Orla;
Dat zij het weenend vertoone aan haar zoon, om ten krijg hem te vormen!"

„Waarom verwekt gij mijn tranen, o ongelukkige jongling!
Met uw beklaglijken toon? zei Fingal. De dapperste strijders
Moeten eens sterven; dan zien hunne kindren in 't hofslot hun wapnen,
Buiten gebruik, aan den wand. Maar, Orla! ik sticht u een praalgraf,
En uw blankborstige gaé zal uw zweerd met haar tranen besproeien."

Straks begon het gevecht op de heide van Lena. Doch Orla
Zwakker van arm, bezweek. Het zweerd van Fingal kwam neder,
Met die kracht, dat het schild, in tweeën gekleefd, op den grond viel.
't Schitterde op d'aarde, gelijk op een stroom het beevende maanlicht.

„Koning van Morven! doorsteek, zei de held, met uw zweerd mijnen boezem.
Zwak en verwond uit den strijd, verlieten mij hier mijne vrienden.
't Droevig verhaal komt weldra, aan de boorden des stroomenden Lota's,
Mijne beminde ter oor'; terwijl zij in 't eenzaam woud zit,
Daar de suizende wind door de ritslende bladeren fluistert."

„Neen, zei de koning van Morven! 'k zal nimmer u wonden, o Orla!
Dat ze aan den Lota u zie, uit de vuisten des oorlogs ontkomen!
Dat uw grijshairige Vader, die mogelijk van ouderdom blind is,
Hoore den klank uwer stem, en zich binnen zijn hofzaal verblijde!
Dat die eerwaardige held, met vreugd, van zijn zetel verrijze,
Om zijn roemruchtigen zoon met zijn tastende handen te zoeken."

„Maar, dien hij nimmer zal vinden, o Fingal!" was 't antwoord des Jonglings.
„'k Sterve op de heide van Lena. Mijn lot zal het lied zijn der vreemden.
Deze mijn gordel bedekte een doodwond. Ik geef hem den winden."

't Donkere bloed gudste voort uit zijn zijde; en bleek, zeeg hij henep
Op de heide van Lena. — Fingal boog treurig zich neder

Over den stervenden held, en riep tot zijn jeugdiger Vorsten:
 „Oscar, en Fillan! mijn zoons! verheft de gedachtnis van Orla!
 Hier zij de rustplaats des helds met zijn donkere lokken! Hier rust hij,
 Ver van de gaê zijner liefde, en ver van 't geruisch van den Lota,
 Hier in zijn enge wooning! Het nakroost vindt in zijn hofzaal
 Eens zijnen boog; maar, te zwak, poogt ieder vergeefs, dien te spannen.
 Langs zijn gebergte, vernceemt men de trouw zijner huilende honden,
 En, in zijn boschen, de vreugd van het wild, dat hij plag te vervolgen.
 De arm van den strijd ligt in 't stof. Der dapperen sterkste is gefneuveld.”

Blazet den horen! verheffet uw stemmen! gij, zoonen van Fingal!
 Keert met mij weder naar Swaran! De nacht ga voorbij in gezangen!
 Fillan, en Oscar, en Ryno! vliegt langs de vlakke van Lena!
 Ryno, gij kweekling des roems, die nimmer gewoon zijt, de laatste,
 Wen uw Vader u roept, hem antwoord te geven! waar zijt gij?”

„Ryno,” zei Ullin, de vorst van de Barden, „is reeds bij de schimmen
 Van zijn eerwaardig geslacht; bij Trathal, den koning der schilden;
 En bij Trenmor, den vorst, beroemd door zijn grootfche bedrijven.
 Bleek ligt hij neêr, en verstijfd, op de heide van Lena, de Jongling!”

„Viel hij, de snelste in den loop?” zei de Koning: „Is Ryno gefneuveld!
 De eerste in het spannen des boogs? Die mij nauwlijks bekend was geworden;
 Moest gij, zo jong, reeds sneuven, mijn Ryno? O! zacht moet gij rusten!
 Fingal zal spoedig u weêr zien. Wel dra hoort niemand mijn stem meer;
 En, binnen kort, zal van mij geen voetstap te zien zijn. De Barden
 Zullen mijn naam dan vermelden, de steenen van Fingal gewagen.
 Maar, in der daad, gij, mijn Ryno! gij nu reeds gefneuveld! Men heeft nog
 Uwen lof niet vermeld. Speel, Ullin! ter eere van Ryno!
 Speel op uw harp, en verhaal, hoe groot deze held zou geweest zijn.
 Ryno, vaarwel! o gij held, die de eerste in ieder gevecht waart!
 'k Richt uwe pijlen niet meer! 'k Zal u, die zo schoon waart, o Ryno!
 Nimmer u weêr zien! Vaarwel!” — Men zag langs de wangen des Konings
 Tranen bigglen. Zijn zoon was een vreeslijke held in den oorlog.
 Fingals zoon! O hij was, gelijk in de nachten een vuurstraal
 Op het gebergte. De boschen zinken weg, daar hij doorsnelt;

En de reiziger beeft voor zijn tussend geruisch; maar de winden
Drijven hem achter de steilte, uit het oog; en de duisternis heerscht weêr

„Wien ter gedachtenis rijst dat donkergroen praalgraf? Vier steenen
Met hunne kruinen van mos.” zei de koning der gastvrije schelpen,
„Zie ik daar staan; die het merk van de enge wooning des doods zijn.
Naast daaraan ruste mijn Ryno! de nabuur eens helds moet hij wezen!
Mogelijk slaapt er een Vorst, beroemd door zijn daên, die bereid is,
Om met mijn zoon op de wolken te zweeven. Verhaal het ons, Ullin!
Zing van der ouderen tijd! doe hun naam uit hun graven verrijzen!
Vlooden zij nooit in 't gevecht; zo ruste mijn zoon aan hun zijde,
Verre van Morven; op Lena's weêrgalmende vlakke, mijn Ryno!”

„Hier,” zei de mond des gezangs: „Hier rusten de vorsten der helden!
Lamderg ligt zwiiggend in 't stof hier. Ullin, de koning der zweerden,
Ligt er stemloos. En wie, uit haar wolk zo vriendelijk lachend,
Toont mij haar lieflijk gelaat? Vorstin van de maagden van Cromlach!
Waarom, o Jonkvrouw! zo bleek? o Dochter des edlen Tuäthals!
Is 't, dat gij neêrligt bij hun, die uw schoonheid tot vijanden maakte?
Duizenden hadden u lief, maar Lamderg alleen was uw liefste.”

Eens kwam de held aan de burgt van Tura, met mos reeds bewasfen;
En hij sprak, voor de poort, op zijn donkeren beukelaar slaande:
„Waar is Gelchosfa, mijn lief, de dochter des braven Tuäthals?
'k Liet haar in 't hofslot van Tura, toen 'k vocht met den grooten Ulfada.
„Kom mij toch spoedig te rug! zei ze, Lamderg! ik zit hier te treuren.”
Hoog rees haar zuchtende borst; en haar tranen besproeiden haar wangen;
Maar nu, zie 'k haar niet komen, om mij, haar beminden, t'ontmoeten,
En met haar liefde mijn hart, na 't einde des strijds, te verkwikken.
't Hof mijner blijdschap is stil. Ik hoor er geen stem van de barden.
Braun schudt zijn kettingen niet aan de hofpoort, verheugd om mijn weêrkomst.
Waar is Gelchosfa, mijn lief, de dochter des edlen Tuäthals?”

Ferchios, Aidons zoon, hoorde 't, en gaf aan den dappren ten antwoord:
„Lamderg! Wellicht is Gelchosfa op Cromlach. Zij zelf, en de maagden,
Met

Met haar geëffenden boog, vervolgen de vlugtende herten."

„Ferchios! 'k hoor geen gerucht, geen gefchal in de wouden van Lena.
'k Zie voor mijn oogen geen hert, dat ontvlugt:" zei de krijgsvorst van Cromlach.
„Nergens een fnuivenden Jagthond. Ik zie mijn Gelchosfa, mijn lief, niet.
Schoon is de maagd, als de volle maan, op 't gebergt ons ontduikend.
Ferchios! raadpleeg voor mij den grijshairigen zoon van de rotfen,
Allad; hij houdt zijn verblijf in den omkring van steenen! Ga, vraag hem;
Wat Gelchosfa weêrvoer? 't Zal mooglijk aan Allad bekend zijn."

Ijlings ging Aidons zoon heen, en hij sprak aan het oor van den ouden:
„Allad! bewoner der grot! van ouderdom beevend! wat zaagt gij?"

„'k Zag," gaf hem Allad de grijsaard ten antwoord; „'k zag Cairbars zoon, Ullin,
Somber was zijn gelaat. Hij kwam van Cromlach. Hij bromde
Een wrokvoedend gezang. 't Geleek naar 't gehuil van een windbui
In een bladerloos woud. Hij kwam in het hofslot van Tura
„Lamderg! vervaarlijkste mensch!" zei hij: „vecht, of doe onder voor Ullin!"
„Lamderg, de zoon van den krijg," zo gaf hem Gelchosfa ten antwoord,
„Is in dit slot niet. Hij kampt met Ulfada, den vorst van de dappren.
Lamderg bevindt zich hier niet, o held! maar nooit deed hij onder.
Hij zal kampen met Cairbars zoon." — „Lief zijt gij!" antwoordt haar Ullin:
„Dochter des edlen Tuäthals! 'k gelei u naar 't hofslot van Cairbar.
Hij, die het kampgevecht wint, zal de schoone Gelchosfa bezitten.
Drie dagen toef ik op Cromlach, om Lamderg, dien krijgszoon, te wachten.
Zoo mij de dappere ontwijkt, is Gelchosfa, den vierden dag, mijne,"

„Vreê in de grot zij uw droomen, o Allad?" zei Cromlachs Gebieder.
„Ferchios! blaas op mijn horen, dat Ullin het hoore in zijn hofzaal!"

Als een loeiende storm, vloog Lamderg van Tura den berg op,
Brommend een somber gezang, onder 't gaan: het geleek naar het brullen
Van een vallenden stroom. De hoogte bereikend, vertoont hij
Zich als een wolk, die haar vorm naar den aanval der winden verandert.
Tot een teeken des strijds rolt de held een steen naar de laagte.

Ullin verneemt het in 't hof van Cairbar; met blijdschap verneemt hij
Zijnen vijand. Hij vat de speer van zijn Vader; een grimlach
Glimt op het donkere bruin van zijn wang, nu hij 't zweerd aan zijn zij hangt.
In zijn hand blinkt de dolk; en sluitend vertrekt hij ten strijde.

't Oog van Gelchosfa ging meê, met den zwijgenden vorst. Als een nevel
Zag zij hem tegen 't gebergte klimmen. Zij zweeg, en zij weende,
Staande op haar blanken, en bijgenden boezem, vol kommer om Lamderg.
„Cairbar, grijshairige Vorst.” zei de maagd, met tedere handen:
„k Moet eens op Cromlach mijn boog gaan spannen; k zie donkerbruin bergwild.”

Zijde den berg op. Vergcefs! De helden vochten reeds woedend.
Maar! zou mijn lied aan den Koning van Selma verhalen, hoe helden,
Als zij verbitterd zijn, vechten? Ullin, de trotsche, viel neder.
Lamderg, de jeugdige held, kwam de dochter des edlen Tuäthals,
Doodelijk bleek, te ontmoet. „O mijn lief!” zei de fiddrende Jonkvrouw;
„O! welk bloed zie ik dáár? Welk bloed, aan de zij' van mijn strijder
Nederlopend?” „t Is 't bloed van Ullin!” hervatte de dappre:
„O gij Gelchosfa, die schooner dan sneeu zijt! laat mij een weinig
Rusten hier.” — Lamderg, de moedige, stierf. — „Ach! moest gij zo vroeg reeds
Slapen in 't stof, o gij vorst van het somber-beschaduwde Tura?”
Drie dagen treurde de maagd aan de zij' van haar lief; en de jagers
Vonden haar koud bij zijn lijk. Zij stichtten voor 't drie-tal een praalgraf.
Koning van Selma! uw zoon kan hier rusten. Hij rust hier bij helden.”

„Hier zal mijn zoon ook rusten! zei Fingal. De roem dezer vorsten
Galmt in mijn ooren nog na. Komt! Fillan en Fergus, brengt herwaards
't Bleek, en het stemmelees lijk des helds van den stroomenden Lota,
't Lijk van den jeugdigen Orla! Niet kwalijk gepaard zal mijn Ryno
Rusten in 't zwijgende stof, zoo nevens hem Orla gelegd wordt.
Weenet, gij dochters van Morven! Gij; dochters des stroomenden Lota's,
Weenet! zij wiesfen, gelijk een jeugdige boom op de heuveln;
Maar, als een eik der woestijn, die over een stroom ligt te dorren,
Onder 't geblaas van den wind, zo zijn z'ook beide gevallen.
Oscar! gij, roem van de jeugd! gij ziet hoe die Jonglingen vielen;

Wees

Wees gij, gelijk deze twee, op aard' zo beroemd in uw leven!
 Wees gij, gelijk deze twee, hierna ook het lied van de barden!
 't Aanzien van beider gelaat was verschriklijk in 't strijden; maar Ryno
 Was in den vredestijd kalm; als de regenboog, dien men van verre
 Over een stroom ziet, wanneer de zon op Mora gaat duiken,
 En op het reeëngebergt een zwijgende stilte zich neerzet.
 Rust, o mijn jongste der zoonen! rust zachtkens, mijn Ryno, op Lena!
 'k Ben er wel dra ook niet meer. Eens moeten de krijgslieden vallen."

Zo was, o koning der zweerden! uw smert, toen Ryno in 't stof lag.
 Wat moet dan Osfians smert zijn, nu gij, gij zelf zijt verscheien?
 'k Hoor nu van verre niet meer uw stem op Cona. Mijn oogen
 Zien u niet meer; maar gedurig zit ik nu, troostloos en duister,
 Aan den rand van uw graf, en betast het alleen met mijn handen.
 Wen ik uw stem meen te hooren; 't is een voorbijgaand gesluister
 Van den bedrieglijken wind; want Fingal is lang reeds ontflapen,
 Hij, die het oorlog bedwong, en elken veldslag bestiste!

Gaul was met Osfian nog bij Swaran, den koning; zij zaten
 Op het donzige groen van de boorden des Lubars. Ik speelde,
 Tot vermaak van den vorst, op de harp; maar zijn wenkbrauw bleef donker.
 Telkens draaide hij nog zijn gloeiende blikken naar Lena,
 En hij betreurde zijn heir. — Ik hief mijn oogen naar Crömlach;
 'k Zag er den zoon des grootmoedigen Semo's. Treurig, en langzaam
 Daalde hij af, van den top, naar de éenzaame steengrot van Tura.
 Fingals triumf, dien hij zag, gaf hem blijdschap, met droefheid gemengeld,
 Tegen zijn wapenen schitterde 't zonlicht. 'k Zag achter hem Connal,
 Langzaam hem volgend. Zij beide verzonken achter 't gebergte,
 Als twee pilaren van vuur, in den nacht, wen de winden hen jagen,
 Over 't gebergte, en de hef, reeds vlammend, nog galmt in de rondte.
 Nevens een bruischenden stroom is zijn grot in een rots. En daar over
 Hangt een énzame boom. De winden ruischen er tegen;
 En dat geruisch wordt gestaag herhaald door 't gebauw van den echo!

Daer zet zich Erins Gebieder, de zoon van den edelen Semo.
 Op den verloorenen slag is al zijn gepeins; en zijn wangen
 Zijn met tranen bedekt. Hij betreurt het verlies van zijn krijgsroem,
 Die, als de nevel van Cona, vervloog. En gij, o Bragéla!
 Zijt te verre van hier, om 't hart van den held te vertroosten!
 Maar laat uw blinkend gelaat voor zijn geest zich vertoonen! Zijn aandacht
 Keert zich dan weder tot u, o énzame zon zijner liefde!

Dan, wie is hij, die ons dáár met de lokken des ouderdoms nadert?
 't Is de zoon der gezangen. „Wees welkom! eerwaardige Carril!
 Aangenaam klinkt uwe stem, als de harp in de zalen van Tura.
 Lief zijn uw woorden, gelijk een verkwikkende regen, die neêrdruipt
 Op het verfmachtende veld. O Carril, van d' ouderen tijd reeds!
 Waarom bezoekt gij ons thans, de zoon van Semo verlatend?”

„Oslian!” antwoordt de bard: „gij koning der zweerden! geen zangen
 Evenaren uw zang! Gij zijt, o bedwinger des oorlogs!
 Carril sints lang reeds bekend. 'k Heb dikwils voor Everallina,
 Die beminlijke maagd, op de harp gespeeld; en mijn zangen
 Hebt gij dan dikwils verzeld, in het hof van den gastvrijen Branno.
 Dikwils dan klonk ook de stem van de liefelijke Everallina,
 Onder de onze vermengd. Zij zong eens van Cormac, den jongling,
 Die, om zijn liefde voor haar, in een kampgevecht sneefde. Haar wangen
 Zag ik met tranen besproeid; ook de uwen, gij vorst van de menschen!
 Schoon zij den jongling niet lief had; zijn ongeluk wekte haar deernis.
 O! hoe schoon was uw lief! Zij, onder een duizendtal maagden,
 Was de bekoorlijkste maagd, de dochter des edelen Branno's.”

„Breng niet,” hervatte ik, „Carril! o breng mij haar beeld niet te binnen!
 't Hart smelt mij weg, als ik denk aan mijn lief, en mijne oogen
 Schreien van tranen zich rood. — Die zachtelijk-bloozende schoonheid
 Ligt nu verbleeft onder d' aard”. — Maar! zet u hier naast ons, o Zanger!
 En laat ons hooren uw stem! zo lief, als het windjen der lente,
 't Oor van den jager beëademend, wanneer hij uit vrolijke droomen
 Wakker wordt; en het muzyk van de geesten der heuveln gehoord heeft.”

I N H O U D

VAN HET

Z E S D E B O E K.

't *W*ordt nacht. Fingal geeft een feest aan zijn leger, daar Swaran bij tegenwoordig is. De Koning beveelt zijnen bard Ullin, het vredeslied aan te heffen; een gewoonte, die men altijd, bij 't eindigen van den oorlog in acht nam. Ullin verhaalt de bedrijven van Trenmor, den overgrootvader van Fingal, in Scandinavie, en zijn huwlijk met Inabaca, de dochter van een koning van Lochlin, die een voorzaat van Swaran was; welke aanmerking, tevens met zijne betrekking als broeder van Agandecca, op welke Fingal in zijn jeugd verliefd was geweest, den Koning aanzet om hem los te laten, en te vergunnen, om met zijn overgeblevene manschap naar Lochlin te rug te keeren, onder uitdruklijke belofte, dat zij voortaan in vriendschap zouden leeven. 't Overige van den nacht wordt doorgebracht met toebereidsels tot het vertrek van Swaran, met gezangen, en met een gesprek, waarin de geschiedenis van Grumal door Fingal te berde gebracht wordt. 't *W*ordt ochtend. Swaran vertrekt. Fingal gaat op een Jagtpartij, en Cuthullin in de spelonk van Tura vindende, vertroost hem, en gaat den volgenden dag onder zeil naar Schotland; 't geen het gedicht besluit.

O P H E I D E R I N G E N.

De kracht van de schelpen. De oude Celten brouwen bier, en maakten ook meê-drank; gelijk sommige dichtstukken ook gewag maken van wijn. Elk deser soorten van drank kan aanleiding geven tot de uitdrukking van de kracht der schelpen.

Trenmor was Fingals overgrootvader.

Weereld-beheerschers is eene benaming ter aanduiding van de Romeinen.

Connan was van 't geslacht van Morni; en komt overal voor, als in character gelijkende naar den Ther sites van Homerus.

F I N.

F I N G A L.

Z E S D E B O E K.

't Wolken-geſpan van den nacht daalt rollend omlaag. Tegen Cromlach
Vestigt de duisternis zich; en de noordlijke sterren verrijzen
Over den rollenden vloed van Erins golven. Zij toonen,
Door den zweevenden nevel, hun vuurige kruinen. Van verre
Ruischt de wind in het woud. Een sombere ſilte verſpreidt zich
Over de vlakke des doods. Nog ſtijgt, langs 't donkere Lena,
Carrils ſtem in mijn oor. Hij zong van 't geluk onzer jonkheid;
Toen we, in 't gezelfchap der jeugd, in de dagen van voorige jaren,
Aan den oever des Lego's, elkander ontmoetend, de ſchelpen
Vrolijk rond lieten gaan. Zijn gezang werd door Cromlach beantwoord.
Op het geruisch hunner winden verſchenen de ſchimmen der genen,
Daar hij van zong; en men zag hen, voorwaards geboogen, met blijdfchap,
Luisteren naar het gefchal, dat den lof hunner daden verbreidde.

Wees mij gezegend, o geest van Carril! in 't midden uws draaiwinds!
O! dat gij wildet, mijn vriend! in mijn hof mij bezoeken, wanneer ik
's N-gts mij in éénzaamheid vind! Ja! gij komt mij bezoeken. 'k Hoor dikwils
Over mijn harp, van verr' aan den wand, uw vlugtige vingren;
En dat flauwe geluid roert zachtken mijnne ooren. Maar, zult gij
Ook niet eens ſpreken tot mij in mijn droefnis, en mij verhalen,
Wen ik mijn vrienden zal zien? -- Maar ach! gij verdwijnt in 't gemurmer
Van uw' wind, die door 't hair van den grijzen Oſian ſluiſtert!

Nu verzamelen zich aan den opgang van Mora de helden
 Tot een feestmaal. De vlam van duizend veeljarigen eiken
 Kraakt in den wind. De kracht van de schelpen gaat rond; en de blijdschap
 Blinkt op der helden gelaat. Maar Lochlins koning zwijgt treurend.
 Weemoed, en spijt doet het oog zijns hoogmoeds rood zijn; en dikwils
 Keert hij naar Lena het hoofd. Hij herinnert zich telkens zijn neêrslag.
 Fingal leunt op het schild zijner vaders. Zijn zilveren lokken
 Golven zacht door den wind, en glinstren door 't scheemrendê schijnsel
 Van de stralen des nachts. Hij zag de droefheid van Swaran;
 En hij sprak tot den eersten der barden, den lieflijken Ullin:

„Hef nu het vredelied aan! en verzacht mij de smerten des oorlogs!
 Laat, in uw toonen, mijn oor het ongelijk klettren der wapnen
 Ganschlijk vergeten! en laat een honderdtal harpen zich paren,
 Om het hart van den Koning van Lochlin tot blijdschap te ontfonken!
 Dat hij vervrolijkt zich weder van ons naar zijn feestzaal begeve!
 Niemand ging, kwalijk-gemoed, van Fingal ooit henen. Mijn Oscar!
 In het gevecht is mijn zweerd een vuurvlam voor elk, die mij 't hoofd biedt;
 Maar het rust aan mijn zij', zodra de strijders bezwijken.”

„Trenmor, der vaderen Vorst,” zo begon de mond der gezangen:
 „Trenmor, een reisgezel vaak van de stormen, doorploegde de Noordzee.
 Lochlins hoog uit-steekende rotfen, en ruifchende boschen
 Kreeg de held in het oog. Hij zag ze, schoon flauw door den mist heen.
 Ijlings bond hij te saam den sneeuwitten boezem der zeilen;
 Stapte aan land; en ging af op het zwijn, dat de wouden van Gormal
 Beeven deed door zijn gegrom. Reeds menige held was gevlooden,
 Op het zien van dit zwijn; maar Trenmors speer deed het tuimlen.
 Drie van de Vorsten van Lochlin zagen 't, en roemden alomme
 Wat deze vreemding vermogt. Zij verhaalden: hij stond als een vuurzuil
 In den glans zijner wapnen.— Lochlins vorst gaf een eerfeest,
 En hij riep tot die vreugd den bloeienden Trenmor. Drie dagen
 Duurde het vrolijke feest in de windrige toorens van Gormal.
 Al wat den kampstrijd betrof, stond ter keus van Trenmor. In Lochlin

Was er geen held, of hij moest voor hem zwichten. De schelpen der blijdschap gingen rond met gezang, ter eer' van den Koning van Morven, Die over zee was gekomen, en de eerste der helden genoemd werd.

Toen nu de vierde dag, grauw, aan de kimmen verrees, bragt hij vaardig Weder in 't water zijn schip; en, wandlend langs 't zwiigende zee-strand, Riep hij den ruischenden wind; want hij hoorde van verre het koeltjen, Dat hem gunstig zou zijn, reeds suizen achter 't boschaadje. Maar nu verscheen voor zijn oog, geheel overdekt met een harnas, Eén uit de zoonen van 't woudrijke Gormal, met blozende wangen; Schoon was zijn hair; en zijn vel als de sneeu van Morven. Zijn oogen, Blauw en zachtrollend, gaven een vriendlijken lach, toen hij Trenmor, Op een bevalligen toon, als den Koning der helden, dus aansprak:

„Sta, gij eerste der menschen! sta Trenmor! gij deedt nog niet zwichten Louvals zoon. 'k Heb mijn zwaard gewend, om met dappren te strijden. Ieder, die wijs is, vermijdt de kracht van mijn treffenden handboog.”

„'k Vecht niet,” zei Trenmor, „met Louvals zoon, o schoonhairige Jongling! Sieraad der jeugd! uw arm is te zwak. Ga! jaag op de herten!”

„'k Ga,” zei de jeugdige held: „maar 'k ga niet van hier, dan met Trenmors Zwaard in mijn hand mij vertoonend, en hupplend in 't midden der klanken, Die men dan stemt tot mijn lof. De lieflijk lonkende maagden Scharen zich dan om den held, die den magtigen Trenmor deed zwichten. Zuchtend met liefde-gezucht, zal elk van die schoonen de lengte Van uwe spiesfe bewondren, wanneer ik die zwaai onder duizend, En hare glimfrende punt in het zonlicht ten hemel verheffe.”

„Nimmermeer zwaait gij mijn spiesf,” zei de toornige koning van Morven: „Aan dit strand zal uw moeder u bleek, en stemmeeloos vinden. En, over 't donkerblauw diep, de witte zeilen zien zwellen Van dien vreemdeling, die hier haar zoon, in zijn jonkheid geveld heeft.”

„'k Wil niet,” hervatte de Jongling, „de krijgslans verheffen. De jaren
Ga-

Gaven geen krachten genoeg aan mijn' arm; maar de pijn met zijn veders
 Is mijn verkieslijkst geweer. Ik leerde een' vijand van verre
 Daarmed' doorbooren. Trek uit, en werp aan een zij' dan uw harnas,
 Dat zo zwaar weegt van 'tftaal, en Trenmor voor 'tsterven beveiliget.
 'k Geef u het voorbeeld, en zal het eerst mij ontdoen van mijn harnas.
 Schiet nu, o koning! uw pijn!" — Hij zag haren zwellenden boezem.
 't Was de zuster des konings van Lochlin. Zij zag in het hof hem,
 En werd verliefd op zijn jeugdig gelaat. Zijn krijgslans ontviel hem;
 En, met een blozenden wang, boog Treamor zijn aanzicht naar d'aarde.
 't Zien van die maagd was voor hem, gelijk voor bewooners der rotfen
 't Licht dat in 't aanschijn hun straalt, wanneer zij het veld weêr bezoeken,
 En voor 't gefchitter der zon, het oog, dat getroffen wordt, neêrflaan.

„Vorst van 't windrige Morven!" zo sprak de Jonkvrouw, met armen
 Wit, als de zuiverste sneeu: „Vergun mij een veilige schuilplaats
 Op uwe dobbrende kiel! 'k ontwijk de liefde van Corlo.
 Als in woestijnen voor 'tdondren, zo schrikt voor dien vorst Inibaca.
 Hij heeft mij lief; maar ik vlugt. Zijn aanschijn is somber van trotsheid.
 Hij is die magtige held, die tien duizend speeren doet schudden!"

„Rust gij in vrede!" zei Trenmor: „Rust achter het schild mijner vaden!
 'k Vlugt voor dien Vorst niet, ofschoon hij tien duizend speeren doe schudden!"

Drie dagen bleef hij aan 'tstrand, en zond het gefchal van zijn horen
 Overal henen. Hij riep van al zijn weêrgalmende heuflen
 Corlo ten strijde. Maar Corlo verscheen niet. De koning van Lochlin
 Kwam; gaf een feest op het strand; en schonk de Jonkvrouw aan Trenmor."

„Koning van Lochlin!" zei Fingel: „uw bloed stroomt in de adren uws vijands.
 Liefde voor 'tspeerengevecht deed soms onze vaderen strijden;
 Maar 't was nog meer hun vermaak, in hun zalen, elkaêr te vergasten,
 En het vervrolijkend vocht in de gastvrije schelp te doen rondgaan.
 Laat dan, ook nu, uw gelaat van vrolijkheid blinken; uw ooren
 Met het geluid onzer harp zich, nu ook, vermaken! Uw krijgsmoed
 Hebtge ons verschriklijk doen zijn, gelijk op uw zeeën de orkanen;

E

En uw flem was als die van duizend in d'aanval ten strijde.
 Hijs, tegen morgen, uw witte zeilen omhoog in de winden!
 Broeder van Agandecca! Zij komt, als de glans van den middag,
 Blinkend, voor 't oog van mijn geest, die vaak om haar treurt. En die schoone
 Hebt ge ook beweend. Uwe tranen zag ik, en 'k spaarde u het leven;
 Toen in de zalen van Starno mijn zweerd met de slagting zich verwde,
 En om die jonkvrouw mijn oog nog vol was van tranen. — Of, kiest gij
 Liever te kampen? Ik geef, gelijk uwe vaders aan Trenmor,
 U ook de keus van den strijd. Zo moogt gij met roem ons verlaten,
 Als de zon, die met glans aan de heldere westerkim wegzinkt!”

„Koning van Morvens geslacht!” zei de vorst van 't weërgalmende Lochlin:
 „Nooit zal Swaran weër vechten met u, die van duizenden helden
 De eerste zijt! 'k Heb u gezien in de zalen van Starno. Slechts weinig
 Waart gij me in jaaren vooruit. Och! wanneer? zo vroeg mij mijn hart toen:
 Wanneer zwaai ik de lans ook zo, als de edele Fingal?
 Sints hebben we éénmaal, o held, aan de zij' van 't schaduwrijk Malmor
 T'famen gekampt; toen 't geweld mijner zee naar uw hof mij gevoerd had;
 En gij een feest hadt bereid, daar men duizend schelpen zag rondgaan.
 Laten de Barden diens naam, die toen overwinnaar was, brengen
 Aan het volgend geslacht; want de kampstrijd van Malmor was roemrijk.
 Maar nu, o Koning van Morven! een aantal schepen van Lochlin
 Hebben op Lena den bloem van hun manschap verlooren. Neem dezen
 Tot een geschenk aan; en wil, o Fingal! de vriend zijn van Swaran!
 Komen uw zoonen te Gormal? wij zullen hun 't feest onzer schelpen
 Vrolijk bereiden, en hun de keus van den eereftrijd geven.”

„Fingal, hervatte de Koning, zal schepen noch land van u nemen.
 Mij is genoeg mijn woestijn, met al haar gedierte, en haar wouden.
 Stijg op uw goiven weër heen, met uw kielen! o edele bloedvriend
 Van Agandecca! Ontbind uwe witte zeilen, en spreid die
 Voor den glans van den morgen. Keer weër naar de heuveln van Gormal!”

„Koning der schelpen! uw geest zal mij eeuwig in zegning wezen.”
 Zo sprak Swaran, de vorst van het donkerbruin schild: „In den vrede

Zijt

Zijt gij, als 't lente-gefluis; in den strijd, als de storm van 't gebergte!
 Neem nu ter vriendschap mijn hand, gij koning van 't galmende Selma!
 Laten uw barden den dood van hun, die geveld zijn, betreuren!
 Erin geve 't geslacht van Lochlin aan de aarde! en de steenen,
 Hoog met mos overdekt, moeten lang hunnen krijgsroem vermelden!
 Dat dan de kindren van 't Noorden, hierna, de plaats nog aanschouwen,
 Daar hunne vaders eens streeften! De jagende weiman moet' zeggen,
 Als hij eens leunt op een praalgraf met mos: „Hier vochten te samen
 Fingal, en Swaran, die helden van d'anderen tijd nog.” Zo zal men
 Namaals nog spreken van ons. Onze roem blijft voor altoos gevestigd.”

„Heden, o Swaran! beklom,” zo hervatte de koning der bergen:
 „Heden beklom onze roem het hoogste toppunt. Wij zullen,
 Als een droom, eens voorbijgaan. In 't veld, daar wij de oorlogen voerden,
 Blijft geen geschal onzer daën, maar heerscht eens een zwigende filte.
 Onder de hei raakt weldra onze grafsteê verloren. De jager
 Zal de plaats onzer rust niet meer weten. 't Gezang van de barden
 Moog' onze namen doen hooren! wat baat het, wen 't leven voorbij is?
 Osfian, Carril en Ullin! gij weet nog van voorige helden,
 Die reeds in 't stof zijn gedaald. Heft aan de gezangen der oudheid!
 't Nacht-uur verdwijne in geschal, en de ochtend verrijze met blijdschap!”

Straks verhief zich ons lied, tot vermaak van de koningen. Honderd
 Harpen vermengden haar klank met den toon onzer stemmen. Het somber
 Aanshijn van Swaran begon, als de volle maan aan den hemel,
 Op te klaren met glans; gelijk, wen de wolken verdwijnen,
 Kalm en breed zich haar schijf aan 'tazuuren gewelffel ten toon spreidt.

„Carril, van d'anderen tijd nog!” zo sprak de grootmoedige Fingal:
 „Waar is de stamzoon van Semo, de koning van 't eiland des nevels?
 Heeft hij, als 't luchtbeeld des doods, zich in 't berghol van Tura begeven?”

„Ja!” zei de eerwaardige Carril: „In 't klagelicheit berghol van Tura

Ligt Cuthullin. Zijn hand houdt hij steeds op de plaats, daar zijn zweerd hing;
 En op 't verlies van den veldslag zijn mijmerende aandacht gevestigd.
 Diep bedroefd, zit hij neêr, de koning der speeren, tot hiertoe
 Nooit overwonnen. Maar nu, nu zendt hij het zweerd zijner vaden,
 Om aan de zijde van Fingal te rusten. Gij immers verstrooidet,
 Gij, als de storm der woestijn, al zijn vijanden. Neem dan, o koning!
 't Zweerd van den held, Al zijn roem verdween, als een nevel, die heen vliegt
 Voor 't geruisch van den wind, wen hij over het glinstrende dal waait."

„ Neen, zei de Koning, 'k zal nooit het zweerd van dien dapperen nemen.
 Sterk in den strijd is zijn arm; en nooit zal zijn roem hem begeven.
 Menigen zijn in den krijg overwonnen, wier roem zich weêr hooger,
 Zeifs door hun neêrlaag, verhief. O Swaran, gij koning der wouden!
 Delg al uw droefnis toch uit! Zoo de overwonnenen braaf zijn,
 Blijven hun namen beroemd. Zij zijn als de zon, die in 't Zuiden
 Achter een wolk zich verschuilt, maar straks op de heuveln weêrschittert.

Grumal herinne ik mij, een vorst van Cona; hij voerde,
 Langs alle kusten, den krijg. Zijn geest werd verblijd, als hij bloed zag;
 En zijn oor vond vermaak in het kletterend gernaas van de wapnen.
 Eens aan het hoofd zijner strijderen, deed hij een landing op Craca.
 Straks toog tegen hem uit, uit zijn boschen, de koning van Craca,
 Die tot den steen van Vermogen zijn aanspraak gewend had, in 't midden
 Van den omkring van Brumo. 't Gevecht van de helden was woedend.
 't Was om een maagd, met een boezem, als sneeu. De roem dezer schoonheid
 Was, aan de stroomen van Cona, ter ooren van Grumal gekomen.
 Ijlings zwoer hij, die maagd met haar sneeuwitten boezem, van Craca
 Met zich te voeren, of dáár aan de ruischende kusten te sterven.
 Drie dagen streedden zij t'saam. Op den vierden werd Grumal gebonden,
 Verr' van zijn vrienden, geplaatst in den aakligen omkring van Brumo,
 Waar, naar 't gemeene verhaal, de schimmen der dooden nog telkens
 Rondom den steen hunner vrees hun vervaarlijk gekjammer doen hooren.
 Naderhand blonk deze held, als een licht-zuil des hemels. Zij vielen
 Door zijnen magtigen arm. En Grumal had 'al zijnen roem weêr."

„ Barden des voorigen tijds!” zo vervolgt de grootmoedige Fingal:
 „ Zingt uwen helden ter eer! Verheft hun roémruchtige daden!
 Dat, op 't geklank van hun lof, mijn geest zich ter ruste begeve!
 En dat Swarans gemoed ook ophou', weemoedig te wezen!”

Op de heide van Mora lagen de Vorsten zich nedert.
 Over hun ruischte de wind in het duistere. Een honderd-tal stemmen
 Hieven, op éénmaal, straks aan; en men spande één honderd-tal harpen.
 't Lied was van voorigen tijd, van de dapperste heiden der oudheid.

*k Hoorde dat lied; maar helaas! Wanneer zal ik thans weêr de barden;
 Ach! wanneer zal ik thans den roem mijner vaders weêr, hooren?
 Thans wordt op Morven geen harp meer gespannen; op Cona geen lied meer
 Ons ter verheuging gehoord. De barden zijn weg, met de dappren.
 In het land der woestijnen verneemt men geen galn van den lof meer.

Nauwlijks nog beeft, met den glans van het Oosten, het ochtend-geschemer
 Tegen de zijde van Cromlach; of, over de heide van Lena,
 Hoort men den horen van Swaran. De zoonen der zee schieten ijlings
 Toe, van roundsöm; en gaan sloop. Zij beklimmen de steigrende baren,
 Zwijsend en treurig. De wind van Erin is achter hun zeilen.
 Wit als de nevel van Morven, zweeven zij over de golven.

„ Roept de wijdspringende zoonen der jagt! roept mijn honden!” zei Fingal:
 „ Roept den witborstigen Bran; en Luäth, zo fier in zijn sterkte.
 Fillan en Ryno!.. maar ach! hij is er niet meer! op het doods-bed
 Rust reeds mijn zoon. — Gij, Fillan en Fergus! komt! blazet den horen!
 Dat nu de blijdschap der jagt zich verbreide, en het hert-dier van Cromlach,
 Op ons gefchal, yan het meir, dat de drinkplaats der reeën is, weg spring!”

Zo sprak de koning, en ijlings verspreidde het schelle geluid zich
 Langs het weergalmende woud. De zoonen der heiden van Cromlach
 Reezen straks op; en men zag, op éénmaal, een duizend-tal honden,

Grauw, en verr' springend, ter vlugt, zich over de vlakten verstrooien.
 Iedere hond ving een hert; maar drie de witborstige Branno.
 Vlughtende joeg hij ze voort, tot voor de voeten van Fingal,
 Om de vreugd van den Vorst te vergrooten; maar één van die herten
 Werd juist geveld op het graf van Ryno. De droefheid van Fingal
 Keerde te rug; op het zien, hoe rustig de steen lag van dezen,
 Die in het jagen altijd zich d'eersten betoond had. „Ach! nimmer
 Rijst gij weer op, o mijn zoon! om deel aan de feesten te nemen.
 Eerlang verbergt zich uw graf; en het lange gras zal er groeien,
 Zodat men nergens uw rustplaats ontdekt. De kindren der zwakken
 Zullen er langs gaan; maar ach! niet wetende dat er een held ligt.

Fillan, en Ossian! Zoons mijner kracht! Gij Gaul, mijn vertrouwde!
 Vorst van het blauwachtig staal des krijgs! welaan nu! mijn helden!
 Klimmen wij op het gebergt, naar de grot van Tura, om 't heir-hoofd
 Van Inis-fail te vinden! — Zijn dit niet de wallen van Tura?
 Grijs reeds van oudheid, en éénzaam, rijzen zij op, uit de heide.
 't Hoofd van de gastmalen treurt; in 't hof heerscht een éénzaame stilte.
 Laat ons Cuthullin bezoeken, en alle onze vreugd hem doen smaken!
 Is dat Cuthullin, of is 't op de heide een rook-zuil, o Fillan?
 Cromlachs wind in mijn oog belet mij mijn vriend te herkennen.”

„Fingal!” hervatte de Jongling: „'t Is Semo's zoon; somber en treurig
 Toont zich de held; en zijn hand houdt hij steeds op de plaats, daar zijn zwaard hing.
 'k Groet u, gij zoon des gevechts! gij dappre verbreker der schilden!”
 „'k Groet u,” zo antwoordt Cuthullin: 'k Groet alle de zoonen van Morven.
 Aangenaam is ons, o Fingal! uw tegenwoordigheid. Ze is ons,
 Als op Cromlach de zon; wen de jager, haar afzijn betreurend,
 Na lang verwijl, haar aanschouwt, zich tusfchen de wolken vertoonend.
 Als aan den hemel de sterren, zo zijn uwe zoonen: Zij volgen
 't Spoor van hun vader getrouw, en zijn tot verlichting der nachten.
 Fingal! zo zaagt gij mij niet, uit den strijd uwes Vaderlands komen,
 Toen onze vuisten het heir der wereldbeheerschers verdreeven,
 En we op het reeën-gebergt de blijdschap te rug deden keeren.”

„Veel zijn uw woorden;” sprak Connan, een man, die geen roem in den krijg had:
 „Semo's zoon! veel zijn uw woorden; maar waar zijn uw oorlogs-bedrijven?
 Waarom zijn we over de zee, ter hulp uwer zwakheid gekomen?
 Gij vlugt heen naar uw hol, om moedloos te treuren; en Connan
 Strijde dan slechts uwen strijd! Sta mij af, uw glinstrende wapnen!
 Veldheer van Erin, sta ze af!” — „Geen held,” was het antwoord des Veldheers,
 Heeft ooit mijn wapnen begeerd; en, al had ook een duizend-tal helden,
 Mij mijn rusting geëischt; 't waar vruchtloos geweest bij Cuthullin.
 Schampere Jongling! 'k ben niet naar 't hol mijner droefnis gevlooden,
 Tot dat Erin geheel, bij zijn stroomen, ter neder geveld was.”

„Jongling des magtloozen arms!” zei Fingal: „vermetele Connan!
 Staak uwe reden! Cuthullin, beroemd in den strijd boven duizend,
 Doet, door 't gerucht van zijn naam, geheele natiën beeven.
 Mij is uw krijgsroem bekend, gij stormende Veldheer van Erin!
 Span nu uw witte zeilen, en reis naar uw nevelig eiland;
 Zie Bragéla, geleund op haar rotsen! Haar liefelijke oogen
 Smelten tot tranen. De wind beweegt haar golvende lokken
 Over haar zwellende borst. Zij beluistert den ruiffchenden nacht-wind,
 Of hij de stem haar ook brengt van uw wakker-zingende roeijers,
 't Lied van de zee, het geklank uwer verr' nog verwijderde harpe.”

„Lang zal zij luistren vergeefs. Cuthullin keert nimmermeer weder.
 Hoe kan ik onder het oog van de edle Bragéla verschijnen,
 Om in haar boezem de zuchten gaande te maken? o Fingal!
 'k Was in de speerengevechten voorheen altijd overwinnaar.”

„En gij zult namaals ook zijn overwinnaar;” zei de edele Fingal:
 „Als een takrijke boom, zal Cuthullins roem zich verspreiden.
 Menige strijd wacht op u, o Vorst! en menige wonden
 Deelen uw handen nog uit. — Breng, Oscar! de herten nu herwaards!
 Richt ons een vreugde-feest aan! Dat ons hart door de blijdschap der schelpen
 Na de gevaren zich nu verkwikke, en het hart onzer vrienden,
 In ons gezelschap, 't vermaak eener feestlijke vrolijkheid smaake!”

Zo sprak de Koning. Wij zaten. Wij hielden het feest; en wij zongen.
 't Hart van Cuthullin werd ook weër opgebeurd, en zijn sterkte
 Keerde in zijne armen te rug. De blijdschap blonk op zijn aanschijn.
 Ullin gaf ons een lied; en Carril verhief zijne stemme.
 Ik verzelde de barden, en zong van de speeren-gevechten;
 Speeren-gevechten! welc'er door mij ook gevochten! Maar ach! nu
 Vecht ik niet meer. Al de roem mijner voorige daën is verdwenen.
 'k Zit nu verlaten, bedrukt, bij de graven van al mijne vrienden.

Zo ging 't nacht-uur voorbij in gezang; en wij bragten den uchtend
 Tot ons met blijdschap te rug. Op de heide verhief zich toen Fingal,
 Zwaaiend zijn glinstrende speer. Hij trok naar de vlakten van Lena
 Voor ons uit, en wij allen in volle wapnen, wij volgden.

„Spant uwe zeilen! zei Fingal, en neemt dezen gunstigen wind waar,
 Daarbij van Lena nu waait.” Wij beklommen met liedren de golven;
 En met een vrolijk gejuich doorkliefdten wij 't schuim van de diepte.

E I N D E,

D E
K R I J G
V A N
I N I S - T H O N A.
E E N
G E D I C H T.

I N H O U D
 VAN
 H E T V O L G E N D E
 G E D I C H T.

De Dichter opent dit dichtstuk met de herinnering zijner jeugd, en met eene spraakwending tot Selma, het verblijf zijner Vaderen. Oscar bekomt verlof, om naar Inis-thona, een eiland van Scandinavia te vertrekken. De treurige geschiedenis van Argon en Ruro, de twee zoonen des Konings van Inisthona. Oscar wreekt hunnen dood, en keert in triumf naar Selma terug. Een alléénspraak van den dichter sluit dit gedicht.

*
 O P H E L D E R I N G E N.

Branno, wiens schild Oscar van den muur afnam, was de Vader van Everalina, en dus de Grootvader van Oscar; van Ierschen oorsprong, en beheerscher van de landstreek, rondom het meir van Lego. Zijn roemruchtige bedrijven zijn door de overlevering berucht gebleven, en zijne gastvrijheid is een spreekwoord geworden.

De riemen der masten worden hier vermeld, om dat de Celtische volkeren, in plaats van touwen, lederen riemen aan de masten gebruikten.

Cormal, of Cormalo, die in dit gedicht voorkomt, was beheerscher van de landstreek rondom den Lano, een ongezond meir in Scandinavia. De overlevering verhaalt, dat deze Cormal voor had, zijnen schoonvader Annir, te beoorlogen, en van zijn Koninkrijk te berooven; dat Fingal, dit vernemende, en hierover gebelgd zijnde, zijnen kleinzoon Oscar zond, om Annir bij te staan; en dat door het goed beleid, en de dapperheid van Oscar, het vereenigde leger Cormals magt versloeg, en Oscar zelf Cormal in een zveegevecht doodde. — Offans dichtstuk wijkt van het verhaal der overlevring af, voor zo ver de dichter, om den lof zijns zoons te doen klimmen, de krijgsgest zelf, en de aanslag tegen Cormal aan Oscar alleen toekent.

De Lano is 't meir, dat de dampen der sterfte doet opgaan.

De eer der speeren, duidt dán, een soort van tourney-spel, of eergevecht.

D E

K R I J G

V A N

I N I S - T H O N A .

Onze jonkheid gelijkt naar den droom van een jager op 't hei-duin,
Die, in den lieflijken glans der zonne, in slaap is gevallen,
Maar in een storm ontwaakt, daar de gloed van den bliksem rondom hem
Vliegt, en het beevend geboomt' zijn gefolterde kruinen doet schudden
In den dwarlenden wind. Hij ziet met blijdschap te rugge
Op den dag van de zon, en 'tvermaak van den droom zijner sluimring.

Wanneer o Osfian! keert uw jonkheid te rug? en uwe ooren,
Wanneer hooren die weêr, met vermaak, het gekletter der wapnen?
Wanneer doe ik een togt, omglanst van mijn staal, gelijk Oscar?

Komt met uw stroomen, gij bergen van Cona! komt! hoort naar mijn liedren!
Luistert naar Osfians stem! het gezang verrijst, als het zonlicht,
In mijnen geest. Ik gevoel de vreugd weêr van voorige tijden.

*k Zie uwe torens, o Selma! den somberen lommer der eiken
Op uw beschaduwden wal. In mijne ooren ruischen uw stroomen.
*k Zie uw helden te saam zich vergadren. In 't midden zit Fingal,
Leunend op 'tschild van Trenmor. Zijn speer staat tegen den wal aan.
Naar het gezang zijner barden luistert hij. 't Zijn zijne daden,
Daar men van zingt. Het bedrijf van de jonkheid des Konings verheft men.
Oscar kwam t'huis van de jagt, en hoorend den krijgsroem van Fingal,

Nam hij het schild van Branno, dat tegen den muur hing. Zijne oogen Waren met tranen vervuld. De wang van den jongling was blozend. Beevend en zacht was zijn stem. De glinstrende spits van mijn krijgslans Trilde gestaag in zijn hand. En hij sprak tot den Koning van Morven: „Fingal, gij koning der helden! Gij Osfian, naast hem in 't strijden De eerste! gij streedt in uw jeugd; uw naam werd beroemd in gezangen; Maar ik gelijk naar den nevel van Cona. 'k Verschijn, en verdwijn weêr. Nooit zal de bard mijnen naam vernemen, de jager mijn graffieê Nimmer zoeken op 't veld. Laat Oscar nu strijden, o helden! In de gevechten van Inis-thona! Het land van mijn krijgstogt Ligt afgelegene van hier. Gij zult van mijn sneuven niet hooren. Mogelijk zal mij een bard daar vinden, een bard mij bezingen; Mooglijk de dochter eens vreemden mijn grafplaats zien, en den Jongling, Die, van verre gekomen, daar sneefde, beweenen. De barden Zullen welligt daar eens zeggen, wanneer zij een eerefeest vieren; „Flooret! wij zingen van Oscar, uit de afgelegene landstreek!”

„Oscar, zoon van mijn roem!” was 't antwoord des Konings van Morven: „Ga tot den strijd! — Men berei' het donkergeboezemde zee-schip, Om, op zijn wenk, mijnen held naar Inis-thona te voeren! Zoon van mijn zoon! geef steeds acht op den naam uwer vaders. Uw oorsprong Is van de zoonen des roems. Laat nooit de kindren der vreemden Zeggen, dat Morvens geslacht te zwak is van moed, of van krachten. Wees in den strijd, als een storm die verschrikkelijk loeit; in den vrede, Als de verkwikkende zon, die 's avonds ons toelacht. o Oscar! Zeg Inis-thona's Koning, dat Fingal zijn jeugd zich herinnert, Toen we eens kampten te saam in de dagen van Agandecca.”

Oscar vertrok, en men hijschte omhoog de wapprende zeilen. Ijlings ruischte de wind door de riemen der matten. De golven Kletsten met teifrend geweld op de glibbrige klippen. De diepte Brulde met al hare kracht. Mijn zoon, nog op zee, zag van verre 't Land der boschaadjes, en zeilde in de ruischende zee-baai van Runa. Straks zond de Jongling zijn kling aan den Koning der speeren, aan Anuir.

Deze, van ouderdom grijs, rees op, toen hij 't zwaard za van Fingal.
 De oogen werden hem vol van tranen. Hij dacht aan gaj jonkheid,
 Aan het gevecht zijner jeugd; want tweemaal had hij in 't steek-spel
 Om Agandecca gekampt. De helden stonden van verre,
 Meenende, dat ze, in de winden, twee geesten in tweegevecht zagen.
 „Maar nu,” zo barstte de Vorst uit: „Nu ben ik oud. In mijn hofzaal
 Ligt ongebezigd mijn zwaard, o gij, die van Morvens geslacht zijt!
 Annir heeft menig gevecht van speeren gezien in zijn leven,
 Maar nu, bleek en verdord, gelijkt hij den eik aan den Lano.
 'k Heb geen zoon, om u thans met jeugdige blijdschap te ontmoeten,
 En in der vaderen zaal gulhartig te onthalen. Mijn Argon
 Ligt verstijfd in het graf. Mijn Ruro, helaas, is verschei'en!
 En mijn dochter, in 't Hof van een vreemden, verlangt om den grafzuil
 Van haren Vader te zien. Haar gade schudt tienduizend speeren,
 En hij komt als een wolke des doods, van den Lano. — Maar, neem gij
 Deel aan het gastmaal van Annir, o zoon van 't weergalmende Morven!”

Drie dagen zaten zij t'saam aan den disch; op den vierden dag hoorde
 Annir, hoe Oscar genaamd werd. Zij smaakten de vreugd van de schelpen.
 Zij vervolgden de zwijnen van Runa. Vermocid van het jagen
 Zaten de krijgshelden neêr, aan de zij' van een bron, op een steengrond,
 Dicht met mos overdekt. Nu biggelden heimlijk de tranen
 Van des grijsaards gelaat, die zijn zuchten in 't opkomen, snoorde.
 „Hier, zei hij, rusten de kinderen mijner jeugd, in het duistre.
 Dit is de steen van het praalgraf van Ruro. Die boom laat zijn bladren
 Ritfelen over het graf van Argon. O mijne zoonen!
 Hoort ge in uw donker verblijf mijne stem? Of spreektge in 't gefluister
 Van dit suizende loof, als de wind uit de wildernis opsteekt?”

„Zeg mij, sprak Oscar, o Vorst! hoe vielen die kindren der jonkheid?
 't Everzwijn gromt op hun graf, maar zal in hun rust hen niet stooren.
 Ja; zij vervolgen nog wild, maar wild, dat van wolken gevormd is.
 En zij hanteeren een boog van lucht. Zij beminnen 't bedrijf nog,
 Dat in hun jeugd hun vermaakte, en bestijgen de winden met blijdschap.”

„Cor-

„Cormal, hervatte de vorst, is Gebieder van tienduizend speeren. Aan de watren des meirs, dat de dampen der sterfte doet opgaan, heeft hij zijn woning. Hij kwam in de zalen van 't galmende Runa; En hij verzocht er om de eer der speeren. Zijn jeugd was bevallig, Lieflijk als de eerste stralen der zon. In 't gevecht konden weinig Srijders dien Jongling weêrstaan. Mijn helden weeken voor Cormal; En mijne dochter werd ook door zijn liefde verwonnen. Haar broeders Kwamen te rug van de jacht, mijn Argon en Ruro. De tranen Schooten van spijt uit hun oog. Zij sloegen hun zwijgende blikken Op al die helden van Runa, die voor eenen vreemden bezweeken. Drie dagen hielden zij feest met Cormal. Den vierden dag vocht hij Met mijnen jeugdigen Argon. Maar, wie was bestand tegen Argon? Cormal deed onder. Zijn hart zwol op, met de droefheid des hoogmoeds; En hij besloot, schoon bedekt, den dood mijner zoonen te zoeken. Naar het gebergte van Runa vertrokken ze, om herten te jagen. Heimlijk schoot Cormal zijn pijl; mijne kinderen storteden neder; Wentlend in 't bloed; en hij kwam, in der ijl, tot de maagd zijner liefde, Tot de langhairige mangd van Inis-thona. Zij vlooden Over de wildernis heen. En Annir bleef éénzaam. 't Werd avond, En de dag kwam weer aan: maar men hoorde geen Argon; geen Ruro werd er gezien. Ten laatsten vernam men den hond, die hun 't liefst was, Runar, verr' springend en snel. Hij kwam in de hofzaal, en huilde, En scheen telkens te zien naar de plaats, daar zij vielen. Wij volgden, Waar hij ons voorging. Wij vonden 't broederpaar hier; en wij leiden Bij dezen stroombron met mos, hunne lijken. Nu neem ik gedurig Mijnen gang hierna toe, zo dikwils ik moé ben van 't jagen. 'k Buig mij voor over, gelijk de tronk eens veeljarigen eiken. Annir moet steeds in gewezen zijn éénzame dagen verslijten.”

Øscar rees op, en hij sprak: „o Ronnan! gij, koning der speeren, Ogar! verzamelt mij nu mijne helden, de zoonen van Morven. Heden nog gaan wij naar 't meir, dat de dampen der sterfte doet opgaan. Op! naar den Lano! De vreugd van Cormal zal korter van duur zijn, Dan hij verwacht had. De dood is altijd aan 't punt onzer zweerden.”

't Heldenheir toog' langs de hei, gelijk onstuimige wolken,
 Die, door de winden gejaagd, zich over een wildernis storten;
 En, door den bliksem omzoomd, de bosfschaadjes het voorgevoel geven,
 Dat hun een onweêr genaakt. Het gefchal van den krijgsklaroen hoort men
 Oscar daagt Cormal ten strijd. De Lano doet al zijne golven
 Siddren. De zoonen des meirs verzaamlen zich ijlings in 't harnas
 Rondöm 't klinkende schild van Cormal. Het strijden van Oscar
 Was, gelijk Oscar gewoon was. Zijn zweerd floeg Cormal ter neder.
 't Volk van den fchriklijken Lano vlood naar hun heimlijke dalen.
 Oscar trok af, in triumf, en met zich bragt hij de dochter
 Van Inis-thona te rug in de galmende zalen van Annir.
 Blijdfchap verspreidde haar glans op het achtbaar gelaat van den grijsaard,
 Die met zijn zeegnenden mond den koning der zweerden begroette.

O! hoe groot was de vreugd van Ofsian, toen hij de zeilen
 Van zijn Zoon reeds van verr' in 't gezicht kreeg. 't Was als een licht-wolk,
 Die in het Oosten verrijst, en den reiziger toeftraalt, wanneer hij
 Treurt in een vreemde woestijn; en een aklige nacht met haar geesten
 Rondsöm in fchaduwen zit. — Wij bragten mijn zoon met gezangen
 In de zalen van Selma; en Fingal gaf 't feest van de fchelpen.
 Duizend barden verhieven den lof van Oscar; en Morven
 Galmde het antwoord hun toe. De lieflijke dochter van Toscar
 Liet bij die blijdfchap haar ftem ook hooren. De ftem van die fchoone
 Was als een harp, wier geluid van verre komt, in den avond,
 Wen de zachtruisfchende wind, de wind der vallei, het ons aanvoert.

Gij, die het licht nog moogt zien! o breng mij bij ééne der rotfen
 Van mijn gebergt, en laat er de hazelaars dicht om mij heen staan,
 En een ruisfchenden eik niet verre van dáár! Mijne rustplaats
 Zij op het donzige groen, daar van verr' zich een bergfroom laat hooren.
 Dochter van Toscar! hef aan! neem uw harp! speel het lied ons van Selma!
 Dat in het midden der vreugd de fleep mijnen geest overmeester!
 Droom mijner jonkheid, keer weder! keert, dagen des magtigen Fingals!
 'k Zie uw befchaduwden wal, uw boomen, uw toorens, o Selma!
 'k Zie uwe helden, o Morven! ik hoor de gezangen der barden.

Oscar verheft naar omhoog het zweerd van Cormal; en duizend
 Jonglingen, om hem gefchaard, bewondren den fierlijken draagband.
 Duizenden zien op mijn zoon, met verbaasdheid. Zij roemen zijn sterkte;
 En zij bemerken de vreugd in de oogen zijns vaders. Zij haken
 Naar dat geluk, om ook ééns zo beroemd, als mijn Oscar, te worden.

Zoonen van Morven! o ja! gij zult uwen roem ook verwerven.
 Telkens bezielt mij de lust, om mijn geest in 'tgezag te doen blinken;
 En ik herinner mij steeds, met vermaak, mijn jeugdige vrienden.

Maar de slaap daalt neder,
 Bij het harpe-spel.
 'k Voel 't vermaak der droomen
 Rijzen in mijn geest.
 Verr' van hier nu, Jagers!
 Stoort mijn sluimren niet!

'k Ben nu in 't gezelschap
 Van mijn vaders weér.
 De oude bard spreekt vorsten
 Van den ouden tijd.
 Verr' van hier nu, Jagers!
 Stoort mijn droomen niet!

E I N D E.

D E
G E Z A N G E N
V A N
S E L M A.

I N H O U D.
V A N
H E T V O L G E N D E
G E D I C H T.

Aanspraak aan de avondster. Een spraakwending tot Fingal en zijne tijdgenooten. Minona zingt voor den koning het lied van de ongelukkige Colma; en de barden geven andere proeven van hun dichtvermogen; iets, dat overeenkwam met de oude gewoonte der Caledoniërs, om namelijk op zekere, daartoe door de opperhoofden bestemde, feesten, de gezangen der barden te hooren opzeggen; hoedanig een feest in dit gedicht beschreven wordt, en den inhoud van het zelve uitmaakt.

*

O P H E L D E R I N G E N.

Alpin is van denzelfden stam met Albion, of liever Albin, den ouden naam van Brittannie, en beteekent Hoog-land, Alp-in.

Minona wordt door Osfian ingevoerd, niet in de vertooning van zijne eigen verbeelding, welke hij beschreef; maar zo als zij verscheen op het jaarlijksch feest van Selma, waar de barden hunne gezangen voor Fingal herhaalden.

Torman was de zoon van Carthul, Heer van Imora, één der Westersche eilanden.

Armin, een held, was vorst of onderkoning van Gorma, het blauw eiland, 't welk men veronderstelt één der Hebrides geweest te zijn.

De zoon van de rots, beteekent de te rug-kaatsing der stem tegen de rots. Het gemeen dacht dat die herhaling van den klank veroorzaakt werd door een geest in de rots, en noemde hem daarom mac talla, den zoon die in de rots woont.

De stemme van Cona is de poëtische benaming van Osfian.

D E

GEZANGEN

V A N

S E L M A.

Ster van den vallenden nacht!
Wat flonkert gij schoon in het Westen!
't Ongeschoorene hoofd
Steekt ge uit uw wolk in de hoogte;
En uw' staatlijken stap
Zet ge op de scheemrende heuveln.

Waarom neigt gij uw oog
Naar de zwijgende vlakte?

't Stormen des winds is bedaard:
Tot ons komt het gemurmer
Van den verr'-afzijnden stroom;
En het geklets van de baren,
Verre van hier, in de zee,
Klimmende tegen de rotfen.

G

De

De Avond-vlieg zweeft om ons heen,
 Op haar tedere vleugels.
 'k Hoor het gegons harer vlugt
 Op den rustenden akker.

Waar hebt gij 't oog op gericht,
 Flonkrende ster, die zo schoon zijt?

Maar; gij lacht, en vertrekt.
 Vrolijk komen de golven,
 En omfinglen uw glans,
 Badende uw lieflijke haren.

Zwijgend geflonker! vaarwel!
 Osfians licht moog' verrijzen!

Ja, het verrijst in zijn kracht. Ik zie mijn vertrokkene vrienden.
 'k Zie hen op Lora, bij één, gelijk in voorige jaren.
 Fingal verschijnt; een kolom van watrigen nevel gelijk hij.
 Om hem, ziet men zijn helden; en, voor hem, de zoonen der liedren.
 Zie den grijshairigen Ullin! den staatlijken Ryno! Zie Alpin,
 Met zijnen streelenden toon! en Minóna, zo zachtelijk klagend!
 Maar, mijne vrienden! wat zijt gij veranderd, sedert die dagen,
 Toen we onze liedren om strijd, op Selma's feest lieten hooren;
 Even gelijk in de lente de windjens, die over de heuveln
 Zweeven, en beurtlings het gras, dat slauwelijk fluistert, doen buigen!

In al haar schoonheid verschi'nt Minóna; het aanschi'jn naar de aarde;
 't Oog vol tranen. Haar hair vliegt langzaam, ten spel van het koeltje.
 Dat ongestadiglijk ruischt, van over de heuveln. De helden
 Werden weemodig, zodra haar welluidende stem zich liet hooren.
 Dikwils toch hadden zij 't graf van Salgar, de duistere woning
 Van de blankborftige Colma gezien. — Deez' Colma was éénzaam,
 Met al haar zangrige stem, op 't gebergte, verlaten. Haar Salgar
 Had haar beloofd, daar te komen. Maar de avondstond viel reeds rondóm haar.
 Hoort nu de stemme van Colma, zittende alleen op den heuvel.

'tNacht-uur is daár, en ik zit hier alleen.
 'k Zit, op den heuvel der stormen, verlaten.
 'k Hoor er den wind op het hooge gebergt,
 En het gedruis van den brullenden berg-stroom,
 Die met een waterval stort van de rots.
 'k Heb er geen hut, die mij bergt voor den regen;
 'k Zit op den heuvel der winden alleen.

Klim, o maan! van achter uw wolken!
 Sterren des nachts! verschijnt tot mijn troost!
 Dat er toch eenig licht mij geleide
 Naar de plaats, daar mijn lief zich bevindt;
 Daar hij te rug kwam, vermoeid van het jagen,
 En zich in éenzaamheid leide ter rust,
 Met zijne hijgende honden, rondöm hem,
 En zijn ontspannen boog, aan zijn zij'.

Maar, ik moet hier in éenzaamheid zitten,
 Bij de bemoste rots van een stroom.
 'k Hoor het gebrul van den stroom, en de winden,
 Maar de stem van mijn lief hoor ik niet.
 Waarom vertoeft mijn Salgar te komen?
 Waarom volbrengt hij niet, 't geen hij belooft?

Hier is de rots, en hier het geboomte;
 Hier is de ruischende stroom, daar mijn lief,
 Met den nacht, beloofd had te komen.
 Ach! waarheen is mijn Salgar gegaan?

'k Wil, met u, mijnen vader ontvlugten;
 En mijnen broeder verlaat ik, met u.
 Schoon, sints lang, onzer beider geflachten,
 Vijanden waren, wij zijn het toch niet!

Zwijgt een wijle, gij loeiende winden
 Stortende stroom, bedwing uw geruisch!
 Dat men mijn stem, in de rondte, verneme!
 Winden en stroom! zwijgt, een oogenblik, stil!
 Dat mij mijn zwerfende minnaar moog' hooren!
 Hoor mij, o Salgar, 'tis Colma, die roept.
 Hier is de rots, en hier het geboomte;
 Waarom vertoeft gij? uw Colma is hier.

Zie! de maan treedt vriendlijk te voorschijn.
 In de vallei reeds glinstert de vloed.
 Grauw reeds vertoont zich de kruin van de rotfen,
 Maar, ik zie, op haar toppen, hem niet.
 'k Zie, voor hem heen, zijne honden niet snellen,
 Met het bericht, dat mijn Salgar genaakt.

'k Moet zonder Salgar, 'k moet hier alleen zijn.
 Maar...! wie liggen daar naast me op de hei?
 Zijt gij 't, mijn lief? en zijt gij 't mijn broeder?
 Spreekt, o mijn vrienden! 'tis Colma, die roept.
 Dan, helaas! zij geven geen antwoord.
 Spreekt, o mijn vrienden! ik ben hier alleen.

'k Vrees, helaas! hoe word ik gefolterd!
 Spreekt dan, mijn vrienden! maar ach! zij zijn dood!
 'k Zie hunne zweerden, nog rood van het vechten.
 O mijn broeder! mijn broeder! helaas!
 Waarom hebt gij Salgar verflagen?
 Salgar! waarom mijn broeder gedood?

Dierbaar waart gij mij, dierbaar gij beide.
 Wat zal ik zeggen tot roem van uw naam?
 Gij waart de schoonste op 't gebergt, onder duizend.
 Hij was de schriklijkste held in den strijd.

Spreekt mij nu toe; en hoort mijne stemme!
 Zoons mijner liefde! ei! geeft mij gehoor.
 Maar; zij zwijgen! zwijgen voor eeuwig.
 Koud zijn hun borsten, koud als de klei.

Och! van de rots af! van het gebergte!
 Van de ongenaakbare steilte des storms!
 Spreekt mij van dáár, gij geesten der dooden!
 Spreekt mij vrij toe! ik schrik er niet voor.

Werwaards gingt gij te rust? In wat berg-hol
 Kan ik u vinden? ach! antwoordt gij niet?
 * Hoor geen bericht, hoe flauw ook, in 't windjen;
 Half afgebroken, geen stem in den storm.

Zittend in smerten, verwacht ik den morgen;
 Badend in tranen, verwacht ik den dag.
 Sticht hun een graf, o gij vrienden der dooden!
 Sluit het niet toe, eer er Colma ook ligt.

Als een droom vliegt mijn leven daar henen.
 Waarom zou Colma, na hen, hier nog zijn?
 Hier wil ik rusten, hier, nevens mijn vrienden;
 Hier bij den stroom van de ruischende rots.

Als dan de avond valt op de bergen,
 En het gehuil van den wind zich verheft;
 Dan kom ik neder, staande op de winden,
 En dan beweën ik, mijn vrienden! uw dood.

Uit zijn hut verneemt het de jager.
 Schoon hem mijn stem verschrikt, ze is hem lief.
 Zoet zal mijn stem zijn, wanneer ik mijn vrienden,
 Vrienden, zo dierbaar aan Colma, beweën.

Zo was, Minóna, uw lied, zachtblozende dochter van Torman!
 't Hart smolt in weemoed ons weg, en 't oog in tranen, om Colma.

Ullin verscheen met zijn harp, om een lied van Alpin te speelen.
 Alpíns stem wás bekoorend, en 't hart van Ryno een vuurstraal.
 Beide rusteden reeds in 't enge verblijf, en hun stemmen
 Klonken in Selma niet meer. Maar Ullin was ééns, eer zij vielen,
 Wedergekeerd van de jagt. Hij hoorde, op de heuveln, hun zang-strijd.
 Zacht was, schoon treurig, hun toon. Zij betreuden het sneeven van Morar,
 D'eersten der sterflijke menschen; wiens hart als het hart was van Fingal;
 En zijn zweerd was gelijk aan het zweerd van Oscar in 't strijden.
 Nochtans hij viel; zijn vader treurde: en 't oog zijner zuster
 Zag men vol tranen. Vol tranen was 't oog van Minóna, de zuster
 Van den Wagen-vorst Morar. Ze ontrok zich aan 't zingen van Ullin,
 Als in het westen de maan, wanneer zij den regen ziet komen,
 En haar bekoorelijk hoofd in de wolken verbergt. Ik verzelde
 Ullins gezang met mijn harp; en de toon van het klaaglied verhief zich.

R Y N O.

De wind is bedaard, en de regen voorbij.
 Hoe stil is de dag op den middag!
 Het zwerk is verdeeld; de ongestadige zon
 Vliegt over het groen van de heuveln.

Door 't steenachtig dal, komt de stroom van 't gebergte,
 Met gloeiende schittering neder.
 O kabblende stroom! uw gemurmer is zoet,
 Maar zoeter de stem, die ik hoore.

't Is Alpíns stem, de zoon van het lied,
 Den dood van een braven betreurend.
 Zijn hoofd laat hij hangen, van ouderdom grijs;
 En rood zijn zijne oogen van tranen.

Hoe

Hoe zijt gij zo treurig, o zoon van het lied!
 Alleen op den zwijgenden heuvel?
 Uw klagt is het ruisfchen van 't windjen in 't woud,
 Een golf aan den éénzamen oever.

A L P I N.

Ryno! mijne tranen
 Stort ik voor de doón.
 Hun, die henen-gingen,
 Wijze ik mijne stem.

Rijzig op de heuveln
 Zijt gij! gij zijt schoon,
 Boven al de zoonen
 Van het gansche dal;
 Maar, gij zult ook vallen,
 Zo als Morar viel.
 Klagers zullen zitten
 Ook op Ryno's graf.
 't Meest bezocht gebergte
 Zal u niet meer kennen.
 In uw hofzaal vindt men
 Uw ontspannen boog.

Gij waart snel, o Morar!
 Als een wilde ree;
 Schriklijk als het vuurbeeld
 In een donkren nacht.
 Als de storm der bergen,
 Was uw grimmigheid;
 Als op 't veld de bliksem,
 In den strijd uw zweerd.

D E G E Z A N G E N

Wen ge uw stem deedt hooren,
 Dagende ten strijd;
 't Was als, na den regen,
 't Ruisfchen van een stroom,
 En 't gekraak des donders,
 Op een verren berg.

Veelen zijn gevallen
 Door de kracht uw arms!
 Veelen zijn verflonden
 In uw toorne-gloed.

Maar, hoe zacht, hoe vreedzaam,
 Stond uw vriendlijk oog,
 Wen ge wederkeerder,
 Uit den wreeden krijg!
 't Was, als na den regen
 Lieve zonneschijn;
 Als 'taanminnig maanlicht
 In den stillen nacht;
 Als de zachte boezem
 Van het effen meir,
 Wen de wind ging liggen,
 Na een onweers-bui.

Nauw is thans uw wooning,
 Donker uw verblijf.
 'k Meet nu, met drie stappen,
 't Graf van u, o held,
 Die zo groot geweest zijt!
 Ach! wat blijft er van?
 Niets, dan twee paar steenen,
 Met bemosten kruin,

Die van uw gedachtenis
 'tEenig teeken zijn.

'tLange gras, wiens scheutjers
 Fluisfren in den wind;
 En een boom, wiens takken
 Weinig loof versiert,
 Wijzen slechts den jager
 'sGrooten Morars graf.

Morar! diep vernederd
 Zijt gij in der daad.
 En gij hebt geen moeder,
 Die haar' zoon betreurt;
 Ook geen minnaresse,
 Die haar' lief bewcent.
 Zij is reeds gestorven,
 Die u 't leven gaf;
 En ook Morglans dochter,
 Ach! die is niet meer!

Maar wie treedt daar nader,
 Leunende op zijn staf?
 Wie is hij, wiens schedel
 Wit van jaren is?
 Hij, wiens duistere oogen
 Rood van tranen zijn?
 Die, op ieder voetstap,
 Stromplend trilt en beeft?

'tIs uw vader, Morar!
 Die, behalven u,
 Geenen zoon gehad heeft.
 Uwen Oorlogsroem

Heeft hij vaak vernomen,
 Hij heeft vaak gehoord,
 Hoe alom uw vijand
 Voor uw aanschijn vlood.

Morars vader hoorde
 Wel den roem zijns zoons;
 Waarom niet zijn wonden?
 Morars vader, ween!
 Ween! maar ach! uw een'ge
 Hoort uw schreiën niet.

't Slapen van de dooden
 Is een vaste slaap:
 't Kusfen, daar ze op rusten,
 Ligt in 't diepste stof.
 Nooit meer zal hij hooren,
 Als gij tot hem roept;
 Nimmermeer ontwaken,
 Op uw vader-stem.
 Wanneer wordt het ochtend
 Ochtend voor het graf,
 Dat men hun, die sluimren,
 Roepen mag? ontwaakt!

Vaar dan wel! gij braafste,
 Dien het menschedom zag!
 Gij, steeds de overwinnaar
 In het oorlogs-veld!
 Maar het veld zal nimmer
 U weer zien; en 't woud
 Nooit zich zien verlichten
 Door uw glimftrend staal.

Zonder zoon gestorven,
 Zal uw naam alleen
 In gezangen leven.
 Ja, het barden-lied
 Doet aan volgende eeuwen
 Hooren, wat gij deedt.
 Morar! schoon gij sneefdet,
 De eeuwen kennen u.

Ieders weedom werd gaande, maar Armins uitbarstende zuchten
 Waren het hevigst: het lied had den dood van zijn zoon hem herinnerd,
 Die, in de dagen der jeugd, reeds gevallen was. — Carmor stond naast hem,
 Hij, die in 't ruischende Galmal gebood. „Hoe zucht gij zo, Armin?
 Is 'er hier stof tot gatreur?” zo sprak hij: „Het lied, met den speeltoon,
 Heft men hier aan, om het hart te verteedren, en vrolijk te maken.
 'tIs als een liefslike damp, die uit een meir zich verheffend,
 Over de stille vallei zich verspreidt, en de geurige bloemen
 Zachtlijk vervult met dau, maar de zon keert weêr met haar krachten;
 En de nevel is heen. Wel, waarom dan, Armin, zo zuchtend?
 Waarom zo treurig, o vosst van het rondsom bewaterde Gorma?”

„Treurig! o ja! ik ben bitter bedroefd; en de stof van mijn weedom
 Is niet gering. Gij, o Carmor! gij hebt geen' zoon nog verlooren;
 Nooit het verlies nog gevoeld van een dochter der schoonheid. Uw Colgar,
 Colgar, de dapperê, leeft; en de schoonste der maagden, Annira,
 Bloeit nog. De telgen uws huiz's gaan nog op, tot uw blijfchap; maar Armin
 Is de laatste zijns stams. Uw bed is donker, o Daura!
 Diep is uw slaap in het graf. Wanneer ontwaakt gij, mijn dochter,
 Met uw gezangen; en met de bekoorlijke stem uwer toonkunst?
 Winden des herfst's, steekt op! blaast over de heide! gij stroomen,
 Stort met gebrul van 'tgebergt? Woedt, stormen, door 't woud mijner eiken!
 Treê door 'tgebroke ne zwerk, o maan! en toon ons bij poozen,
 Uw bleek aanschijn! Herschep voor mijn aandacht de treurige beeltnis
 Van dien aakligen nacht, toen al mijne kinderen vielen.

Toen

Toen ik u, dappere Arindal, verloor, en u, lieflijke Daura!
 Schoon waart gij, Daura, mijn dochter! zo schoon, als de maan is op Fura.
 Wit als nog zweevende sneeu; en zoet, als het hijgende koeltjen.
 Sterk was, Arindal, uw boog, en gezwind was uw speer op het kampveld.
 Als een mist op de golf was 'uw aanblik, mijn zoon! en uw schild was
 Schriklijk in 't strijden, gelijk een vuur-roode wolke in het stormen.

Armor, beroemd in 't gevecht, zocht de liefde van Daura. De weigring
 Duurde niet lang. Hij verwon. O hoe groot was de hoop zijner vrienden!

Erath alleen, de zoon van Odgal, was wrokkend. Zijn broeder
 Was door Armor geveld. Hij kwam, vermomd als een zeeman.
 Fraai lag zijn bootjen op zee. Zijn haar schein wit door de jaren.
 Kalm was zijn ernstige wenkbrauw. „Schoonste der vrouwen!” zo sprak hij:
 „Lieflijke dochter van Armin! een rots, die niet verr' in de zee ligt,
 Draagt aan haar zijde eenen boom, wiens vrucht men van verre ziet gloeien.
 Dáár wacht Armor zijn Daura, Ik kom, om de maagd zijner liefde
 Tot hem te brengen.” Zij ging; riep om Armor: maar niemand gaf antwoord.
 Slechts de zoon van de rots riep: „Armor! mijn liefste! mijn liefste!
 Waarom laat gij mij hier, zo gefolterd door vrees, zo alleen zijn?
 Hoor mij, o zoon van Arnart! hoor! die u toeroept, is Daura.”

Erath vlood lachend naar 't land; de verrader! zi hief hare stemme
 „Hooger en hooger! zij riep om haar broeder; zij riep om haar vader:
 „Armin! Arindal! helaas! is er niemand, om Daura te redden?”

Over de zee kwam haar klagt. Arindal, mijn zoon, daalde neder
 Van het geberg, met den buit van de jagt, in de ruwheid eens jagers.
 In zijn hand was zijn boog, aan zijn zij' het geratel der pijlen,
 En op zijn voetstappen volgden vijf donker grauw kleurige honden.
 Op het strand zag hij Erath, den wreedaart. Hij greep, en hij bond hem
 Aan eenen stevigen eik; zijn leden met lederen riemen
 Dik omwindend, terwijl hij den wind met zijn kermen belandde.

Straks was Arindal op zee, en dobberde in 't bootjen, om Daura

Weder aan d'oever te brengen; maar Armor verscheen, en in woede
 Liet hij zijn grauwgevederde schacht op hem vliegen. Zij snorde,
 En zij zonk in uw hart; o mijn zoon! o Arindal! Gij sneefdet
 In de plaats van Erath; helaas, in de plaats des verraders!
 't Roeijen hield plotsfelijk op. Hij zuchtte nog tegen de steenrots;
 En hij stierf, o mijn Daura! Hoe groot was uw droefheid, mijn dochter,
 Toen gij het bloed van uw broeder rondom uwe voeten zaagt stroomen!

't Bootjan werd tegen de rots in tweeën gebroken, en Armor
 Sprong in de zee, om zijn Daura te redden, of met haar te sterven.
 Plotsfelijk kwam van 't gebergte een bui van wind, die de golven
 Over hem joeg met geweld. Hij zonk, en rees niet weer opwaards.

Eénzaam, helaas! op die rots, die gestaag door de zee wordt geteisterd,
 Hoorde men 't klagen van Daura, mijne eenige dochter. Haar klagten
 Waren aanhoudend en luid. Maar, hoe kon haar vader haar redden?
 'k Stond, den ganschen nacht door, aan het strand. Bij 't scheemrende maan-licht
 Zag ik haar, en haar gekerm kwam, den ganschen nacht door, in mijne oelen,
 Sterk was 't gehuil van den wind; en fel was het slaan van den regen
 Tegen 't gebergte. De stem van Daura werd, eer het nog daagde,
 Zwak, en verloor zich geheel, gelijk in den avond het koeltjen
 Hijgende wegsterft in 't gras van de rotsen. Zij zelf, door het jamren
 Afgemarteld, bezweek; gaf den geest; en liet, Armin! u éénzaam.
 Weg is mijn sterkte in den strijd, en gevallen mijn glorie der maagden!

Wen zich de storm nu verheft op 't gebergte, en het Noorden de golven
 Hemelwaards jaagt, dan begeef ik mij hier, aan het bruischende zee-strand,
 En dan staar ik gestaag op die noodlottige steenrots.
 Dikwils bij 't ondergaand maanlicht, zie 'k mijner kinderen schimmen.
 Half onzichtbaar voor 't oog, vertoonen zij zich met elkander
 In een droefgeestig gesprek. Maar ach! zal geen van u beide
 Iets uit meedoogendheid spreken — Zij geven geen acht op hun Vader! —
 Carnor! 'k ben bitter bedroefd. Niet gering is de stof van mijn weedom.

Zo was het barden-gefprek, op het feest des gezangs, toen de koning
 Hoorde naar 't harpe muzyk, en naar de verhalen der oudheid.
 Van al 't gebergt kwam bij één de schare der Vorsten, en hoorde
 't Lieflijk geklank. Zij verhieven de stemme van Cona! Den eerften
 Onder een duizendtal barden. Maar de ouderdom fremt mijne tong nu;
 Reeds bezwijkt mij mijn ziel. 'k Hoor fomtijds de schimmen der barden,
 En ik leere, van hun, hun vermaaklijk gezang; maar 't geheugen
 Faalt in mijn' geest, om het weér aan anderen over te brengen.
 'k Hoor het geroep van de jaren; zij zeggen, terwijl zij voorbijgaan:
 „Waarom zingt Ofsian nog? Welhaast zal hij uitgetrekt liggen
 In het enge verblijf; en geen bard zal zijn glorie vermelden.”

Rolt vrij daar henen, gij donkere jaren! gij brengt in uw afloop
 Geen genoeglijkheid meê. Dat het graf zich voor Ofsian oopne!
 Want zijn kracht is voorbij; en de zoonen des lieds zijn ter ruste.
 Maar mijne stemme blijft over, als 't koeltjen, dat éenzaam blijft ruisfchen
 Tegen een rots, in de zee, nadat de wind is gaan liggen.
 't Mos fuist er zacht; en van verr' ziet de zee-man de golvende boomen.

E I N D E.

L A T H-

L A T H M O N.

E E N

G E D I C H T.

I N H O U D.
 VAN
 H E T V O L G E N D E
 G E D I C H T.

Lathmon een Britsch vorst, zijn voordeel willende doen met de afwezigheid van Fingal, die op een togt in Ierland uit was, deed een inval in Morven, en rukte voort tot in 't gezicht van Selma, de plaats van het Koninklijk verblijf. Fingal kwam terzelder tijd aan land, en Lathmon toog te rug naar een heuvel. Terwijl de Koning zich tot den strijd gereed maakt, selt de oude Morni zijnen zoon Gaul aan hem voor. Fingal voegt 'er Ossian bij, en zendt hen in den nacht uit, om op den vijand acht te geven. Zij wagen zich in 't leger van Lathmon daar zij met strijden, en dooden bezig zijn, tot dat de ochtend aanbreekt; toen Ossian door Lathmon tot een tweegevecht werd opge-eischt. Ossian is op het punt, van Lathmon te dooden; maar Gaul redt hem. Lathmon, door deze grootmedigheid getroffen, geeft zich gevangen. Fingal laat hem vrij, om naar zijn land te rug te keeren.

Het gezang begint met de verschijning van Fingal op 'de kust van Morven, en eindigt na den middag van den volgende dag.

*

O P H E L D E R I N G E N .

Morni was de vorst van een grooten stam, ten tijde van Comhal, en Fingal, Comhals zoon. Comhal werd in een gevecht tegen Morni verslagen, maar Fingals beleid en moed onderwierp dezen Vorst met zijnen stam aan zich; zodat zij vervolgens als vrienden en bondgenooten leefden.

Stru-mone of Strumon beteekent een berg-stroom, maar is in dit gedicht de eigen naam van een stroom bij Selma.

Duvranna. Dubh-bhranna beteekent een duisteren berg-stroom. Nog draagt een stroom in Schotland, die bij Barf in zee valt, den naam van Duvran. Indien hier van dezen vloed gesproken wordt, dan moet Lathmon een vorst geweest zijn van de Picten, of van die Caledoniërs, welke de Oostzijde van Schotland bewoonden.

Cutha waarschijnlijk de Gemalin, of minnares van Lathmon.

LATH.

LATHMON.

Selma! uw zalen zijn zwijgend. Er is in de wouden van Morven
Geen geschal. Op het strand hoort men niets, dan het tuimlen der golven.
't Eénzame veld wordt bestraald door den zwijgenden glans van het zonlicht;
Morvens dochters gaan uit; en, als de regenboog, staan zij,
Tuurend naar Erin, om 't witt' van de zeilen des konings te ontdekken.
Hij had zijn weêrkomst beloofd, maar de wind van 't Noorden verhief zich.

Wie daalt daar neêr, als een donkere stroom, van het Oostlijk gebergte?
't Is het leger van Lathmon, die 't afzijn van Fingal gehoord heeft.
Op den Noordlijken wind zich verlatende, gloeide de blijdschap
Reeds in 't vijandlijke hart. Maar; waarom verschijnt gij nu, Lathmon?
Nu 'er in Selma geen held zich bevindt, om u weerstand te bieden?
Waarom rukt gij nu aan, met voorwaards gestokene speeren?
Zullen de dochters van Morven met u moeten strijden? — Maar staak vrij,
Staak, o geweldige stroom! uwen loop! — Ziet Lathmon de zeilen,
Die ons reeds naderen, niet? Hoe vlugt gij zo schielijk, o Lathmon!
Als een nevel des meirs? Maar de storm, die achter u opsteekt,
Bruit u reeds woedende na; want Fingal vervolgt uwe treden.

Morvens koning vloog op, van den slaap; terwijl wij nog rolden
Over het donker-blauw zee-nat. Hij strekte zijn hand, naar zijn speer, uit,
Rondom hem reezen zijn helden. Hij zag in den slaap zijne vaders:

Wij bespeurden 't aan hem. Zij verscheenen hem dikwils in droomen;
 Wen het vijandlijke zweerd zich tegen ons Vaderland ophief,
 En het donkere zwerk van den krijg zich boven ons t'faamtrok.

„Werwaards vloodt gij, o wind?” zo sprak de koning van Morven:
 „Ruischte in de kaamren van 't Zuiden? Of is 't, dat ge in andere landen
 Achter een regenbui blaast? Wat houdt u te rug van mijn zeilen?
 Waarom bezoekt gij nu niet het blauwe gelaat mijner zeeën?
 Reeds is de vijand in 't land, en de koning nog verre van Morven.
 Maar, dat nu elk zijn pantzler aanbind', en zijn schild in de hand neem'!
 Ieder ontbloote zijn zweerd, en velle, ten teeken des aanvals,
 Over de golven zijn speer! 'k zie over ons, 'tleger van Lathmon,
 Hij, die voor Fingal voorheen, op de vlakke van Lona, de vlugt nam.
 Maar, hij keert weder, gelijk een stroom, door den toevoer der watten
 Hoog-gezwollen; en brult, zich slingrende door onze heuveln.”

Zo sprak de Koning. Wij vloogen te land, in de baai van Carmóna.
 Osfian klom in der ijl op ééne der bergen; en driemaal
 Sloeg hij het bogtige schild, dat het klonk. De rotzen van Morven
 Bauwden het na; en de hupplende reeën sprongen te voorschijn.
 't Heir van den vijand geraakte, zo dra het mij zag, in verwarring;
 Maar hij verzamelde straks zijne duistere drommen. 'k Bleef staande,
 Als een wolk op 't gebergt, in den moed mijner jeugdige wapnen.

Onder een boom, bij 't geruisch van de watten des Strumons, zit Morni.
 't Hair is van ouderdom grijs. Hij leunt op zijn reis-staf voor over.
 En aan de zij' van den held zit de jeugdige Gaul, die, met aandacht,
 Naar de verhalen zijns vaders luistert. In 't vuur zijner jonkheid
 Rijst hij menigmaal op, op het hooren der krijgsdaen van Morni.

't Klinken van Osfians schild kwam ter ooren des grijsaards; hij kende
 't Sein tot den strijd. In der ijl stond hij op van zijn plaats. Langs zijn schouder
 Hingen zijn grijze lokken verdeeld. Hij herdacht de bedrijven-

Van zijnen voorigen tijd; en sprak den schoonhairigen Gaul aan,
 Zeggend: „Mijn zoon! ik verneem het krijgsgeluid. Morvens Gebieder
 Is weér te rugge. De leus tot den slag verspreidt op den wind zich.
 Ga naar de zalen van Strumon, en haal er de wapnen van Morni.
 Breng mij het schild, dat mijn vader in 'tlaatst van zijn leeftijd gebruikte,
 Want mijn arm begint te verzwakken. O Gaul! neem uw rusting,
 En trek uit tot den strijd, het eerste uwer heldengevechten.
 Dat uw verschrikkelijke arm den roem uwer vaders bereike!
 Als de vlugt van een arend, zo zij uw strijdloop op 't slagveld!
 Of zoudt gij bang zijn, mijn zoon, om te sterven? De dapperen sneuven
 Altijd met eer. Hunne schilden weten den stroom der gevaren,
 Hoe ontzettend hij zij, in zijn woedenden loop, te weêrhouden.
 Op hun grijshairige kruin rust de roem. Gij immers, gij ziet het,
 Hoe men, o Gaul! mijnen tred, den tred mijner jaren eerbiedigt.
 Trede ik te voorschijn, de jeugd ontmoet mij met eerbied, en vestigt,
 Met een stilzwijgende vreugd, haar oog op den gang mijner jaren.
 Maar ook, mijn zoon, ik ben nooit, voor den drang der gevaren gevloeden.
 Onder het stormen des strijds blonk mijn zweerd; en de vreemdlingen smolten
 Weg voor mijn oog, dat de kracht van den magtigsten vijand vernielde.”

Gaul brengt de wapnen aan Morni. Straks dekt de veeljarige krijgsheld
 Zich met het staal, en omvat met zijn hand de speer, die geverwd is
 Met der dapperen bloed. Zo gewapend, nadert hij Fingal,
 Van zijnen zoon vergezeld, die eerbiedig zijn voetstappen navolgt.

Fingal, van blijdschap verrukt, stond op, voor den naadrenden grijsfaard.
 „Vorst van den ruischenden Strumon!” zo zei de opgetogene Fingal:
 „Zie ik u nog in uw staal, schoon de kracht uwer jaren voorbij is?
 Menigmaal blonkt ge in den strijd, als de glans van het opgaande zonlicht,
 Wen het de stormen verjaagt van 'tgebergte, en de kalmte te rug brengt
 Over het glinstrende veld. Maar! neemt gij geen rust in uw jaren?
 In het gezang leeft uw roem. Al 't volk aanschouwt u, en zegent
 D'afgaanden leeftijd van Morni, welcer zo vermogend. Wel, waarom
 Neemtge nu, stok-oud, geen rust? — De vijand bezwijkt wel voor Fingal.”

„Comhals zoon! zei de vorst, de kracht mijns arms is bezweken.
Ik beproeve het wel, het zwaard mijner jonkheid te ontblooten;
Maar het blijft vast, in de scheê. Ik werp wel de speer, maar zij valt reeds,
Eer zij het wit nog bereikt. Van mijn schild gevoel ik de zwaarte.
Als op de heuveln het gras, zo verwelken wij; en onze sterkte
Keert niet te rug. Maar, o Fingal! ik heb eenen zoon, die zijn blijdschap
Vindt in zijns vaders bedrijf. Maar zijn zwaard heeft hij tegen den vijand
Nooit nog getoogen. Zijn roem heeft nog geen aanvang genomen.
’k Ga nu ten krijge met hem, om zijn arm in ’t gevecht te bestieren.
In de duistere ure mijns doods zal zijn roem mij ten licht zijn.
O dat men onder mijn volk den naam van Morni vergete!
Maar dat slechts ’t helden-geslacht, als den Vader van Gaul, mij vermelde!”

„Vorst van den Strumon! zei Fingal, uw Gaul zal zijn zwaard wel ten strijde
Heffen, maar onder mijn oog; mijn arm zal zijn jonkheid beschermen.
Neem gij zelf uwe rust in de zalen van Selma; en hoor dáár,
Hoe onze roem zich verbreidt. Zeg der harp dat zij klinge, en den barden,
Dat zij hun stemmen verheffen. Zo moeten ook zulken, die sneuveln,
In hunnen roem zig verheugen, en ’t hart van Morni in blijdschap
Glinstren. Gij, Osfian, zijt reeds gewoon aan het strijden. Uw krijgsians
Is met der vijanden bloed reeds geverwd. In den nadrenden veldslag,
Wees daar de leidsman van Gaul; maar blijf aan de zijde van Fingal.
Trof u de vijand alleen; ligt verging, in mijn bijzijn, uw krijgsroem!”

*k Zag in zijn wapenen, Gaul; mijn hart smolt t’saam met het zijne.
’t Krijgsvuur gloeide in zijne oogen. Hij staarde, met vreugd naar den vijand,
En hij werd Osfians vriend. Wij spraken de woorden der vriendschap
In het geheim tot elkaer. Het geschitter van beide onze zwaarden
Mengde zich t’saam, want wij zwaaiden die, achter het woud ons verbergend,
Daar we in de ledige lucht de kracht onzer armen beproefden.

D’avondstond viel nu op Morven; toen Fingal, bij ’t branden der eiken,
Neêr zat, en Morni er naast met de golvende lokken der grijsheid.
’t Was van den voorigen tijd, dat zij spraken; de daên hunner vaders

Gaven hun stof tot gesprek. Bij beurten ook, speelden drie barden
Op de zoeklinkende harp; en Ullin hief aan, met zijn liedren.
Hij zong Comhal ter eer' den dapperen vader van Fingal.
Maar om den wenkbrauw van Morni trok somberheid t'saam; en op Ullin
Sloeg hij zijn gloeienden blik. Straks staakte de bard zijn gezangen.

Fingal gaf acht op 't gelaat des veeljarigen helds, en hij zeide
Op een' liefstalligen toon: „Van waar deze somberheid, Morni?
Strumons Vorst! Laat ons nu den tijd, die voorbij is, vergeten!
Schoon onze vaders zich tegen elkander ten strijde begaven,
Wij ontmoeten elkaër aan het feest; terwijl we onze zweerden,
Met een vereenigde magt, naar den vijand van 't vaderland keeren,
Die in den strijd voor ons sinelt. Ei! laat ons den tijd onzer vadren
Nu dan vergeten, o Vorst van de boorden des mosrijken Strumons!”

„Koning van Morven!” hervatte de held: „ik herfinner met blijdschap
Mij uwen Vader. Hij was in het strijden verschrikkelijk. De woede
Van dezen vorst was de dood. Mijne oogen waren vol tranen,
Toen de Koning der helden in 't stof viel. De dappren, o Fingal!
Sueuvlen; bloøhartigen niet, zij blijven, in rust, op hun hoogten.
Wat is 'er menige held, in de dagen van Morni, gefneuveeld!
Nochtans ik schuwde geen krijg, en ontvlood geen gevecht met de dappren.

Laten de vrienden van Fingal zich nu ter ruste begeven!
Want het is rondsom reeds nacht. Zo mogen zij frisfcher weër opstaan
Om tegen Lathmon, den vorst, die ten wagen gevormd is, te strijden.
Ik hoor het geruisch van zijn heir, als over 't gebergte den donder.
Osian! en gij schoonhairige Gaul! gij zijt jong, en snelloopend.
Snelt naar dat boschrijk gebergte; en geeft acht op den vijand van Fingal;
Maar, komt zijn heir niet te na; want uw vaders, die verr' van u afzijn,
Kunnen ten schild u niet zijn. Laat uw roem niet op éénmaal verdwijnen!
Jonglingen, denkt, dat de moed van de jonkheid zo ligtlijk kan falen!”

't Was ons tot vreugd, dit bevel van den Vorst te vernemen. Wij toogen,

Onder 't geklank onzer wapenen, heen. Onze voetstappen waren
 Op het boschrijk gebergt. De hemel, met al zijne sterren,
 Glinsterde rondsom den berg. De verschijnfels des doods, in den dampkring,
 Zweefden reeds over het veld. Het gedruis van den vijand bereikte,
 Schoon het verr' af was, ons oor. 't Was toen, dat Gaul, in zijn krijgsmoed,
 Met zijn hand aan het zweerd, dat half uit de scheê was, mij zeide:
 „Zoon van Fingal! wat is 't, dat de ziel van Gaul zo doet branden?
 't Hart bonst hoog in mijn borst. Mijn treden zijn waggelend; en schuddend
 Beeft mijn hand aan mijn zweerd. Maar zie ik vooruit naar den vijand;
 Dan is mijn ziel mij ten licht. Ik ontdek zijn slapende benden.
 Beeven, in speereengevechten, wel zo ook de zielen der dappren?
 Hoe zou in Morni het hart zich verheffen, wanneer wij den vijand
 Nu eens bevochten! Het lied zou den lof onzer daden doen rijzen.
 Elke stap, dien wij doen, zou roemwaard' zijn in de oogen der braven.”

„'k Heb ook lust tot den krijg, o Morni's Zoon!” was mijn antwoord.
 't Is mijn vermaak, in den strijd, alleen, mijn glans te vertoonen,
 En aan de barden mijn naam te vertrouwen. Maar! wat zal het wezen,
 Zoo ons de vijand te sterk is? Kan ik dan de oogen des Konings
 Aanzien? Als vlammen des doods, zo verschrikkelijk zijn ze, als hij gram is.
 Maar ik zal hem niet zien in zijn toorn. Of verwinnen, of sterven;
 Dit is Osfians doel. — Maar; rijst ook de roem der verlaagnen?
 Zij gaan voorbij als een schaduw. Doch Osfians naam zal beroemd zijn.
 In zijne daên zal hij zijn, gelijk aan zijn' vader. Welaan dan!
 Rukken wij voort, o gij zoon van Morni! in onze wapnen!
 Rukken wij voort tot den strijd! En gij, o Gaul! zoo ge weêrkeert,
 Ga naar de zalen van Selma! en zeg aan Evirallina,
 Dat ik met eer bengesneveld; en breng aan de dochter van Branno
 Deze mijn kling, om aan Oscar, bij d'aanwas zijns levens, te geven.”

„Zoon van Fingal! zei Gaul al zuchtend: „Zoo Ofsian sneuvelt,
 Zou ik dan, na zijnen dood, uit den strijd te rug durven keeren?
 Wat zou mijn vader dan zeggen? wat Fingal, de koning der menschen?
 Zelfs de bloodaart zou zeggen, zijne oogen achterwaards wendend:
 „Zie! dat is Gaul, die zijn' vriend in zijn bloed heeft verlaten!” Neen bloodaart!
 Neen!

Neen! gij zult mij niet zien, dan te midden mijns edelsten krijgsroems.
 Offian! 'k heb van mijn vader de daden der helden vernomen.
 'k Hoorde hun heerlijke daën; en hoe ze in den strijd zich gedragen,
 Wen zij alleen zijn: de moed groeit immers steeds aan, in gevaren?"

"Zoon van Morni!" zo sprak ik, en stapte hem vóór langs de heide:
 „Onze vadersen zullen, wanneer ze onzen dood al betreuren,
 Nog onze dapperheid prijzen. Ja; onder 't geschrei hunner oogen,
 Blinkt in hun zielen de vreugd. Dan zeggen zij nog: „Onze zoonen
 Sneuvelden niet, zonder roem. Zij zaaiden den dood om zich henen."
 Maar, waarom zouden wij nu aan 't enge woonhuis gedenken?
 't Zwaard is den braven tot heil; het beschermt hen; maar 't vlugten des bloodaarts
 Wordt door den dood achtervolgd; en men hoort van zijn naam geen gewag meer."

Onderwijl rukten wij voort, door het dikst van den nacht; en wij kwamen
 Aan het geruisch van een stroom, wiens blauwe vloed door 't geboomte,
 Dat van het stroomgeruisch galmde, zich slingerde rondom den vijand.
 Aan den boord van dien stroom genaderd, bezagen wij 't leger:
 't Sliep. Hunne vuuren, in 't rond, waren uit, en de éénzame treden
 Van hunne nachtwachten verr' van het leger verwijderd. Ik strekte
 Reeds mijn speer voor mij uit, om mij, over den stroom heen, te helpen.
 Straks greep mij Gaul, bij de hand, en sprak met de woorden eens braven:
 „Zou op een slapenden vijand de zoon van Fingal zich storten?
 Zou hij zijn aanval er doen, als een storm, die het jeugdig geboomte
 In den nacht overvalt, en, in het geheim, het ontwortelt?
 Zo heeft Fingal voorheen zijnen roem niet behaald; en de krijgseer
 Rust niet, om zulk een bedrijf, op de grijze haren van Morni.
 Osfian! strijk nu het schild! en laten hun duizenden opstaan!
 Laten ze in 't eerste gevecht, dat Gaul onderneemt, hem ontmoeten,
 Zo, dat de kracht van zijn arm in een' edelen strijd zich beproeve.

't Hart sprong mij op, om den kijgsheld; en d' uitbarstende tranen
 Biggelden langs mijn gelaat. „Ja Gaul! zo sprak ik; de vijand
 Zal u ontmoeten; de naam van Morni's zoon zal beroemd zijn;

Ruk maar, mijn held! niet te verr' voor uit! Laat den glans uwer wapnen
 Osfian altijd op zij' zijn; en wij onze handen in 't slagten
 T'famen vereenigen! Gaul! ziet gij daar die donkere rots niet,
 Die aan haar zijde slechts flauw wordt verlicht door den glans van de sterren?
 Wordt ons de vijand te sterk; dan plaatzen we ons tegen die rots aan,
 Dat ze ons van achtren bedekk'; daar de punt onzer speeren den vijand
 Vreezen doet, ons te genaken, en in onze handen den dood plaatst."

Driemaal sloeg ik mijn schild, dat het klonk; en de ontwakende vijand
 Sprong verschrikt uit zijn slaap. Straks vielen wij aan, op zijn benden,
 Onder 't gekklank van ons staal. Hun, elkander verdringende, schreden
 Vloeden over de hei. Zij dachten, dat Fingal hen najoeg.
 En de kracht hunner armen verwelkte. 't Gedruis hunner vlugt was
 Als van een vlam, door een bosch, dat in brand staat. 't Was toen, dat de sterkte
 Van Gauls vliegende speer zich vertoonde. 't Was toen dat de scherpte
 Van zijn zwaard zich verhief. Straks sneuvelde Cremor; en naast hem
 Viel de kloekmoedige Leth. In zijn bloed lag Dunthormo te wentien.
 't Alles verslindende staal doortak de zijde van Crotho,
 Daar hij, geleund op zijn speer, en halfgebogen, nog opstond.
 't Bloed stroomde voort uit de wond, en tsiste op een eik, die nog sneuvelde.
 Cathmin, den held hem op 't spoor ziende volgen, beklom een verzengden
 Boom; maar de krijgs-speer doortak hem van achteren. Gillend en waggelend
 Viel hij; het dorre hout, en het mos viel hem na, en bestrooide,
 Daar ge uwen vijand zaagt tuimlen, o Gaul! het blauw uwer wapnen.

Zo was 't bedrijf uwer jeugd, o zoon van Morni! in 't eerste
 Uwer gevechten. — Ook sliep aan uw zijde uw hand niet, o laatste
 Van het geslachte van Fingal! — Ja, Osfian druischte in zijn kracht voort,
 En voor hem vielen de scharen, als 't gras voor den staf van het jongskén,
 Wen het loopt speelen langs 't veld, en den grijzen baard van de distlen
 Fluitende neêrslaat; het springt, onbekommerd daarheen, en zijn treden
 Richten zich naar de woestijn. Zo sloeg ik de benden des vijands.
 't Grauwe morgenlicht glimde rondom ons; de kronklende stroomen
 Schitterden reeds door de hei. De vijand trok t'saam op 't gebergte,

En de woede van Lathmon verhief zich. Het oog, dat van gramfchap Gloeide, floeg hij geftaág naar beneën, terwijl hij van weemoed Zweeg, en 't gewelf van zijn fchild geduurig al floeg. Zijne fchreden Slingerden over het veld ongeftadig. Ik zag hem van verre.
 'k Zag hem, den grimmigen held, en fprak tot den ftamzoon van Morni.

„Ziet gij de vijanden wel, gij wagen-beklimmende krijgsvorst?
 Woedend verzaamlen zij zich op 't geberg. Komt! wenden w'ons ijlings
 Naar den koning! Hij zal in zijn kracht zich verheffen; en Lathmon
 Smelt voor hem weg, met zijn heir. Onze roem is rondöm ons, o krijgsheld!
 En onzer vaderen oog zal met vreugd ons begroeten. Welaan dan!
 Keeren wij wijkend te rug, o zoon van Morni! want Lathmon
 Daalt van de hoogte reeds af.” — „Maar! laat ons slechts langzaam te rug gaan.”
 Zo was het antwoord van Gaul: „op dat de vijand niet zegge,
 Met eenen spottenden lach: „Daár ziet gij de helden des nacht-ftrijds!
 Schriklijk als geesten, zo lang de duisternis duurt; maar zij finelten
 Weg, voor den oostlijken ftraal.” Neem, Osfian, 't fchild nu van Gormar,
 Die door uw fpeer werd geveld; want onze veeljarige helden
 Zullen verheugd zijn, wanneer zij de daën hunner zoonen aanschouwen.”

Zo was op 't veld ons gefprek, toen Sulmath den wagen-vorst Lathmon
 Aansprak. 't Was Sulmath, de vorst van Dutha, die over de landfreetk
 Langs den zwart-rollenden vloed van den bergftroom Duvranna 't gebied had.
 „Waarom rukt gij niet áán, met een duizend-tal helden?” zo fprak hij:
 „Waarom daalt gij niet neér, o Nuáths zoon! met uw leger,
 Eer u die ftrijders ontvlugten? Ik zie, bij 'trijzende daglicht,
 't Glimmende ftaal hunner wapnen, en over de hei hunne fchreden.”

„Zoon van den krachtloozen arm! zou mijn heir hen vervolgen? zei Lathmon:
 „Zij zijn slechts twee in getal; en zouden nu duizend hun zweerden
 Tegen die twee, in den ftrijd, verheffen? zo mogt, in zijn hofzaal,
 Nuáth den val van zijn' roem wel betreuren, en finaadlijk zijne oogen
 Achterwaards keeren, wanneer hij den tred mijner voetftappen hoorde.
 Ga tot de helden, gij, vorst van Dutha! ik zie hunne treden;
 Osfians staatlijken tred. Zijn naam is mijn wapenen waardig.

Daag hem, met Lathmon ten strijd'; dat wij t'faam in een tweegevecht kampen!"

De edele Sulmath verscheen. "k Was verblijd met het woord van zijn' veldheer. 'k Ilief mijn schild, aan mijn' arm, in de hoogte; en 't krijgs-zweerd van Morni plaatste mij Gaul in de hand. Wij keerden te rug naar 't gemurner Van den kronklenden stroom; daar de moedige Lathmon ook neêrkwam. Achter hem stroomde zijn heir, als donkere drommen van wolken; Maar de heldhaftige zoon van Nuãth blonk uit, in zijn wapenen.

„Fingals zoon! zei de vorst, uw roem is gegroeid op mijn neêrslag. Welk eene menigte ligt daar geveld! welk een schaar mijner volken ligt door uw hand daar geveld, o gij koning der menschen! Uw krijgslans Druifche nu áán tegen Lathmon! Leg Nuãths zoon nu ter neder! Leg hem nu onder den hoop zijner strijdren! Of sneuvel gij zelf nu! Nimmer verhaalt men in 't Hof, dat mijn volk in mijn bijzijn moest sneuveln. Dat het moest sneuveln in 't bijzijn van Lathmon, terwijl hij zijn krijgswzeerd Aan zijne zijde liet rusten. 't Geween zou dan Cutha's blauw-oogen Smelten doen, en zij door 't dal van Dunlathmon in éenzaamheid zwerven.”

„Ook zal men nimmer verhalen, dat Ofsian vlood:” was mijn antwoord. „Schoon reeds de schaduw des doods mijnen tred met haar duisternis dekte; 'k Zou toch niet vlieden; mijn hart zou mij zelf tegemoet voeren, zeggend: „Zal voor den vijand de bard van Selma vervaard zijn?” O neen! hij, Fingals Zoon, vreest geen vijand! Zijn vreugd is in 't heetst van het strijden.”

Lathmon viel áán, met zijn speer. Hij doortak mij mijn schild. Ik gevoelde Aan mijne zijde de kou van het staal. Maar ik trok, en ik zwaaide 't Zweerd van Morni. Ik hieuw hem de speer in tweeën. De spitse Viel, al schittrend op d'aarde. De zoon van Nuãth ontbrandde In zijne gramfchap. Hij hief het weergalmende schild in de hoogte. Boven dat schild zag ik slechts zijn dreigende blikken; wanneer het, Voorwaards geboogen, een glans gaf, gelijk eene koperen hof deur. Maar door den glinfrenden bult van 't schild vloog Ofsians spiesfe; En zonk vast in een boom, die achter hem stond; en het schild bleef Aan de trillende lansfe hangen. — Nog naderde Lathmon.

Gaul zag 'tgevaar van den Vorst; schoot toe; en frekte zijn beuklaar
Juist voor mijn zweerd, toen het boven den vorst, in een stroom van licht, neêr-
schoot.

Lathmon aanschouwde den zoon van Morni. Zijn' oogen ontsprongen
Ijlings de tranen. Hij wierp het zweerd zijner vaders op d'aarde,
En sprak de taal van een braven. „Ach! waarom zou Lathmon nog vechten
Tegen d'eersten der menschen? Uw zielen zijn stralen des hemels.
Vlammen des doods zijn uw zweerden. Wie kan uw roem evenaren?
Helden, wier daden zo groot in de jonkheid reeds zijn! O! hoe wenschte ik,
Datge in de zalen van Nuáth, in 'tgroene verblijf waart van Lathmon!
Dan zou mijn vader erkennen: „Mijn zoon deed niet onder voor zwakken.“
Maar! wie genaakt? een geweldige stroom langs de galmende heide?
'tKleine gebergt wordt beroerd voor zijn aanschijn. Een duizend-tal geesten
Zweeft in 'tgesnikker zijns staals. 'tZijn de geesten van hun die bestemd zijn,
Om door den arm van den vorst des weergalmenden Morvens te sneuveln.
Gij zijt gelukkig o Fingal! de strijd van uw zoons is als d'uwe.
Voor uw oog gaan zij uit; hun te rug tred omringt hen met krijgseer.”

Fingal verscheen in den glans zijner zachtheid, met heimlijke vreugde
Over 't gedrag van zijn' zoon. Té vredenheid blonk op het aanschijn
Van den veeljarigen Morni, wiens oog, door de tranen van blijdschap
Schemerend, staarde op zijn' Gaul. — Wij kwamen in 't hoflot van Selma,
Hier zaten we áán, aan het feest van dé schelpen. De zingende maagden
Schaarden zich rondom ons heen, en, onder haar, Evirallina.
Zachtelijk bloosde 't gelaat van de schoone, en haar sierlijke lokken
Lagen verspreid op haar sneeuwitten hals, terwijl zij haar oogen
Heimlijk op Osfian sloeg. Zij tokkelde lieflijk de snaren
Van haar zoetklinkende harp; en wij zegenden Branno's geboorne.

Fingal stond op van zijn zitplaats. Tot Lathmon, den koning der speeren
Richtte hij 'twoord; en de kling van Trenmor klonk aan zijn zijde,
Als hij zijn' magtigen arm in de hoogte verhief. Dus begon hij:
„Nuáths zoon! wat bewoog u, in Morven uw' krijgsroem te zoeken?
Onze geslachten zijn niet van de bloodaarts. De glans onzer zweerden

Glin-

Glinstert niet over het hoofd van de volken, die voor ons te zwak zijn,
Hebben wij ooit u getergd met het oorlogsgeklater, o Lathmon?
Fingal, hoe sterk ook van arm, vindt nooit zijn vermaak in het strijden.
Maar op den val van de trotsaarts verheft zich mijn roem; en 'tgeffliker
Van mijn staal schiet op hen, die gestaag met hun wapenen pralen.
Komt eens de strijd; dan, helaas! dan rijzen de graven der dappren.
Ja, de graven mijns volks, die rijzen dan ook, o mijn vaders!
'k Zal in het laatst nog alleen slegts overig blijven; maar roemrijk
Blijve ik, al blijve ik alleen. En, als mijn geest moet verscheiën,
Zijn vertrek zal dan zijn, in den glans van een blinkenden licht-stroom.
Lathmon! keer weêr naar uw land! Richt uw krijg tegen andere volken.
Morfens geslacht is beroemd. 't Is noodlottig hun vijand te wezen."

E I N D E.

D A R-

D A R - T H U L A .

E E N

G E D I C H T .

I N H O U D.

V A N

H E T V O L G E N D E

G E D I C H T.

Het zal, tot beter verstand van dit dichtstuk, niet ongepast zijn, de geschiedenis, die den grondslag daarvan uitmaakt, in diervoege op te geven, zo als de overlevering dezelve ons heeft ter hand gesteld.

Usnoth, de beheerscher van Etha, 't welk waarschijnlijk dat gedeelte van Argyleshire was, dat naast Loch Eta, een zee arm in Lorne, ligt, had bij Sliisfama, de dochter van Semo, en de zuster van den beroemden Cuthullin, drie zoonen, namelijk Nathos, Althos, en Ardan. Deze drie broeders waren, nog zeer jong, door hun vader naar Ierland gezonden, om onder hunnen Oom Cuthullin, die in dat koningrijk in zeer groot aanzien was, de krijgskunde te leeren. Zij waren maar even in Ulster geland, toen er de tijding van Cuthullins dood kwam. Nathos, hoe jong hij ook ware, nam het bevel op zich over Cuthullins leger, bood het hoofd aan den oproerigen Cairbar, en versoeg hem in verscheidene veldslagen. Cairbar wist eindelijk middel te vinden, om den Jongen Cormac, den wettigen koning, te vermoorden, met dit gevolg, dat het leger de zijde van Nathos verliet, en dat hij zelf gedwongen wierd naar Ulster weder te keeren, ten einde naar Schotland over te steken.

Dar-thula, Colla's dochter, op welke Cairbar verliefd was, hield ter dier tijd haar verblijf op Selama, een kasteel in Ulster. Deze Jongvrouw zag Nathos, kreeg hem lief, en nam de vlugt met hem; maar een opkomende storm dreef hen ongelukkig te rug op dat gedeelte van Ulsters kusten, daar Cairbar met zijn heir zich gelegerd had. De drie broeders, na zich eentgen tijd met veel dapperheid verdedigd te hebben, werden eindelijk overmand, en ter neer gelegd; en de rampspoedige Dar-thula doodde zich zelve op het lijk van haren geliefden Nathos.

Het

Het gedicht begint met den nacht, den dood van Usnoths zoonen onmiddelijk voorgeende; terwijl al het gene, dat te vooren gebeurd was, bij wijze van uitweiding, er ingebracht wordt. Het verhaalt den dood van Dar thula anders, dan de gemeene overlevering; en dit verhaal is het waarschijnlijkste, dewijl de zelfsmoord in die vroege tyden onbekend schijnt geweest te zijn: althans men vindt geen spoor daarvan in de dichtstukken der oudheid.

*

O P H E L D E R I N G E N .

Dar-thula, of corfpronglijk Dart-huile schijnt zo uitgesproken te moeten worden, dat de toon op de middelste lettergreep valle, en dat dus thu in Darthula een langen voet make, gelijk zulks in de Italiaansche vertaling van den abt CESAROTTI, in de Hoogduitsche van P. DENIS, en nu ook in deze Nederduitsche in acht genomen is. Dar-thula, welker naam eene vrouw met schoone oogen beteekent, is bekend, als ééne der beroemdste schoonheden van de oudheid, zo dat men tot op dezen dag nog, wánnéer men eene schoone vrouw prijzen wil, bij wijze van spreekwoord zegt: zij is zo bekoorlijk als Dar-thula.

Cairbar is de geen, die Cormac den Koning van Ierland vermoord, en zich met geweld den troon aangematigd had. Hij werd naderhand door Oscar, den zoon van Ofsian, in een tweegevecht gedood. De Dichter geeft hem; bij andere gelegenheden den bijnaam van den rood-hairigen.

Seláma, waarvan de middelste lettergreep lang moet uitgesproken worden, beteekent schoon om te zien, of een plaats met een aangenaam en ruim uitzicht. Men bouwde eertijds de kasteelen op hoogten, om de landstreek te kunnen overzien, en zich tegen aanvallen te beveiligen. Veele plaatsen dragen deswegens den naam van Seláma; en het beroemde Selma van Fingal in Schotland, schoon onderscheiden van dat gene, waarvan hier gesproken wordt, 't welk in Ierland lag, stamt nochtans af van het zelfde wortelwoord.

Cormac is de jonge Koning in Ierland, die heimlijk door Cairbar vermoord is.

Mijn zweerd hangt reeds vast op zijn rustplaats, wordt gezegd bij toespeeling op de gewoonte van den ouden tijd, om de wapenen van elken krijgsman,

OPHELDERINGEN.

man, wanneer hij zekere jaren bereikt had, of tot den krijg onbekwaam geworden was, in de zaal, daar het geslacht tot de feestmalen bijéenkam op te hangen. Zulkeen kon dan niet weér in den krijg verschijnen, en dit tijd-stip van zijn leven werd genoemd de tijd van het ophangen de wapenen.

Lona was eene meerasfge vlakke. Cairbar had, na het verslaan van Truthil, den zoon van Colla, juist een gastmaal voor zijn leger doen bereiden, toen Colla met zijne bejaarde krijgslieden aankwam, om hem slag te leveren.

Temora was de rijkszetel van den Opperkoning van Ierland, 't geen in dit gedicht voorkomt, als vol van droefheid en geklag, omdat Cormac aldaar vermoord was.

Slis-fama was de vrouw van Usnoth, en de dochter van Semo, den vorst van het eiland des nevels.

Cairbar had een leger op de kust van Ulster, bij één verzameld, om Fingal het hoofd te bieden, die zich gereed maakte tot een togt naar Ierland, om het huis van Cormac, weder op den troon, dien Cairbar met geweld zich geëigend had, te herstellen. Tusschen de twee vleugels van Cairbar's leger was de baat van Tura, daar het schip van de zoonen van Usnoth aan land gedreven was, ingesloeten; zo dat 'er voor hun geen mogelijkheid was, om te ontkomen.

Semo was de grootvader van Nathos van moeders zijde. De speer van Semo was aan Usnoth, als een huwelijksgift gegeven, volgens de gewoonte van dien tijd, dat de bruids vader aan zijn aanslaanden schoonzoon zijne wapenen gaf.

Truthil was de stamvader van het geslacht van Dar-thula.

D A R - T H Ú L A.

Gij zijt schoon, o gij dochter des hemels!
Lief is de kalmte uwes aanschijns. Gij treedt
In uw bekoorlijkheid voort; en de sterren
Volgen 't azuur van uw loopbaan in 't Oost.

In uw bijzijn, o Maan! zijn de wolken
Vrolijk. Het donkere bruin van haar' zoom
Blinkt door uw glansfen. Wie is aan den hemel,
Licht van den zwijgenden nacht, u gelijk?

In uw bijzijn schaamt zich 't gesternte.
't Keert zijne tintelende oogen ter zij'.
Maar; waarheen, als uw duisternis aangroeit,
Wendt ge uwen loop? — Hebt ge uw zaal, zo als ik?

Houdt gij u op, in de schaduw der droefheid?
Zijn uit den hemel uw zustren gestort?
Zij, die met u, in den nacht, zich verheugden?
Uwe geliefdste? Zijn zij niet meer?

Ja! zij vielen; en telkens vertrekt gij,
Om te gaan treuren, beminnelijk licht!
Maar gij zelf zult ook, éénmaal verdwijnend,
Ledig doen blijven uw baan in een nacht.

Sterren, die nu in uw bijzijn zich schamen,
 Steken dán vrolijk haar hoofden omhoog!
 Maar, nog zijt gij bekleed met uw luister;
 Zie uit uw hemelsche poorten dan uit.

Scheur voor die dochter des nachts nu de wolken;
 Dat zij er doorzie, o wind! Dat haar glans
 't Woudrijk gebergte verlichte, en haar schittring
 Over het witt' van de zee-baren roll'!

Nathos bevindt zich op 't diep, met Althos, het sieraad der Jonkheid.
 Ardan, hun broeder, verzelt deze helden. Zij dobbren in 't duistre.
 Usnoths zoonen ontwijken, in 't nacht-uur, de wraakzucht van Cairbar,
 Die zich in Erin verheft. Maar, wie schemert daar nevens dat drie-tal?
 Wie is die jongvrouw? De nacht houdt haar schoonheid bedekt. In den zee-wind
 Zuchten haar haren. Haar kleed froomt heen in donkere plooiën.
 Ze is een bevalligen geest, uit den hemel, gelijk, wien de schaduw
 Van zijnen nevel omringt. — Wie anders zou 't zijn, dan Dar-thúla?
 De eerste der maagden van Erin? Zij vlood voor de liefde van Cairbar,
 Met den blauwchildigen Nathos. Dan ach! u misleiden de winden,
 O Dar-thúla! Ze ontzeggen uw zeilen 't boomen-rijk Etha.
 Deze gebergten zijn niet de gebergten van Nathos. Dit ruisfchen
 Is het geruisch van zijn klimmende zee niet. De zalen van Cairbar
 Zijn hier nabij. 't Zijn de toorens des vjands, wier kruinen hier rijzen.
 Erin steekt hier zijn groenend hoofd in de zee; en uw scheeps-kiel
 Wordt door de zee-baai van Tura omvat. O gij zuidlijke winden!
 Zegt mij, waar hebt gij vertoefd, toen de zoons mijner liefde misleid zijn?
 Maar gij speeldet in 't dal! gij vervolgdet de baarden der distlen!
 O! hadt gij liever geruischt in de zweellende zeilen van Nathos!
 Tot dat zich Etha 's gebergte vertoond, uit zijn wolken vertoond had,
 En zijnen vorst in zijn land te rug had zien keeren. O Nathos:
 Lang zijt ge afwezig geweest. De dag is voorbij van uw t' huis-komst.
 Maar u, Beminnlijke, zag het land van de vreemden. Beminnlijk
 Waart gij in 't oog van Dar-thúla. Als 't morgenlicht vond zij uw aanschijn.
 Als de wiek van een raaf was uw hair. Uw hart was zo edel,

En zo zacht, als het uur van het ondergaand zonlicht. Uw stemme
Was als 't gefuis in het riet, en als 't kabblend gestroom van den Lora.
Maar als een zee in een storm, waart gij in het woeden des oorlogs.
't Kletren uws staals was verschriklijk; de vijand smolt weg, op het hooren
Van uwen stap. Het was toen, dat Dar-thúla u zag van haar torens,
Van den mosrijken top van Seláma, 't verblijf harer vaders.

„Vremdling! wat zijt gij beminlijk!” Zo sprak ze, en haar hart klopte beevend
„Gij zijt schoon in uw strijden, o vriend des verslagenen Cormacs!
Maar, waarom druischt gij zo voort, in uw dapperen moed, o gij Jongling,
Met uwen vuurigen blik? Te klein in getal zijn uw handen
Tot het gevecht tegen Cairbar, den held met zijn donkeren wenkbrauw.
O! dat ik vrij van zijn liefde mogt zijn! en in 't bijzijn van Nathos
Mij mogt verheugen! Ik roem het gebergte van Etha gelukkig.
't Zal zijne voetstappen zien op de jagt. Zijnen sneeuwitten boezem
Zal 't weér zien, wen de wind zijne floddrende hairlokken opwaait.”

Zo was, Dar-thúla, uw taal op de mosrijke burch van Seláma.
Maar nu omringt u de nacht. De winden misleidden uw zeilen.
Ja, Dar-thúla! de winden misleidden uw zeilen. Hun buldren
Raast in de hoogte. Ei! zwijg voor een wijle, gij wind van het Noorden!
Laat mij de stem dier bekoorlijke hooren! Uw stem, o Dar-thúla!
Klinkt ons bekoorlijk in 't oor, te midden der ruischende winden.

„Zijn dit de rotfen van Nathos? Is dit het gedruis zijner stroomen?
Komt dit geflikker van licht, zo sprak ze, uit de nacht-zaal van Usnoth?
Rondóm verspreidt zich de mist. Het geflikker is flauw, en van verre.
Maar in den vorst van Etha is 't licht, dat de ziel van Dar-thúla
't Meeste verheugt. Zoon van Usnoth! van waar die gebrokene zuchten?
Zijn we in der vijanden land? O vorst van de rotfen van Etha!”

„Dit zijn geen rotfen van Nathos. Gij hoort geen gemisch zijner stroomen.”
Gaf hij ten antwoord: „geen licht komt hier, uit de zalén van Etha,
Want zij zijn verre van hier. In het land van de vijanden zijn wij.
In het land des bloeddorstigen Cairbars. De winden, Dar-thúla!

Hebben, helaas! ons misleid. Hier rijzen de heuveln van Erin.
 Althos! ga noordwaards! En richt langs de kust uwe stappen, o Ardan!
 Opdat de vijand in 't duistere niet koom', en ons uitzicht op Etha
 Falen doe. 'k Ga naar dien tooren met mos, ik zelf, om te ontdekken,
 Wie bij dat licht zich onthoudt. Blijf, gij! op den oever, Dar-thúla!
 Blijf er, beminnelijk licht, in stilte! Het krijgswaerd van Nathos
 Is, als een hemelsche straal van den bliksem, gestadig rondom u."

Hij vertrekt; ze is alleen; zet zich neêr; hoort de storting der golven;
 En, met den bigglenden traan in het oog, ziet zij uit, naar de weêrkomst
 Van haren Nathos. Haar harte beeft op iedere windbui.
 Telkens neigt zij het oor, om den stap zijner voeten te hooren;
 Maar den stap zijner voeten verneemt zij niet. — „Nathos! waar zijt gij?
 Zoon mijner liefde! 't Gedruis van den huilenden wind is rondom mij.
 Donker bewolkt is de nacht. Maar mijn lief keert niet weêr. Wat belet u?
 Etha's vorst! Kwam de vijand den held in een nacht-gevecht tegen?"

Nathos kwam weêr; maar zijn aanschijs was somber. Hij had zijn verstorven
 Halsvriend gezien. 't Was de wal van Tura. De schim van Cuthullin
 Wandelde in eenzaamheid daár. Het gezucht van zijn hart was aanhoudend;
 Aaklig de stervende vlam zijner hol-staande oogen. Zijn krijgslans
 Was als een nevel-kolom. De sterren tintelden flauwlijk
 Door zijn gedaante. Zijn stem was een huilende wind in een steen-grot.
 't Oog van de schim was als 't licht, dat van verre gezien wordt. Zijn woorden
 Waren 't verhaal zijner smert. De ziel van Nathos was treurig,
 Als op een nevligen dag de betrokkene, en watrige zonne.

„Waarom zo treurig?" zei Colla's bekoorlijke dochter: „o Nathos!
 Gij zijt een licht-zuil voor mij. De blijdschap van 't oog van Dar-thúla
 Is in den vorst van Etha: want wie is mijn vriend nu, dan Nathos?
 'k Heb geen vader; hij viel! En mijn broeder, helaas! is gesneuveld.

't Vorstlijk Seláma is thans het verblijf eener sombere stilte.
 Over het blauw van de stroomen mijns lands verspreidt zich de droefheid;
 Want, met Cormac, vielen mijn vrienden. De dapperste helden
 Werden in Erins gevechten geveld. O stamzoon van Usnoth!
 Hoor het verhaal mijner smert! Ja! hoor het, beminlijke Nathos!

De avond verduisterde 't dal. Voor mijne oogen verdweenen de stroomen.
 De ongestadige wind snorde aan, met gedruisch, in de toppen
 Van Seláma's bosfschaadjes. Ik zat op den wal mijner vaders
 Onder een boom. Voor mijn geest ging Truthil voorbij, mijn geliefde
 Truthil, mijn broeder; die toen zich afwezig bevond, om te strijden
 Tegen den wreevligen Cairbar. En, onder dat peinzen aan Truthil,
 Kwam de grijshairige Colla, geleund op zijn buigende krijgs-lans.
 't Nedergeslagen gelaat van den held was somber. De kommer
 Woonde in zijn treurige ziel. Hij had zijn zweerd aan zijn zijde,
 En zijner Vaders helm op zijn hoofd. De zucht tot den veldslag
 Groeide nog aan, in zijn borst, terwijl hij zijn tranen verbergde."

„Gij zijt, zo sprak hij, mijn dochter! de laatste van Colla's geslachte
 Truthil viel neêr in den strijd! Seláma's Vorst is verscheien!
 Cairbar trekt aan naar deez' wal; met zijn duizenden komt hij. Maar Colla
 Zal zijnen hoogmoed weêrstaan, en den dood van mijn' zoon hem vergelden.
 Maar, waar beveilig ik u, Dar-thúla, met donkerbruin hoofdhaar!
 Gij zijt lieflijk, gelijk de glans van de zon aan den hemel.
 Waar zal uw veiligheid zijn, nu alle uwe vrienden geveld zijn?"

'k Sprak, met een barstenden zucht: „Is de zoon van den strijd dan gevallen?
 Schittert niet meer langs het veld de ziel van den edelen Truthil?
 Colla! in dezen mijn boog zal mijn veiligheid wezen. Ik leerde
 Herten doorschieten. Is Cairbar niet even als 't hert op de bergen?
 Is hij onkwetsbaar? o Vader van Truthil, die ook is gefneuveld!"

„'t Aanschijn des ouderdoms blonk van vreugd. Een verzaamling van tranen
 Stortede neêr uit zijne oogen. De lippen beefden van Colla.
 In zijn grijshairigen baard blies de fluistrende wind. „Gij zijt Truthils
 Waardige zuster:" zo sprak hij: „'t is 't vuur van zijn geest, dat u aanvlamt.
 Neem dezen blinkenden helm; dit koperen schild; neem, Dar-thúla!
 Neem deze speer. 't Is de buit van een' held in den bloei zijner jaren.
 Wen't op Seláma weêr daagt, dan trekken wij uit tegen Cairbar.
 Houd u dicht bij mijn' arm; dat Colla's schild u beschaduw'!
 Zie uwen vader, Dar-thúla! hij kon u voorheen wel beschutten;
 Maar van ouderdom heeft nu zijn hand; en de kracht zijner armen
 Heeft hem begeben. Zijn geest is met sombere droefnis omtogen."

„Zo ging in weemoed de nacht voorbij; en het morgenlicht daagde.
 'k Blonk in de wapnen des strijds. Voor ons uit, trok de moedige grijsaard.
 Rondom den klank van zijn schild vergaerden de zoons van Seláma.
 Maar hun getal was gering, en grijs was het hoofdhaar van allen.
 Al de jonglingschap viel aan de zijde des edelen Truthils,
 In den strijd voor het recht van den jeugdigen wagen-vorst Cormac.”

„Gij, de gezellen welêer mijner jonkheid, mijn vrienden!” zei Colla:
 „Gij hebt mij nooit, zo als nu, in de wapnen gezien. Ik toog anders,
 Anders dan nu, tot den strijd, toen de groote Confádan moest sneuven.
 Maar; gij zelf gaat gebukt, met verdriet overladen. De Jaren
 Brengen hunn' duisternis meé; zij komt, als de mist der woestijnen.
 'tSchild is vergaan door den tijd; en mijn zweerd hangt reeds vast, op zijn rustplaats.
 'k Had tot mijn ziel wel gezegd: „uw avond zal kalm zijn; uw heengaan,
 Als het uitgaande licht.” Maar de storm keert weér. 'k Hang voor-over,
 Als een veeljarige eik. Op Seláma vielen mijn takken;
 En ik-zelf sta te schudden. Waar zijt gij, mijn dierbare Truthil?
 Waar uw gesneuvelde helden? Gij antwoordt mij niets uit den draaiwind,
 Daar ge u thans in onthoudt. De droefnis verteert uwen vader.
 Maar mijn verdriet neemt een eind; want Cairbar, of Colla zal sneuven.
 'k Voel het; mijn kracht keert te rug in mijn arm, en mijn hart wordt vervrolijkt.
 Op het gehoor van het oorlogs geklank, ga 'k hupplend ten strijde.”

„Straks toog de held zijne kling; het schitterend staal zijner benden
 Hief zich omhoog, en hun heir trok voort langs de vlakte. De winden
 Deeden hun zilveren lokken over hun schouderen stroomen.
 Cairbar, gezeten ter feest in de zwijgende vlakte van Lona,
 Zag het aannaderend heir der helden. Hij riep zijne krijgslieën.
 Maar zou ik Nathos verhalen, hoe 't woeden des strijds is? Ik zag u,
 Als een straal van het hemelsche vuur, onder duizenden schittren.
 Schoon is zijn glans, maar verschrikk'lijk. Het volk stort ter neêr, op den aanval
 Van zijnen vreesliken schicht. De speer van Colla was doodlijk,
 Daar hij de strijden herdacht, die zijn jonkheid welêer had gestreden.
 Maar een tussende pijl doortak den held, en hij stortte
 Neêr op 't weergalmende schild. Ik trilde van schrik, en ik strekte

Over zijn lijk mijn rondas. Toen zag men mijn hijgenden boezem.
 Cairbar schoot toe met zijn speer. Hij aanschouwde de maagd van Seláma.
 Ijlings verspreidde de vreugd zich over zijn donker-bruin aanzicht.
 't Opgehevene staal wederhield hij; gaf Colla een praalgraf,
 En bragt mij schreiende heen naar Seláma. Dáár sprak hij van liefde;
 Maar mijn ziel was bedroefd. Ik had mijner vaderen schilden,
 't Zwaard van den wagenvorst Truthil, de wapnen der doón, voor mijn oogen.
 'k Zag die; mijn wangen besproeiend met tranen. Toen kwaamt gij, o Nathos!
 Cairbar, de fombre, vlood heen. Hij vlood, als de geest der woestijnen,
 Die voor het morgenlicht vlugt. Zijn heir stond van verre. Zijn armen
 Waren te zwak tegen u. Hij vlood voor uw aanschijn; wel waarom,
 Waarom zo treurig," zei Colla's bekoorlijke dochter: „o Nathos?"

„k Woonde," hervatte de held, „de veldslagen bij, sints mijn Jonkheid.
 't Krijgsgevaar daagde reeds op, toen mijn arm nog de speer niet kon tillen.
 Telkens, bij 't zien van den krijg, blonk mijn jeugdige ziel, als bij 't zonlicht
 't Groene en beslotene dal, wen de zon er haar stralen doet stroomen,
 Eer zij haar hoofd in een storm gaat verbergen. De énzame wandlaar
 Voelt een droefgeestige vreugd, daar hij ziet, hoe de duisternis aansluit.
 'k Blonk in gevaren reeds, eer ik de maagd van Seláma gezien heb,
 Eer ik, o schoone! u zag, als een ster, die des nachts op 't gebergte
 Glinstert. Maar 't zwerk zet reeds op, en bedreigt haren lieflijken luister.
 Ach! in der vijanden land bevinden wij ons! 't Zijn de winden,
 Die ons misleidden, Dar-thúla! 't Gebergte van Etha is verre.
 Verre van hier is de Magt onzer vrienden. Waar zal 'k u beveil'gen,
 Dochter des magtigen Colla's? De broeders van Nathos zijn dapper;
 Ook zijne eigene kling heeft meermaals in 't strijden geblonken.
 Maar! wat vermogen de zoons van Usnoth, slechts drie in getale,
 Tegen het leger van Cairbar, den held met zijn donkeren wenkbrauw?
 Oscar! beloofdet gij niet, ter hulpe te komen van Cormac,
 Die nu geveld ligt? Och Menschen-vorst! hadden de winden uw zeilen
 Herwaards van Morven gebragt! Mijn arm zou vernielend geweest zijn,
 Als de vlamme hand van den dood. De geweldige Cairbar
 Zou, in zijn zalen, van angst dan hebben gesidderd. De vrede
 Had zich dan rondóm 't verblijf van de lieve Dar-thúla gehuisvest.

Maar — hoe ontzinkt u de moed zo, mijn ziel? De zoonen van Usnoth
Kunnen, schoon Oscar vertoeft, ook nu nog de zege behalen.”

„En zij zullen, ook nu nog, de zege behalen, o Nathos!”

Zo sprak de moedige maagd: „Dar-thúla zal nimmer aanschouwen
’t Hof van den somberen Cairbar. Geef mij die wapnen van koper,
Daar de voorbijgaande glans van die luchtverheevling in schittert.
’k Zie ze in den donkeren boezem van ’t schip daar scheemren. Dar-thúla
Trekt met u meê tot den strijd. — Maar! schim van den edelen Colla!
Zie ik u dáár op die wolk? Wie is ’t, die er nevens u schemert?
Is het de wagen-vorst Truthil? Hij is ’t! En Ik zou de zalen
Immer aanschouwen van hem, die Seláma’s gebieders gedood heeft?
Neen! ik zal ze niet zien! neen, nimmermeer! dierbare schimmen!”

Op deze taal van de maagd, met haar sneeuw witte borst, kwam de blijdschap
Blinkend op Nathos gelaat. „Seláma’s dochter! uw woorden
Stralen mij diep in hart. Kom vrij met uw duizenden, Cairbar!
Nathos vermogen keert weêr. Gij hoort, o mijn stokoude vader!
Nooit, dat uw zoon de vlugt heeft genomen. ’k Herdenk uwe woorden,
Toen ik van Etha vertrok, en mijn zeilen, naar Erin gespannen,
Reeds naar den mosrijken wal van Tura begonnen te zwellen.
„Nathos! zo sprak hij, gij gaat den koning der schilden bezoeken,
Held Cuthullin, die nooit voor eenig gevaar is gevloeden.
Laat uwen arm toch nimmer bezwijken! Denk nooit om te vlugten!
Nimmer moet Semo’s-zoon zeggen van Etha’ geslacht: „het zijn bloodaarts!
Ach! zoo dit Usnoth vernam, hij treurde zich dood in zijn hofzaal.”
Tranen besproeiden zijn wangen. Hij gaf mij dit blinkende zwaard meê,

’k Landde voorts áán, in Tura’s baai; maar de zalen van Tura
Waren doodsch. Ik zocht rond; er was niemand, om kondschap te geven
Van den roemruchtigen zoon des edelen Semo’s. ’k Begaf mij
In de feestzaal. ’t Was dáár, dat welêer de wapenen hingen
Van zijne vaders. Maar nu ontdekte ik geen wapnen. In tranen
Zat er de stok-oude Lamhor. „Van waar,” zo sprak hij, ons nadrend,
„Komen die wapnen van staal? De glans van een speer was sints lange
Vreemd in den somberen wal van Tura. Van waar komtge herwaards?

Komt

Komt ge, van over de zee? of van het rouwklagend Temóra?"

„'t Is van over de zee." Zo sprak ik: „Wij komen van Usnoths Hoog zich verheffende toorens. Wij zijn de zoons van Slis-fáma, Dochter van Semo, den vorst, zo beroemd door 't gebruik zijner wagens. Waar is de vorst van Tura, o zoon dezer zwijgende hofzaal? Maar, waarom vraagt u dit Nathos! Ik zie uwe tranen. Hoe viel hij? Hij, zulk een magtige held? o zoon van het éénzame Tura!"

„Niet, als een zwijgende ster, die des nachts in de duisternis flikkert, En dan verdwijnt;" zei ons Lamhor: „zo is geen Cuthullin gevallen. Maar als een luchtbeeld, dat heenvaart naar de afgelegenste landen; Welks verschrikk'lijke vaart door den dood wordt gevolgd, en het teeken Is van een aanstaanden krijg. Al de oevers des Lego's zijn treurig. Treurig is 't aklig geloei van den stroomenden Lara. Dáár was het, Dat onze Vorst werd geveld, o Zoon van den edelen Usnoth!"

„Midden in 't storten van 't bloed, is de vorst dan geveld?" zei ik zuchtend: „Sterk was zijn arm in 't gevecht! De dood vergezelde zijn krijgs-zweerd."

Naar den ruisfchenden oever des Lego's gingen we, en vonden 't Rijzende graf van den held, nog omringd door zijn vrienden in 't strijden, En door zijn barden, die vaak zijne overwinningen zongen. Drie dagen treurden wij t'saam om den held; op den vierden dag sloeg ik 't Schild van Caithbat. De helden veréénden zich allen rondsöm mij, En betoonden hun vreugd, door het schudden der blinkende speeren. Corlath, de vriend van Cairbar, den wagenvorst, vond zich nabij ons, Met zijne benden; wij vielen hem aan, als een vloed, die bij nacht komt, Voor ons bezweken zijn helden. Toen 't volk der valleien ontwaakte, Zag het, bij 't scheemerend licht van den morgen, hun bloed. Maar wij vloogen Heen, als een rollende mist, naar de zalen van Cormac. Wij hieven Onze zweerden omhoog, om den vorst te beschermen; maar vonden 't Hof van Temóra reeds ledig, en Cormac geveld in zijn jonkheid. Erins vorst was niet meer. — De zoonen van Erin vernamen 't; Droefnis versloeg hun het hart. Zij deinsden langzaam en somber, Even als wolken, die, lang met een hevigen regen ons dreigend, Achter 't gebergte verdwijnen. De zoonen van Usnoth vervolgden

Treurig hun weg naar de baai van het ruischende Tura. Wij trokken
Langs Seláma voorbij; en zagen den aftogt van Cairbar,
Als bij het meir van Lano een mist, dien de wind voor zich heendrijft.

't Was toen het eerst, dat ik u, als 't zonlicht van Etha, aanschouwde,
O Dar-thúla! „Hoe lief is haar glans!” riep ik uit, en de zuchten
Drongen zich op, uit mijn hart. Gij kwaamt in uw schoonheid, Dar-thúla,
Tot den droefgeestigen vorst van Etha. Maar ach! ons bedroogen,
Dochter van Colla, de winden; en nu is de vijand nabij ons.”

„Ja! hij 's nabij ons.” Zo sprak de aandruischende sterkte van Althos.
„k Hoorde aan de kust het geklank zijner wapnen. De donkere golving
Zag ik van Erins banier. 'k Heb Cairbars stem onderscheiden.
Luid is zijn stem, als 't gedruis van Cromlachs stortende stroomen.
't Schip zag hij duister op zee, eer de donkere nacht viel. Zijn krijgsvolk
Waakt op de vlakke van Lena, en nadert met tienduizend zweerden.”

„Laatze met tienduizend zweerden vrij nadren!” zei Nathos, grimlachend:
„Wij, die de zoons zijn van Usnoth, wij sidderen nooit voor gevaren.
Wat doet u, brullende zee van Erin! uw schuimende golven
Rollen met zo veel geraas? En wat u de sombere vleuglen
Wappren met zo veel gedruis, gij huilende stormen des hemels?
Denktge, dat gij het zijt, stormen, die Nathos weerhoudt aan dit zee-strand?
Neen! 't is zijn moed, die hem hier, gij kindren des nachts, doet vertoeven.

Althos! gij ziet mijner vaderen wapnen bij 't starren-licht flikkren.
Breng ze uit den boezem van 't schip, met de speer, die er staat; ze is van Semo.”

Althos bragt ijlings de wapnen, en Nathos bedekte zijn leden
Met het blinkende staal. De tred van den vorst was bevallig;
En de vreugd zijner oogen verschríkk'lijk. Hij staarde naar Cairbar,
Of hij niet opkwam ten strijd. De wind speelde zacht met zijn lokken.
Aan zijne zij' stond Dar-thúla; zij zweeg, met het oog op den krijgs-vorst
Onbeweeglijk gevestigd. Zij poogde de opkomende zuchten
Heimlijk te smoooren. Een traan kwam in elk harer glinsterende oogen.

„Althos!”

„Althos!” zo sprak toen de vorst van Etha: „Ik zie in die steenrots Een spelonk. Breng Dar-thúla daaiñ. Uw arm, o mijn broeder! Zij haar ten schild' — En gij, Ardan! ga met mij af, op den vijand! Roep den somberen Cairbar ten strijd! O hij koom in zijn wapnen Tegen den zoon van Usnoth! — En, zoo gij ontkomet, Dar-thúla! Ziet niet om, naar het sneuflen van Nathos! — Maar span uwe zeilen Naar de weergalmende boschen van 't land mijner vaders, o Althos! Zeg den veeljarigen vorst, dat zijn zoon met roem is gesneuveld; Dat ik den strijd niet ontweek, maar in 't midden van duizenden sneefde. Laat dit de vreugd in zijn droefheid doen groot zijn! En, dochter van Colla; Roep gij de maagden bij één, in de galmende zalen van Etha! Dat z', uwen Nathos ter eer', hare zangen verheffen, bij 't nadren Van het verr'-schaduwend najaar. Och of de stem ook van Cona, Och of zich Osfian ook tot mijn' lof mogt doen hooren! Mijn schim zou Dan nog haar blijdschap betoonen in 't midden der ruischende winden.”

Ja! mijn stem zal u prijzen, o vorst der boschaadjes van Etha!
Osfians stem zingt uw' lof, o zoon des grootmoedigen Usnoths!
Waarom was ik er niet, toen de strijd een begin nam op Lena!
Osfians zweerd had u den beschermd, of hij-zelf waar' gesneuveld.

In dien nacht zaten w' áán, bij de kracht der schelpen, in Selma.
Fel was 't gedruis van den wind. Wij hoorden 't gehuil van den berg-geest.
Zelfs kwam 't geblaas in de zaal, en roerde daar zachtlijk mijn snaren.
Droevig en dof was de klank, en geleek naar den toon van een graf-lied.
Fingal vernam dit het eerst, en een aandrang van zuchten ontwong zich
Uit zijnen boezem „Er sneuflen,” zo sprak de grijshairige Koning:
„'k Hoor de toonen des doods. Er sneuflen gewis van mijn helden.
Osfian! 'k hoor 't op de harp. Roer zachtkens de beevende snaren!
Hef ons een treurgezang aan! en maak, dat hun zweevende schimmen
Aan mogen snellen, met vreugd, naar de boschrijke bergen van Morven.”

'k Roerde de harp, het geluid was dof, en droefgeestig; dus zong ik:
Buigt u uit uw wolken!
Geesten mijner vaders!

Buigt u voorwaards neer.

D A R - T H U L A.

Legt nu af dien vuurgloed,
 Die de vaart der geesten
 Zo verschrikkelijk maakt!
 Neemt hem, 't zij hij sneuvelt
 In de verste landen,
 't Zij in 't holst' der zee;
 Neemt hem aan, dien krijgsheld!
 Vormt zijn speer van wolken!
 Maakt uit mist zijn kleed!
 Plaatst den held, op zijde,
 Voor een zweerd, een luchtbeeld,
 Half reeds uitgebluscht!
 O! laat zijn gedaante,
 Laat zijn oog, zijn houding
 Zo bevallig zijn,
 Dat bij hem te wezen
 Nog voor zijne vrienden
 't Zoetst genoeg en zij!
 Buigt u uit uw wolken,
 Geesten mijner vaders!
 Buigt u tot ons neer.

Zo klonk in Selma mijn zang, bij de ligtelijk trillende snaren;
 Maar op het zee-strand van Erin, omringd door den nacht, hoorde Nathos
 's Vijands vervaarlijke stem, bij 't gebrul van de tuimlende golven.
 Zwijgende hoort hij er na, terwijl hij gerust op zijn speer leunt.

't Morgenlicht rijst met zijn glans; en Erins geslacht komt te voorschijn,
 Als de grauwwleurige rotten, met al haar geboomt. Zij verspreiden
 Zich langs de kust. In hun midden staat Cairbar. Hij tuurt op den vijand,
 Met eenen grimmigen lach. Maar Nathos rukt woedende voorwaards.
 En Dar-thála kan nu niet achter hem blijven; zij plaatst zich
 Naast haren held, en verheft haar blinkende speer in de hoogte.

Maar!

Maar! wie zijn dezen, zo fier in hun wapnen, in 't prilst hunner jaren?
Wie, dan Althos en Ardan, de dappere zoonen van Usnoth?

„Kom!” zei Nathos: „o kom! Beheerscher van 't hooge Temóra!
Kampen wij t'faam aan dit strand, om de maagd met haar sneeuwitten boezem!
Nathos is zonder zijn volk. 't Is achter die rollende golven.
Voert gij uw duizenden aan, om met Etha's Gebieder te strijden?
Voor zijn oog vloodt gij heen, toen zijn vrienden zijn krijgslans omringden.”

„Zou dan, hoogmoedige Jongling, met u de koning van Erin
Kampen? Uw vaders zijn nooit geplaatst in den rang der beroemden,
Nooit bij de vorsten der menschen geteld. Of, pronkt uwe feest-zaal
Met vijandlijke wapnen? En vindt men er schilden der oudheid?
Cairbars naam is berucht in Temóra. Hij kampt met geen zwakken.”

Met de tranen in 't oog, sloeg de vorstlijke Nathos zijn blikken
Op zijne broedren. In één's vloogen al hunne speeren. Drie helden
Storteden neêr in het stof. Straks glinsterden opwaards hun zweerden.
Erins heir week te rug, als een keten van duistere wolken
Voor het geblaas van den wind. Maar Cairbar schaarde zijn benden.
En zij spanden een duizend-tal boogen. Een duizend-tal pijlen
Snorden daarheen. In hun bloed vielen Usnoths zoonen. Zij vielen,
Als drie jeugdige eiken, alleen op een heuvel-top staande.
't Oog van den reiziger zag, met vermaak, die bevallige boomen:
Hij was verbaasd, hoe z' alleen zo stonden te groeien. Een rukwind,
Uit de woestijn, komt des nachts, en legt hun sierlijke kruinen
Neder in 't stof. Op den dag komt de reiziger weêr; maar zij liggen
Dorrende in 't zand; en hij ziet nu niets dan een ledigen heuvel.

Stom staat Dar-thúla van smert, en beschouwt de sneuvlende helden,
Zonder een traan in haar oog, maar met blikken, die wild zijn van droefheid.
Bleek is haar wang; en haar beevende lippen staamlen, gebroken,
Woorden, ten halve gevormd. De wind waait haar donkerbruin hair op.
Cairbar, de wreedaart, genaakt: „Waar is nu, Dar-thúla, uw minnaar?
Ethas krijgshaftige Vorst? Hebtge Usnoths hof reeds bezichtigd,
Of het sombre gebergte van Fingal? Ik had mijnen strijd reeds

Tot

Tot op Morven gevoerd, had de wind uw reis niet verhinderd.
Fingal waar' zelf reeds geveld, en de weedom in Selma gehuisvest."

't Schild ontvalt nu den arm van Dar thúla. Haar sneeuwitte boezem
Komt te voorschijn; maar ach! met stralen van bloed. In haar zijde
Steekt een pijl. Zij zijgt neêr. Als de sneeuw, die de rotfen bekranst heeft,
Zijgt zij op 't lijk van Nathos. Haar hairen bedekken zijn aanschiin.
En hun bloed mengt zich t'faam. — Straks zingen de barden yan Cairbar:

„Gij zijt gevallen! o dochter van Colla!

Truthils geflacht neemt een eind in uw dood.

In Seláma treuren de stroomen;

Stilte regeert langs het blauw van hun vloed.

Wanneer zultge in uw glans eens verrijzen?

Sieraad van Erins maagdlijken stoet!

Lang is uw slaap in het graf; en de morgen,

Om te ontwaken, is verre van hier.

Bij uw bed zal de zon niet verschijnen,

En u niet roepen: „Dar-thúla! ontwaak!

Schoonste der maagden! ontwaak! want het windjen,

't Windjen der lente ruischt zacht op het veld.

Jeugdige bloemen schudden hun kruinen

Over het groene gebergte. Het woud

Wiegt zijne pas ontluikende loovers.

Sieraad van Erins maagden! ontwaak!"

Zou! treê te rugge! De dochter van Colla

Slaapt. In haar schoonheid verschijnt ze niet meêr.

In haar bevalligen tred zal ze nimmer,

Over de heuvelen zweeven, o zon!"

Zo klonk het barden-gezang, bij het stigten van 't praalgraf. Ik zong ook
Over dat graf, toen daarna de Koning van Morven, ten strijde
Tegen den wagen-vorst Cairbar, in 't stroomen-rijk Erin geland was.

E I N D E.

D E

D E

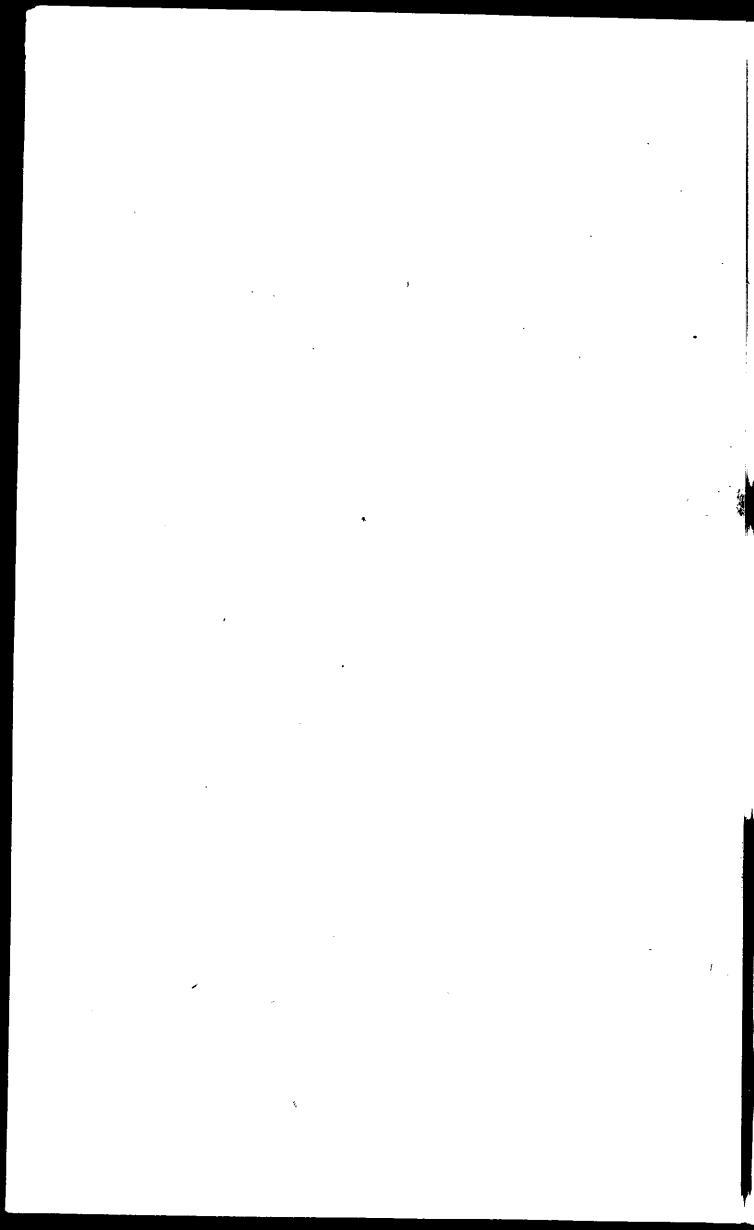
D O O D

V A N

C U T H U L L I N.

E E N

G E D I C H T.

I N H O U D.
 V A N
 H E T V O L G E N D E
 G E D I C H T.

Nadat de wapenen van Fingal Swaran uit Ierland verdreven hadden, ging Cuthullin voort, als voogd van den jongen koning Cormac, het bestier over dat Rijk te voeren. In het derde jaar van Cuthullins bewind, verwekte Torlath, de zoon van Cantéla, een opstand in Connaught, en trok af, op Temóra, om Cormac te onttroonen. Cuthullin toog uit tegen hem, geraakte met hem handgemeen aan 't meir Lego, en bragt hem een volkomen nederlaag toe. Torlath zelf sneuvelde door de hand van Cuthullin; maar, toen de laatstgemelde al te sterk op den vijand aandrong, werd hij doodlijk gewond. De zaken van Cormac, schoon eenigen tijd door Nathos voorgeslaan (gelijk in 't voorige gedicht verhaald is) geraakten, na den dood van Cuthullin, in verwarring. — Cormac zelf werd door den muiteling Cairbar vermoord. Het herstel van 't koninglijk geslacht van Ierland door Fingal, leeyert het onderwerp op, tot het heldendicht van Temóra.

*

O P H E L D E R I N G E N.

Bragéla, de dochter van Sorglan, was de echtgenoot van Cuthullin, die in den aanvang van dit dichtstuk voorkomt, reikhalzende naar de terugkomst van haren echtgenoot.

Togorma, dat is het eiland der blauwe golven, was één der Hebrides of westelijke eilanden, en stond onder het bewind van Cormac, den zoon van Caithbat, den vriend van Cuthullin. Hij wordt somtijds genoemd de zoon van Colgar naar iemand van dien naam, die de grondlegger van het geslacht was. Connal was eenige weinige dagen, voor dat de tijding van Torlaths opstand te Temóra kwam, onder zeil gegaan naar Togorma, zijn geboorteeiland;

K

eiland;

eiland; alwaar hij, geduurende den krijg, waarin Cuthullin sneuveld, door tegenwinden opgehouden werd.

Temóra was het vorstelijk verblijf der Iersche Koningen. Het wordt door sommige barden Teamhrath genoemd.

De zoon van de vijanden, die bladz. 149 voorkomt, was een bard, die als een wapenbode, of herout, een boodschap van den vijand bragt. De barden werden in die tijden, als herouten, gebruikt, en hunne perfoonen voor onschendbaar gehouden; van welk voorrecht zij dikwils misbruik maakten, om hunne vijanden met schampere woorden te beledigen.

Slimóra, of Sliamor beteekent een groten berg, en was een gebergte in Ierland.

Calmar is de held, wiens dood in het 3de Boek van Fingal, bladz. 40 tot 42 in 't breede verhaald wordt. Hij was de enige zoon van Matha, en het geslacht is in hem uitgestorven. De zetel van dit geslacht was aan de boorden van den Lara-stroom, in de nabuurschap des Lego's, en waarschijnlijk dicht bij de plaats, daar Cuthullin thans gelegerd was, welke omstandigheid aanleiding geeft, om de klagt van Alclétha over haren zoon hier in te vlechten. — In de klagt van Alclétha wordt zij zelf spreekende ingevoerd, en ook somtijds haar dochter Alóna, de zuster van Calmar.

De geest van Loda, die in zyne verschrikkingen bladz. 153 beschreven wordt, schijnt, naar de meening van sommigen, hier aan te duiden Odin, de opperste godheid der Noordsche volkeren.

Conloch is de geen, die namaals, wegens zijne groote bedrijven in Ierland, zeer beroemd is geworden. Hij was zo afgericht op het gebruik van de werp-spiesse, dat het in 't Noorden van Schotland een spreekwoord geworden is, wanneer men eenen goeden treffer prijzen wil, te zeggen: Hij trest zo onfeilbaar, als de arm van Conloch.

Luäth was de hond van Cuthullin. 't Was van ouds de gewoonte, de honden, daar de overledenen 't meeste werk van maakten, dicht bij hunne meesters te begraven. Dit was niet alleen eigen aan den Schotten, maar ook gebruikelijk bij veele andere volkeren in de oude helden-eeuwen. Bij Dunscaï op het eiland Sky wijst men nog een steen aan, aan welken Cuthullin gewoon was zijn hond Luäth vast te binden. De steen draagt er tot op den huidige dag den naam nog van.

* * *

D E

D O O D

V A N

C U T H U L L I N.

Is het de wind, die het schild van Fingal doet klettren? Of laat zich
Van onzer vaderen tijd een stem in mijn feestzalen hooren?
Lieflijke stemme, zing voort! Den nacht doet gij vrolijk voorbij-gaan.
Zing, Bragéla, zing voort! Gij vermaakt mij, o dochter van Sorglan!

't Is op de rotfen het schuim van de baren,
Maar geen zeil van Cuthullin.
Neevlen bedriegen mij vaak,
Schijnende 't schip van mijn lief,
Wen zij, verdikt om een geest,
Hun grauwkleurige zijden
Buigen naar 't blazen des winds.

Dierbare zoon van den edelen Semo!
Waarom toeft gij te komen?
Viermalen reeds kwam de herfst,
Met zijne winden, en joeg
Tegen Togorma de zee;
Sints gij, verr' van Bragéla,
't Brullen des krijgs hebt gehoord.

Wanneer eens wordt het gebaf zijner honden
 Door uw galmen beantwoord,
 Bergen van 't eiland des mists?
 Maar in uw wolken verbergt
 Zich uwe donkere kruin.
 De bedrukte Bragéla
 Roept haren gaê te vergeefs.

Reeds valt de nacht, en haar komst rolt het aanschijn
 Van de zee uit onze oogen.
 't Hoofd van den berg-haan rust zacht
 Onder zijn vleugel. In 't woud
 Slaapt nu de hinde bij 't hert.
 Als weêr 't morgenlicht opgaat,
 Grazen zij t'faam langs den stroom.

Maar de bedrukte Bragéla blijft éenzaam.
 Met de komst van het zonlicht,
 Komen mijn tranen terug,
 En mijn gezucht met den nacht.
 Wanneer verschijntge in uw staal,
 Gij, o vorst, die voor Erin
 't Schild hunner oorlogen zijt.

Lieflijk in Osfians oor, o dochter des vorstlijken Sorglans!
 Klinkt uwe stem. Maar! . . keer te rug in de zale der schelpen,
 Bij den glans van den brandenden eik. Geef acht op 't gemurmer
 Van de zee, langs de wallen van Dunscait. De slaap dale neder.
 In uw blauwe oogen, en doe den held in uw droomen verschijnen!

Bij den zwart-golvenden vloed van Lego's meir zit Cuthullin.
 Rondöm den held is het nacht. Zijne duizenden dekken de vlakte.
 In hun midden vertoont zich de brand van een honderd-tal eiken.
 Verre verspreidt zich de rook van 't feest der schelpen; en Carril
 Tokkelt de harp bij den voet van een boom. Zijn grijschairige lokken

Minstren door 't licht van de vlam, terwijl haar de nachtwind doet golven.
Lied was gericht tot den vorst van Togorma, den vriend van Cuthullin.

Waarom zijt ge afwezig, o Connal!
In den somberen dag van den storm?
Uit het Zuiden komen de vorsten;
Tegen Cormac spannen zij t'saam.
En, de wind weerhoudt nog uw zeilen;
't Blauwe zee-nat rolt om u heen.

Maar hij 's niet hulploos, de vorstlijke Cormac.
Semo's zoon is het schild zijner jeugd.

Semo's zoon, de schrik van de vreemden,
Voert zijne krijgen, strijdt zijnen strijd.
Semo's zoon is gelijk aan een doods-damp,
Langzaam door zoele winden gestuwd.
't Licht van de zon wordt rood, daar hij heen-zweeft.
Menigten vallen rondom hem in 't stof.

Zo klonk Carrils gezang, toen een zoon van de vijanden toetrad,
Met zijne puntlooze speer naar d' aarde gekeerd. Zijne woorden
Waren de woorden van Torlath, het hoofd der moedige helden,
De oevers bewoonende van den donkerbruin-golvenden Lego.
Hij trok ten strijd met zijn duizenden tegen den wagenvorst Cormac,
Die, in de galmende zalen van 't afgelegen Temóra,
Zich in het werpen der spiesf', en het spannen des boogs zijner vaders
Oeffende. — Maar! 't is niet lang u gegund, de spiesf' te handteeren,
Zachtelijk schijnende fraal der blinkende jonkheid! In 't duistere
Staat de dood achter u; als, achter 't verlichte gedeelte
Van de nog schijnende maan, haar reeds verdonkerde helfte.
Nauw ziet Cuthullin den Bard, door den edelen Torlath gezonden;
Of hij staat op, en hij biedt hem een plaats aan, bij 't feest van de schelpen,
Zeggend, met eere-betoon aan d' eerwaardigen zoon der gezangen:
„Wat zijn, o lieflijke stem des Lego's! de woorden van Torlath?
Komt hij ter feest, of ten strijd, de krijgshafte zoon van Cantéla?”

„Hij komt ten strijd!” zei de bard: „tot de klinkende speeren-gevechten
 Als weêr de dageraad grauwet op den Lego, is Torlath te velde.
 Zult gij nu tegen dien held, o koning van 't eiland des nevels!
 In uw wapnen verschijnen? De speer van Torlath is schriklijk.
 Ze is een verheevling des nachts. Hij werpt haar; en menigten vallen.
 En de dood is op 't punt van zijn schitterend krijgswaerd gezeten.”

„Zou ik, hervatte Cuthullin, voor 't staal van Torlath vervaard zijn?
 Hij is zo dapper een vorst, als een duizend-tal andere helden;
 Maar mijn hart vindt vermaak in den krijg. Aan de zij' van Cuthullin
 Slaapt zijn zweerd niet, o bard van d' ouden tijd! Ik zal morgen
 Ook mij te velde vertoonen, en dáár, als Semo's-zoon, blinken,
 In het staal mijner wapnen. Maar, zit nu neêr op de heide!
 Laat ons, o bard! uwe stem nu hooren! Neem deel in de blijdschap
 Onzer schelpen, en hoor naar het liedren-gezag van Temóra!”

„Dit is geen tijd, zei de bard, om te luistren naar vreugde-gezangen;
 Nu zich een helden-schaar gordt, om elkander op 't slagveld t' ontmoeten,
 Even als 't woedend geweld van de brullende golven des Lego's.

Waarom, Slimóra!
 Waarom zo somber,
 Met al het zwijgend
 Woud, dat u dekt?

Boven uw toppen
 Beeft geen gesternte;
 Tegen uw zijde
 Glinstert geen maan:

'k Zie er slechts grauwe,
 Watrige beelden,
 Schimmen-gedaanten;
 Dampen des doods.

Waarom, Slimóra!
 Waarom zo somber,
 Met al het zwijgend
 Woud, dat u dekt?

Zingend vertrekt hij, en Carril verzelt dat gezang met zijn klanken.
 't Was een geluid, dat vermaak en treurigheid tevens verwekte,
 Zo als 't herdenken der vreugd, die weleer werd gesmaakt, maar voorbij is.
 Tegen de zij' van Slinóra, hooren 't de schimmen der barden;
 Zachtelijk bouwen zij 't na; en hun verre zich strekkende galmen
 Brengen, bij 't zwijgen des nachts, de vreugd, langs het woud, in de dalen.
 Zo komt tot Osfians oor het gebrom van de bijen der bergen,
 Als hij, op 't stilst van den dag, in een koele vallei is gezeten.
 't Windjen verzwelgt het een poos, maar 't zachte gegons komt roch weder.
 't Zonlicht schiet schuinsfer op 't veld, en de schaduw der bergen wordt langer.

„Hef, zei Cuthullin, nu áán!” tot zijn honderd barden zich keerend:
 „'t Lied des grootmoedigen Fingals, dat hij zo gaarne, bij nacht, hoort;
 Wen met de droomen de slaap op hem daakt, en van verre de barden
 Op hunne harpen speelen; terwijl op de wallen van Selma
 Flauw slechts een licht zich vertoont. Of laat ons het klaaglied des Lara's,
 Laat ons de droevige zuchten van Calmars moeder vernemen,
 Toen men hem vruchteloos zocht op zijn bergen, en toen zij zijn handboog
 In de Hofzaal zag hangen. — Kom, Carril! plaats aan dien boomtak
 't Schild van Caithbat, en laat de speer van Cuthullin er naast staan!
 Dat de klank van mijn strijd zich verheff' met de scheemring van 't Oosten!”

Leunende tegen het schild zijner vaders, lag zich de held neêr.
 't Lied van den Lara hief aan. Van verr' was het honderd-tal barden.
 Carril alleen was nabij den vorst. De woorden van 't zangstuk
 Waren de zijne. De toon zijner harp was de toon van een klaaglied.

Alclétha, met uw grijshairige lokken!

Moeder van den wagenvorst Calmar!

Waarom ziet gij zo uit naar de heide?

Naar de te rug-komst uws zoons?

Het zijn zijn helden niet, die dáár de vlakke

Zo verduïstren. 't Is zijne stem niet.

't Is, Alclétha! van verr' een bosfchaadje;

't Is op 't gebergte de wind.

- „Wien zie ik over den Lara-stroom springen?
 Zuster van den vorstlijken Calmar?
 Ziet Alclétha de speer van haar zoon niet?
 Maar ach! haar oogen zijn zwak!
 Is 't Matha's zoon niet? o dochter mijns harten!”
 „'t Is een eik, van ouderdom buigend!”
 Zei al weenend de lieflijke Alóna:
 „'t Is maar, Alclétha, een eik,
 Over den Lara-stroom henen zich buigend.
 Maar! wie komt daar áán, langs de vlakte?
 In zijn spoed blijkt de droefheid; en Calmars
 Lanze verheft hij omhoog.
 De lans van Calmar is bloedig, Alclétha!”
 „Maar van 's vijands bloed is zij bloedig,
 Zuster van den krijgshaftigen Calmar!
 Nooit keert zijn lans zonder bloed;
 En nooit zijn boog uit den strijd met de helden,
 Of zijn arm besliste den veldslag.
 In zijn bijzijn behaalt men de zege.
 Hij is een vlamme des doods.
 Gij, jongling, die met zoo 'n droevige spoed komt!
 Zeg! waar is Alclétha's geboorne?
 Keert hij thans ook met roem, onder 't galmen
 Van zijne schilden, te rug?
 Gij staat bedrukt, en zwijgt stil!.... Ach!... mijn Calmar
 Is niet meer! — Verhaal mij niet, hoe hij
 Viel. Ik moet van zijn wonden niet hooren.”
 Waarom ziet g' uit naar de hei?
 Moeder van den gefneuvelden Calmar!
 Zo zong Carril, terwijl Cuthullin tegen zijn schild lag.
 Bij hunne harpen lagen de barden te rusten. De slaap viel
 Zachtkens op allen in 't rond. Alleen bleef Semo's zoon wakend.
 Op den krijg was zijn hart gevestigd. De vlammen der eiken
 Waren aan 't uitgaan. Een slauw rood licht verspreidt zich rondsömme.
 Dof laat een stem zich hooren. De schim van Calmar verschijnt hem.

Langzaam nadert de geest, omringd van een duistere scheemring.
Zwart is de wond in zijn zijde. Zijn hair hangt los en verwilderd.
Bleek zit de vreugd op 't gelaat. In zijn grot schijnt hij 't heirhoofd te nooden.

„Zoon des beneveldens nachts!” zei Cuthullin, terwijl hij zich ophief:
„Waarom neigt gij uw oogen, o geest van den dapperen Calmar!
Waarom zo somber naar mij? Wiltge mij, o stamzoon van Matha!
Van de gevechten van Cormac een affchrik doen krijgen? Uw handen
Waren niet flap in den strijd; en nooit was uw stem voor den vrede.
Hoe, zo veranderd, o held! zoo ge nu tot de vlugt mij komt raden?
Maar ik ga nooit op de vlugt, o vorst van den Lara! En nimmer
Ben ik voor schimmen vervaard. Het geen gij thans weet, moet gering zijn.
Zwak zijn uw handen. Gij woont in de ligtlijk verandrende winden.
Maar in 't gevaar groeit mijn moed, en vermaakt zich in 't wapen-gekletter.
Ga naar uw grot! want gij zijt de geest niet van Calmar. In 't strijden
Vond hij vermaak; en zijn arm was gelijk aan den donder des hemels.”
Straks zweeft hij heen, in zijn wind, verheugd, dat Cuthullin hem roemde.

't Schijnfel des dageraads rijst. De klank van den beuklaar van Caithbat
Spreidt zich alom. Het heir van het groenend Erin trekt samen,
Als het geloei van een menigte stroomen. De krijgsklaroen hoort men
Over het meir van Lego. De dappere Torlath vertoont zich.
„Waarom verschijnt gij, Cuthullin! met alle uwe duizenden?” zegt hij:
„'k Weet het; uw arm is sterk in den strijd, uw moed onuitbluschbaar.
Waarom kampen wij niet op de vlakke, daar 't oog onzer heiren
Onze daden kan zien? Dat ze ons zien, als woedende golven,
Tuimelend tegen elkaar, aan den voet van een steenrots! De zee-lien
Haasten zich weg; en zien om, met angst voor 't geweld van dat strijden.”

„Gij verschijnt, als de zon, voor mijn ziel!” zei de stamzoon van Semo:
„Sterk is, o Torlath! uw arm, en mijn dapperheid waardig. — Vertrekt vrij
Naar de beschaduwde zij' des Slimóra's, gij, mannen van Ullin!
Staart op den heir-vorst van Erin, ten dage zijns krijgsroems! — Gij, Carril!
Zeg aan den dapperen Connal, indien Cuthullin mogt sneuveln,
Dat ik de winden verklaag, die de zee van Togorma beroeren.
Nooit bleef hij af, uit den strijd, als 't gevecht, dat mij eere gaf, aanving.

Laat men zijn zwaard, als het licht van den hemel, voor Cormac zien stralen,
En, in den dag des gevaars, zijn raad in Temóra vernemen!"

Straks ijlt Cuthullin ten strijd, in 't geraas zijner ramlende wapnen;
Aan den verschriklijken Geest van Loda gelijk, wen hij aandruischt,
In het gehuil van een duizend-tal stormen, en strijdende heiren
Uit zijn oogen verstroot. Hij zit op een wolk boven Lochlins
Zee; houdt zijn vuist aan zijn zwaard; en de wind doet zijn vlammeende lokken
Opwaards vliegen. De kwijnende Maan verlicht maar ten halve
Zijn vervaarlijk gelaat, welks diep beschaduwde trekken
Meerder te voorschijn komen. Zo schrikbaar vertoont zich Cuthullin,
Op den dag zijnes roems. Zijn hand velt Torlath. Een weeklagt
Gaat er op, uit het midden van Lego's helden. Zij trekken
T'saam, om hun vorst, als de wolken der wildernis rondom 't gebergte.
Ijlings verhieft zich een duizend-tal zwaarden. Een duizend-tal pijlen
Vloog. Maar hij stond, als een rots in het midden der woedende golven.
Menigten vielen rondom hem. Hij stapte in 't bloed; en Slimóra
Bauwde het doodsgescrei na. De zoonen van Ullin verschenen.
Overal zag men 't gevecht langs den Lego. De krijgsvorst van Erin
Is d' Overwinnaar. Hij keert, in triumpf, langs het slagveld te rugge;
Maar keert te rugge, verbleekt. De vreugd van zijn aanschijn is somber.
Zwijgende rolt hij zijne oogen in 't rond. In zijn hand hangt onächtzaam
't Uitgetoogene zwaard; en op iederen stap buigt zijn speer zich.

„Carril! mijn krachten bezwijken;” zo sprak in stilte de Veldheer.

„Mijne dagen zijn reeds bij al de verlovene jafen.

't Wordt nooit weer morgen voor mij. Men zal in Temóra mij zoeken,

Maar men zal nergens mij vinden. De jeugdige Cormac zal schreiend

In zijne hofzalen roepen: „ach! waar is de krijgsvorst van Erin?”

Maar mijn naam is beroemd, en mijn lof is in 't lied van de barden.

In het geheim zegt de jeugd: „O! ik sterve den dood van Cuthullin!

Hij was bedekt met den roem, als een kleed. En nog is de luister

Groot van zijn lofslijken naam.” Trek, Carril! den pijl uit mijn zijde!

Leg mij daar, onder dien eik. Plaats naast mij den beuklaar van Caithbat.

Dat men mij vinde te midden van mijner vaderen wapnen!”

„Is dan de zoon van Semo gesneuveld!” zo zuchtete Carril:
 „Tura's wal is vol druk. De rouw heeft haar wooning in Dunscaith.
 Uw gemalin wordt alleen, in den bloei harer jaren, gelaten;
 En de zoon uwer liefde een wees. Hij zal bij Bragéla
 Komen, en vragen: waarom zij zo schreit? Hij zal, als hij d' oogen
 Slaat naar den wand, op het zweerd van zijn vader, „wiens zweerd is dat?” zeggen.
 't Moederlijk hart smelt dan weg. — Maar, wie, als het hert der woestijnen,
 Murmert daarheen in zijn loop? Zijn oog blikte wild in de rondte.
 't Zoekt zijnen vriend overäl. O zoon des roemruchtigen Colgars!
 Connal! waar zijt gij geweest, toen de vorst der geweldigen sneefde?
 Heeft, door haar woede, de zee van Togorma uw aankomst verhinderd?
 Of heeft de zuidlijke wind uwe zeilen weêrhouden? De dappren
 Vielen in 't strijden. En gij! gij waart er niet bij! O! laat niemand
 Dit in Selma verhalen, noch 't woudrijke Morven het hooren!
 Fingal zal treuren, en al de zoons der woestijn zullen weenen.”

Bij de zwart-rollende golven des Lego's slicht men een praalgraf
 Voor den roemruchtigen held. Op een afstand ligt Luäth. De barden
 Heffen een treurgezang aan, en zingen den lof van den dooden.

Wees gezegend! zoon van Semo!
 Magtig waart gij in den strijd.
 Uwe vaart was, als van d' arend;
 Uwe kracht, als van een stroom.
 Schriklijk was uw pad in 't strijden.

Achter 't zweerd, dat gij hanteerdet, liet de Dood zijn voetstap na.
 Wees gezegend! zoon van Semo!
 Wagen-vorst van Dunscaï!

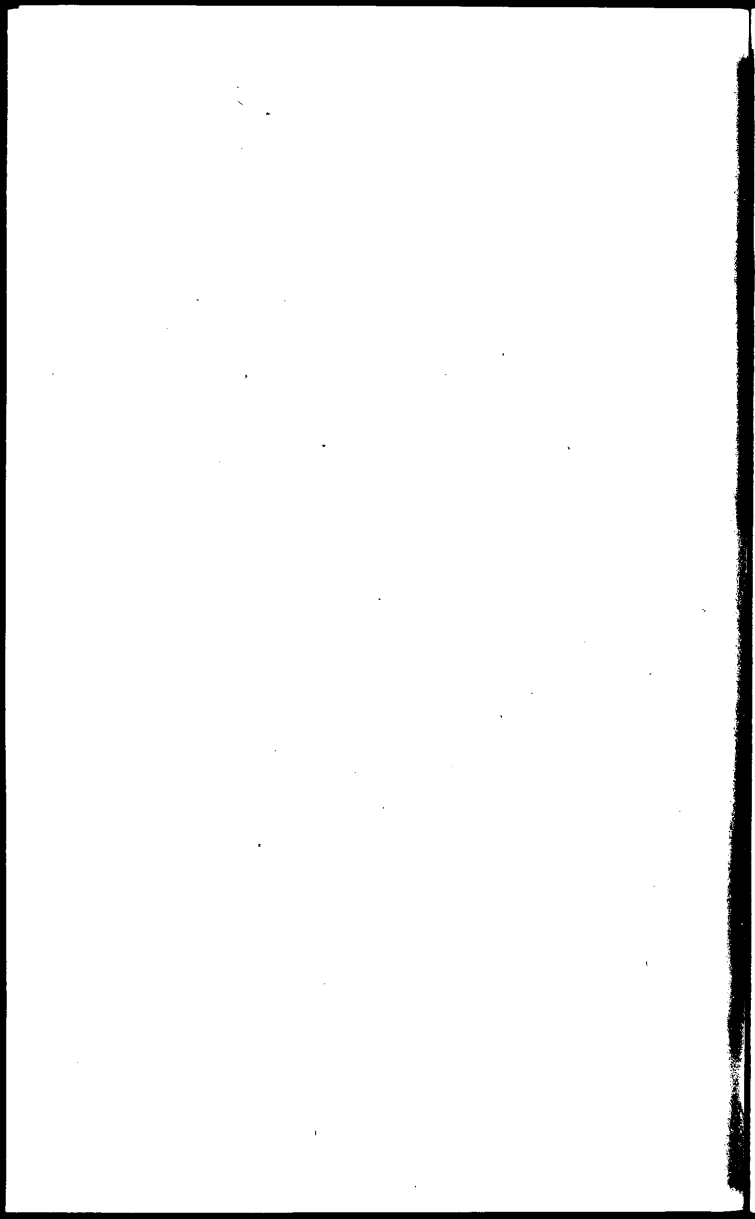
't Zweerd van den dapperen deed u niet sneuven.
 Noch aan der braven geweer is uw bloed.
 Maar een onzekere pijl is gekomen,
 Als in een windbui een angel des doods.
 Die voor dien pijl, zijnen boog had gespannen,
 Mooglijk een blood-aart, vernam er niets van.
 Vreë zij uw ziel in haar éenzame steengrot!
 Dappere vorst van het eiland des mists!

Nu zijn uit Temóra de dappren
 Verre verftrooid.
 In de ledige zalen van Cormac
 Is er niet één.
 Bitter treurt de jeugdige koning,
 Wachtend uw komst;
 Maar vergeefs! Het geklank van uw beuklaar
 Hoort hij niet weér.
 En hij wordt omringd van den vijand!...
 Zacht zij uw rust
 In uw steen-grot! o heirvorst van Erin!
 Vorst hunnes krijgs!

Nu zal Bragéla niet meer
 Op uwe wederkomst hopen;
 Noch in het schuim van de zee
 Op uwe zeilen het oog slaan.
 't Strand ziet haar voetstappen niet;
 En voor de stem uwer roeijers
 Opent zij nooit weér haar oor.
 Maar in de zaal zit zij neder,
 Ziende de wapnen des helds,
 Dien zij verloor. O! uw oogen
 Zijn steeds met tranen vervuld,
 Dochter des wagen-vorst Sorglans!
 Zegen verzelle uwen geest in den Dood!
 Vorst van 't beschaduwde Tura!

E I N D E.

D E
S L A G
V A N
L O R A.
E E N
G E D I C H T.

I N H O U D

V A N

H E T V O L G E N D E

G E D I C H T.

Fingal gaf, bij zijne te rugkomst uit Ierland, nadat hij Swaran uit dat koningrijk verdreven had, een feest aan alle zijne helden; maar vergat, tot het zelve mede te noodigen Maronnan en Aldo, twee vorsten, die hem op dezen togt niet verzeld hadden. Zij waren gevoelig wegens dit verzuim, en staken over naar Erragon, of Ferg-thonn die koning van Sora, een landstreek van Scandinavie, en een verklaarde vijand van Fingal was. De dapperheid van Aldo deed hem weldra een grooten naam in Sora verwerven; en de schoone Lorma, de huisvrouw van Erragon, werd verliefd op hem. Hij vond middel, om met haar door te gaan, en bij Fingal te komen, die toen in Selma, op de westlijke kust, zijn verblijf had. Erragon deed een inval in Schotland, en werd in een veldslag verslagen door Gaul, den zoon van Morni, nadat hij de vredes-voorslagen, die hem door Fingal gedaan waren, van de hand gewezen had. In dezen oorlog sneuvelde Aldo, in een tweegevecht, door de hand van zijnen medeminnaar Erragon; en de ongelukkige Lorma stierf naderhand van droefheid.

* * *

OPHEL-

OPHELDERINGEN.

Ferg-thonn, of Erragon beteekent de woede der golven, en is een naam, die door Osfian zelf waarschijnlijk is uitgedacht, dewijl deze vorst in de overlevering anderzins Annir genoemd wordt.

In 't midden van 't krijgswee zag ik het licht zegt Fingal bladz. 163. omdat zijn vader Comhal, in een gevecht tegen den stam van Morni, sneuvelde op den zelfden dag, toen Fingal geboren werd.

Bosmina was de jongste van Fingals kinderen.

De gordels bladz. 165. vermeld, waren heilige gordels, die men nog niet lang geleden, bij verscheidene familien, in het Noorden van Schotland, plag aan te treffen. Men bond dezelve de vrouwen om 't lijf, in barens nood, in de verwachting, dat zulks dienstig was, om de smerten te verzachten, en de verlossing spoediger te bevorderen. Men zag op dezelve veelerlei geheimzinnige teekenen; en de plegtigheid, waarmee zij de vrouwen wierden omgedaan, ging verzeld met woorden en gebaarden, welke eenen Druidischen oorsprong aanduidden.

Weereld-beheerschers zijn de Roomsche Keizers.

Fergus is dezelfde als Fer-cuth, of Fera-cuth, en beteekent den man van het woord of een krijgs-bevelhobber.

De zon-sfraal des veldslags is de veld-banier van Fingal, welke hiervoer bladz. 60. breeder beschreeven is.

* * *

D E
S L A G
V A N
L O R A.

Zoon van 't verre gewest! Bewooner van 't éénzame berg-hol!
Hoor ik 't geruisch van uw bosch? of is het de toon der gezangen?
Luid in mijn oor is de stroom, maar ik hoor er een lieflijke stem bij.
Prijst gij de vorsten uws lands in uw lied, of de geesten der winden?
Maar! zie eens uit naar die hei, gij éénzame rotfen-bewooner!
Daar ziet gij graven, begroend met lang en fluisterend hei-gras,
En van steenen gevormd, wier kruinen met mos overdekt zijn.
Gij ziet ze, zoon van de rots! maar Osfiens oogen zijn donker.

Van het gebergt stort een stroom, met geweldig gedruisch, zijne watren
Rondöm een grazigen heuvel. Vier mostrijke steenen verheffen,
Midden in 't dorrende gras, op den top hunne kruinen. Twee boomen,
Door de stormen geboogen, verspreiden hun ritslende takken
Over dit enge verblijf, uw donkere wooning, o Ferg-thonn!
Hier is uw huis. Het gefchal uwer schelpen is lang reeds in Sora
Uit het geheugen gegaan. Uw schild werd reeds zwart in uw feest-zaal.
Ferg-thonn! gij koning der schepen! Gij, vorst van 't verr' afzijnde Sora!
Hoe zijt g' op onze bergen gefneuveld? Hoe stierf er de dappre?
Zoon der verborgene grot! indien ge in gezangen vermaak schept;
Hoor dan den veldflag van Lora, wiens klettren fints lang reeds voorbij is.
Zo klonk 't geraas van den donder op 't somber gebergt'; maar 't is over.
't Liefslijk zonlicht keert weêr, met vreedzame stralen. De rotfen
Lachen met glinstrende kruinen, de heuvels met groerende toppen.

Cona's boezem ontving onze vloot van de golven van Erin.
Onze witte zeilen hingen los bij de masten.

Achter de bosfchen van Morven huilden de stormende winden.
 's Konings jagt-horen klonk. Het hert sprong op van zijn rofven.
 Onze pijlen doorvloogen de wouden. 't Feest van de heuvlen
 Werd onder 't juichen bercid. Onze vrolijkheid op onze rofven,
 Over de neerlaag van Swaran, was groot. Maar men had op ons gastmaal
 Twee van de helden vergeten. De toorn hunner boezems ontbrandde.
 Heimelijk draaiden ze, in 't rond, hun gloeiende blikken. De zuchten
 Berfeden voort uit hun borst. Men zag hen menigmaal famen
 In gefprek, en, van spijt, hunne fpeeren ter aarde geworpen.
 In onze vreugd was dit paar voor ons, als twee donkere wolken,
 Als twee kolommen van mist op eene effen zee, die wel glinstren
 Tegen het licht van de zon, maar den zee-man een stormbui doen vreezen.

„Hijs mijne witte zeilen omhoog!” zei de trotsche Maronnan:
 „Hijs die op naar den westlijken wind; en laat ons, o Aldo!
 't Schuim van de noordlijke baren doorklieven. Men heeft ons vergeten
 Op het feest, fchoon ons ftaal met bloed is geverwd. Laat ons ijlings
 Fingals gebergten verlaten, en Sora's koning gaan dienen!
 Zijn gedaante jaagt fhrik aan. Het oorlog trekt faam, om zijn krijgs-lans.
 Laat ons in andere landen door 't ftrijden vermaard worden, Aldo!”

Op deze taal greep elk zijn zwaard, en zijn Iederen beuklaar;
 En zij druischten te faam naar Lumars ruischende zee-baai;
 Snellend van daar naar het hof des hoogmoedigen konings van Sora,
 Ferg-thon, den vorst van de fpringende rofven. Hij kwam van het jagen.
 Rood was zijn fpeer van 't bloed. Hij trad voort, zijn fombere blikken
 Houdend naar d' aarde gericht, en achteloos fluitend. Hij noodde
 Deze twee vreemden te gast, die de zege in zijn ftrijden bevochten.

Aldo kwam ééns in triumf naar de hooge wallen van Sora.
 Lorma, de gade van Ferg-thonn, ftaarde met oogen vol tranen,
 En met een rollenden blik, uit haar tooren. Haar goud-geele hairen
 Woeijen op, door den zeewind. Haar blanke borst hief zich hijgend,
 Als de sneeuw op de hei, wen het fpeelende windjen haar opwaait,
 Zachtdijk haar drijvend in 't licht. Zij zag den jeugdigen Aldo,

Als

Als in Sora den glans van het ondergaand zonlicht. Zij zag hem;
 Tederlijk zuchtte haar hart, en tranen vervulden haar oogen.
 't Hangende hoofd hield zij op, met haar blanken arm. In de hofzaal
 Zat zij drie dagen, haar smert met vertooning van blijdschap bedekkend.
 Maar op den vierden dag vlood zij heen, met den held, door het zee-schuim;
 En zij kwamen aan land, bij de mosrijke toorens van Cona,
 Neemend de toevlugt tot Fingal, den koning der speeren-gevechten.

„Zoude ik, o Aldo! wiens hart zo trotsch is!” zei Fingal in gramschap:
 „Zoude ik u tegen de wraak van Sora's beledigden koning
 Thans beschermen? Wie zal in zijn zalen mijn volk dan ontfangen?
 Wie hun het vreemdingen-feest dan geven, nu Aldo laag-hartig
 Mijnen naam heeft onteerd in Sora? Vertrek naar uw bergen!
 Magtlooze krijgsman! ga heen! en verberg u, met schaamte, in uw holen,
 Smertelijk valt mij de 'krijg, waarin gij ons wikkelt met Sora's
 Somberen koning. — O geest van den edelmoedigen Trenmor!
 Wanneer houdt Fingal eens op, te strijden? In 't midden van 't krijgs-wee
 Zag ik het licht; en ik moet, tot aan 't graf, in menschen-bloed treden.
 Maar nog nooit heeft mijn hand hen, die magteloos waren, beledigd,
 Nooit heeft mijn staal hen geraakt, die zich zwak in hun wapenen bevonden.
 *k Zie reeds, o Morven! de stormen, die ééns mijn zalen verwoesten,
 Als mijn geslacht in den strijd gesneuveld zal zijn, en niet één er
 Overig blijft, om in Selma te wonen. Dan zullen de bloodaarts
 Hier hun verblijf mogen nemen; maar niemand van hun zal mijn grafplaats
 Weten. Mijn naam blijft alleen in gezangen bekend. Mijne daden
 Zullen in volgende tijden voor 't nakroost gelijk aan een droom zijn.”

Ferg-thonn verzamelt zijn volk; zij trekken rondöm hem te samen,
 Als de stormen rondöm den nacht-geest, wanneer hij, van Morvens
 Toppen, hen roept, en hen richt tot een aanval op 't land van de vreemden.
 Nauwlijks op Cona geland, zendt Ferg-thonn zijn bard aan den koning,
 Eischend der duizenden strijd, of het land van de talrijke bergen.
 Fingal zat neêr in zijn zaal, en rondöm hem zaten de vrienden
 Van zijne jonkheid. De jeugdiger helden waren aan 't jagen,
 Verre van daár, in het woud der woestijn. De grijshairige Vorsten

Spraken van voorige tijden, van 't helden bedrijf hunner jonkheid;
Toen de vorst van den Lora, de grijze Nartmor er intrad.

„Dit is geen tijd, zeide Nartmor, van andere jaren te hooren.
Ferg-thonn is, knersfend van spijt, op onze oevers, met tienduizend speeren.
Onder zijn helden vertoont zich die Vorst, met zijn somberen wenkbrauw,
Als de verduisterde maan, in het midden van nachtbeelden wandlend,
Die met hun vuurigen gloed zich langs hare randen beweegen,
En den ontoogenen luister over haar schijf weêr vergoeden.”

„Kom uit uw zaal! zeide Fingal, mijn teder-beminde Bosmina!
Kom uit uw zaal! mijne dochter, gij, maagd van het stroomenrijk Morven!
Nartmor! verze! met de rosfen der vreemden, de dochter van Fingal!
Laat ze den Koning van Sora bij ons op een eere-feest nooden,
In den beschaduwden wal van Selma! en bied, o Bosmina!
Bied hem den vrede der helden, en 't goed van den edelen Aldo.
Verr' zijn de jonglingen thans, en de ouderdom schudt ons de handen.”

Als een straal van het licht op een wolk, zo kwam zij bij Ferg-thonn's
Leger. Men zag in haar rechter hand een blinkende drink-schelp;
In haar linker een gouden pijl. Het heuchelijk teeken
Van den vrede was 't één, en het ander de leus van den oorlog.
Voor haar oogen blonk Ferg thonn, gelijk een rots voor de stralen
Van de alverlichtende zon, wanneer zij door berfende wolken,
Die een wind-bui verdeelt, in haar glansrijkheid plotfeling doorbreekt.

„Zoon van 't verr'-af liggend Sora!” zo sprak de zacht bloozende Jonkvrouw:
„Kom tot het feest van den koning van Morven, in 't schaduwrijk Selma!
Neem, o dappere krijgsvorst! Neem áán, den vrede der helden!
Laat het sombere zweerd aan uw zijde rusten! En, kiest gij
Vorstlijke schatten? Verneem dan het woord van den vorstlijken Aldo!
Ilij geeft aan Ferg thonn een honderd-tal rosfen, gewend aan den teugel.
Honderd maagden uit verren lande. Een honderd tal valken,
Met hunne fladdrende wiken, die al de streken des hemels
Snellijk doorkruisen. Gij zult een honderd-tal gordels bekomen,

Om uwe zwangere vrouwen, met haar hoog rijkende boezems
 Daarmeê te omgorden, ter vriendlijke hulp der geboorte uwer helden,
 En ter verzachting der weeën. Tien schelpen, bezet met gestecnten,
 Zullen in Sora's paleis hare glansen doen schitteren; het water
 Glinstert tegen haar rand, als met sterren bezaaid, en vertoont zich
 Als de schoonst-blinkende wijn. Zij hebben de weereld-beheerfchers
 Voormaals verheugd aan den disch, als hun zalen van vrolijkheid galuden.
 Dit kunt g' ontfangen, o held! of uw gaê, met haar sneeuwitten boezem.
 Lorma zal weêr in uw hof haar glinstrende blikken doen rollen;
 Hoe ook de dappere Aldo van Fingal bemind wordt; van Fingal,
 Die geenen held ooit misdeed, schoon zijn arm de kracht van den strijd is."

"Liefelijk-vloeiende stem van Cona!" hervatte de koning:
 "Zeg uwen vorst, dat hij vruchteloos 't feest voor mij aanricht. Laat Fingal
 Zelf zijnen buit voor mij brengen, zich onder mijne oppermagt buigen,
 Al zijner vaderen zweerden, en al de schilden der oudheid
 Aan mij vereeren! Zo mogen mijn kindren ze zien in mijn zalen,
 En aan elkanderen zeggen: „dit zijn de wapnen van Fingal!"

"Nooit zullen, Ferg-thonn! uw kindren die wapnen zien in uw zalen."
 Zo sprak de jongvrouw, zich zelf met eene edele fierheid verheffend:
 "Deze wapnen zijn nog in de handen van helden, die nimmer
 In den oorlog bezweeken, o koning van 't ruischende Sora!
 Reeds trekt de storm te famen, op ons gebergte. Vooziet gij
 Nog den val van uw volk niet, zoon der verr' liggende landfreet?"

Zij kwam in Selma te rug. De hofzaal was zwijgend. De koning
 Zag haar naar d' aarde geslagene oogen. Hij stond van zijn plaats op,
 In al zijn sterkte. Hij schudde zijn grijze lokken. Hij dekte
 Met het ramlend pantsier des grootmoedigen Trenmors zijn leden;
 En nam 't donkerbruin schild zijner vadren. De zalen van Selma
 Werden vervuld met een wolk van somberheid, toen hij zijn speer greep.
 IJlings verzamelde zich een duizend-tal geesten rondôm hem,
 Die den dood van het volk voorzagen. Een schriklijke blijdschap
 Kwam op 't gelaat der veeljarige helden. Zij druischten den vijand
 Tot den strijd te gemoet. Hun gepeins was aan voorige jaren,
 Aan de daên hunner jeugd, en den roem, dien de dood hun zou geven.

Nauwlijks bereiken de grijsaarts het oude praalgraf van Trathal,
 Of de honden der jagt dagen op, en voorspellen aan Fingal,
 Dat zijne jeugdige helden hen volgen. In 't heetst van zijn' aantogt
 Blijft hij straks stil staan. De eerste, die zich vertoonde, was Oscar.
 Na hem Morni's-zoon Gaul, en Nemi's dappre geboorne.
 Fergus verscheen in zijn sombre gedaante. Na dezen kwam Dermid,
 Die zijne donkere lokken ten prooi van den speelenden wind gaf.
 Osian zag men het laatst. Ik murmerde zachtkens de liedren
 Van den voorigen tijd. Mijn speer onderschraagde mijn stappen
 Over de beekjens. Ik dacht aan de dappre bedrijven der helden. '

Fingal floeg 't bultige schild, en gaf ons het akelig teeken
 Tot het gevecht. Straks ontbloot zich een duizend-tal zweerden, en glinstert
 Over de golvende hei. Drie grijze zoons der gezangen
 Hieven hun klaag-stemmen aan, met samensmeltende toonen.
 Met een diepstappende kracht, en dicht in elkander gedrongen,
 Rukten wij voort tot den slag, in rijen van sombere drommen,
 Als in een stormbui een regen, die neêrstort in enge valleien.

Morvens koning zat neêr op zijn' heuvel. De zonstraal des veldslags
 Woei in den wind. Aan de zij' van Fingal zag men de vrienden
 Van zijne jonkheid. Het hair hun's ouderdoms golfde. De vreugde
 Blonk op hun helden-gelaat, terwijl ze ons, hun zoons, zagen strijden,
 Onder 't geschitter der zweerden, en vol van de daên onzer vaden.

Ferg-thonn toog áán, in zijn kracht, als 't gebrul van een winterstroom. 'tKrijgsvolk
 Viel, daar hij heen-trad. De dood stapte naast hem met donkere schreeden.

„Wie is hij, die daar komt als een springende ree?” zeide Fingal:
 „Als het berg-hert van Cona? 'k Zie 't glinsterend schild aan zijn zijde.
 Treurig is 't doffe geklank zijner wapen-rusting. Met Ferg-thonn
 Vangt hij een tweegevecht aan. Zie den hevigen strijd van de vorsten!
 't Is, als het kampen van geesten in 't donker gestorm. Maar! bezwijkt gij,
 Zoon van 't gebergt? En straalt het bloed langs uw' sneeuwitten boezem?
 Ween, ongelukkige Lorma! Hij is u ontnomen, uw Aldo.”

Straks grijpt de koning, bedroefd om het sneuveln van Aldo, zijn krijgslans;
 En

En hij slaat op den vijand een oog, dat den dood hem reeds aanzegt.
Maar, eer hij aanrukt, is Gaul met den koning van Sora aan 't strijden.
Wie verhaalt dat gevecht? De dappere vreemdeling sneuvelt.

„Zoonen van Cona!” riep Fingal: „Bedwingt uwe doodlijke handen!
Hij, die daar sneuvelt, was dapper. De droefheid in Sora zal groot zijn.
Als er de vreemdeling komt, zal hij vol van verwondering vragen:
Waarom de hofzaal zo stil is? De koning, o vreemdeling! sneefde.
Nu heeft de blijdschap zijn Hof verlaten. Maar, hoor naar het ruifchen
Van zijne wouden. Mischien zult gij dáár het gemurmer vernemen
Van zijne schim. Maar hij zelf viel op Morven door 't zweerd van een vreemden.”

Zo sprak Fingal. De barden zongen het lied van den vrede.
Onze nog opgehevene zweerden hielden wij tegen;
En wij spaarden het bloed van d' overwonnenen vijand.
Ferg-thonn gaven we een graf. Ik zong er een treurzang. Dè wolken
Van den nacht daalden neêr. De schim van Ferg-thonn verscheen toen
Sommigen strijdren. Bewolkt, en somber zag men zijn aanzicht;
En uit zijn borst kwam een halfgevormde, en gebrokene zucht voort.
Sora's vorst! wees gezegend! Uw arm was verschrikkelijk in 't strijden.”

Lorma onthield zich in Aldo's hof. Zij zat bij de vuurvlam
Van eenen brandenden eik. De nacht viel. Aldo verscheen niet.
Lorma's hart werd bedroefd. „Wat weêrhoudt u, o jager van Cona?
Gij hadt mij immers beloofd, voor den nacht, tot mij weder te keeren.
Heeft het wild u zo verre verwijderd? En zucht nu de nacht-wind
Rondom u heen, op de hei? Ik bevind mij in 't land van de vreemden.
Wien heb ik hier tot mijn vriend, dan Aldo? O! kom, mijn Beminde,
Van uw weergalmend gebergt! o kom! mijn tederstgeliefde!”
Telkens keerde zij 't oog naar de deur, en haar luisterende ooren
Naar het geritsel des winds. Zij denkt: 't zijn de treden van Aldo.
Dan rijst de vreugd in haar oog; maar de droefheid keert ijlings te rugge,
Als voor de maan eene dunne wolk. „Ach! keert gij niet weder?
Gij, mijne liefde! — 'k Zal 't oog naar 't gelaat van den heuvel-top wenden.
Zie de maan in het oosten. Blinkend en glad is de boezem
Van het zwiigende meir. — Wanueer eens verneem ik zijn honden,

Van

Van het jagen te rug? Wanneer eens ontdek ik van verre
Duidlijk zijn lieflijke stem, in den wind? o kom, mijn Beminde,
Van uw weergalmend gebergt? o jager van 't woudrijke Cona!"

Straks verscheen op een rots zijn zweevende schim, in een damp-kleed,
Als een watrige straal van 't flauwe schijnsel des maanlichts,
Daar het van tusfchen twee wolken, des middernachts, plotfeling doorbreekt,
Wen op het scheemrende veld een nevlige regenbui neêrstort.

Lorma begreep, dat haar held was gefneuveld. Zijn fchaduw-gedaante
Volgde zij over de hei. Ik vernam haar nadrende weeklagt,
Aangevoerd door den wind, als het treurig geluid van een koeltjen,
Dat in een éénzame grot door de fpichtige gras-fcheuten lispelt.

Zij kwam aan; vond haar held, hare stem hield op; en haar oogen
Draaide zij spraakloos in 't rond. Zij was bleek, en wild door de droefheid.
Weinig waren haar dagen op Cona. Zij zonk in het graf ook.
Fingal gebood zijnen barden voor Lorma een lijkzang te zingen.
Morvens dochters betreuren haar jaarlijks een dag, wen de weêrkomst
Van den fomberen herfst door 't gehuil van de winden gemeld wordt.

Zoon van 't verr³-af liggend land, gij woont in 't gewest der beroemden.
O! laat fomwijlen uw lied tot lof der gefneuvelden klinken.
Laat zo hun warende fchimmen zich dikwils rondom u verheugen!
En laat Lorma's geest op een flauwen straal zich vertoonen,
Wen gij u neêrlegt ter rust, en de maan in uw berghol komt tuuren.
Gij zult haar lieflijkheid zien, maar haar wangen nog nat van de tranen.

E I N D E .

